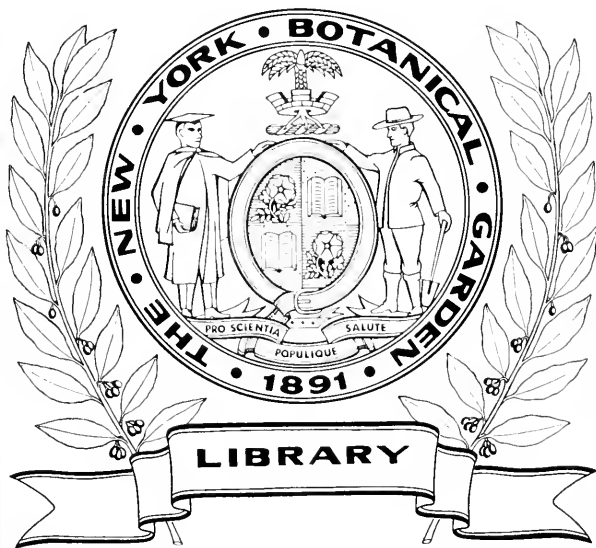

QK290

.A4

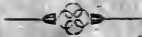
Carl Bartram

FINLANDS KÄRLVEXTER.

ORDNADE I ETT NATURLIGT SYSTEM

AF

OTTO ALCENIUS.

HELSINGFORS.

1863.

FINLANDS KÄRLVEXTER.

ORDNADE I ETT NATURLIGT SYSTEM

AF

OTTO ALCENIUS.

HELSINGFORS,
J. SIMELII ARFVINGARS TRYCKERI,
1863.

QK 2910
.A4

Imprimatur: Carl von Schoultz.

Förord.

Botaniken har med all rätt blifvit införd såsom läroämne vid Gymnasium och Högre Elementarskola, redan på dess lägsta klasser och om methoden för undervisningen i denna vetenskap torde knappt olika meningar göra sig gällande. Att påbörja botanikens studium med inlärandet af några hundradetals botaniska termer vore detsamma som att begynna latinstudiet med utanläsning af Sjögrens Lexikon; att åter från början genom planscher studera vexternas delar, är ungefär att på en landkarta lära sig hvad berg och floder äro för ett slags fysiska företeelser. Ehuru erkänd således den satsen måste vara, att endast de lefvande vexterna sjelfva kunna gifva nybegynnaren ett verkligt botaniskt vetande och väcka hos honom ett önskvärdt intresse, så ha likväl de tvenne förut nämnda methoderna till stor del blifvit följda vid våra skolor. Hvilka orsaker kunna finnas härtill?

Den förnämsta orsaken är omöjligheten att erhålla lefvande vexter under största delen af läsåret. Men för att göra denna svårighet så ringa som möjligt, bör den andra, kanske lika viktiga orsaken afhjelpas. Denna är bristen på en billig och lämplig Flora. Hartmans Flora kan en lärare ej gerna ålägga eleverne att köpa, för dess dyrhets skull. Den är dessutom olämplig såsom innehållande ungefärligen lika många för vår Flora fremmande som densamma tillhörande vextarter. — Vid de Finska skolorna har behofvet blifvit afhjelpt genom Lönnrots Suomen Kasvisto. Det kvarstående trängande behofvet vid de svenska skolorna har förändt förf., som nogsamnt känt svårigheten af sagde brist, att göra ett försök till dess afhjelpande.

Hvad kan då uträttas med en Flora? Jo, att eleverne, då de alla äga Floror i hand, snart under lärarens ledning kunna examinera vexter; att härunder det nödvändiga af den botaniska terminologin lättast och lämpligast inläres samt den nödvändiga bekantskapen med lefvande vexter göres grundligast; och en gosse, engång intresserad utaf att examinera och insamla vexter, fortfar

härmed under sommarmånaderna, för hvilka långa ferier han härigenom erhåller ett lika nyttigt och utbildande som nöjsamt tidsfördrif — nyttigt ingalunda ensamt för de framsteg han sålunda gör i vextkännedom, utan derjemte för det rörliga och friska lif han härunder kommer att föra, den kärlek, hvarmed han börjar omfatta naturen, den uppmärksamhet han vänjer sig att egna alla företeelser samt det skönhets- och ordningssinne, som uppväckes och underhålles genom försöket att erhålla sin samling vacker och välordnad. På detta sätt kommer enhver af eleverne att äga ett litet herbarium och detta bör ökas under hvarje sommar, så att detsamma vid elevens afgång från Gymnasium bör finnas någorlunda fullständigt för enhvars hemort. Dessa herbarier kunna på skolorna ersätta lefvande vexter, då sådana ej äro att tillgå.

Förf. har trots sig öka nyttan af denna boks begagnande genom att i korthet omtala arternas egenskaper och nytta, att lemna utförligare beskrifningar öfver isynnerhet de större vextfamiljerna samt isynnerhet genom att införa examinering enligt naturligt system. Då just genom examinering enligt ett system detsamma grundligt inläres, så kan det ingalunda anses lämpligt, att vexterna examineras enligt ett system (hvilket sedan förkastas såsom onaturligt) och anordnas enl. ett annat, som måste förbli obekant och svårbegripligt, om klasserna i det system, dit vexterna sålunda instickas, äro skilda genom allmänna bestämningar, som äro högst svåra, ofta omöjliga för eleverne att iakttaga, och hvilka bestämningar dessutom lida af fabriks undantag (som icke angifvas). Då nu just dessa fel vidlåda det Fries'ska systemet, sådant det är framställt i Hartmans Flora (och Suomen Kasvisto) och det derföre vore ytterst svårt för en nybegynnare att enl. detsamma verkställa examinering, så har förf. vågat — hvilket kanske skall anses alltför djerft — anordna de naturliga familjerna i ett nytt system.

Någon skada kan detta nya system ej åstadkomma, alldestund ännu *intet* naturligt system lyckats göra sig allmänt erkänt och gällande i Botaniken. Derföre ligger den egentliga vigten af naturliga systemer icke uti kännedom af klasser och ordningar, som äro olika hos de fleste förf., utan i hufvudafdelningarna och de naturliga familjerna, hvilka äro allmänt erkända och ungefärligen desamma i alla naturliga systemer. Nyttan åter af det införda systemet, äfvensom orsaken till dess införande äro förut antydda, och med visshet tror sig förf. kunna påstå, att detsamma *lätt* kan begagnas vid vexters examinering. Emellertid finnes äfven det Linneiska systemet här bifogadt till be-

gagnande för öfnings skull och för examinering af de släkten, som möjligen äro svårare att påfinna enl. det naturliga systemet.

För dem, som fortfarande yrka på, att det Linneiska systemet är det enda för examinering lämpliga, vilja vi anmärka, att om i stället för de 24 Linneiska klasserna lika många af de största naturliga familjerna inläras, eleven får en indirekt kännedom af *öfver fyra femtedelar* af Finlands kärlvexter. Dessa 24 familjer, ordnade efter deras artantal hos oss äro: Synanthereæ, Cyperaceæ, Gramineæ, Caryophylleæ, Cruciferae, Rosaceæ, Papilionaceæ, Ranunculaceæ, Personatæ, Labiatae, Orchideæ, Najadeæ, Amentaceæ, Polypodiaceæ, Ericineæ, Umbelliferae, Polygonæ, Boragineæ, Chenopodiaceæ, Juncaceæ, Liliaceæ, Gruinales, Primulaceæ, Calycanthemæ. De 10 första af dessa familjer innefatta redan betydligt öfver hälften af våra kärlvexter.

Att föröfrigt göra examineringen enligt det naturliga systemet så lätt som möjligt har öfverallt varit förf:s ögnamärke. Klasserna i det nat. systemet äro få, beskrifna med lätt iakttagliga kännetecken och alla undantag från dessa genast anmärkta. Såsnart klassen är bestämd finnas de derunder hörande familjerna uppställda i en kort öfversigt och åtskiljda med så enkla karaktärer som möjligt; derefter är på sina ställen familjerna närmare beskrifna, enl. hvilken beskrifning vexten ytterligare pröfvas, så att full säkerhet erhålles om hvilken familj densamma tillhör; sedermera är åter en öfversigt af släktena bifogad till hvarje fam. och tabrika afdelningar af arterna gjorda uti de större släktena. Någon närmare släktbeskrifning har förf. af flere skäl ej ansett nödvändig, och ofta äro (då lätthet i examineringen derigenom vinnes) släktkaraktärerna rättade endast efter våra finska arter af släktet.

Både för att underlätta examineringen och åstadkomma en önskvärd korthet är antalet af arter, släkten och familjer betydligt förminskadt. Förf. har ansett, att de vextarter, som ensamt tillhöra Lappland och Ryska Karelen utan afsaknad kunde bortlemnas från denna Flora och sålunda ha 1 familj, 26 släkten samt omkr. 150 arter från dessa trakter blifvit uteslutna. Dessutom ha 17 i Hartmans Flora och Lönnrots Suomen Kasvisto upptagna, nyare släkten genom sammanslagning försvunnit. Af familjerna äro likaledes genom sammanslagning ej mindre än 19 — säkert till båtnad — bortgångna. Deremot hafva 15 arter, som ej finnas upptagna i Suomen Kasvisto, här tillkommit.

Nu till fel och brister, som ej stått i förf:s förmåga att afhjelpa. Genom bristande tillgång till fullständiga herbarier har förf. ofta mött svårigheter och derigenom mindre fel möjligen

inkommit. En stor brist är den på uppgifter om vextlokalerna för sällsyntare vexter, men då förf. ej kunnat erhålla sådana uppgifter från större delen af landet så har öfverallt endast landskapet, der en vext förekommer, uppgifvits (såsom i Suom. Kasvisto och Herbarium Musei Fennici). Genom förf:s aflägsenhet från tryckningsorten har äfven några fel och inkorrektheter insmugit sig, hvilka dock ej torde vara af någon större betydhet.

Slutligen vill förf. med några få ord beröra det i Floran uppställda systemet, churu här ej är utrymme för en fullständigare utveckling och försvar för detsamma. Monokotyledonerna äro fördelade i 2 klasser, den lägre svarande mot de Fries'ska Spadicifloræ och Glumifloræ, den högre mot Liliifloræ och Fructifloræ. — Bland Dikotyledonerna äro uppställda 4 serier af vextfamiljer, alla begynnande med lågt stående och föga utvecklade, samt slutande med fullkomligt utbildade familjer. Af dessa 4 serier (hvilka dock ej i Floran äro skildt omnämnda) gränsar en genom sina lägsta familjer till Ormbunkarna, de 3 öfriga till Monokotyledonerna. Den första serien (som utgöres af kl. Bractefloræ och Stamifloræ) begynner neml. med Coniferæ, den 2:dra (utgörande kl. Sertifloræ) med Ranunculaceæ och Nymphæaceæ, den 3:dje (som utgöres af kl. Calycifloræ och Annulifloræ) med Polygonæ (och Piperinæ), den 4:de (= kl. Semifloræ) med Umbelliferæ. Förf. hoppas att systemet genom dessa korta vinkar riktigare kan uppfattas i sin helhet; men det må för öfrigt sjelf vittna om sin naturlighet och användbarhet.

Gamlakarleby i April 1863.

O. A.

Förklaring öfver förkortningarna.

För att fullkomligt förstå sättet för vextarternas benämning, må följ. exempel tjena till upplysning: 13:de släktet heter NAJAS och derunder står 43. *N. fragilis* Rostk. (*Caulinia* Willd., *N. minor* All.). Detta vill säga: arten heter *Najas fragilis*, så benämnd af Rostkow (se förteckn. öfver författarne), men benämnes *Caulinia fragilis* af Willdenow och *Najas minor* af Allioni.

Strax efter beskrifningen på en art uppgifves dess vanliga storlek, uttryckt i fot (') och decimaltum (") — för mindre vextdelar nyttjas äfven linjer (") —; vidare artens varaktighet genom tecknen ⊙ enårig, ⊍ tvåårig (första året utan blommor, men med rot, som qvarlefver öfver vintern och det andra året bär blommor och frukt), ⊎ flerårig (neml. roten: stjelken hvarje vinter förvissnande), ⊏ buske eller träd; vidare ordningsnummer på de månader, då arten blommor eller för Ornbunkarna, då frukten mognar; samt slutligen för de vextarter, som finnas afbildade i Svenska Botaniken (S. B.), ordningsnummern derstädes.

De förkortningar, som begagnas för arternas vextställ, äro alla lättfattade t. ex. Fjelltr., Bergsspr., Fukt. st., Odl. st. i stället för Fjelltrakter, Bergsspringor, Fuktiga ställen, Odlade ställen. — Huru ymnigt vexterna förefinnas uttryckes genom allm. allmän och r. rar eller sällsynt.

I hvilken trakt af Finland, hvarje art förekommer utmärkes genom landskapsnamnen: Ål. Åland, Eg. F. Egentliga Finland, Nyl. Nyland, Tav. Tavastland (v. om Päijäne och Keitele), Sav. Savolax (ö. om nämnde sjöar), Sat. Satakunda, Öst. eller Österb. Österbotten, Kar. Karelen. Österbotten fördelas i s. Öst. och n. Öst. eller en sydlig och en nordlig del, mellan hvilka gränsen går strax söder om Brahestad. Karelen fördelas i 3 delar: s. Kar. eller Karelen söder om Wuoksen, Lad. eller kusttrakten längs Ladoga, norr om Wuoksen, samt n. Kar. eller norra Karelen. Härvid bör märkas, att ett — mellan tvenne landskap (t. ex. Ål.—Nyl.) utmärker att vexten förekommer ej allenast i dessa utan äfven i mellanliggande landskap (således för vårt ex. i Ål.,

Eg. F. och Nyl.). — Utom dessa nyttjas följande beteckningar: Sydl. för Sydligaste delen af Finland, ungefär till 61 breddgraden; Södr. för Södra delen ungefär till 62 graden; till s. Öst. utmärker att arten upphör mot Norden först vid 63 eller 64 breddgraden (härvid bör märkas att detta upphörande i allmänhet sker tidigare i östra än i västra Finland); Vestr. utmärker kusttrakten af Bottniska viken, Syd. Sydvestra delen af landet. För vextarter som förekomma i *hela landet*, utsäges detta om de endast finnas spridda, men *allmän* (utan ortsbestämning) om de i största delen af landet allmänt förekomma.

Följande förkortningar äro dessutom ofta eller stundom begagnade: afd. afdelning, beg. begagnas, Beskr. Beskrifning, bl. blad, blr blommor, fam. familj, följ. följande, föreg. föregående, hv. blr hvita blommor, kl. klass, m. mycket, n. nästan, omv. omvänt, ordn. ordning, pist. pistiller, r. blr röda blommor, sl. släkte, stund. stundom, stånd. ståndare, var. varietet.

Botaniska Författare,

(som namngifvit de i Floran upptagna arterna).

Ag. *Agardh* — Ait. *Aiton* — All. *Allioni* — And. *Andersson* —
Andrz. *Andrzejowski* — Ard. *Arduino*.

Bernh. *Bernhardi* — Bess. *Besser* — Big. *Bigelow* — Blytt —
Bor. *Boreau* — Al. Br. *Alex. Braun* — Br. *Rob. Brown*.

Cass. *Cassini* — Chaix — Clairv. *Clairville* — Coult. *Coulter* —
Cr. *Crantz* — Curt. *Curtis*.

DC. *De Candolle* — Desf. *Desfontaines* — Desv. *Desvaux* — Dou-
— Dum. *Lumortier*.

Ehrh. *Ehrhart*.

Fenzl — Fr. *Elias Fries* — Th. Fr. *Theod. Fries*.

Gærtn. *Gærtner* — Gaud. *Gaudin* — Gay — Gil. *Gilibert* —
Gmel. *Gmelin* — Godr. & Gren. *Godron & Grenier* — Good. *Goode-
nough*.

Hænk. *Hænke* — Hall. *Haller* — Hn. *Hartman* — Hayn. *Hayne* —
Hoffm. *Hoffman* — Hop. *Hoppe* — Horn. *Hornemann* — Host —
Huds. *Hudson*.

Jacq. *Jacquin*.

Kalm — Kit. *Kitaibel* — Koch — Kunth — Köll. *Kölle*.

Læst. *Læstadius* — Lam. *Lamarck* — Led. *Ledebour* — Lehm.
Lehmann — Lej. *Lejeune* — Less. *Lessing* — L'Her. *L'Heritier* —
Lightf. *Lightfoot* — Liljebl. *Liljeblad* — Lindl. *Lindley* — Lk. *Link* —
L. *Linné* — Lois. *Loiseleur Deslongchamp*.

MK. *Mertens & Koch* — Mey. *C. A. Meyer* — E. Mey. *E. H. Meyer* —
Mich. *Michaux* — Mill. *Phil. Müller* — Mhlnb. *Mühlenberg* —
Müll. *O. F. Müller* — Murr. *Murray* — Mönck.

Nolt. *Nolte* — Nutt. *Nuttall* — F. Nyl. *Fredr. Nylander* —
W. Nyl. *Willg. Nylander*.

PB. *Palisot de Beauvois* — Pantz. *Pantzer* — Pers. *Persoon* —
Poll. *Pollick* — Pourr. *Pourret*.

Reich. *Reichenbach* — Retz. *Retzius* — Rich. *Richard* — Rostk.
Rostkov — Roth — Rudb. *Rudbeck* — Rupr. *Ruprecht* — Röhl.
Röhling — Röm. *Römer* — R.S. *Römer & Schultes*.

Sal. *Salisbury* — Saut. *Sauter* — Schk. *Schluhr* — Schlecht. *Schlechtendal* — F. W. *Schmidt* — Schrad. *Schrader* — Schrank — Schreb. *Schreber* — Schult. *J. A. Schultes* — C. F. *Schultz* — Schum. *Schumacher* — Scop. *Scopoli* — Ser. *Seringe* — Sibth. *Sibthorp* — Sm. *Jam. Edw. Smith* — Somf. *Sommerfelt* — Spenn. *Spenner* — Spr. *Sprengel* — Sternb. *Sternberg* — Sw. *Swartz*.

Tausch — Thuill. *Thuillier* — Trin. *Trinius* — Turcz. *Turczaninow*.

Vahl — Wg. *Wahlenberg* — Wallm. *Wallman* — Wallr. *Wallroth* — Web. *Weber* — Weig. *Weigel* — Weis — Wendl. *Wendland* — Vill. *Villars* — W., Willd. *Willdenow* — Wimm. *Wimmer* — With. *Withering* — Wulf. *Wulfen*.

I. Linné's Sexual-System.

Vexter med tydligt åtskiljda han- och hon-delar (<i>Fanerogamer</i>).	Alla blommor tvåkönade.	Ståndarsträngar och knappar fullkomligt fria.	Ståndare ensam	1 kl.	Monandria.		
			” 2	2 ”	Diandria.		
			” 3	3 ”	Triandria.		
			” 4, lika långa	4 ”	Tetrandria.		
			” 5	5 ”	Petrandria.		
			” 6, lika långa	6 ”	Hexandria.		
			” 7	7 ”	Heptandria.		
			” 8	8 ”	Octandria.		
			” 9	9 ”	Enneandria.		
			” 10	10 ”	Decandria.		
			” omkring 12	11 ”	Dodecandria.		
			” flere än 12, fästade på blomfodret	12 ”	Icosandria.		
			” flere än 12, fästade jemte foderbladen på samma fäste, som uppbär pistillerna	13 ”	Polyandria.		
			” 4, af hvilka 2 längre, 2 kortare	14 ”	Didynamia.		
			” 6, af hvilka 4 längre, 2 kortare	15 ”	Tetradynamia.		
			Ståndarsträngarna för- enade:	{	alla i en stam	16 ”	Monadelphia.
					i 2 skilda stammar	17 ”	Diadelphia.
					i 3 eller flere knippen	18 ”	Polyadelphia.
			Ståndarknapparna hopvexta med		hvarandra	19 ”	Syngenesia.
			Ståndarknapparna fästa på pistillen			20 ”	Gynandria.
			Alla 1-kö- nade.	{	Han- och hon-blr på samma vextstånd	21 ”	Monoecia.
					Han- och hon-blr på olika vextstånd	22 ”	Dioecia.
			En del blr 2-könade, en annan del 1-könade			23 ”	Polygamia.
			Vexter utan tydliga könsdelar			24 ”	Cryptogamia.

Klasser, ordningar och släkten enligt Linneiska Systemet.

Anm. Den feta stilen utmärker familjer, hvaraf alla eller flere släkten tillhöra den klass och ordn. der familjen upptages. Kursiv stil åter utmärker släkten, som lätt komma att uppsökas under den klass och ordn., der de äro ställda, men som *egentligen* tillhöra eller *vanligen* föras till *annan* klass eller ordn. Orsaken till denna obestämdhet äro variationer i ståndarnes antal, hopvexning o. s. v. inom samma slägte, eller ock en större svårighet än vanligt vid iakttagandet af klass-karaktärerna för vissa släkten.

Nummern efter släktena och familjerna hänvisar till dessas ordningsnummer i Floran.

1 Kl. MONANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pistill 1.)

Vattenvext med kransvisa blad; blr i bladvecken: hulle hopvext med fruktämnet Hippuris (185).
 Bladlös, köttig vext; blr 3 tillsammans: hulle af ett grönt fjäll Salicornia (189).
 Gräslig hafsvext; blr på ett platt fäste utan hulle Zostera (14).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

Örter med skiftevisa blad; blr i hufvud med foderlikt, slutl. saftigt och färgadt hulle . . . Blitum (193).
 Vattenvexter med motsatta blad och mest eukönade blr i bladvecken Callitriche (184).

2 Kl. DIANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

Träd med blr utan hulle i vipa . . . *Fraxinus* (99).
 Örter med $\left\{ \begin{array}{l} \text{Fodret 4-deladt, frukt-} \\ \text{sambladig} \end{array} \right\}$ ämne 1 Veronica (260).
 blomkrona och $\left\{ \begin{array}{l} \text{Fodret 5-flikigt, frukt-} \\ \text{bladig stjelk.} \end{array} \right\}$ ämnen 4 Lycopus (285).
 Örter med sambladig krona och bladlös stängel **Lentibulariæ** (LIV).
 Ört med 2-bladigt foder och 2-bladig krona *Circæa* (221).

- Ört med 4-bladigt foder, vanl. utan krona . . . *Lepidium* (178).
 Bladlös köttig vext med blomhülle af ett en-
 samt fjäll *Salicornia* (189).
 Små stjelklösa vattenvexter; blr i bladkanterna
 med hülle som föreg. *Lemna* (12).
 Gräslig vext med blr i hufvudlikt gytttrade ax *Rhynchospora* (25).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

- Gräs med n. axlik blomsamling *Anthoxanthum* (28).

3 Kl. TRIANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

- Liten buske med barrlika blad; alla blom-
 delar 3-taliga *Empetrum* (106).
 Örter med motsatta } Bladen hela *Valerianella* (227).
 blad och 5-kluf- } Bladen parbladigt de-
 ven krona. } lade *Valeriana* (228).
 Örter med kransvisa blad, 3—4-klufven krona *Galium* (223).
 Stor vattenlilja med svärdlika blad *Iris* (73).
 Gräs med blr i glest, ensidigt ax och borst-
 lika blad från roten *Nardus* (27).
 Gräslika vexter utan eller med trinda blad;
 6-bladigt hülle *Juncus* (58).
 Gräslika vexter; blr utan hülle, i ax inom
 hvar sitt fjäll **Cyperaceæ** (VII).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

- Gräs med blr inom 2 blomfjäll **Gramineæ** (VIII).
 Ört med foderlikt, 5-deldt blomhülle *Chenopodium* (192).

3 Ordn. TRIGYNIA. (Pist. 3.)

- Små fukt-ör- } Foder och krona 5-bladiga *Stellaria* (203).
 ter med mot- } Foder 3-klufvet, krona 3-bladig *Elatine* (212).
 satta blad. } Foder 2-bladigt, krona 5-flikig *Montia* (211).

4 Kl. TETRANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

- Bladen kransvisa; blrna små, stjernlika i vippra **Stellatæ** (LXVIII).

- Bladen { Blom- Fruktämne 1, under blom-
 kro- man; blr inom holk . . . **Dipsaceæ** (LXX).
 nan { Fruktämne 1, uti blman;
 sam- blr ensamma *Gentiana* (250).
 mot- bla- { Fruktämnena 4; blr i kran-
 dig. sar *Mentha* (284).
 satta. { Blomkronan 4-bladig. ofvanpå
 fruktämnet *Cornus* (319).
 Bladen { Blomhyllat kronlikt, 4-deladt *Majanthemum* (69).
 skiftevisa, { Blomhyllat foderlikt, 8-kluf-
 hela. { vet *Alchemilla* (224).
 Bladen { Blomhylle enkelt, färgadt, 4-
 skiftevisa, { klufvet *Sanguisorba* (225).
 parbla- { Hylle af 4-bladigt foder och
 diga. { krona *Cardamine* (165).
 Blad och blom- { Foder och krona 4-
 stängel från roten. { klufna **Plantagineæ** (LII).
 { Foder och krona 5-
 klufna *Limosella* (259).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

- Bladen kransvisa *Galium* (323).
 Bladen motsatta *Gentiana* (250).
 Bladlös, trådlök parasit *Cuscuta* (269).

3 Ordn. TETRAGYNIA. (Pistiller 3—7.)

- Små fuktväxter { Fruktämne ensamt . . . *Sagina* (199).
 med motsatta blad. { Fruktämnena 4 *Bulliarda* (213).
 Vattenväxter med { Blomhylle foderlikt, 4-
 skiftevisa blad { bladigt *Potamogeton* (17).
 och blr i ax. { Blomhylle 0 *Ruppia* (16).

5 Kl. PENTANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

1) Blomkronan (eller det kronlika hyllet) sambladig.

- Träd med enkelt, färgadt hylle *Ulmus* (100).
 Buske med oregelbunden blomkrona ofvanpå
 fruktämnet *Lonicera* (322).
 Liten buske med hjulformig krona och fruktämne
 inom blman *Solanum* (254).

- Liten fjällbuske med ständigt gröna
blad och klocklik krona *Azalea* (112).
- Ör-
ter { Ståndarne fästade på kronan,
motsatta dess flikar; märke
enkelt **Primulaceæ** (LIII).
- eller { Ståndar- Fruktämne 1, märke
ne fästa- enkelt **Solanaceæ** (LVII).
- vatt- { de på Frukt- Fröhus mång-
kronan, } ämne } fröigt **Gentianeæ** (LV).
- ten- { skiftevi- 1, mär- Fröhus fåfrö-
sa med } ken 2. } igt **Convolvulaceæ** (LIX).
- vex- { dess Fruktämne 1, märken 3
flikar. } Fruktämnena 4 **Polemoniaceæ** (LX).
- ter. { Ståndarne fria från kronan, fo-
dret vidvext fruktämnet . . . **Boragineæ** (LXII).
- **Campanulaceæ** (LXI).

b) Blomkrona af fria blad.

- Träd eller buske med helbräddade blad *Rhamnus* (218).
- Buskar med flikiga blad och bärfukt *Ribes* (217).
- Örter med oregel- { Foder 5-bladigt . *Viola* (128).
- bundna sporre- { Foder litet, 2-bla-
förande blr. } digt *Impatiens* (129).
- Ört med en ensam regelbunden blma
på enbladig stängel *Parnassia* (125).
- Ört med flockvisa regelbundna blr;
5 stånd. med och 5 utan knappar . *Erodium* (121).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

a) Blomhülle dubbelt.

- Blr i dubbel flock med 5-bladig krona
och (ofta otydligt) med fruktämnet
hopvext foder **Umbelliferaæ** (LXIV).
- Blr i vippa, kronan sambladig; frukt-
ämnena 2 med gemensamt märke . . *Cynanchum* (253).
- Blr ensamma, kronan sambladig, frukt-
ämne 1 *Gentiana* (250).
- Blr i hufvud: bladlös parasitvext . . *Cuscuta* (269).

b) Blomhülle enkelt.

- Träd med färgadt, sambladigt blom-
hülle *Ulmus* (100).
- Liten ört med foderlikt hülle; 5 stån-
dare med och 5 utan knappar . . . *Herniaria* (194).

- Örter med kronlikt hylle: bladen med
hinnaktiga stipelslidor *Polygonum* (187).
Örter med foderlikt (sällan kronlikt)
hylle: bladen utan stipelslidor . . **Chenopodiaceæ** (XII).

3 Ordn. TRIGYNIA. (Pist. 3.)

- Buske med blr i vippa: de yttersta större, kön-
lösa *Viburnum* (326).
Ört med enkelt, kronlikt hylle, skiftevisa blad *Polygonum* (187).
Ört med 5-bladigt foder och krona, motsatta
blad *Stellaria* (203).

4 Ordn. TETRAGYNIA. (Pist. 4.)

- Ört med ensam blma på enbladig stängel . . . *Parnassia* (125).

5 Ordn. PENTAGYNIA. (Pist. 5.)

- Bladig stjolk: ståndarne nedtill något hopvexta *Linum* (118).
Bladlös } Blr i klase *Drosera* (126).
stängel. } Blr i hufvud inom holk *Armeria* (239).

6 Ordn. POLYGYNIA. (Pist. många.)

- Liten ört med enblommig stängel *Myosurus* (147).

6 Kl. HEXANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

- Liljevexter med enkelt, kronlikt blomhylle . **Liliaceæ** (XII).
Vattenvexter med blrna tätt gytttrade på en
tjock kolf **Aroideæ** (V).
Gräslika vexter med 6-bladigt grönt eller
brunt blomhylle **Juncaceæ** (IX).
Vatten- eller } Blr med dubbelt hylle i klase *Lythamnia* (246).
fukt-vexter med } Blr i bladvecken med klock-
motsatta blad. } likt foder, vanl. utan krona *Peplis* (219).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

- Träd med enkelt, färgadt, sambladigt blomhylle *Ulmus* (100).
Örter med enkelt, kronlikt hylle, skiftevisa blad *Polygonum* (187).

3 Ordn. TRI-HEXAGYNIA. (Pistiller 3—6.)

- Örter med bladig stjolk och stipelslidor; enkelt
(brunt eller grönt) blomhylle *Rumex* (188).

- Örter med stängel, trådlika rotblad och foderlikt blomhülle *Triglochin* (60).
 Ört med gräslika blad och blr i ax med kronlikt hülle *Tofieldia* (67).
 Vattenväxt med halffrinda blad, blr i klase med kronlikt hülle *Scheuchzeria* (61).

4 Ordn. POLYGYNIA. (Pist. många.)

- Vattenväxt med stängel: blomfoder och krona 3-bladiga *Alisma* (63)

7 Kl. HEPTANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

- Ört med nästan kransvisa blad, ensamma blr med dubbelt hülle *Trientalis* (245).

8 Kl. OCTANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

- Träd med enkelt, färgadt blomhülle: blad hela *Ulmus* (100).
 Träd med dubbelt blomhülle; bladen handlikt ilikiga *Acer* (320).
 Buske med blr i ax på bar qvist: blomhülle enkelt, kronlikt *Daphne* (108).
 Små buskar eller krypande örter med foder och sambladig krona **Ericineæ** (XXIV).
 Bladlös, fjällig parasit med färgadt foder och fribladig krona *Momotropa* (111).
 Örter med 4-bladig krona och långt, skidlikt fruktämne under blman **Calycanthemæ** (XLIX).
 Liten fuktört med 4-bladig krona (som stund. saknas) och fruktämne inom blman *Elatine* (212).
 Vattenväxt med foder och sambladig krona *Lysimachia* (246).
 Örter med enkelt, kronlikt blomhülle *Polygonum* (187).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

- Träd med enkelt, färgadt blomhülle, hela blad . . . *Ulmus* (100).

Träd med dubbelt blomhülle, flikiga blad *Acer* (320).

Örter med $\left\{ \begin{array}{l} \text{Bladen med stípelslidor, fruk-} \\ \text{enkelt,} \\ \text{färgadt} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{ten nöt } *Polygonum* (187). \\ \text{Bladen utan stípelslidor, fruk-} \\ \text{blomhülle.} \\ \text{ten flerfrög } *Chrysosplenium* (215).$

3 Ordn. TRIGYNIA. (Pist. 3.)

Örter med enkelt, kronlikt blomhülle *Polygonum* (187).

4 Ordn. TETRA-PENTAGYNIA. (Pistiller 4 eller 5.)

Ört med foderlikt blomhülle af 4 bredare och 4 smala blad *Paris* (68).

Ört med 2—3-klufvet foder och (grön) 4—5-klufven krona *Adoxa* (325).

Liten fuktört med 4-klufvet foder och 4-bladig krona (som stundom saknas *Elatine* (212).

9 Kl. ENNEANDRIA.

1 Ordn. HEXAGYNIA. (Pist. 6.)

Vattenslilja med blr i flock *Butomus* (64).

10 Kl. DECANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

Vexter med hela blad och enkelt märke . . **Ericineæ** (XXIV).

Örter med flikiga eller delade blad, 5 märken *Geranium* (120).

2 Ordn. DIGYNIA (Pist. 2.)

Örter med skiftevisa blad, fröhus tvårummigt *Saxifraga* (216).

Örter med motsatta, helbräddade blad, enrummig frukt **Caryophylleæ** (XLIII).

3 Ordn. TRIGYNIA. (Pist. 3.)

Örter med motsatta, helbräddade blad, enrummigt fröhus **Caryophylleæ** (XLIII).

4 Ordn. PENTAGYNIA. (Pist. 5.)

Örter med motsatta, helbräddade blad, enrummigt fröhus **Caryophylleæ** (XLIII).

- Örter med hela, tjocka och saftiga blad, 5
flerfröiga småfrukter *Sedum* (214).
Örter med flikiga eller delade blad, 5-bladig
krona och nederst hopvexta ståndare . . **Gruinales** (xxv).
Ört med dubbelt 3-fingrade blad, foderlik
4—5-klufven krona *Adoxa* (325).
-

11 Kl. DODECANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

Blr med 12-tandadt foder och 6 kronblad . . . *Lythrum* (220).

2 Ordn. DIGYNIA. (Pist. 2.)

Blr med 5-klufvet foder och 5 kronblad . . . *Agrimonia* (226).

3 Ordn. TRIGYNIA. (Pist. 3.)

Blr (skenbart) bestående af ett skaftadt frukt-
änne, 12—20 ståndare och klocklikt hylle . *Euphorbia* (105).

12 Kl. ICOSANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

Träd med stenfrukt *Prunus* (238).

2 Ordn. DI-PENTAGYNIA. (Pist. 2—5.)

Träd eller buskar med bär-
lik frukt **Rosaceæ** (L); afd. **Pomaceæ**.

3 Ordn. POLYGYNIA. (Pist. flere än 5.)

Buskar eller örter med frukt
af flere karpeller **Rosaceæ** (L); afd. **Senticosæ**.

13 Kl. POLYANDRIA.

1 Ordn. MONOGYNIA. (Pist. 1.)

Träd med blr på ett gemensamt skärm-
förande skaft *Tilia* (123).

Vattenväxter med stora blr och talrika
kronblad **Nymphaeaceæ** (XXXVI).

Ört med nedtill trädaktig stam, mot-
satta blad, foder och kronblad 5 . *Helianthemum* (127).

- Örter med Foder- och kron-blad 4 Actæa (153).
 dubbelt }
 blomhülle } Foderblad 2, snart affallande,
 och skifte- } kronblad 4 Chelidonium (156).
 visa blad. } Foder färgadt, 5-bladigt med
 sporre, kronblad 1 Delphinium (151).

2 Ordn. DI-PENTAGYNIA. (Pist. 2—5.)

- Örter med motsatta, helbräddade blad, nedtill
 förenade ståndare *Hypericum* (124).
 Örter med skifte- } Blr regelbundna med 5
 visa, delade blad, } sporrar *Aquilegia* (250).
 färgadt foder. } Blr oregelbundna *Aconitum* (152).

3 Ordn. POLYGYNIA. (Pist. flere än 5.)

- Örter med talrika småfrukter **Ranunculaceæ** (XXXV).

14 Kl. DIDYNAMIA.

1 Ordn. GYMNOSPERMIA. (Frukt af 4 små nötter.)

- Örter med motsatta blad och sambladig, ore-
 gelb. blomkrona **Labiatae** (LXIII).

2 Ordn. ANGIOSPERMIA. (Frön uti fröhus.)

- Örter med oregelbunden, sambladig blom-
 krona och fruktämne inom blman . . . **Personatae** (LVIII).
 Ört med n. regelbunden blomkrona ofvan-
 på fruktämnet *Linnaea* (321).

15 Kl. TETRADYNAMIA.

1 Ordn. SILICULOSÆ. (Skidor korta.)

- Igenfinnas i fam. **Cruciferae** (XXXIX): afdd. **Siliculosæ** och
Nucamentaceæ.

2 Ordn. SILIQVOSÆ. (Skidor långa.)

- Igenfinnas i fam. **Cruciferae** (XXXIX): afd. **Siliqvoseæ**.

16 Kl. MONADELPHIA.

1 Ordn. PENTANDRIA. (Ståndare 5.)

- Kronan sambladig, bladen hela *Lysimachia* (246).

- Kronan fribladig, bladen hela Linum (118).
 Kronan fribladig, bladen delade (5 stånd. med
 och 5 utan knappar) Erodium (121).

2 Ord. DECANDRIA. (Stånd. 10.)

- Blrna regelbundna med 5 stift eller märken **Gruinales** (XXV).
 Blrna regelbundna { Bladen 3-fingrade . . . Ononis (135).
 med ensamt märke. { Bladen parbladiga . . . Anthyllis (136).

3 Ord. POLYANDRIA. (Stånd. talrika.)

- Blr med dubbelt foder, talrika ståndare och pistiller Malva (122).

17 Kl. DIADELPHIA.

1 Ord. HEXANDRIA. (Stånd. 6.)

- Blr oregelbundna med sporre och 2-
 bladigt, affällande foder **Fumariaceæ** (XXXVIII).

2 Ord. OCTANDRIA. (Stånd. 8.)

- Blr oregelb. med sambladig, i spetsen franskantad
 krona Polygala (130).

3 Ord. DECANDRIA. (Stånd. 10.)

- Blr oregelb., fjärillika; ståndarne: 9
 hopvexta, 1 fri **Papilionaceæ** (XXXIV).

18 Kl. POLYADELPHIA.

1 Ord. POLYANDRIA. (Stånd. många.)

- Örter med motsatta blad; ståndarne vid basen
 förenade i 3 eller 5 knippen Hypericum (124).

19 Kl. SYNGENESIA *).

- a) Blrna tätt samlade till ett blomster
 och omgifne af en fjällig holk, fruk-
 ten enfröig **Synanthereæ** (LXXI).

*) Denna klass fördelas på olika sätt i ordningar af Linné

b) Frukten flerfröig.

Kronan sambladig, regelbunden.	Fruktämnet inom blman.	{	Stift 0, märken 2 . . .	<i>Gentiana</i> (250).
			Stift och märke 1 . . .	<i>Solanum</i> (254).
Kronan sambladig, oregelbunden; fruktämne under blman	Fruktämne under blman (blr inom holk)	{		<i>Jasione</i> (272).
				<i>Lobelia</i> (273).
Kronan fribladig, oregelbunden med sporre.	Fodret 5-bladigt	{		<i>Viola</i> (128).
			Fodret 2-bladigt	<i>Impatiens</i> (129).

20 KL. GYNANDRIA.

1 Ord. MONANDRIA.

(Ståndarknapp 1 — dock med 2 ofta skilda rum.)

Örter med parallelnerviga blad och oregelbundna blr **Orchideæ** (xiv).

2 Ord. DIANDRIA. (Ståndarknappar 2.)

Ört med parallelnerviga blad och mycket stor 5-bladig blma *Cypripedium* (74).

och Hartman. De Linnéiska ordn. äro: 1) *Polygamia æqualis*, 2) *Polyg. superflua*, 3) *Polyg. frustranea*, 4) *Polyg. necessaria* (alla utgörande fam. Synanthereæ) och 5) *Monogamia* (de öfr. släktena). Den första ordn. har alla blrna i blomstret tvåkönade (hit höra afd. Cynarocephalæ och Cichoriaceæ samt Eupatorium och Bidens); *Polyg. superflua* har 2-könade blr i midten af blomstret och fruktsamma honblr i kanten (hit höra de fleste af afd. Corymbiferæ); *Polyg. frustranea* har ofruktsamma blr i kanten (*Centaurea*) och uti *Polyg. necessaria* äro endast kantblrna fruktsamma, men icke de 2-könade blrna i blomstrets midt (*Filago*). — Hartman åter öfverför ordn. *Monogamia* till kl. Pentandria och fördelar Syngenesia uti ordn. *Monoclinia* och *Polyclinia*: den förra (svärande mot Linnéiska ordnn. 1 och 3) med endast 2-könade blr (eller könlösa), den sednare (ordnn. 2 och 4) med 2-könade blr och honblr. Då likväl dessa ordningar äro ytterst svåra att särskilja för nybegynnaren och deremot de naturliga afdeln. lätt igenkända, så hänvisas för examinering af Synanthereæ helt och hållet till dessa.

21 Kl. MONOECIA.

1 Ordn. MONANDRIA. (Stånd. 1.)

- Vattenvexter med trådsmla, skiftevisa blad;
 ensamma blr i bladveckan *Zannichellia* (15).
 Vattenvext med långa, gräslika blad, blr på
 en platt kolf *Zostera* (14).
 Små vattenvexter med motsatta blad, blr i blad-
 vecken *Callitriche* (184).
 Höga vattenvexter med blr i stora och täta
 kolfvar *Typha* (20).
 Örter: hanblr omkr. 12 utan hylle, omgifvande
 en hyllelös honblma och omgifna af ett klock-
 likt svepe *Euphorbia* (105).
 Barträd *Pinus* (91).

2 Ordn. DIANDRIA. (Stånd. 2.)

- Små stjelklösa, flytande vattenvexter med blr i blad-
 kanten *Lemna* (12).
 Höga vattenvexter med blr i stora och täta kolfvar *Typha* (20).

3 Ordn. TRIANDRIA. (Stånd. 3.)

- Gräslika vexter med blr i ax, utan hylle . . *Carex* (22).
 Gräslika vexter med blr i ax; hylle af tal-
 rika, ulllika hår *Eriophorum* (23).
 Vattenvexter med blr i tjocka kolfvar eller
 klotrunda hufvud; hylle af fjäll eller borst **Typhaceæ** (vi).

4 Ordn. TETRANDRIA. (Stånd. 4.)

- Träd eller buskar med blr i hängen på bar
 qvist *Alnus* (95).
 Örter med brännande hår; blr med foderlikt
 hylle *Urtica* (101).
 Liten ört med en långskaftad hanblma och
 oskaftade honblr vid roten *Littorella* (240).
 Vattenvexter med fint pardeldta blad *Myriophyllum* (186).

5 Ordn. PENTANDRIA. (Stånd. 5.)

- Hög ört med dubbelt blomhylle och långa, vridna
 klängen *Bryonia* (103).
 Örter med hopgyttrade blr; enkelt, foderlikt hylle *Atriplex* (191).

6 Ordn. POLYANDRIA. (Stånd. flere än 5.)

- Löfträd eller buskar med han- och hon-
 blr i skilda hängen **Amentaceae** (XVI).
 Barrträd med kottar *Pinus* (91).
 Vattenlilja med pillika blad samt talrika
 ståndare och pistiller *Sagittaria* (62).
 Vattenvexter med fint pardeldda blad, 4—8
 ståndare *Myriophyllum* (186).
 Vattenvext med fint klynneddda blad,
 12—20 ståndare *Ceratophyllum* (183).

22 KL. DIOECIA.

1 Ordn. MONANDRIA. (Stånd. 1.)

- Hafsvexter med kransvisa blad; blr med foderlikt
 hylle *Najas* (13).

2 Ordn. DIANDRIA. (Stånd. 2.)

- Träd eller buskar med blr i hängen och hela blad *Salix* (92).
 Träd med blr i vippa och parbladiga blad *Fraxinus* (99).

3 Ordn. TRIANDRIA. (Stånd. 3.)

- Gräslika vexter med blomhyllor af talrika, all-
 lika hår *Eriophorum* (23).
 Liten buske med barrlika blad; blomfoder och
 krona 3-bladiga *Empetrum* (106).
 Buske eller litet träd med barr; blomhyllor 0;
 frukt torrt bär *Juniperus* (90).

4 Ordn. TETRANDRIA. (Stånd. 4.)

- Tornig buske eller litet träd med dubbelt blom-
 hylle *Rhamnus* (218).
 Tornig buske med enkelt blomhyllor och blr i
 bladvecken *Hippophaë* (107).
 Buske eller litet träd med blr i hängen och
 flerfröigt fröhus *Salix* (92).
 Buske med blr i hängen på bar qvist; frukten
 stenfrukt *Myrica* (94).
 Ört med brännande hår, foderlikt blomhyllor . *Urtica* (101).

5 Ordn. PENTANDRIA. (Stånd. 5.)

- Buske med dubbelt blomhülle, blr i klasar och
 bärfrukt *Ribes* (217).
 Buske eller litet träd med blr i hängen och fler-
 fröigt fröhus *Salix* (92).
 Buske med blr i hängen på bar qvist och sten-
 frukt *Myrica* (94).
 Lång slingervext med handlika blad, nötlik frukt *Humulus* (102).

6 Ordn. POLYANDRIA. (Stånd. flere än 5.)

- Träd eller buskar med blr i hängen . **Amentaceae** (xvi).
 Träd med dubbelt blomhülle, blr i
 vippa *Acer* (320).
 Vattenliljor med fraktämne under
 blman, 9—12 ståndare **Hydrocharideae** (xi).
 Örtor med enkelt, 6-deldt blomhülle,
 6 ståndare *Rumex* (188).
 Ört med enkelt, 3-deldt blomhülle,
 9—12 stånd. *Mercurialis* (104).
 Örtor med dubbelt { Pistiller 3 . . . *Silene* (206).
 hülle och 10 ståndare. { Pistiller 5 . . . *Melandrium* (208).
 Ört med dubbelt hülle, talrika stån-
 dare och pistiller *Rubus* (231).

7 Ordn. MONADELPHIA. (Ståndarsträngar hopvexta.)

- Barrbärande träd eller buskar **Coniferae** (xv).

23 KL. POLYGAMIA.

1 Ordn. MONOECIA.

(Enkönade blr på samma stånd som de 2-könade.)

- Träd med 5-deldt foder, 5 kronblad, 8
 ståndare *Acer* (320);
 Träd utan blomhülle, 2 ståndare *Fraxinus* (99).
 Liten buske med 3 foderblad, kronblad och
 stånd. *Vaccinium* (106).
 Örtor med enkelt blomhülle, 5 ståndare . . *Atriplex* (191).
 Gräs med polygamiska blr uppsökas i fam. **Gramineae** (vii).

2 Ordn. DIOECIA.

(Enkönade blr på olika stånd med de 2-könade.)

- Träd med 5-deldt foder, 5 kronblad, 8 ståndare . . . *Acer* (320).

Träd utan blomhülle, 2 ståndare Fraxinus (99).
 Liteu buske med 3 foderblad, kronblad och stånd. *Empetrum* (106).

24 KL. CRYPTOGRAMIA.

1 Ordn. FILICES. (Ormbunkar.)

Utgöres af famm. **Polypodiaceae** (i), **Lycopodiaceae** (ii)
 och **Equisetaceae** (iii).

2 Ordn. MUSCI. (Mossor.)

3 Ordn. ALGÆ. (Alger.)

4 Ordn. FUNGI. (Svampar.)

II. Fries' Naturliga System.

A. COTYLEDONEÆ. Hjertbladsvexter.

I. DICOTYLEDONEÆ. Tvåhjärtbladsvexter.

Ser. 1. COROLLIFLORÆ.

(Kronan sambladig, ståndarne fästa på dess insida.)

1 kl. Seminifloræ.

(Kronan fäst ofvanpå och skild med en led från fruktämnet.)

Familjer.

1. Synanthereæ.
2. Dipsaceæ.
3. Valerianeæ.
4. Rubiaceæ.
5. Caprifoliaceæ.

2 kl. Annulifloræ.

(Kronan fäst på en disk rundtomkring fruktämnet, öppen i botten.)

Familjer.

6. Campanulaceæ.
7. Lobeliaceæ.
8. Convolvulaceæ.
9. Boragineæ.
10. Labiataæ.
11. Menyantheæ.
12. Polemoniaceæ.

3 kl. Tubifloræ.

(Kronan fäst under fruktämnet, slutet i botten.)

Familjer.

13. Oleineæ.
14. Asclepiadææ.
15. Gentianeæ.
16. Solanaceæ.
17. Personataæ.
18. Lentibulariææ.
19. Primulaceæ.
20. Plantagineæ.
21. Plumbagineæ.

Ser. 2. THALAMIFLORÆ.

(Blomkrona af flera, fria blad; ståndarne fästa jemte kronbladen på ett eget fäste.)

4 kl. Discifloræ.

(Stånd. och kronblad fästa på kanten af en öfver eller omkring fruktämnet befintlig disk.)

Familjer.

22. Corneæ.
23. Umbelliferæ.

5 kl. Sertifloræ.

(Stånd. och kronblad fästa rundtomkring eller på fruktämnets bas.)

Familjer.

26. Nymphæaceæ.
27. Ranunculaceæ.

6 kl. Columnifloræ.

(Stånd. fästa under fruktämnet på en punkt- eller pe-larlik torus.)

Familjer.

33. Tiliaceæ.
34. Malvaceæ.

24. Adoxeæ.	28. Papaveraceæ.	35. Grinales.
25. Acerineæ.	29. Fumariaceæ.	36. Hypericineæ.
	30. Cruciferaæ.	37. Cistineæ.
	31. Polygaleæ.	38. Violariceæ.
	32. Balsamineæ.	39. Droseraceæ.
		40. Silenaceæ.
		41. Alsinaceæ.
		42. Elatineæ.

Ser. 3. CALYCIFLORÆ.

(Blomkrona af fria blad, jemte de äfven fria ståndarne fästa på den blomfodret vidvexta torus.)

7 kl. Faucifloræ.

(Stånd. fästa i fodrets svalg vid öfra kanten af den tunna torus.)

Familjer.

- 43. Cucurbitaceæ.
- 44. Ribesiaceæ.
- 45. Rhamneæ.
- 46. Saxifrageæ.
- 47. Crassulaceæ.
- 48. Lythrariceæ.
- 49. Onagrariaceæ.
- 50. Halorhageæ.

8 kl. Rosifloræ.

(Stånd. fästa vid den ringformigt uppsvällda öfre kanten af torus.)

Familjer.

- 51. Pomaceæ.
- 52. Senticosæ.
- 53. Drupaceæ.
- 54. Papilionaceæ.

9 kl. Centrifloræ.

(Stånd. fästa i fodrets botten vid en punktluk eller omärklig torus.)

Familjer.

- 55. Ericineæ.
- 56. Empetreeæ.
- 57. Euphorbiaceæ.
- 58. Portulacaceæ.
- 59. Paronychieæ.
- 60. Polygoneæ.

Ser. 4. INCOMPLETÆ.

(Blommor ofullständiga med ingen torus och således utan kronblad endast med enkel kalk af fjäll o. s. v.)

10 kl. Bracteifloræ.

(Blomkalk enkel, bildad af flera i krans sammanvexta blad.)

Familjer.

- 61. Thymeleæ.
- 62. Elæagneæ.
- 63. Ulmaceæ.
- 64. Urticaceæ.
- 65. Chenopodiaceæ.

11 kl. Julifloræ.

(Blr skildkånade, förenade i ett hänge, utan annan kalk än fjäll o. d.)

Familjer.

- 66. Cupuliferæ.
- 67. Salicineæ.
- 68. Betulineæ.
- 69. Myriceæ.
- 70. Coniferæ.

12 kl. Nudifloræ.

(Blr utan hylle sittande utan skaft i bladvecken.)

Familjer.

- 72. Callitrichineæ.
- 73. Ceratophylleæ.
-
- (Characeæ.)

-
- 71. Equisetaceæ.
-

II. MONOCOTYLEDONEÆ. Ethjertbladsvexter.

13 kl. Fructifloræ. 14 kl. Liliifloræ. 15 kl. Spadicifloræ.

(Blomkalken med ståndarne fästa ofvannet.)

(Kalk af 3 eller 6 fria eller hopvexta blad, jemte stånd, fästa under fruktämnet.)

(Kalk 0, 4-bladig eller af fjäll, hår eller dyl. Blr utan skaft.)

Familjer.

Familjer.

Familjer.

74. Orchideæ.

78. Liliaceæ.

82. Aroideæ.

75. Irideæ.

79. Alismaceæ.

83. Potamogetoneæ.

76. Hydrocharideæ.

80. Nartheciaceæ.

84. Typhaceæ.

77. Najadeæ.

81. Juncaceæ.

85. Cyperaceæ.

16 kl. Glumifloræ.

(Blr, bildande småax af skiftevisa yttre och inre fjäll.)

Familj:

86. Gramineæ.

B. NEMÆ. Groddtrådsvexter.

III. HETERONEMÆ.

Vexter med rot, stam och blad.

17 kl. Filices. Ormbunkar. 18 kl. Musci. Mossor.

(Försedda med tydliga kärl, utan köns-skillnad.)

(Vexter af blott celluler, endast med spår till kärl; skilda könsdelar.)

Familjer.

Familjer.

87. Polypodiaceæ.

(Bryaceæ.)

88. Ophioglosseæ.

(Hepaticæ.)

89. Marsileaceæ.

90. Lycopodiaceæ.

IV. HOMONEMÆ.

Rot, stam och blad icke skilda.

19 kl. Algæ. Alger. 20 kl. Fungi. Svampar.

Kl. 11. Corollifloræ.

(Blr tvåkönade med fritt foder och sambladig krona, som uppstår de 5 eller färre ståndarne.)

Familjer.

- LI. Plumbagineæ.
- LII. Plantagineæ.
- LIII. Primulaceæ.
- LIV. Lentibularieæ.
- LV. Gentianeæ.
- LVI. Asclepiadeæ.
- LVII. Solanaceæ.
- LVIII. Personatæ.
- LIX. Convolvulaceæ.
- LX. Polemoniaceæ.
- LXI. Campanulaceæ.
- LXII. Boragineæ.
- LXIII. Labiatæ.

Kl. 12. Seminifloræ.

(Blr tvåkönade med dubbelt hylle: fodret hopvext med fruktämnet och ofta otydligt; kronan fribladig eller sambladig, ofvanpå fruktämnet; ståndarne 5 eller färre. Frukten fåfröig.)

Familjer.

- LXIV. Umbelliferæ.
- LXV. Acerineæ.
- LXVI. Corneæ.
- LXVII. Caprifoliaceæ.
- LXVIII. Stellatæ.
- LXIX. Valerianeæ.
- LXX. Dipsaceæ.
- LXXI. Synanthereæ.

FINLANDS KÄRLVEXTER.

1. KRYPTOGAMA KÄRLVEXTER.

(4:e klassen.)

FILICES. Ormbunkar.

Vexter (hos oss alltid örtartade) utan blommor och könsskilnad med stoflika frön, samlade i fröhus, som sitta på bladens baksida ell. i enkelt ell. grenigt ax, mera sällan i bladvecken. (Hos tvenne våra arter tillkomma ett annat slags, gröfre frön.) Fröen (sporerna) sakna hjertblad och förlänga sig endast vid groningen till en groddtråd.

Familjer.

- Bladlika ell. bladbärande vexter med fröhus på bladens baksida ell. i skärmlöst, enkelt ell. grenigt ax Polypodiaceæ (I).
Ständigt gröna vexter med små, tättsittande blad eller större (syl-lika) blad från roten; fröhus i bladvecken ell. i skärmförande ax Lycopodiaceæ (II).
Bladlösa ledade vexter med tandade slidor; fröhus på inre sidan af sköldlika i ax samlade fjäll Equisetaceæ (III).

Fam. I. POLYPODIACEÆ, Egentliga Ormbunkar.

Beskrifning. Örter (hos oss) med under jorden dold mångårig stam (rotstock), som uppbär vanl. flerdelade, i knoppen inrullade blad (stamblad). Fröhusen (sporangierna) sitta vanl.

på bakre sidan af bladen, samlade uti nakna eller med ett hinnaktigt svepefjäll betäckta plättar; de äro mycket små samt omgifna af en ledad, elastisk ring, som vid mognaden sammandrages och klyfver fröhuset, hvarvid de fina fröen (sporerna) utkastas. Hos de 2 sista släktena (vanl. afskiljda i egen fam. *Ophioglossæ*) sitta bladen på en upprätt stam, äro ej i början inrullade, och uppbära ej fröhusen, som här äro större, utan ring och sitta i ett eget ax.

Hos oss finnas 8 släkten med tills. 23 arter.

Släkten och arter.

Fröhus i plättar ell. linjer på	Plättarne på blad- skifvan *).	Linjeformiga med svepe af samma form	Asplenium.	
			Runda med i hår upplöst svepe	Woodsia.
			Runda ell. aflånga med sve- pefjäll	Aspidium.
			Runda utan svepe	Polypodium.
bladens baksida.	Plättarne under den tillbakavikna blad- kanten i en oafbruten linje	Pteris.		
		Plättarne under den tillbakavikna blad- kanten på egna fruktblad, som äro mindre än de omgivande ofrukts. bladen	Struthiopteris.	
Fröhus i grenigt ax		Botrychium.		
Fröhus i enkelt ax (bladen odelade)		Ophioglossum.		

1. ASPLENIUM.

a) Stambladet deladt i jernbreda ell. vigglika småblad.

1. *A. septentrionale* Hoffm. (*Acrostichum* L.) småbladen 2—3 i stambladets topp, jernbreda, spetsade och inskurna. — 2—6" — 2 6, 7. — S. B. 534, 1.
Bergsspringor, r. Sydl., Lad.
2. *A. Breynii* Retz. (*A. alternifolium* Wulf., *A. germanicum* Weis) småbladen flera, skiftevisa, n. vigglika, inskurna, de nedre något sammansatta. — 2—4" — 2 6, 7. — S. B. 534, 2.
Bergsspr. r. Sat.

*) Anm. Hos flere hithörande arter äro plättarne sammanflytande, så att de slutl. betäcka hela bladskifvan.

3. *A. Rata muraria* L. småbladen flera sittande tills. på skilda grenar, omv. äggrunda, naggade, stund. flikiga. — 2—4" — 2 6, 7. — S. B. 306.
Bergsspr. r. Nyl., Lad.

b) Stambladet med enkla, n. runda parblad.

4. *A. Trichomanes* L. parbladen oskaftade, grundt naggade; hela stjälken glänsande brun. — 4—6 — 2 7. — S. B. 131.
Bergsspr. Södr.
5. *A. viride* Huds. parbladen kortskaftade, djupare naggade; stjälken nedtill brun, upptill grön. — 4—8' — 2 7, 8. — S. B. 462, 774.
Bergsspr. r. Lad.

2. WOODSIA.

6. *W. ilvensis* Br. (*Acrostichum* L., *Polypodium* Sw.) stambladet parbladigt med pardelade och tandade småblad; plättarne slutl. sammanflytande, brunludna. — 3—5" — 2 7.
Berg, allmän.

3. ASPIDIUM (Polypodium L.).

a) Späda, ljusgröna ormbunkar, med snart försvinnande svepe.

7. *A. fragile* Sw. (*Cystopteris* Bernh.) stambladet med lancettlik omkrets, parbladigt, parbladen vanl. pardelade med tandade flikar — stundom n. 3-dubbelt parbladig; plättarne runda, åtskilda, svepet med bred bas, fästadt under plätten, snart försvinnande. — 3—8" — 2 7, 8.
Berg etc., hela landet.
8. *A. Thelypteris* Sw. (*Polystichum* Roth.) stambladet enkelt parbladigt med pardelade blad och helbräddade flikar; plättarne nära bladkanten, sammanflytande. — 2 7—9.
Stränd. Sydl., Tav.

b) Stora ormbunkar, med n. aflånga, krökta plättar; svepe af samma form.

9. *A. crenatum* Somf. (*Asplenium* Fr.) stambladet med triangulär omkrets, 3-dubbelt parbladigt med trubbiga och trubbigt naggade småblad. — 12—16" — 2 4.
Fjelltr. r. Tav., n. Österb.
10. *A. Filix femina* Sw. (*Asplenium* Bernh. — Krus-bräken) stambladet med lancettlik omkrets, dubbelt parbladigt med

parklufna och tandade småblad. — $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ ' — \mathcal{A} 7, 8. —
 b) *complicatum*: dubbelt mindre med S-formigt krökta parblad.
 Skog. allm. hela landet. — b) Ål., Sat.

c) Stora ormbunkar med runda plättar och njurlika svepfjäll.

11. *A. Filix mas* Sw. (*Polystichum* Roth. — Träjon) stambladet med aflångt lancettlik omkrets, enkelt parbladigt med lancettlika, långspetsade, djupt pardelade småblad och aflånga, trubbiga och sågade, stundom inskurna flikar. — 2 — $3'$ — \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 51.
 Skog. allm. Södr. — Roten är ett ganska verksamt medel emot mask.
12. *A. cristatum* Sw. (*Polystichum* Roth., *Polypodium Callipteris* Ehrh.) stambladet med smalt lancettlik omkrets, enkelt parbladigt med n. ägggrunda, pardelade småblad och vanl. hela, ägggrunda, trubbiga, hvasst sågade flikar. — $1'$ — \mathcal{A} 7—9. — S. B. 390.
 Låga skogsäng. Södr. — Ganska lik föreg. men mindre och mörkare till färgen.
13. *A. spinulosum* Sw. (*Polystichum* DC. — Tagg-bräken) stambladet dubbelt parbladigt, med parklufna ell. pardelade småblad och aflånga taggsågade flikar. — 1 — $2'$ — \mathcal{A} 7, 8.
 Skog. allm. — Varierar mycket, stund. 3-dubbelt parbladigt.

4. POLYPODIUM.

14. *P. vulgare* L. (Stensöta) stambladet enkelt pardeladt med skiftevisa, n. jembreda, trubbiga flikar. — $\frac{1}{2}$ — $1'$ — \mathcal{A} 6, 7. — S. B. 37.
 Berg, sten. allm. — Roten har sötaktig smak och begagnas i bröstsjukdomar, äfvensom mot gikt och skörbjugg.
15. *P. Phegopteris* L. stambladet enkelt parbladigt med motsatta, oskaftade, djupt delade småblad och helbräddade flikar; de nedersta småbladen nedböjda, de öfre sammanflytande. — 8 — $12''$ — \mathcal{A} 8, 9.
 Skog. hela landet.
16. *P. Eryopteris* L. stambladet med n. triangelformig omkrets, trefingradt med n. dubbelt parbladiga småblad. — 7 — $12''$ — \mathcal{A} 7, 8.
 Skog., allmän.
17. *P. rhaticum* L. (*P. alpestre* Hoppe) stambladet med bredt lancettlik omkrets, 2—3-dubbelt parbladigt, parbladen skiftevisa, plättarne åtskiljda. — $2'$ — \mathcal{A} 8.
 Fjälltrakt. r. Lad. — Liknar till utseende n:o 10.

5. PTERIS.

18. *P. aquilina* L. (Örnbräken) stambladet 3-fingradt med dubbelt parbladiga småblad. — 2—3' — 2 8, 9. — S. B. 90. Skog., väg. allm. till s. Österb. — Är den största och vackraste af våra ormbunkar, men gulnar vid första köld. Brinner med stark hetta, hvarföre den kan begagnas som bränsle och lemnar äfven en förträfflig aska. Roten begagnas emot mask.

6. STRUTHIÓPTERIS.

19. *S. germanica* Willd. (*Osmunda Struth.* L. — Strutsbräken) de ofruktsamma stambladen parbladiga med pardelade småblad, i form af en strut omgifvande de smalare, enkelt parbladiga fruktbladen. — 2—3' — 2 8, 9. Bäckdalar r., hela landet. — De ofruktsamma bladen likna stambladen hos Asp. Filix mas.

7. BOTRYCHIUM.

20. *B. matricarioides* Willd. (*B. rutaceum* Sw.) bladen vanl. 2, långskaftade, fästade nära stammens bas, dubbelt parbladiga med äggrunda, slika småblad. — 4—7" — 2 8, 9. — S. B. 372, 2. Betesmarker, hela landet.
21. *B. lanceolatum* Rupr. (*B. palmatum* Presl.) blad ensamt, n. oskaftadt, fästadt ofvan stammens midt, nära axet, dubbelt parbladigt med lancettlika småblad. — 5" — 2 7. Betesm. r. Nyl.
22. *B. Lunaria* Sw. (*Osmunda Lunaria* L.) blad ensamt, n. oskaftadt, fästadt vid stammens midt, enkelt pardeladt med half-runda småblad. — 3—5" — 2 7, 8. — S. B. 372, 1. — *b) rhombeum*: småbladen fyrkantiga. Betesm. hela landet. — *b)* n. Österb.

8. OPHIOGLOSSUM.

23. *O. vulgatum* L. (Ormtunga) bladet ensamt, äggrundt — aflångt, ungefär midt på stjelken. — 4—7" — 2 7, 8. — S. B. 378. Betesm., äng. r. Ål., Nyl., s. Österb.
-

Fam. II. LYCOPODIACEÆ, Lummerväxter.

Beskr. Örter med oskaftade och odelade blad, hos *Lycopodium* små, tätsittande på stammen, hos *Isoëtes* större och utgående från roten. Frön (sporer) antingen af ett slag, stoftlika, sammanhängande 4 och 4, eller af tvenne slag, då jemte de föreg. i skilda fröhus vanl. 4 gröfre frön utbildas. Fröhusen sitta vid bladens bas, eller i skärmförande ax (genom bladens öfvergång till skärm). Hos oss 8 arter i 2 (ell. 3) släkten.

Ann. Oftast föres sl. *Isoëtes* till fam. *Marsileaceæ*.

Släkten och arter.

Undervattensväxt med blad från roten och frön af

2 slag *Isoëtes*.

Ständigt gröna, bladbetäckta växter med frön af 1

eller 2 slag *Lycopodium*.

9. ISOËTES.

24. *I. lacustris* L. (Braxengräs) bladen flere tillsammans, syllika, 4-pipiga, inom sin vida bas inneslutande fröhusen. — 1—2" — ¶ 6, 7. — S. B. 600.
Sjöbotten, troligen i hela landet.

10. LYCOPODIUM.

a) Fröhus i oskaftade, mest ensamma ax.

25. *L. selaginoides* L. (*Selaginella spinulosa* Al. Br.) frön af 2 slag; stjelkarne tufvade, bladen spridda, lancettlika, sågtandade. — 2—3" — ¶ 7, 8. — S. B. 612, 2.
Fukt. äng. r. Ål., Lad., n. Österb.
26. *L. inundatum* L. frön af ett slag, likasom hos följ. arter: stjelken nedliggande med uppräta axgrenar, bladen spridda, n. jembreda, helbräddade. — 2—3" — ¶ 7—9. — S. B. 612, 1.
Kärräng. r. Nyl., s. Österb., Kar.
27. *L. alpinum* L. stjelken krypande med uppräta 4-kantiga grenar, bladen i 4 rader. — 1—2" — ¶ 8.
Fjelltr. n. Österb.
28. *L. annotinum* L. (Gran-lummer) stjelken krypande med uppräta, trinda ($\frac{1}{2}$ —1' höga) grenar, bladen med hvass udd, i omkr. 5 rader. — ¶ 6—8. — S. B. 570.
Skog, allm.

b) Fröhus i skaftade, mest parvisa ax.

29. *L. clavatum* L. (Matte-lummer) stjelken långt krypande, bladen spridda, hårspetsade. — 4 7, 8. — S. B. 59.
Skog, allm. — De fina fröen, kallade maskmjöl eller gul nicht begagnas till puder för hudlösa ställen, till att förvara piller uti, samt till härmande af blixten på theatrar. Utaf de långa stjelkarne flätas vackra mattor, hvartill äfven föreg. och följ. art kan begagnas.
30. *L. complanatum* L. (Jemna) stjelken långt krypande med klynnedelade, platta grenar; bladen i 4 rader, hopvuxna, men med fri udd. — 4 8. — S. B. 95.
Skog. hela landet. — Begagnas allm. ss. gult färgämne. Med bresilja färgar den ylle blått.

c) Fröhusen i bladvecken.

31. *L. Selago* L. (Lys-lummer) stjelken klynnedelad med n. jemnhöga grenar, bladen spridda. — 2—5" — 4 6—10. — S. B. 119.
Skog, berg, hela landet. — Är, liksom äfven de föreg. arterna mer eller mindre grad, farlig till invertes bruk, af skarp smak, verkande kräkning och purgering.

Fam. III. EQUISETACEÆ, Fräkenväxter.

Beskr. Bladlösa växter med mångårig, krypande rotstock, pipig, strimmig och ledad stjelk, vid lederna lätt sönderdelad, der omgifven af hvasstandade slidor och vanl. utsändande kransvisa grenar. Fröhusen sitta (omkr. 6) på undre sidan af kantiga, skaftade, sköldlika fjäll, som sitta tills. i ett ax i toppen. Hvarje frö är omgifvet af 4 vridna, i spetsen vidgade trådar. — 1 slägte med hos oss 7 arter.

11. EQUISETUM.

a) Stjelken nedtill grenig, men utan kransgrenar, öfvervintrande.

32. *E. scirpoides* Mhlb (*E. reptans* S. B., *E. variegatum* var. *scirpoides* Mich.) stjelken inuti flerpipig, vanl. nedliggande, vid basen grenad i talrika, m. smala, djupt 4—5 fårade grenar; slidorna mörka med vitkantade tänder. — 4—8" — 4 7, 8. — S. B. 702.
Kärr, r. n. Österb.

33. *E. hiemale* L. (Skäfte) stjelken enpipig, mångstrimmig, grenad i 2—3 grenar; slidorna hvita med en svart rand nedtill; tänderna snart affallande. — 1—3' — 2 5, 6. — S. B. 330. Skog. r. Nyl., Lad. — Den hårda, finkantiga stjelken begagnas till polering af hårda trädslag och metaller. Är skadlig för kreatur.
- b)** Stjelken kransgrenig med n. uppräta, enkla grenar (stund. enkel): axen utbildas om sommaren, då grenarne äro fullt utvexta.
34. *E. fluviatile* L. (Å-fräken) stjelken enpipig, mångstrimmig, axet och slidtänderna svarta. — 1—2½' — 2 6, 7. — *b) limosum*: utan eller med få och korta kransgrenar. Vatten, allm. *b)* grundare st., dik. — Är den enda såsom fodervext (för kor) nyttiga af våra arter.
35. *E. palustre* L. (Kärr-fräken) stjelken flerpipig, 6—8 fårad, slidorna gröna med små vitkantade tänder. — 1—1½' — 2 6, 7. — S. B. 402. Fukt. äng. hela landet. — Skadlig för hästar och får.
- c)** Stjelkar af tvenne slag; den ena tidig, axbärande, utan ell. med outvexta kransgrenar, den andra ofruktsam, alltid med kransgrenar.
36. *E. sylvaticum* L. (Skogs-fräken) kransgrenarne vanl. nedböjda, ånyo kransgreniga, på axstjelken utvexande efter axet; slidorna med få, men stora och breda, trubbiga, bruna tänder. — 7—12" — 2 5—6. — *b) capillare*: kransgrenar n. rakt utstående, hårfina. Skogsäng. allm. *b)* Lad., Nyl.
37. *E. pratense* Ehrh. (Ängs-fräken) axstjelken vanl. med enkla, rakt utstående grenar; slidorna ljusa med smala, ljusbruna, spetsiga tänder; den ofruktsamma stjelken med vanl. enkla 3—4-kantiga grenar. — 2 4, 5. Äng. allm.
38. *E. arvense* L. (Åker-fräken) axstjelken utan kransgrenar, snart förvissnande, med ljusa slidor och svartbruna, smala tänder; den ofrukts. som hos föreg. — 4—8" — 2 4, 5. — S. B. 474. Lerjord. allm. — Mycket liknande föreg. art, som af Linné äfven inbegreps under detta namn, men något större. På rotstocken befinna sig, isynnerhet vid lederna, rotknölar n. af nötters storlek, som innehålla stärkelse.

2. MONOCOTYLEDONEÆ, Etthjertbladsväxter.

Växter (hos oss alltid örtartade) med tydliga könsorganer, och frön, som vid groningen utveckla ett hjertblad. Roten bestående af enkla rottrådar, hvilka mycket ofta utgå från en underjordisk stam, som antingen är hoptryckt och helt kort (lök) eller kryppande och ledad (rotstock). Bladen sitta skiftevis på den ofta ledade stjelken, hvilken de vanl. omfatta med sin bas, och äro parallelnerviga, hela och helbräddade. Blomdelarne äro 3-taliga. Blomhülle hos de lägsta 0, eller bestående af hår eller fjäll, men typiskt en 6-bladig blomkalk, som stundom är foderlik, stundom bestående af 3 foderlika och 3 kronbladlika blad, men vanl. kronlik, fri- ell. sam-bladig. Ståndarne 3 ell. 6, stundom genom felslagning färre, mera sällan flere. Fruktbladen 3 fria ell. hopvuxna, genom felslagning 2, sällan flere.

Anm. De lättaste kännetecken på våra monokotyledoner äro de skiftevisa, parallelnerviga och helbräddade bladen, samt de 3-taliga ståndarne och kalkbladen (då en verklig blomkalk finnes). Undantag härifrån göra endast *Stratiotes* och *Najas* genom tandade samt *Najas* och *Paris* genom kransvisa blad; *Majanthemum* och *Paris* genom 4-taliga blomdelar; *Anthoxanthum*, *Sagittaria*, *Stratiotes* samt famm. *Najadeæ* och *Orchideæ* genom icke-tretaliga ståndare.

A. (5:e klassen.)

GLUMIFLORÆ. Fjällblommiga.

Blomkalken ingen eller ofullständig (sällan 6-bladig), bestående af hår, ell. fjäll, ell. foderlika blad. Blrna oskaftade, sittande i ax eller kolfvar ¹⁾. Frukten fri, af få, oftast ett enda frö ²⁾. Roten icke lökformig. — Hos oss gräslika örter med jembreda blad ³⁾.

Undantag göra: ¹⁾ Fam. Juncaceæ samt Lemna, *Najas* och *Zannichellia* med annan blomställning ell. ensamma blr. ²⁾ *Juncus* med mångfröig frukt. ³⁾ *Calla*, Lemna och arter af *Potamogeton* med bredare blad.

Familjer.

Simmande ell. nedsänkta vattenvexter med 1, 2				
ell. 4 ståndare				Najadeæ (iv).
Land- ell.	Blr i tätta, cylindriska kolfvar ell. i klotrunda hufvuden.	Blr samkönade i kolf	Han- och hon-blr i skilda kolfvar ell. hufvuden	Aroideæ (v).
				Typhaceæ (vi).
öfvervat-	Blr i ax ² ell. vippa.	Hylle ofullständigt af borst eller fjäll. Ståndarne 3.	Oledadt, inuti svampaktigt strå med hela bladslidor	Cyperaceæ (vii).
tens-vexter med				
3 eller 6	Blr i ax ² ell. vippa.	Blomkalk af 6 fjällika blad. Stånd. 6		Juncaceæ (ix).
stånd.				

Fam. IV. NAJADEÆ, Najadeer.

Beskr. Simmande ell. nedsänkta vattenvexter utan rotstock. Blomkalk 0, elier af ofärgade fjäll: hos *Najas* sambladig och inneslutande könsdelarne. Ståndarne i tvåkönade blr 4, i enkönade vanl. ensamma. Frukt (ut. hos *Lemna*) af 1 ell. 3—7 enfröiga nötter. Fröen utan hvite. 6 släkten med 25 arter.

Anm. I Frieska systemet hör endast *Najas* till Najadeæ, *Lemna* föres till Aroideæ och de öfriga bilda fam. *Potamogetoneæ*.

Släkten och arter.

Frukt 2—4 fröigt fröhus; fritt simmande, stjelklösa vexter med blr i bladkanten: hylle enbladigt		<i>Lemna</i> .	
Frukt en ensam enfröig nöt.	tvåbyggare med blr i bladvecken: kalk omgifvande nöten	<i>Najas</i> .	
		ståndare och pistiller sittande skiftevisa på ett af bladet uppbyggt platt fäste	<i>Zostera</i> .
Frukt af 3—7 smånötter.	Sambyggare: blr utan hylle i bladvecken	<i>Zannichellia</i> .	
		tvåkönade blr utan hylle i (2-blommigt) ax	<i>Ruppia</i> .
		tvåkönade blr med 4-bladig foderlik kalk, i ax	<i>Potamogeton</i> .

12. LEMNA.

39. *L. minor* L. (Andmat) bladen runda, platta, med en ensam, likasom hos de följande i vattnet fritt nedhängande rottråd. — \odot 6—8. — S. B. 324.
Allmän till s. Österb. — De små sammanhängande bladen betäcka ofta en stor vattenyta.
40. *L. gibba* L. som föreg. men med på undre sidan uppsvällda, kullriga blad. — \odot 6—8. — S. B. 324.
Sällsynt, Ål. — Har liksom de två följ. arterna sällan blr.
41. *L. polyrrhiza* L. bladen runda, platta, under röda, med flere rottrådar från hvarje blad. — \odot . — S. B. 324.
Sällsynt, Tav., s. Kar. — Ung. dubbelt större än de föreg.
42. *L. trisulca* L. bladen lancettlika, vanl. 3 korsformigt hopvuxna. — \odot 6, 7. — S. B. 324.
Kustprovinserna, hela landet.

13. NAJAS.

43. *N. fragilis* Rostk. (*Caulinia* Willd., *N. minor* All.) bladen mest 3 i krans, m. smala, glest uddtandade; ståndarknappen med kort sträng. — $\frac{1}{2}$ —1' — \odot 7, 8.
Stillastående vatt. r. Nyl.
44. *N. marina* L. (*N. major* Roth.) bladen 2—3 i krans, jemnbreda, skiftevis tandade; ståndarknappen vanl. utan sträng. — \odot 7—9. — *b) muricata*: stjelken taggig med röda leder.
Hafsvik. r. Nyl., s. Österb. *b)* Nyl. — Större och fastare än föreg.

14. ZOSTÉRA.

45. *Z. angustifolia* Horn. bladen långa, gräslika, flernerviga med otydliga sidonerver; den blomfästet inneslutande slidans klaffar upptill rundade. — 2' 7.
Vatten, r. Nyl.

15. ZANNICHELLIA.

46. *Z. polycarpa* Nolte (*Z. palustris* L.) bladen trådsmala, med stipler; nötterna oskaftade; stiftet kortare än halfva nöten. — \odot 6, 7. — S. B. 630. i.
Grundt vatt. kusttrakt. till s. Österb.
47. *Z. pedicellata* Fr. (*Z. pedunculata* Reich.) blad som föreg. nötterna skaftade, dessutom upphöjda på ett gemensamt skaft; stift n. af nöten längd. — 1—2' — \odot 6, 7.
Hafvet, Nyl.—Österb.

16. RUPPIA.

48. *R. maritima* L. bladen trådsmala; ståndarknappar aflånga; nötterna skaftade, äggrunda, obet. sneda. — 2 7, 8. — S. B. 650, 1, 2.
Hafvet r. Nyl.
49. *R. rostellata* Koch, blad som föreg., ståndarkn. rundade, nötterna med mycket sned spets. — 2 7, 8. — S. B. 650, 3.
Hafvet r. Nyl.

17. POTAMOGETON.

a) Bladen jemnbreda — trådsmala, vid basen slidlika; axen med långt åtskilda blr.

50. *P. marinus* L. bladen trådsmala, 1-nerviga; axen flerblommiga, blommande under vattnet, nötterna (stora som hampfrön) terra rynkiga. — 2 7.
Hafvet, sjöar, Sydsv., Tav., n. Österb.
51. *P. pectinatus* L. (Kamm-nate) bladen jemnbreda — trådsmala, vanl. 1-nerviga; axen få-blommiga, blom. öfver vattnet; nötterna (af små ärters storlek) torra, kölade. — 1—4' — 2 7, 8.
Mest i hafsvatt. — hela kusttr.
52. *P. zosteraceus* Fr. de nedre bladen jemnbreda, 5-nerviga, de öfre smalare och 3- ell. 1-nerviga. — 2 7, 8.
Hafvet r. Eg. F.

b) Bladen jemnbreda — trådsmala, utan slidor, med fria stipler; axen med närmade blr.

53. *P. pusillus* L. (Dverg-nate) bladen trådsmala, stjelken n. trind; axen små, täta. — 2 7.
Diken, hela landet.
54. *P. mucronatus* Schrad. (*P. compressus* L.) bladen smalt jemnbreda, 3—5-nerviga, stjelken plattad, axen något glesa, 4—6-blommiga, vid blomningen n. af skaftens längd. — 2 7.
Vatten, r. Ål., Tav., s. Kar. (Nyl.).
55. *P. zosterifolius* Schum. (*P. compressus* Fr., *P. laticaulis* Wg) bladen jemnbreda, mångnerviga, stjelken plattad, bladlik; axen 10—12-blommiga. — 1—4' — 2 7.
Sjöar, r. — s. Kar., Nyl.

c) Bladen lancettlika ell. bredare, alla nedsänkta och hinnaktiga utan (ell. med m. korta) skaft.

56. *P. crispus* L. (Krus-nate) bladen halft omfattande, smala,

vågiga, fint sågade; axen korta och ³fåblommiga med skaft af bladens längd. — till 3'. — 2 7.

Vatten, r. Ål.

57. *P. perfoliatus* L. (Ål-nate) bladen stjelkomfattande med hjertlik bas, vanl. äggrunda—aflånga, helbräddade. — till 3' — 2 7. — S. B. 580.

Stående och rinn. vatt. allmän.

58. *P. praelongus* Wulf. bladen m. stora, halftomfattande, helbräddade, trubbiga, lancettlika; axen stora med (n. 1') långa skaft. — 2 7, 8.

Djupa sjöar, hela landet.

59. *P. lucens* L. bladen afsmalnande till ett kort skaft, stora, bredt lancettlika, uddspetsiga, m. fint sågade; axskaften uppåt tjockare. — till 3' — 2 7, 8.

Djupa sjöar, Nyl., Tav. (n. Österb.).

d) Bladen lancettlika ell. bredare, de nedre oskaftade och hinnaktiga, de öfre flytande och skaftade.

60. *P. gramineus* L. (*P. heterophyllus* Schreb. — Gräs-nate) de flyt. bladen, som stundom felslå, läderaktiga, ovalt äggrunda, mångnerviga, de nedre smalt lancettlika, 7-nerviga; axskaftet upptill tjockare. — 2—3' — 2 7, 8.

Grund. vatt., hela landet. — En annan art, som kommer denna ganska nära och utan tvifvel finnes inom landet är *P. nitens* Web., skiljande sig genom åt båda ändar spetsiga öfre blad samt halftomfattande, vanl. rännformiga och tillbakaböjda nedre blad.

61. *P. nigrescens* Fr. alla bladen hinnaktiga, 5-nerviga, de öfre ovala, de nedre smalt lancettlika; axskaftet jemntjockt. — 2 7, 8.

Vatten, r. Lad., n. Österb.

62. *P. rufescens* Schrad. (*P. fluitans* Sm. — Röd-nate) de flyt. bladen n. läderaktiga, aflånga, brunröda, för öfr. som föreg. — 2—3' — 2 7, 8.

Vatten, hela landet.

e) Bladen ovala, alla skaftade och läderaktiga, de öfre flytande, de nedre snart försvinnande.

63. *P. natans* L. (Gädd-nate, Aborre-nate) de nedre bladen n. lancettlika. — till 4' — 2 7, 8.

Vatten, allm.

Fam. V. AROIDEÆ, Aroideer.

Beskr. Örter med blad ifrån en tjock, krypande rotstock eller (i varnare länder) med slingrande ell. busklik stam. Blommorna tätt packade på en tjock, kötug kolf, som vanl. omgifves af en 1-bladig, inuti färgad blomhölisa. Blomkalk 0 ell. 6-bladig, foderlik. Ståndarne obestända (hos *Calla*) ell. 6. Fruktämnet 1- ell. 3-rummigt; frukten vanl. bär. 2 släkten med hvar sin art.

Släkten och arter.

Blomkolf i stängelns spets med hölsa, blomkalk 0, frukten 5—10-fröigt bär *Calla*.
Blomkolf på sidan af stängeln utan hölsa, kalk 6-bladig, frukt 2—3-fröigt fröhus *Acorus*.

18. CALLA.

64. *C. palustris* L. (Missne) blomhölisan inuti hvitfärgad, stånd. omkr. 6, bladen hjertlika, långt skaftade; bären röda. — 8—15" — ♀ 6. — S. B. 39.
Vatten, kärr, allmän. — Rotstocken begagnas som nödbrödsämne, sedan dess brämmande skärpa genom kokning försvunnit.

19. ACORUS.

65. *A. Calamus* L. (Kalmusrot) stängeln platt, ofvan kolfven bladlik, bladen jembreda (svärdlika). — 2—3'. — ♀ 7, 8. — S. B. 100.
Vatten, Eg. F., Nyl. — Rotstocken med skarpt kryddaktigt smak är officinell. Begagnas såsom magstärkande. Skall i 15:de århundradet blifvit införd från Asien till Europa.

Fam. VI. TYPHACEÆ, Typhaceer.

Beskr. Vatten- ell. kärrvexter med tjock rotstock, bladig stjelk med smala, jembreda blad. Han- och hon-blr i skilda, cylindriska ell. klotrunda kolfvar, de förra ofvan. Blomhylla af hinnaktiga fjäll ell. borst. Ståndare 3. Frukten 1-fröig nöt. — Fam. omfattar endast 2 släkten, hvaraf 6 arter hos oss.

Släkten och arter.

Kolfv. cylindriska, 1 med han-, 1 med hon-blr;
hylla af borst, ståndsträngar hopvuxne *Typha*.
Blr i flere klotrunda hufvuden; hylla af fjäll . . . *Sparganium*.

20. TYPIA.

66. *T. latifolia* L. (större klubbrör) bladen bredt jemnbreda; den gula han-kolfven omedelbart öfver den svartbruna, tjocka ($\frac{3}{4}$ "") hon-kolfven. — 3—6'. — 4 7. — S. B. 520.
Vatten, till s. Österb. — Det rikliga fjunet hos honblrna nyttjas till stoppning.
67. *T. angustifolia* L. (mindre klubbrör) bladen smalt jemnbreda; blomkolfvarne på något afstånd från hvarandra, honkolfven dubbelt smalare än hos föreg. — 3—6'. — 4 7. — S. B. 234.
Vatten, r. Ål., Nyl., Tav.

21. SPARGANIUM (Igelknopp).

a) Bladen vid basen bildande en kantig slida.

68. *S. ramosum* Huds. (*S. erectum* α L.) stjelken grenig. — 1—3'. — 4 7. — S. B. 464.
Vatten, hela landet.
69. *S. simplex* Huds. (*S. erectum* β L.) stjelken enkel. — 4 7. — S. B. 342. — b) boreale: bladen långa, flytande. — c) fluitans: stjelken uppstigande med uppräta ell. flytande blad, hanhufvud vanl. ensamt.
Vatten, hela landet. b) Österb. c) Nyl., s. Österb.

b) Bladen vid basen platta.

70. *S. natans* L. stjelken något grenig, hanhufvuden talrika, nötterna med m. långt spröt, bladen flytande. — 4 7.
Sjöar, Södr.
71. *S. minimum* Fr. (*S. natans* Læst.) stjelken enkel, hanhufvud ensamt, nötterna n. utan spröt, bladen uppräta ell. flytande. — 4 7, 8.
Grundare vatten, hela landet, sällsynt i norra delen.

Fam. VII. CYPERACEÆ, Halfgräs.

Beskr. Gräslika örter, med oftast krypande, fjällig rotstock, oledadt, inuti fylldt, svampaktigt, ofta trekantigt strå, gräslika (sällan trinda) blad med nedre delen hopvuxna omkring strået till en slida; blrna ofta en-könade, samlade i ax, utan eller med borstlikt hylle, hvarje blomma innanför ett litet fjäll (*acxfjäll*); stånd. 3 med uppräta knappar; stift 1 med 2 ell. 3 trådlika märken; frukt en 1-fröig nöt, hos *Carex* omgifven af ett flasklikt frögömmе. Axen ensamma ell. vanl. flere tills. (i klase, hufvud ell. vippa), ofta med ett eller flere bladlika skärm- ell. svepeblad. 5 släkten med 78 arter.

Släkten och arter.

- Blr enkönade, utan hylle; frukten omgifven af ett frögönme Carex.
- Blr tvåkönade (stund. enkönade), med hylle af talrika borst, som utvexa till långa, ull-rika hår . Eriophorum.
- Blr tvåkönade, med korta ell. inga hylleborst. { Alla axfjällen med blr, ell. 1—2 utan: märk. 2 ell. 3 Scirpus.
- { De 3—6 nedersta axfjällen tomma (axen få, i hufvud). { Axen med rundtomkring lagda fjäll, märken 2 Rhynchospora.
- { Axen med 2-sidigt lagda fjäll, märk. 3 Schoenus.

22. CAREX.

Öfversigt af arterna.

- Axet ensamt, enkelt, utan skärm. { Hanblr i toppen, honblr nedtill, märken 3 a.
- { " " " " märken 2 " b.
- { Han- och honblr på skilda stånd c.
- { Ax skenbart ensamt, n. klotrundt, sammansatt af tätt gytrade småax. { Ax med 3 bladlika skärm d.
- { Ax utan skärm e.
- { Axen tätt närmade, nästan skärmlösa, med hanblr i toppen. { Axen få, klotrunda, med utsperrade frukter f.
- { Axen talrika, äggformiga g.
- { Axstjelken grenig, med småax på grenarne h.
- { Axen mer ell. mindre närmade, n. utan ell. med korta skärm; hanblr vid basen *). { Axen n. klotrunda, med utsperrade fr. i.
- { Axen äggformiga, tätt närm., mörkbruna k.
- { Axen smalare (åtm. toppaxet), någ. aflägsnade, ljusare l.
- { Axen långt åtskilda (det nedersta åtm. 2 gång. sin längd från det närmaste). { Skärmen korta m.
- { Skärm. långa, bladlika n.

*) Hanblr saknas ofta i de nedersta axen.

Ax flere, en-könade, märk. 2, hanax i midten af axsamlingen, honax ofvan och nedan afd. o.

Ax flere, en-könade. märken 2, hanax i toppen, honax nedanför.	Honax n. oskaftade.	Hanax ensamt, ell. 2—3 närmande, skärmlösa, olikstora; honaxens skärm vanl. kortare än strået	” p.
		Hanax 2—flere, de nedre med skärm; honaxens skärm vida längre än strået	” q.
	Hanaxen med skaft n. af axens längd . .		” r.

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Hanax ensamt med honbl i toppen *); honaxen kortskaftade, uppräta	” s.
------------------------------	-----------------------------	---	------

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Honax uppräta, utan eller med kortare skaft än axet, klotrunda—äggformiga; det öfversta tätt närmadt till hanaxet.	Skärm längre än strået, fruktgömmen glatta	” t.
			Skärm kortare än strået, fruktg. småludna	” u.

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Honax uppräta, lancettlika, glesblommiga med skaft omgifna af skärmslidorna.	Hanax näende öfver hanaxet, fruktg. småludna . .	” w.
------------------------------	-----------------------------	--	--	------

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Honax uppräta ell. (äldre) ngt lutande med skaft och stora skärm utan slidor	Hanax aflägsnade från hanaxet, fruktg. glatta	” x.
------------------------------	-----------------------------	--	---	------

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Honax uppräta ell. (äldre) ngt lutande med skaft och stora skärm utan slidor		” y.
------------------------------	-----------------------------	--	--	------

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Honax långskaft., hängande.	Glesblommiga; skärm med långa slidor .	” z.
			Tätblommiga; skärm med m. korta slidor	” å.

Ax flere, enkönade, märk. 3.	Hanax' ensamt (utan honbl).	Honax flere (alla axen långa, tätblommiga, cylindriska).	Fruktgömmen glatta	” ä.
			” småludna	” ö.

*) Ärterna 120, 121 ha stund. honbl i hanaxets topp, men hängande ax.

- a) 72. *C. pauciflora* Lightf. (*C. leucoglochis* Ehrh. — Hvit-starr) nötterna 2—4 smala, nedböjda. — 3—5". — 4 6. — S. B. 539.
Kärr, hela landet.
- b) 73. *C. pulicaris* L. (Lopp-starr) axet smalt, glesblommigt, nötterna omkr. 6, nedböjda. — 6—10". — 4 6. — S. B. 533.
Fukt. äng. r. Ål.
74. *C. capitata* L. axet n. klotrundt, tätt. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 6.
Äng. i fjelltr n. Österb.
- c) 75. *C. dioica* L. (Tvåbyggar-starr) hanaxet lancettlikt, honaxet ovalt. — 3—8". — 4 5, 6. — S. B. 551.
Fukt. äng. hela landet.
- d) 76. *C. cyperoides* L. (*Schelhammeria capitata* Mönch) småaxen glesblommiga, med hanblr vid basen, honblr ofvan. — 3—8". — ☉, ☽ 6—8.
Fukt. st. r. Lad.
- e) 77. *C. chordorhiza* Ehrh. (Tåg-starr) småaxen 2—5 med hanblr i toppen, honblr nedanför; rotstocken lång, trådlik, krypande. — 6—12". — 4 6.
Kärr, hela landet.
- f) 78. *C. muricata* L. (Spets-starr) axen 4—6 rundade, tills. bildande ett afbrutet cylindriskt ax; frukterna utsperrade. — 8—12". — 4 5, 6. — b) *brunneata*: axfjällen med rödbruna hår.
Torra st. Södr. b) Lad.
- g) 79. *C. vulpina* L. (Räf-starr) axen tätt gyttrade, tills. bildande en tjock axlik samling, strået skarpt trekantigt. — 1—2 $\frac{1}{2}$ '. — 4 6.
Våta st. Sydl.
80. *C. teretiuscula* Good. (Trind-starr) axen gyttrade, tills. bildande en långsmal axlik samling, strået trekantigt med något upphöjda (konvexa) sidor och stora, svarta, hela fjäll vid basen. — $\frac{3}{4}$ —2'. — 4 5, 6.
Kärr, hela landet.
- h) 81. *C. paradoxa* Willd. axen gyttrade på grenarne och i stråets topp; strået vid basen omgifvet af svarta i trådar upplösta fjäll. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — 4 6.
Kärr, r. Nyl., Tav., Lad., Sat.
- i) 82. *C. stellulata* Schreb. (Stjern-starr) axen 3—5, taggiga af de utsperrade, sprötade frukterna. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 6.
Fukt. äng. allmän.
- k) 83. *C. leporina* L. (*C. ovalis* Good. — Har-starr) axen 4—6,

alla 2-könade, med smalspetsade, ljusbruna, vitkantade fjäll; fruktgömmena med breda hinnkanter. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}'$. — 2 5, 6.

Fukt. äng. allmän.

84. *C. heleonastes* Ehrh. upprät; axen 3—5, 2-könade med trubbiga fjäll, fruktgömmen utan hinnkanter. — $\frac{1}{2}$ — $1'$. — 2 5, 6.

Kärr, r. n. Österb., Kar.

85. *C. glareosa* Wg. strået spädt, något lutande; axen vanl. 3, det öfversta 2-könadt, de nedre honax; fruktg. utan hinnkant. — 4—6". — 2 6, 7. — S. B. 645.

Hafsstr. r. Nyl., s. Kar., Österb.

- d) 86. *C. microstachya* Ehrh. axen 3—5, närmade; toppaxet jemnbredt, 2-könadt, de nedre honax, kortare, aflånga; skärm otydliga. — $1'$. — 2 6, 7.

Kärr, r. Nyl., n. Kar., n. Österb.

87. *C. helvola* Blytt, axen omkr. 5, tattsittande, alla jemnbreda, lika långa, det öfversta 2-könadt, de nedre honax; skärm korta, hinnaktiga. — $1'$. — 2 7.

Fjelitr. r. s. Kar.

88. *C. canescens* L. (*C. curta* Good. — Grå-starr) axen 4—8, åtskilda, aflånga, grå-gröna, utan ell. med borstlikt skärm; stråen tätt tufvade. — 1 — $1\frac{1}{2}'$. — 2 5, 6. — b) *subloliacea* (*C. macilenta* Fr.) axen smärre, mera åtskilda och rundade. Fukt. st. allmän. b) Södr.

89. *C. vitilis* Fr. (*C. Persoonii* Sieb.) som föreg. men med de mogna axen något bruna; fruktgömmet på ryggsidan med en fin och kort från toppen nedgående mörkare rand (spricka). — 1 — $1\frac{1}{2}'$. — 2 6, 7.

Fukt. st. i skog. Eg. F., Nyl., n. Österb. — Mycket nära föreg.

90. *C. norvegica* Willd. (Norrsk-starr) axen 3—5, åtskilda, ovala, det öfversta 2-könadt, de nedre honax, mogna ljusbruna. — $\frac{1}{2}'$. — 2 6.

Kärr i kusttrakterna, hela landet.

91. *C. elongata* L. (Rank-starr) axen 6—12, åtskilda, aflånga, ljusbruna, n. utan skärm, stråen tätt tufvade. — 1 — $1\frac{1}{2}'$. — 2 7

Fukt. äng. hela landet.

- m) 92. *C. loliacea* L. (Repe-starr) axen 3—5, n. runda, fåblommiga med hanblr vid basen; strået spädt med smala blad. — 6—12". — 2 6. — S. B. 664.

Fukt. äng. hela landet.

93. *C. tenella* Schk. (*C. gracilis* Ehrh., *C. Lhyttii* F. Nyl. — Späd-starr) axen som föreg. med endast 2—3 honbl. och 1—2 hanbl., de sednare i mitten (d. v. s. mot spetsen); bladen trådsmla. — 5—10". — ¶ 6, 7.
Fukt. äng. r. hela landet.
- n) 94. *C. remota* L. axen 4—10 med hanbl. vid basen och öfver stråets topp nående skärm. — 1—1½'. — ¶ 5, 6.
Lund. r. Ål.
- o) 95. *C. disticha* Huds. (*C. intermedia* Good.) de nedre axen glesa med större skärm, de öfre tätare; de mellersta alltid hanax, de öfriga stundom 2-könade. — 1—1½'. — ¶ 5, 6.
Fukt. äng. Ål., Nyl.
- p) 96. *C. vulgaris* Fr. (vanlig starr) hanax 1, sällan 2; honaxen med nerviga fruktgömmen och bladlika, stråets topp n. nående skärm; bladen rännformiga med omärklig köl. — ½—1'. — ¶ 5, 6.
Fukt. st. allmän. — Varierar mycket.
97. *C. turfosa* Fr. hanax 1—2; honax vanl. 3 med nervlösa fruktgömmen och bladlika, stråets topp n. nående skärm; bladen kölade med platta kanter. — 1½—2'. — ¶ 5, 6.
Kärr, r. n. Österb.
98. *C. caespitosa* L. (Tuf-starr) hanax ensamt; honaxen med nervlösa fruktgömmen och m. små, sällan bladlika skärm; bladen kölade med utvikna kanter, stråen tufvade, nedtill med bruna, bladlösa slidor. — ½—1½'. — ¶ 5, 6. — S. B. 222.
Fukt. äng. allm. — Varierar mycket.
99. *C. stricta* Good. (Rak-starr) hanax 2—3; honaxen tätt tryckta till strået med tätt nerviga fruktgömmen och bladlika skärm; bladen kölade med slidor, som spindelväfslikt upprispas, då de dragas från strået; stråen tufvade, vid basen tätt beklädda med bladlösa slidor. — 2—3'. — ¶ 6.
Stränd. Nyl., Tav., Lad., s. Österb.
- q) 100. *C. acuta* L. (Hvass-starr) honaxen cylindriska, de nedersta lutande, med bladlika skärm vanl. af stråets höjd; fruktgömmen n. klotformiga, n. af de spetsiga axfjällens längd; bladen breda, strået m. stråft, med hvassa kanter. — 1½—2'. — ¶ 6. — b) *personata*: axen bleka, långsmala, skaftade, strået n. slätt.
Stränd. allm. — Varierar mycket.

101. *C. proliva* Fr. honaxen som föreg. med skärm högre än strået; fruktg. plattade, vida kortare än de smalspetsade axfjällen; blad och strå som föreg. — 4 6.
Stränd. r. Nyl.
102. *C. aqvaticilis* L. (Vatten-starr) honaxen uppräta, vanl. mot spetsen tjockare med n. nervlösa fruktgömmen, korta axfjäll och skärm längre än strået; strået slätt med trubbiga kanter. — 2'. — 4 6.
Stränd. hela landet.
103. *C. tricostata* Fr. honaxen som föreg. med upphöjdt trenerviga fruktgömmen och skärm af stråets höjd, axfjällen m. kortare än fruktg.; strået något stråft med hvassa kanter. — 2'. — 4 6.
Stränd. r. Nyl. — Alla arterna 96—103 äro på det närmaste förbundna med hvarandra och svårbestämbara medelformer äro ej sällsynta.
- r) 104. *C. salina* Wg. honaxen uppräta, betydligt längre än deras skaft (stund. med hanbl. i spetsen); axfjällen utan eller med kort udd — i förra fallet formen *nutica*, i sedn. fallet *cuspidata*. — 5—8". — 4 6, 7. — S. B. 756.
Hafsstr. r. n. Österb.
105. *C. maritima* Müll. honaxen slntl. hängande af skaftens längd; axfjällen med ett borstlikt bihang, som är längre än sjelfva fjället. — 1—1½'. — 4 6.
Hafsstr. r. n. Österb.
- s) 106. *C. Buxbaumii* Wg. axen n. oskaftade med spetsiga fjäll och långa bladlika skärm. — 1—1½'. — 4 6.
Fukt. äng. r. hela landet.
- t) 107. *C. flava* L. (Gul-starr) honaxen kortskaftade, fruktgömmen med krokigt böjd spets. — 7—10". — 4 6.
Våta äng. allm.
108. *C. Oederi* Ehrh. honax kortskaftade, fruktg. med rak spets. — 5—8". — 4 6.
Kärr, hafsstr. hela landet.
- u) 109. *C. globularis* L. (Klot-starr) honax vanl. 2, oskaftade, äggrunda, aflägsnade från hvarandra, det nedre med skärm, som vanl. når upp till hanaxet. — 6—14". — 4 6.
Fukt. skogsmark, hela landet.
110. *C. pilulifera* L. (Piller-starr) honaxen vanl. 3, oskaftade, klotrunda, tätt närmade med n. klotrunda fruktgömmen och korta, syllika, slidlösa skärm. — 6—12". — 4 6.
Stenbackar r. Syd.

111. *C. montana* L. (Bäck-starr) honaxen 2—3, oskaftade, ägg- ell. klotrunda, närmade, med n. aflånga fruktgömmen och syllika skärm med stor slida. — 3—8". — 4 5. Lund. r. Sydv.
112. *C. ericetorum* Poll. (*C. ciliata* Willd. — Ljung-starr) honaxen vanl. 2, oskaftade, aflånga, närmade, med rundade axfjäll och m. små slidlösa skärm. — 4—6". — 4 5. Backar, hela landet.
113. *C. præcox* Jacq. (*C. stolonifera* Ehrh. — Vår-starr) honaxen vanl. 2, kortskaftade, aflånga, något närmade med uddspetsiga fjäll och små slidförande skärm. — 2—6". — 4 5. Backar r. Sydl., Tav., Lad.
- w) 114. *C. ornithopoda* Willd. (Fogelfot) honaxen 3—6-blommiga med korta uddspetsiga fjäll och små bladlösa skärmslidor. — 4—6". — 4 5. Fukt. äng. r. Ål.
115. *C. digitata* L. (Finger-starr) honaxen 6—10-blommiga med tvära fjäll af fruktgömmens längd; slidor som föregående. — 4—6". — 4 6. Skuggiga skogsback. hela landet.
- x) 116. *C. sparsiflora* Fr. (*C. vaginata* Tausch. — Slid-starr) rent grön; slidorna långa, vida, med breda till axets bas vanl. nående skärm. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 6. — *b) borealis*: hanaxet rätvinkligt tillbakaböjdt. Fukt. st. hela landet. *b) n.* Österb.
117. *C. panicea* L. (Hirs-starr) blågrön; slidorna med smala, borstlika skärm, vanl. nående axets topp; axfjällen spetsade. — 6—12". 4 6. — *b) sublivida*: till alla delar späddare med skärm 2—3 gång. längre än axskafket. Fukt. äng. hela landet. *b) n.* Kar.
118. *C. livida* Wg. (Bly-starr) starkt blågrå, honaxen 1—2 omkr. 7-blommiga, med n. hvita fruktgömmen, trubbiga axfjäll och öfver axet gående smala skärm; bladen m. smala. — 1'. — 4 6, 7. Djupa kärr r. s. Österb., Kar.
- y) 119. *Ç. pallescens* L. (Blek-starr) honaxen aflånga, gröna, slutl. något bruna med breda öfver stråets topp gående skärm. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — 4 6. Äng. allmän.
- z) 120. *C. capillaris* L. (Hår-starr) honaxen n. jemnbreda, gröna med hvitaktiga fjäll; skärm smala, vanl. nående hanaxet. — 4—12". — 4 6. Fukt. äng. hela landet.

- a) 121. *C. limosa* L. (Dy-starr) honaxen aflånga med blåhvita fruktg. och smala skärm, axfjällen bruna af de nerviga fruktgömmenas längd; bladen blågröna, kölade, knappt dubbelt bredare än strået. — 1—2'. — 2 6, 7.
Kärrtrakt. hela landet.
122. *C. irrigua* Sm. honax som föreg.; axfjällen vanl. längre än de nervlösa fruktg., svartbruna; bladen rent gröna, platta, 2—3 gång. bredare än strået. — 2 6.
Kärrtrakt. hela landet.
123. *C. Pseudocyperus* L. (Slok-starr) honaxen långa, cylindriska med nedböjda fruktgömmen, syllika axfjäll och långa, bladlika skärm. — 1—2'. — 2 6, 7.
Stränd. Sydl.
- a) 124. *C. laevirostris* Fr. (*C. rhyncofhyssa* Mey.) hanaxen 4—7, honaxen skaftade med korta, lancettlika fjäll och uppblåsta, n. klotrunda frögömmen med långt 2-flikigt spröt; bladen kölade, n. platta, m. breda; strået upptill sträfkantigt. — 3—4'. — 2 6.
Våta st. r. Sav., Kar. — Störst bland våra Starrgräs med $\frac{1}{2}$ tum breda blad.
125. *C. ampullacea* Good. (Flask-starr) hanaxen 1—3, honax som föregående, men mindre (fruktg. med 2-tandadt spröt); bladen rännformiga, strået slätt, trubbkantigt. — 1—3'. — 2 6.
Stränd. allm.
126. *C. vesicaria* L. (Blås-starr) hanax 1—3, honaxen kortskaftade med lancettlika, i spetsen och kanterna hinnaktiga fjäll samt uppblåsta, äggrunda fruktgömmen, bladen platta, strået skarpt trekantigt, åtminstone upptill sträft. — 1—3'. — 2 6. — S. B. 216.
Våta st. allm.
127. *C. paludosa* Good. (*C. acutiformis* Ehrh. — Kärr-starr) hanax 2—3, honaxen n. oskaftade med korta, kortspetsade fjäll och äggrunda, n. trekantiga fruktgömmen, bladen platta, breda. — 2—3'. — 2 6.
Våta st. r. s. Kar.
128. *C. riparia* Curt. (*C. crassa* Ehrh. — Strand-starr) hanax 3—6, tätt närmade, honaxen kortskaftade med äggrunda, sylspetsade fjäll af de äggrunda fruktgömmenas längd ell. längre; bladen platta, mycket (3''') breda. — ända till 5'. — 2 6.
Stränd. r. Eg. F., Nyl., Tav.
- ö) 129. *C. filiformis* L. (*C. lasiocarpa* Ehrh. — Tråd-starr) strået

n. trindt; skärm och blad trådsmla, de förra n. utan slidor, de sedn. rännformiga. — 2'. — ¶ 6. 7.

Stränd., kärr, hela landet.

130. *C. hirta* L. (Ludd-starr) strået trekantigt; skärm med slidor, bladen platta, hvardera häriga. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ¶ 6.

Stränd. Sydl.

An m. Starrarterna utvisa en mager kärrjord; endast några få arter med mjukare blad (t. ex. *C. flava*, *panicca*, *palleseus*) duga till boskapsfoder.

23. ERIÓPHORUM.

a) Axet ensamt.

131. *E. alpinum* L. (*Trichophorum* Pers.) strået 3-kantigt; axet aflångt med skärm och rakt upp stående hår. — 6—12". — ¶ 6, 7. — S. B. 426, 2.

Kärräng. hela landet.

132. *E. capitatum* Host. (*E. Scheuchzeri* Hop. — Hufvud-ull) strået trindt; axet n. klotrundt med svartbruna, ogenomskinliga fjäll, de 3 nedersta betydligt större. — ¶ 5, 6. — S. B. 426, 1.

Fjelltr. n. Österb.

133. *E. vaginatum* L. (Har-ull) stråen trinda, upptill 3-kantiga, tätt tufvade; axet moget n. klotrundt med gråsvarta, genomskinliga, n. lika stora fjäll. — 6—12". — ¶ 4, 5. — S. B. 781.

Kärr, allmän.

b) Axen flere, skaftade med skärm (*E. polystachion* L.).

134. *E. gracile* Koch (Späd ängsull) strå och blad 3-kantiga, de sednare kortare än stråets mellanleder; axen små, 3—4, på något sträfvu skaft. — 1—1½'. — ¶ 6. — S. B. 490, 2.

Kärräng. hela landet.

135. *E. latifolium* Hop. (Bredbladig ängsull) strået 3-kantigt, bladen platta, i spetsen 3-kantiga; axen 4—7 på sträfvu skaft. — 1—2'. — ¶ 6. — S. B. 180.

Kärräng. Sydl., Tav., Lad., n. Österb.

136. *E. angustifolium* Roth. (Smalbladig ängsull) strået trindt, bladen kölade, längre än stråets mellanleder, i spetsen 3-kantiga; axen stora på glatta skaft. — 1—1½'. — ¶ 6. — S. B. 490, 1.

Kärräng. allm. — Alla arterna vaxa på mager kärrjord, duga icke, om ej tidigast på våren, till boskapsfoder. Den

långa hvita ullen kan begagnas till stoppning, till utblandning af vanlig ull etc.

24. SCIRPUS.

a) Ax ensamt; nöten med ett ledadt bihang af stiftets qvarsittande bas (*Heleocharis* R. Br.).

137. *S. palustris* L. (Kärr-säf) märken 2, axet allångt, ljusbrunt; de 2 nedersta fjällen motsatta, omfattande hvar sin hälft af axstjelken: stråct bladlöst med 2 tvärhuggna slidor. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ♁ 5, 6. — S. B. 257.
Stränd., våta st. allm.
138. *S. uniglumis* Link. axet mörkbrunt; det nedersta axfjället ensamt omfattande hela axstjelken, för öfrigt som föreg. — 6—9". — ♁ 5, 6.
Stränd. allm.
139. *S. acicularis* L. (Nål-säf) märken 3, axet äggrundt, 5—6-blommigt; nöten med 8 upphöjda ränder, stråen n. hårfina, tufvade. — 1—3". — \odot 5—8.
Stränd. allm.

b) Ax ensamt; märken 3, nöten utan ledadt bihang (*Limnochloa* Reich.).

140. *S. pauciflorus* Lightf. (*Sc. Bræothryon* Ehrh. — Tagel-säf) axet äggrundt och 5-blommigt, de nedersta fjällen nående öfver halfva axet; strået med en enda bladlös slida. — 2—6'. — ♁ 6, 7. — S. B. 563, 2.
Str., fukt. st. Nyl., Lad., Österb. (trol. längs hela Finska kusttrakten).
141. *S. caespitosus* L. (*Trichophorum* Hn. — Tuf-säf) axet äggrundt, 3—7-blommigt, de nedersta skärmfjällen n. inneslutande hela axet; strået nedtill med talrika slidor, den öfversta med ett kort blad. — 3—12". — ♁ 6, 7. — S. B. 563, 1.
Kärr, Nyl., Lad., n. Österb.

c) Axen flera, bildande ett tvåsidigt sammansatt ax; märken 2 (*Blysmus* Panz. — *Schoenus* L. och Huds.).

142. *S. compressus* Pers. småaxen 8—12, hvarje 6—8-blommigt; sammansatta axet kortare än svepebladei; bladen platta. — 3—9". — ♁ 6.
Fukt. gräsmark, r. Ål.—Nyl.
143. *S. rufus* Schrad. småaxen 3—7, fåblommiga; sammansatta axet af svepets längd; bladen trinda. — ♁ 6, 7.
Hafsstr. r. Sydl.

♣) Axen flera i hufvudlika, skaftade ell. oskaftade gytt-ringar; märk. 3.

144. *S. lacustris* L. (Sjö-säf) axfjällen urnupna med udd utaf ryggnerven; strået trindt, bladlöst med slidor vid basen. — 4—8'. — ♁ 7. — S. B. 150. — *b) glaucus* (*S. Tabernæmontani* Gmel.) mindre, mera blågrön med smärre svartbruna ax, och ofta 2 märken.

Stränd. i vatten, allm. — Begagnas till taktäckning och flätverk, såsom mattor (isynnerhet i Österbotten) och korgar. Förbränd lemmar den en af målare och boktryckare användbar svärta. Är dåligt boskapsfoder.

- 145.* *S. maritimus* L. (Hafs-säf) axfjällen 3-spetsiga; strået bladigt, hvasst 3-kantigt. — 1—3'. — ♁ 7. — S. B. 240.
Hafsstr. i vatt. Sydl., s. Österb.

♣) Axen små, talrika i en mycket förgrenad samling; märk. 3.

146. *S. sylvaticus* L. (Skogs-säf) axfjällen trubbiga med en liten spets; strået bredbladigt, trubbigt 3-kantigt. — 1—2½'. — ♁ 7.

Våta st. hela landet.

25. RHYNCHOSPORA (Schoenus L.).

147. *R. fusca* RS. axhufvudet omkr. dubbelt kortare än svepebladet; hylleborst 3; axen mörkbruna, strået med borstlika blad. — 3—10". — ♁ 6.

Kärr, r. Lad., Tav.

148. *R. alba* Vahl axhufvudet n. af svepebladets längd; hylleborst omkr. 10; axen hvita, äldre blekgula; strået med smala n. platta blad. — 6—14". — ♁ 6.

Kärr, Sydl., Tav., s. Österb.

26. SCHOENUS.

149. *S. ferrugineus* L. (Knapp-agh) axen 2 med gemensamt skärmfjäll af axhufvudets höjd; bladen m. kortare än strået. — ½—1'. — ♁ 6, 7. — S. B. 569.

Kärr, r. Lad.

Fam. VIII. GRAMINEÆ, Gräs.

Beskr. Örter med knöligt ledadt, iunti ihåligt strå och jemnbreda, skiftevisa blad, hvilka med sin nedre del — en på sidan upplåkt slida — omge strået mellan lederna. Der blad-

skifvan öfvergår till slida, sitter ett hinnaktigt uppstående bihang, kalladt *bladsnärp*. Blommorna oansenliga, ensamma eller vanl. 2—flere skiftevisa, tätt packade i ett tvåsidigt ax; men såväl de ensamt, som i ax sittande sägas utgöra ett *småax*, som således är en- eller fler-blommigt. Småaxen sitta ytterligare samlade i ax eller vippa, och omges hvarje vid basen af 2 (sällan 1) *skärmfjäll*, som äro skiftevis fästade och vanl. olika stora. Hvarje blomma åter inneslutes äfven af 2 olika stora fjäll — *blomfjäll* — af hvilka det nedre är *yttre*, d. v. s. omfattar (åtminstone med basen) det öfre eller *inre*: det yttre blomfjället har ett udda antal (1—9) nerver, samt uppbär ofta på ryggen en borst, då det inre är plattadt, mindre och vanl. 2-nervigt. Vid basen af könsdelarna ligga ännu ett tredje slags fjäll — *hyllefjäll* — som äro mycket små, vanl. 2, ofta omärkliga. — Ståndarne 3 med knappar, som på midten sitta fästade vid sina strängar och i begge ändarne äro uppklufna. — Fruktämne ensamt med 2 fria eller nedtill hopvuxna stift och lika många vanl. fjäderlika märken. — Frukt en enfröig *hinnfrukt*: fröet med stor, mjölig hvite. — 31 släkten med 68 arter.

Undantag bland våra gräs göra: *Melica* och några arter af sl. *Glyceria* genom hopvuxna bladslidor, *Anthoxanthum* genom 2 ståndare, *Nardus* genom ensamt stift och märke, samt saknad af skärmfjäll.

Släkten.

- ▲) Hela blomsamlingen axlik (småaxen oskaftade eller med korta skaft, som genom småaxens täthet bli omärkliga).

Småax bestående af en 2-kö- nad blomma (ensam eller med vidsittande könlösa blr).	Axet	Axet glest, ensidigt: småaxen utan skärmfjäll	<i>Nardus</i> .
		Axet något glest, plattadt: småaxen skaftade, könlösa blr 2 .	<i>Anthoxanthum</i> .
	trindt	Småaxen utan svepe med borstlösa skärmfjäll; blomfj. ensamt med borst	<i>Alopecurus</i> .
		Småaxen utan svepe med borstbärande skärmfj., blomfj. 2 utan borst	<i>Phleum</i> .
	och tätt.	Småaxen skaftade, omgifna af långa svepe bort, könlös blma 1	<i>Setaria</i> .

Småax 2—5-blommiga, vid basen med svepefjäll.	{ Axet äggrundt (blåaktigt): svepefjällen tandade Sesleria. Axet jemmbredt, ensidigt: svepefjällen pardelade . . . Cynosurus.	
		Småaxen 3 i hvarje axled, med skärmfjäll på yttre sidan . . . Elymus.
Småax 2—mångblommiga, glest sittande på ett ledadt (vinkelböjdt) axfäste.	{ Småaxen ensamma i axlederna, skiftevis vända åt 2 sidor.	Småaxen oskaftade, med sidan vända mot fästet, skärmfjällen 2 Triticum.
		Småaxen med kanten vända mot fästet, skärmfj. 1 Lolium.
		Småaxen kortskaftade; skärmfj. 2; yttre blomfjället med, det inre utan borst Brachypodium.

☞ Småaxen tydligt skaftade uti vippa (eller klase).

Småax flerblommiga (bruna): blrna omgifna af talrika på fästet sittande långa hår; det yttre blomfjället dubbelt längre än det inre	Phragmites.
Småax enblommiga.	Blrna (brunaktiga) vid basen omgifna af hår; blomfjällen linnaktiga, det yttre med fin borst Calamagrostis.
	Blrna (brunaktiga) hårlösa; blomfj. linnaktiga (n. hvita) Agrostis.
	Blrna (rent gröna) hårlösa; skärmfj. med hvass rygg, yttre blomfj. med rak, n. kort borst vid spetsen . . . Mühlenbergia.
	Blrna (rent gröna) hår- och borst-lösa; skärmfjällen med rundad rygg . . . Milium.
	Blrna (rödlätta) hår- och borst-lösa med 2 små fjäll (felslagna blr) vid basen; skärmfj. med hvass rygg . . Digraphis.
Småax bestående af en 2-könad blma och vidsittande hanblr.	{ Hanblr 2: den 2-könade med 2 ståndare öfverst Hierochloa. Hanblma 1 med borst ofvanom den 2-könade borstlösa Holcus.
Småax (uti ensidig klase) tvåblommiga med ämne till en tredje blomma	Melica.

Småax bestående af 2—7 2-könade blr; skärmfj. större än blomfj.. nästan nående småaxets spets.	Yttre blomfj. med borst.	{ Ryggborsten liten, hård fin, n. rak Aira. { Ryggborsten stor, krökt Avena. Utan borst. { Skärmfj. af småaxets längd (småaxen få) Triodia. { Skärmfjäll något kortare än småaxet (småaxen talrika) Fluminia.
Småax bestående af 2—flere två-könade blom-mor; skärmfjällen kortare än blomfjällen, ej nående småaxets midt.	Utan borst *).	{ Skärmfjällen spetsiga, hela. { Småaxen plattad, yttre blomfj. köladt, spetsigt, (vippan långgrenig) . . . Poa. { Småaxen kägellika, yttre blomfj. trindryggadt, trubbadt (vippan blå, kortgrenig) Enodium. { Skärmfj. trubbiga: småaxen hängande, n. hjertlika : Briza. { Skärmfj. trubbiga: småaxen n. trinda och jembreda (vattengräs) . . . Glyceria. { Yttre blomfj. hvassköladt: småaxen ensidiga, gytt-rade Dactylis.
	Yttre blomfj. med borst *).	{ Yttre blomfj. trindryggadt. { Borsten i fjällets spets; yttre skärmfjället 1-nervigt Festuca. { Borsten nedan om spetsen; yttre skärmfjället 3-nervigt . . . Bromus

*) Hos ett par arter af sl. Festuca saknas borst.

Arter.

27. NARDUS.

150. *N. stricta* L. (Stagg) tätt tufvad med styfva borstlika blad och naket strå. — 3—8". — ♀ 7. — S. B. 174.
Magra ängar, allmän.

28. ANTHOXÁNTHUM.

151. *A. odoratum* L. (Vårbrodd) axet lancettlikt; de könlösa blrna, som omge den 2-könade, bestående af hvar sitt fjäll med lång ryggborst; bladen korta. — 4—12". — ♀ 5, 6. — S. B. 11.

Äng. allmän. — Är ett litet, men närande och välluktande gräs, som åt höet ger dess angenäma lukt. Blommar n. tidigast af våra gräs, men förvissnar derföre äfven tidigt.

29. ALOPECÚRUS.

152. *A. pratensis* L. (Ängs-kaffe) strået upprätt; skärnfjällen hopvexta n. till midten, spetsiga, ludna. — 1—3'. — ♀ 6, 7. — S. B. 14. — *b) nigrescens (alpestris)*: strå och blad glatta, öfversta bladslidan 3 gånger längre än dess blad. — *c) nigricans (A. nigricans Horn.)*: borsten liten, innesluten, fästad vid blomfjällets midt (hos hufvudformen fästad nära fjällets bas), axet slutl. svartnande; rotstocken långt krypande med långa grenskott.

Ängar, allm. till s. Öst. *b)* och *c)* Sydl. — Är af våra bästa fodergräs, och kan på lågländt, god jordmån slås flere gånger om sommaren.

153. *A. geniculatus* L. (Kärr-kaffe) strået nedliggande ell. uppstigande, knäböjdt; skärnfjällen trubbiga, nederst vid basen hopvexta. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ♀ 6, 7. — S. B. 333. — *b) fulvus (A. fulvus Sm.)*: ståndarknapparna brandgula (hos hufvudformen hvitgula, äldre bruna), borsten liten, innesluten; bladslidorna vanl. uppblåsta, blågröna. — 1—3'
Fukt. st. *b)* mest i vatten — allmän.

30. PHILEUM.

154. *P. pratense* L. (Ängs-kampe, Timothy-gräs) axet cylindriskt, skärnfjällen längre än deras borst. — 1—3'. — ♀ 6, 7. — S. B. 23.

Äng. allmän. — Är äfven af våra bästa fodervexter och odlas med största fördel på kraftig, ler- och sand-blandad jord.

155. *P. alpinum* L. (Fjell-kampe) axet n. ovalt, skärmfjällen knappt längre än deras borst; öfversta bladslidan uppblåst. — 1—2'. — ♁ 7. — S. B. 414.
Fjelltrakter, n. Österb.

31. SETARIA.

156. *S. viridis* P. B. (*Panicum viride* L. — Kafvel-hirs) den könlösa blman ofvanom den 2-könade; axet grönt, hårigt af de sträfva, med uppåt vända taggar försedda svepeborsten. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 7, 8.
Odl. st. r. s. Kar.

32. SESLERIA.

157. *S. coerulea* Ard. (*Cynosurus* L. — Elf-exing) småaxen 2—6, 2—3-blommiga; yttre blomfjället i spetsen med 2—5 korta borst. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 4, 5, — S. B. 210.
Fukt. äng. r. Ål.

33. CYNOSÚRUS.

158. *C. cristatus* L. (Kamm-exing) axet upprätt. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ♁ 7. — S. B. 66.
Äng. r. Ål., Nyl.

34. ÉLYMUS.

159. *E. arenarius* L. (Elm, Strand-råg) blågrön med mycket stort ax; bladen rännformiga, slutl. hoprullade. — 3—4'. — ♁ 7. — S. B. 60.
Sandiga stränder, hela landet. — Liknar mest af våra arter de odlade sädesslagen genom sina stora frön, hvilka äfven på Island insamlas och malas till mjöl. Gör på många ställen stor nytta genom fästande af flygsand.

35. TRÍTICUM.

160. *T. repens* L. (*Agropyrum* P. B. — Qvickrot) axet styft; blomfjällen med kort, rak borst; rotstocken långt krypande. — 1—3'. — ♁ 6, 7. — S. B. 38.
Odl. st. allmän. — Är ett besvärligt ogräs i trädgårdar o. d. samt svår att utrota, men en ganska god fodervext. Roten är mjölrrik och närande: och kan deraf bakas ett helsosamt och ej illasmakande bröd. Densamma lemnar äfven ett godt, upplösande och blodrenande läkemedel.
161. *T. caninum* L. (*Agropyrum* RS. — Hund-hvete) axet slakt,

blomfjällen med lång, flerböjd borst; roten trådig, tufvad.
— 2—3'. — ♁ 6.
Lundar, hela landet.

36. LOLIUM.

162. *L. perenne* L. (Ren-repe, Engelskt Raygräs) småaxen omkring dubbelt längre än skärmfjällen, borstlösa; rotstocken krypande med bladskott. — 1—2'. — ♁ 6, 7. — S. B. 71.
Åkerrenar etc. Sydl. — Liknar mycket *Triticum repens*.
Utgör ett godt grönfoder och trifves bäst på fet lerjord.
163. *L. linicola* Sond. (*L. arvense* Schrad. — Lin-repe) axet m. spädt och glest med småax föga längre än skärmfjällen och vanl. borstlösa; roten trådig. — 1—3'. — ⊙ 7. — S. B. 593.
Linåkrar, Sydl., Lad.
164. *L. temulentum* L. (Dår-repe) småaxen lika långa eller kortare än skärmfjällen, med långa borst; roten trådig utan bladskott. — 2—4'. — ⊙ 6, 7. — S. B. 192.
Åkrar, r. Eg. F., Nyl., Sat. — Är ett skadligt ogräs, hvars frön säges förorsaka yrsel och blindhet.

37. BRACHYPODIUM.

165. *B. pinnatum* P. B. (*Bromus* L., *Festuca* Schrad. — Axsvingel) småaxen 7—18-blommiga, småhåriga, n. tumslånga; borsten kortare än sitt blomfjäll. — 1—2'. — ♁ 6. — S. B. 739.
Torra äng. Södr.

38. PHRAGMITES.

166. *P. communis* Trin. (*Arundo Phragmites* L. — Rör, Vass) strået rörlikt med breda blad, vippa slak och utbredd, småaxen 4—5-blommiga, den nedersta blman endast med ståndare och ej omgifven af hår. — 4—9'. — ♁ 7, 8. — S. B. 114.
Vatten, fukt. äng. och åkr. allmän. — Begagnas till tak-täckning och flätverk. Den stora mjuka vippa nyttjas såsom dun (rörlugg), samt äfven till färgning (gult och grönt). — Är störst af våra gräs.

39. CALAMAGROSTIS.

- a) Borsten kort (stund. omärklig) fästad ofvan fjällets midt eller i dess spets; håren och skärmfjällen n. lika långa, något längre än blman; stråets blad platta.
167. *C. phragmitoides* Hn. vippa stor (3—8"), utbredd, brunviolett, i toppen slak; borsten vanl. fästad vid blomfjällets

midt; bladen breda (2—4'''), ganska sträva, med långt snärp (till 2'''). — 2—5'. — 4 7, 8.

Stränd. etc., hela landet.

168. *C. Halleriana* DC. (*Arundo Pseudojragmites* Schrad.) vippa som föreg., något mindre: borsten fästad vid blomfjällets midt; bladen smalare (1½—3''') och glattare, än hos föreg. med kort snärp (½'''). — 2—3'. — 4 7.

Stränd. etc. — Lad.

169. *C. lanceolata* Roth. (*Arundo Calamagrostis* L. — Rör-hven) vippa som föreg., till färgen mest gråbrun; borsten mycket liten, i eller straxt nedom blomfjällets spets; bladen smala (1'''), i kanten och ofvan sträva. — 2—4'. — 4 7. — S. B. 312.

Stränd. etc. allmän. — Denna och föreg. 2 arter variera mycket och öfvergå nästan utan gräns i hvarandra.

b) Borsten rak, fästad nedanom fjällets midt; håren något kortare än blman, skärmfjällen något längre; bladen (utom de öfversta) trådlikt hoprullade.

170. *C. stricta* Hn. (*C. neglecta* Ehrh., *Dejeuxia negl.* Kunth) vippa upprät, gråbrun med korta vid blomningen n. horisontala grenar. slutl. sammandragen, n. axlik; strået glatt. — 1—2½'. — 4 6, 7. — S. B. 301. — *b)* *elatior*: dubbelt högre med stor, något slak vippa.

Fukt. äng. hela landet. — *b)* stränd. n. Österb.

c) Borsten lång, fästad vid fjällets bas, på midten böjd; håren kortare, skärmfjällen något längre än blomman; stråets blad platta (*Dejeuxia* PB.).

171. *C. lapponica* Hn. vippa upprät, smal, n. axlik, till färgen violett; håren n. af blmans längd; borsten föga böjd, af blmans längd. — 1—3'. — 4 7, 8. — S. B. 649. Fjelltrakt. n. Österb.

172. *C. sylvatica* DC. (*C. arundinacea* Roth, *Agrostis arund.* L. — Skogsrör) vippa upprät, öppen, slutl. sammandragen, n. axlik, till färgen brungrön eller gröngul; borsten dubbelt längre, håren mer än dubbelt kortare än blomman. — 2—4'. — 4 6. — S. B. 96.

Skogsback. allm.

d) Borsten kort, fästad vid fjällets midt; håren längre och skärmfjällen dubbelt längre än blman; småaxen tätt gyttrade, ensidiga.

173. *C. epigejos* Roth (*Arundo* L. — Landrör) vippa brun- eller gråbrokig, upprät; strået strävt. — 2—6'. — 4 7.

Torra st. hela landet. — Alla rörarter äro af ringa värde såsom fodervexter.

40. AGRÓSTIS.

174. *A. Spica venti* L. (*Apera* PB. — Åker-hven) vippan stor och yfvig, lutande, grön ell. brun; skärmfjällen olikalånga, yttre blomfjället i spetsen med borst, som är flere gånger längre än fjället. — $\frac{1}{2}$ —3'. — ☉ 7. — S. B. 287.
Åkrar, allm. — Ett besvärligt ogräs.
175. *A. stolonifera* L. (*A. alba* L. — Hvit-hven, Fioringräs) vippan pyramidformig, efter blomm. sammandragen; blomfjällen 2 utan (ell. med mycket liten) borst; bladen platta med långt, aflångt snärp. — 1—2'. — ☉ 6, 7.
Fukt. äng. allm.
176. *A. vulgaris* With. (*A. rubra* Wg. — Brun-hven) vippan ägg-rund, öppen; blomfjällen 2 (det nedre 3 gånger kortare än det öfre) utan borst; bladen platta med mycket kort, tvärhugget snärp. — 1—2'. — ☉ 6, 7. — S. B. 581.
Äng. allm.
177. *A. canina* L. (Hund-hven) vippan före och efter blomningen hopdragen; blomfjäll 1 (vanl.) med krökt ryggborst; rotbladen hopvikna, tråds mala. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 6, 7.
Fukt. äng. allm.

41. MÜHLENBERGIA.

178. *M. pendula* Trin. (*Agrostis scaveolens* Blytt, *Blyttia scaveol.* Fr. — Lukt-hven) vippan stor och utbredd, lutande med åt en sida utdragna grenar, bladen breda (n. $\frac{1}{2}$ ""). — 2—5'. — ☉ 7—8.
Skugg. st. r. Nyl. — Välluktande.

42. MILIUM.

179. *M. effusum* L. (Lukt-gräs) vippan stor och utbredd med slaka, glesblommiga grenar. — 3—4'. — ☉ 7. — S. B. 162.
Lundar hela landet. — Glatt och grönt gräs: har torkad en ganska angenäm lukt och är af de bästa och mest närande skogsgräs.

43. DIGRÁPHIS.

180. *D. arundinacea* Trin. (*Phalaris* L., *Baldingera* Dum. — Rörflen) vippan före och efter blomningen sammandragen, med tätblommiga grenar; blomman glatt, de felslagna fjäll-liknande blanna håriga. — 3—6'. — ☉ 7, 8. — S. B. 107.

Stränder, allmän. — En märkvärdig varietet med hvitrandade blad är det i trädgårdar ofta odlade rand-gräset.

44. HIERÓCHLOA.

181. *H. borealis* RS. (*Hokus odoratus* L., *Hier. odorata* Wg. — Mysk-gräs) vippan fåblommig, utbredd med äggrunda, glänsande brungula småax; blomfjällen i kanten håriga utan (ell. med mycket kort) borst. — 1—2'. — ¶ 5—7. — S. B. 168. — *b) firma*: blrna med kort borst, bladslidorna sträfva. Fukt. äng. hela landet. *b) Lad.* — Välluktande.
182. *H. australis* RS. den mellersta blomman med krökt ryggborst, den nedersta med kort, rak borst under spetsen; för öfr. som föreg. — ¶ 5, 6. Skogsäng. r. Sydl., Lad.

45. HOLCUS.

183. *H. lanatus* L. (Mjuk-tåtel) vippan tät, vanl. rödligt; blomborsten kort, kroklik; strået och bladslidorna mjukludna. — 1—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 84. Fukt. äng. r. Eg. F., Nyl. — Är ett ganska godt grässlåg och fås att vaxa der andra gräs ej trifvas, t. ex. i ren sand.

46. MÉLICA.

184. *M. nutans* L. (Slokgräs) småaxen n. klocklika, lutande, glesa och glatta. — 1—1½'. — ¶ 5, 6. — S. B. 354, 1. Lundar, allm.

47. AIRA.

185. *A. flexuosa* L. (Krus-tåtel) vippan lutande, glänsande ljusbrun, med få, men långa, glatta grenar; småaxen 2-blommiga med utskjutande, något böjda borst; bladen trådlika. — 1—2'. — ¶ 6, 7. — *b) montana*: vippan smal, vanl. hopdragen med n. dubbelt större, purpurfärgade småax. Skog, back. allm. *b) s. Österb.*
186. *A. caespitosa* L. (Tuf-tåtel) vippan stor och slakt utbredd, mest mörkbrun, med talrika sträfva grenar; småaxen 2-blommiga med skaft till en 3:dje blma; borsten innesluten, n. rak; bladen platta. — 2—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 132. — *b) discolor*: borsten utskjutande, bladen trådlika. Äng. allm. *b) Eg. F.*
187. *A. bottnica* Wg. (Gul-tåtel) vippan långsmal, gulglänsande, med n. glatta grenar; småaxen som föreg. med utskjutande, n. rak borst; bladen snart hoprullade. — 2—3'. — ¶ 7, 8. Hafsstr. längs Bottn. viken.

48. AVÉNA.

♣) Småaxen uppräta med 1—3-nerviga skärmfjäll.

188. *A. pratensis* L. (Ängs-hafra) vippan klaselik med få 4—5-blommiga småax; bladslidorna glatta. — 1—2'. — ♁ 6, 7. Äng. Eg. F., Nyl.
189. *A. pubescens* L. (Ludd-hafra) vippan smal med talrika (2—)3 blommiga småax: de nedra bladslidorna ludna. — $1\frac{1}{2}$ —3'. — ♁ 6, 7. — S. B. 263. Äng., allm.
190. *A. elatior* L. (*Arrhenatherum avenaceum* PB., *Arrh. elatius* MK. — Höhafra, Franskt raygräs) vippan smal; småaxen 2-blommiga, den nedra blman hanblma med lång borst, den öfra 2-könad vanl. utan eller med kort och rak borst; bladslidorna glatta. — 2—4'. — ♁ 6, 7. — S. B. 48. Äng., hafsstr. Sydsv. — Är ett godt federgräs, som trifves nästan i hvarje jordmån, och varar i 6 à 7 år.

♠) Småaxen slutl. hängande med 5—9-nerviga skärmfjäll.

191. *A. strigosa* Schreb. (Vild-hafra) vippan ensidig, n. klaselik, med mest 2-blommiga småax: yttre blomfjället glatt, i spetsen klufvet i 2 långa, syllika flakar. — 2—3'. — ⊙ 6, 7. Åkr. r. Nyl., Tav., s. Kar. — Odlad i Tyskland på ställen, der annat utsäde ej lyckas.
192. *A. fatua* L. (Land-hafra) vippan likformigt utbredd med mest 3-blommiga småax; yttre blomfjället vid basen hårigt, i spetsen 2-tandadt. — 1—3'. — ⊙ 6, 7. — S. B. 144. Åkr. r. Nyl., Tav. — Frön af denna och föreg. art kunna begagnas såsom de af vanlig hafra (*A. sativa*), hvilken dessa arter äfven mycket likna.

49. TRIODIA.

193. *T. decumbens* PB. (*Festuca* L., *Poa* Scop. — Tandsvingel) vippan n. klaselik med 4—8, 3—4-blommiga småax; yttre blomfjället 3-tandadt; strået vanl. nedliggande eller uppstående med hårigt bladsnärp. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 6, 7. Skogar och hedar, Syd.

50. FLUMINIA.

194. *F. arundinacea* Fr. (*Festuca arund.* Liljebl., *Fest. borealis* MK., *Scolochloa* Lk. — Vass-svingel) vippan stor och utbredd med talrika 3—5-blommiga småax; yttre blomfjället 3-tan-

dadt: strået upprätt, i nedre lederna rotsläende. — 2—5'.
— 4 7, 8. — S. B. 370.

Åar, r. Nyl., Tav., Lad.

51. POA.

a) Vippan med mest parvisa grenar; strået betydligt plattadt.

195. *P. annua* L. (Hvit-grö) de nedersta grenarna mest ensidiga, slutl. nedböjda; småaxen 3—7-blommiga; strået något plattadt. — 4—1'. — ☉, ☽ 4—9. — S. B. 126.

Odl. och oodl. st. allmän.

196. *P. compressa* L. hela vippan n. ensidig, smal med mycket korta grenar; småaxen 4—9-blommiga; strået mycket starkt hopplattadt med långt krypande rotstock och skott. — 1—2'. — 4 6.

Torra st. nära stränder r. Eg. F. — Hela gräset blåaktigt.

b) De nedersta vippgrenarna långa, omkr. 5 i krans; strået trindt eller omärkligt plattadt.

197. *P. nemoralis* L. (Lund-grö) stråen tufvade, trinda och glatta, med nakna, svartbruna leder; vippan något ensidig med 2—5-blommiga småax; bladen smala med omärkligt snärp. — 2—3'. — 4 6, 7.

Lund. allm.

198. *P. serotina* Ehrh. (*P. angustifolia* Wg., *P. fertilis* Host — Strand-grö) stråen tufvade, trinda och glatta med af bladslidorna vanl. täckta leder; vippan likformigt utbredd med 4—6-blommiga, tvåfärgade småax; bladen med långt snärp. — 1—3'. — 4 7, 8.

Fukt. st. allm.

199. *P. trivialis* L. (Betes-grö) strået upptill sträift med något hoptryckta slidor och grenskott, samt trådig rot; vippan med 3—5-blommiga småax och m. sträfva grenar; bladen knappt 2 gång. bredare än strået med långt, n. spetsigt snärp. — 2 3'. — 4 6, 7. — S. B. 88, 2.

Äng. etc. allm.

200. *P. remota* Fr. (*P. sudetica* Hænke) strået med 2-äggade slidor och bladskott samt något krypande rot; vippan med 3-blommiga småax; bladen mycket bredare än strået med kort, rundadt snärp. — 3—5'. — 4 6, 7. — S. B. 614.

Fukt. lundar, r. hel. land.

201. *P. pratensis* L. (Ängs-grö) strået trindt och glatt med långt krypande rotstock; vippan med 3—5-blommiga småax

och n. glatta grenar; bladen med kort och tvärt snärp. — 1—2'. — 2 6, 7. — S. B. 88, 1.

Äng. etc. allm. Alla Poa-arter lemna ett mycket godt och närande hö.

52. ENODIUM.

202. *E. coeruleum* Gaud. (*Molinia* Mönch, *Melica* L. — Blå-tåtel) strået utan leder utom 1 vid basen; vippan smal med 2—3-blommiga småax. — 2—3'. — 2 7, 8. — S. B. 401.
Fukt. äng., skog. hela landet.

53. BRIZA.

203. *B. media* L. (Darr-gräs) småaxen 5—9-blommiga i en något gles, utbredd vippa. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 2 6, 7. — S. B. 300.
Äng. Sydl., n. Kar.

54. GLYCERIA.

a) Yttre blomfjället 7-nervigt.

204. *G. fluitans* Br. (*Festuca* L., *Poa* Liljebl. — Manna-gräs) vippan ensidig, ganska gles med 1—3 grenar tills.; småaxen långsmala, 7—12-blommiga; strået långt krypande, uppstigande. — 1—3'. — 2 6, 7. — S. B. 102.
Stränd. diken mest i vatten, allm. — De små fröen skola i Polen och Preussen insamlas till mannagryn.
205. *G. spectabilis* MK. (*G. aquatica* Wg., *Poa* aq. L., *Molinia maxima* Hn. — Jätte-grö) vippan stor och yfvig, likformigt utbredd; småaxen aflånga, 5—9-blommiga; strå upprätt med breda blad. — 2—8'. — 2 7, 8. — S. B. 30.
Vatten r. Sydl.
206. *G. remota* Fr. vippan något gles, n. likformig med slak topp; småaxen n. jembreda, 4—6-blommiga; strå upprätt med på båda sidor sträfva, men mjuka blad. — 2—4'. — 2 7.
Fukt. st. r. Nyl., Tav., Lad.

b) Yttre blomfjället 5—1-nervigt.

207. *G. distans* Wg. (*Poa dist.* L. — Fager-gräs) vippan n. likformigt utbredd, de nedersta grenarna 3—5 i half krans, snart nedböjda; småaxen nästan jembreda, 3—6-blommiga, yttre blomfj. 5-nerviga; stråen tufvade, knäböjdt uppstigande. — 1—2'. — 2 6, 7. — b) *pulvinata*: 1—3 tum hög med korta parvisa vippgrenar.
Stränd., fukt. st. hela landet. b) n. Öst. — Varierar mycket.

208. *G. aquatica* Presl. (*G. airoides* Reich., *Aira* L., *Catubrosa* PB. — Vatten-grö) vippan likf. utbredd, med 4—10 sam-sittande grenar; småaxen aflånga, 1 3- (mest 2-)blommiga; yttre blomfj. 3-nerviga, strået rotsläende, uppstigande. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ¶ 6—8. — S. B. 587.
Våta st. Nyl., Lad., n. Österb.
209. *G. pendulina* Læst. (*Arctophila fulva pendulina* And.) vippan med hängande, hårfina grenar; småaxen aflånga, 5—7-blommiga; yttre blomfj. med en enda tydlig nerv; bladen glatta med långt snärp; strået nedtill rotsläende. — $1\frac{1}{2}$ —3'. — ¶ 7. Stränd., r. n. Österb.

55. DACTYLIS.

210. *D. glomerata* L. (Hund-exing) småaxen vanl. 4-blommiga; bladen på båda sidor sträfvä, med hoptryckta slidor. — 2—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 32.
Odl. st. allm. till s. Öst. — Är af de bästa fodergräs. Kal-las i England Orchards grass.

56. FESTUCA.

a) Bladen alla platta med enkelt, n. kort snärp.

211. *F. arundinacea* Schreb. (*F. littorea* Wg. — Strand-svingel) vippan utbredd, lutaude, med parvisa mång-blommiga gre-nar och n. ägggrunda, 3—7-blommiga småax; borsten n. liten eller omärklig. — 3—5'. — ¶ 7.
Hafsstr. Sydl. — Är ett godt gräs, men bör tidigt skördas.
212. *F. pratensis* Huds. (*F. elatior* L. — Ängs-svingel) vippan före och efter blomningen sammandragen, något ensidig; ena vippgrenen, då de sitta parvisa, n. liten med 1—2 småax; småaxen jemnbreda, 6—10-blommiga, utan borst. — 2—3'. — ¶ 6. — S. B. 54.
Äng. allm. — Är äfven ett mycket godt fodergräs.

b) Bladsnärpet 2-öradt: rotbladen borstlika ell. trådsmla.

213. *F. rubra* L. (Röd-svingel) småaxen 5—10-blommiga, lan-cettlika; strået trindt med platta blad; rotbladen smala, hopvikna. — $1-1\frac{1}{2}$ '. — ¶ 6.
Skog, äng. etc. allm.
214. *F. ovina* L. (Får-svingel) vippan smal, n. ensidig, med af-långa, glesa, 4—6-blommiga småax; alla bladen borstlika, strået kantigt. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ¶ 6. — S. B. 78.
Torra st. allmän. — Varierar liks. föreg. ofantligt.

57. BROMUS.

215. *B. secalinus* L. (Råg-losta) vippan slutl. lutande med ägg-
rundt aflånga, (vanl.) glatta småax; blrna vid mognaden
åtskiljda utan eller med korta borst; blad och bladslidor
glatta. — 2—4'. — ☉ 6, 7. — S. B. 204.
Åkr. hela landet.
216. *B. arvensis* L. (Åker-losta) vippan stor och utbredd, slutl.
lutande, med n. jennbreda, glatta småax; blrna tätliggande
med borst, längre än blomfjället; blad och bladslidor tät-
håriga. — 1½ 3'. — ☉ 6. — *b) patulus*: med utstående blr
och borst.
Odl. st., åkr. Sydl. — *b)* n. Österb.
217. *B. mollis* L. (Ludd-losta, vippan äggrund, tät; småaxen
mjukhåriga med borst af blomfjällens längd; bladen och
bladslidorna mjukludna. — 1—2'. — ☉ 6, 7. — S. B. 465.
Odl. st. Sydl.

Fam. IX. JUNCACEÆ, Tågvexter.

Beskr. Gräslika vexter utan eller med slidbärande blad
och små blommor, samlade i hufvud, ax eller vippa. Blomhylla
af 6 agnlika, gröna eller bruna, efter blomningen qvarsittande
kalkblad, hvarje blomma dessutom vid basen omgifven af 2 hinn-
aktiga skärm; ståndare 6, sällan 3; stift 1 med 3 märken; frukt
ett 3-skaligt, 3- eller fler-fröigt fröhus. 2 släkten med 14 arter.

Släkten och arter.

Fröhus 3-runnigt, mångfröigt; blad inga eller tråd-

smala med på sidan klufna slidor *Juncus*.

Fröhus 1-runnigt, 3-fröigt; blad platta med hela slidor *Luzula*.

58. JUNCUS.

a) Strået bladlöst med slidor vid basen; blr ensidiga
nedanom stråets topp.

218. *J. conglomeratus* L. (*J. communis* E. Mey. — Knapp-tåg)
blrna talrika, tätt gytrade i (vanl.) klotrundt, brunt huf-
vud; stånd. 3. — 1—2'. — ♀ 7. — S. B. 479, 2.
Våta st. hela landet. — Stråen begagnas till flätverk: mårgen
till ljus- och lamp-vekar; den sednare kokad med mjölk
berönnes såsom maskmedel.

219. *J. effusus* L. (*J. communis* E. Mey. — Veke-tåg) blrna talrika i dubbelt sammansatt vippa, vanl. gröna; stånd. 3. — 1—2'. — ¶ 7. — S. B. 479, 1.
Våta st. Kustrakten till s. Österb. — Nyttä som föreg.
220. *J. balticus* Willd. (*J. glaucus* Wg.) blrna talrika, bruna i grenig vippa; stånd. 6, fröhuset trubbigt med udd, n. af kalkbladens längd. — ¶ 7. — S. B. 479, 3.
Hafsstr. r. Eg. F. s. Kar., n. Öst.
221. *J. filiformis* L. (Tråd-tåg) blrna färre, kortskaftade i n. enkel, grön eller ljusbrun vippa; stånd. 6, fröhus n. klotrundt, kortare än kalkbladen. — 6 15". — ¶ 6, 7. — S. B. 479, 4.
Fukt. st. allmän.
- *) Strået bladigt: blr i 2—8-blommiga hufvud i stråets topp.
222. *J. sylvaticus* L. (*J. acutiflorus* Ehrh. — Skogs-tåg) strået upprätt, med trinda, knutigt ledade blad; blomhufvuden i 2—3 gånger sammansatt, stor vippa; alla kalkbladen uddspetsiga, kortare än det med kort spröt försedda fröhuset. — 1½—2'. — ¶ 6, 7.
Fukt. st. r. Eg. F.
223. *J. articulatus* L. (*J. lamprocarpus* Ehrh. — Knut-tåg) strået uppstigande ell. nedliggande med tydligt ledade blad; blomhufvuden i sammansatt vippa; de yttre kalkbladen uddspetsiga, de inre trubblade, alla kortare än det med kort spröt försedda fröhuset. — 1—1½'. — ¶ 6, 7.
Fukt. st. allm.
224. *J. alpinus* Vill. (*J. ustulatus* Hoppe, *J. nodulosus* Wg.) strået upprätt med otydligt ledade blad; blomhufvuden i föga sammansatt vippa; alla kalkbladen trubbiga, — de yttre med kort udd — kortare än det spetsiga fröhuset. — ½—1½'. — ¶ 6, 7.
Fukt. st. Nyl., Lad. (trol. hela landet).
225. *J. supinus* Mönch: strået vid roten lökformigt med m. otydligt ledade, ofvan fårade blad; blomhufvuden 1—6 med eller utan skaft; stånd. mest 3; yttre kalkbladen spetsiga, de inre trubblade, n. lika långa, som det trubbiga fröhuset. — 3—6". — ¶ 6, 7. — *b) repens*: strået nedliggande eller flytande; blr i bladveckan.
Fukt. st. Sydsv. *b)* Nyl.
226. *J. stygius* L. (Kärr-tåg) strået trådsvalt med oledade blad; blomhufvuden 2—3, åtskiljda, 2—3-blommiga; fröhuset stort,

spetsigt, längre än kalkbladen. — 3—8". — ¶ 6, 7. — S. B. 497, 1.

Kärr, r. hela landet.

c) Strået bladigt: blrna skiljda (ej uti hufvud).

227. *J. trifidus* L. strået vid basen med syllika bladämnen, i toppen med 2—3 långa, trådsmla blad och 1—4 blr i bladveckan. — 3—6". — ¶ 7. — S. B. 727.

Fjelltr. n. Österb.

228. *J. bufonius* L. (Padd-tåg) strået upprätt eller nedliggande, enkelt eller klynnedeladt, något hoptryckt med trådsmla rännformiga blad; blrna ensidiga; fröhuset aflångt, kortare än kalkbladen. — 1—6". — ⊙ 6—8.

Fukt. st. allmän.

229. *J. compressus* Jacq. (*J. lulosus* L. — Stubb-tåg) strået nedtill fåbladigt, i toppen med vippa; bladen som föreg., fröhuset n. klotrundt, längre än kalkbladen. — 4—12'. — ¶ 7. — *b) Gerardi* (*J. Gerardi* Lois. : fröhuset något 3-kantigt och spetsigt.

Fukt. st. allm. Södr. *b)* hela landet.

59. LUZULA (*Juncus* L.).

230. *L. campestris* DC. (Fält-tåg) blrna i äggrunda, flockvis sittande ax på längre eller kortare raka skaft; bladen m. håriga. — 3—10". — ¶ 4—6. — *b) multiflora* (*L. multijfl.* Lej.): ståndarsträngarna slutligen af knapparnes längd. — *c) pallescens*: axen snärre, ljusbruna på mer utstående skaft. Skog, back. allm. *c)* Sydl.

231. *L. pilosa* Wg. (*L. vernalis* DC. — Hår-tåg, Il-tåg) blrna åtskiljda i vippa, 1—3 på hvarje vippgren; bladen håriga. — 4—10". — ¶ 4, 5. — S. B. 444.

Skog, allm.

B. (6:e klassen.)

LILIFLORÆ. Liljeblommiga.

Blomkalken fullständig, af 6 fria eller hopvuxna färgade blad, de yttre stundom foderlika. Blrna ensamma ell. mindre tätt samlade; frukten mest ett mångfröigt fröhus, sällan bär ell. af flere fria karpeller. Roten ganska ofta löfformig. (Bladen vanl. bredare än gräsens blad.)

Und. Kalken är foderlik hos Triglochin och Paris, samt 4-talig hos Paris och Majanthemum.

Familjer.

Blr regel-	bundna	med fria	ståndare.	De 3 yttre kalkbladen foderlika.	Frukten inom blman	Alismaceæ (x).
					af 3 ell. flere mera ell. mindre fria karpeller	
Blr oregel-	bundna	ståndare.	kronlika.	Frukten under blman	Hydrocharideæ (xi).	
				af hopvuxna karpeller: blrna tvåbyggare		
Blr oregel-	bundna	ståndare.	kronlika.	Frukt inom blman:	Liliaceæ (xii).	
				ståndare 6 (4, 8)		
Blr oregel-	bundna	ståndare.	kronlika.	Frukt under blman:	Irideæ (xiii).	
				ståndare 3		
Blr oregelbundna: ståndare hopvuxna med pistillens stift				Orchideæ (xiv).		

Fam. X. ALISMACEÆ, Kärrliljor.

Beskr. Glatta kärrväxter med blad och blomstänglar ifrån roten. Blrna tvåkönade ell. sambyggare med 6 fria kalkblad, de 3 yttre foderlika, de inre oftast färgade; ståndarne fria 6, 9 ell. talrika; frukten af 3, 6 ell. flera, fria ell. något sammanvuxna, 1- ell. flerfröiga karpeller. Fröen utan hvite. — Hos oss 5 släkten med tills. 6 arter.

Släkten och arter.

- Karpeller 3—6, { Karp. hopvuxna, slutl. skiljbara:
 1—2-fröiga; { ståndare n. utan strängar . . . Triglochis.
 stånd. 6. { Karp. n. fria, ståndare med strängar Scheuchzeria.
 Karpeller talrika, { Ståndare talrika, blr sambyggare Sagittaria.
 fria, 1-fröiga. { Ståndare 6, blr 2-könade . . . Alisma.
 Karpeller 6, mångfröiga; stånd. 9 Butomus.

60. TRIGLÓCHIN.

232. *T. palustre* L. (Kärr-sälting) märken 3, frukten n. jembred; bladen trådlika; blr gröna i ett långt ax. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ¶ 6, 7. — S. B. 111.
 Kärrjord, allm.
 233. *T. maritimum* L. (Hafs-sälting) märken 6, frukten ägg-rund, bladen köttiga, trinda; blr som föreg. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ¶ 6, 7. — S. B. 112.
 Hafsstr. allm. — Hela örten har saltaktig smak, begagnas till boskapsfoder.

61. SCHEUCHZERIA.

234. *S. palustris* L. bladen köttiga, halftrinda; blr gulaktiga i gles klase. — 6—10". — ¶ 6.
 Kärr, hela landet.

62. SAGITTARIA.

235. *S. sagittifolia* L. (Pil-ört) bladen vid blomningen långt skaftade, pillika; blr hvita, skaftade i kransar, de nedre hon-, de öfre han-blr. — 1—3'. — ¶ 7, 8. — S. B. 164. —
b) graminifolia: bladen flytande, långsmala, utan ell. med helt korta flikar.
 Vatten, allm. *b)* Södr. — Skall vara skadlig för kreatur; rötterna innehålla stärkelse och äro födande.

63. ALISMA.

236. *A. Plantago* L. (Svalting) bladen vanl. äggrunda, långt skaftade; blrna hvita ell. något rödlätta, kransvisa i en stor sammansatt vippa. — 1—4'. — ¶ 7. — S. B. 440. — *b) graminifolium*: bladen jembreda, gräslika.
 Vatten, allm. *b)* Nyl., n. Österb. — Är en giftig vext med skarpa blåsdragande blad.

64. BÚTOMUS.

237. *B. umbellatus* L. (Blom-vass) blrna rödlätta, stora och vackra i en rikblommig flock; bladen jernbreda, nedtill 3-kantiga. — 3—4'. — ¶ 7. — S. B. 296.

Vatten, hela landet. — Bladen kunna begagnas till flätverk; roten bitter, men stärkelschaltig och närande (sedan det bittra ämnet genom kokning aflägsnats).

Fam. XI. HYDROCHARIDEÆ, Vattenskönor.

Beskr. Vattenvexter med blad och blomstänglar mest från roten. Blrna (mest) tvåbyggare, af 3 foderlika och 3 kronlika kalkblad, omgifna af hinnaktiga hölsor. Hanblrna vanl. flere tillsamman, med 6, 9, 12 ell. flere ståndare; honblrna ensamma, oskaftade, med kalken vidvext fruktämnet. Frukten af 3 ell.) 6 hopvexta fruktblad, hos våra arter n. bärlik. Frön talrika, fästade vid väggarne, utan hvite. — 2 släkten med hvar sin art.

Släkten och arter.

- Hanblr med 9 stånd., honblr med 3 utan knappar;
 frukten n. rund Hydrocharis.
 Hanblr med 12 stånd. med och flere utan knappar;
 frukten 6-kantigt bär Stratiotes.

65. HYDRÓCHARIS.

238. *H. Morsus ranae* L. (Grodbett, Dyblad) flytande med njurlika, ofvan mörkgröna, under rödlätta blad; hv. blr. — ¶ 7. — S. B. 598.
 Stillast. vatten, Södr.

66. STRATIOTES.

239. *S. aloëdes* L. (Vatten-aloë) före och efter blomningen ned-sänkt, med jernbreda, i kanten taggiga blad; hv. blr. — ¶ 7, 8.
 Stillastående vatten, r. Tav., Lad., n. Österb.

Fam. XII. LILIACEÆ, Liljor.

Beskr. Örter (hos oss) oftast med mångårig lök eller rotstock; bladig stjelk eller bladlös stängel med blad från roten.

Blrna 2-könade och regelbundna med kalk af 6 fria eller hop-
vexta, färgade blad (4 hos *Majanthemum*, 8 foderlika hos *Paris*)
och fria ståndare af kalkbladens antal. Fruktämne fritt inom
blman, moget ett 3-rummigt fröhus eller fåfröigt bär. Hos oss
6 släkten med 12 arter.

Släkten och arter.

- Blr i ax med 3-klufvet svepe: stift 3, fröhusets
rum i toppen åtskiljda *Toffjeldia*.
Blr ensamma med 8 foderlika kalkblad, 8 ständ.,
4 stift; frukten bär *Paris*.
Blr i klase med sambla- } Blomkalken 4-delad, stån-
dig kalk: frukten bär. } dare 4 *Majanthemum*.
 } Blomkalken 6-flikig . . . *Convallaria*.
Blr i flock med 6-bladig } Flocken med bladlika skärm;
kalk: frukten torr. } ständ.knappar uppräta . *Gagea*.
 } Flocken med hinnaktigt
 } hölster; knappar tvär-
 } lagda *Allium*.

67. TOFJELDIA.

240. *T. borealis* Wg. (*T. palustris* Huds., *Anthericum calyculatum*
β L.) blrna hvitgula med skaft, som vid basen omges af
det 3-klufna svepet: stiften m. korta, bladen gräslika. —
3—6". — 2 6. 7. — S. B. 482, 1.
Fjelltr. n. Österb.

68. PÁRIS.

241. *P. quadrifolia* L. (Trollbär) bladen ovala, vanl. 4 i krans;
bäret svartblått. — 4—8". — 2 5, 6. — S. B. 6.
Lund. allm. — Bären äro bedöfvande och starkt afförande:
hafva begagnats i huskurer, t. ex. mot kikhosta.

69. MAJÁNTHEMUM.

242. *M. bifolium* DC. (*Convallaria* L., *Smilacina* Desf. — Ekorre-
bär) bladen hjertlika, 2 skiftevisa på stjelken; blrna små,
hvita; bären gulröda, fläckiga. — 3—6". — 2 6. — S. B. 454.
Skog, allm.

70. CONVALLARIA.

243. *C. majalis* L. (Lilje-konvalje) stängeln bladlös, vid basen
vanl. omgifven af 2 ovalt-lancettlika blad; blrna hvita,

klocklika. ensidiga, välluktande; bären röda. — 4—7". —
 ¶ 5, 6. — S. B. 9.

Skogsbackar, allm. — Roten är nödbrödsämne; på blrna
 destilleradt vatten är nervstärkande.

244. *C. Polygonatum* L. (*Polygonatum anceps* Mönch. — Blad-kon-
 valje) stjelken bladig, kantig; bladen skiftevisa, ovala; blrna
 hvitgröna, rörlika på 1- (-3-)blommiga skaft i bladvecken;
 bären svartblå. — 8-12". — ¶ 5, 6. — S. B. 41.
 Skogsback.. till s. Österb.

245. *C. multiflora* L. (*Polygonatum* Mönch. — Kungs-konvalje)
 stjelken trind, blomskafven flerblommiga; för öfr. som föreg.
 — 1½—2'. — ¶ 5, 6. — S. B. 392.
 Lund. r. Syd. — Roten nödbrödsämne.

71. GAGEA (Ornithogalum L.).

246. *G. lutea* Schult. (Vårfru-lök) blomflocken oskaftad, kalk-
 bladen rundadt trubbiga; rotbladet ensamt, gräsligt; löken
 enkel, blr gula. — 4-6". — ¶ 4, 5. — S. B. 634.
 Åkr. etc. Syd.

247. *G. minima* Schult. (Vår-lök) blomflocken skaftad, kalkbla-
 den smalspetsade; rotblad som föreg.; löken dubbel; blr
 gula. — 2-4". — ¶ 4, 5. — S. B. 494, 1.
 Åkr., Södr.

72. ALLIUM.

a) Bladen platta.

248. *A. Scorodoprasum* L. stjelken trind, bladig; blomflocken
 med knopplökar; bladen jemnbreda med plattade slidor; blr
 violetta med hvarannan ståndarsträng i spetsen 3-nddig. —
 2-3'. — ¶ 7.
 Lund. r. Ål.

249. *A. ursinum* L. (Björn-lök) stängeln kantig, bladlös; blom-
 flocken utan knopplökar; bladen lancettlika, skaftade; hv.
 blr. — 6-18". — ¶ 5, 6. — S. B. 236.
 Lund. r. Ål. — Löken, fastän bitter, ätes i Siberien, Ir-
 land o. a. st.

b) Bladen n. trinda.

250. *A. oleraceum* L. (Back-lök) blomflocken med knopplökar
 och m. långspetsade hölster; ständarne af kalkbladens längd;
 bladen halvtrinda; r. ell. bruna blr. — 1-2'. — ¶ 7, 8.
 Back.. äng. Syd., Lad.

251. *A. Schoenoprasum* L. (Gräslök) blomfloeken utan knopp-lökar, längre än hölstret; ståndarne kortare än kalkbladen; bladen ihåliga; r. blr. — 4—10". — ¶ 6, 7. — S. B. 89. — *b) Sibiricum*: större och gröfre med ofvan plattade blad. Klippor, vid hafskust. Sydl. *b) Nyl.* — Allmänt känd och odlad såsom matkrydda.

Fam. XIII. IRIDEÆ, Svärdslijor.

Beskr. Liljelika örter med svärdlika blad, stora och prydliga, regelbundna och 2-könade blr inom hölster. Blomkalken kronlik, nedtill hopvext omkring fruktämnet, upptill 6-delad, med 3 yttre och 3 inre (vanl. med de yttre olika) flikar. Ståndare 3; stift 1 med 3 stora, bladlikt utbredda märken. Frukten under blman, 3-rummig, mångfröig. Af fam. finnes hos oss 1 slägte med en enda, men ganska märkelig art, nemligen:

73. IRIS.

252. *I. Pseudacorus* L. (Gul svärdslijja) blomkalkens flikar glatta, de yttre tillbakaböjda; blr särdeles stora, gula. — 2—4'. — ¶ 6, 7. — S. B. 110.

Vatten r. hela landet. — Den grofva, horisontelt krypande rotstocken är skarp, afförande (men äfven adstringerande) och emetisk (verkande kräkning), isynnerhet såsom färsk. Torr blir den mera aromatisk. — Innehåller äfven garvfämne och kan derföre begagnas till bläck (kokad med viktriol). Fröen hafva blifvit berömda såsom kaffesurrogat.

Fam. XIV. ORCHIDEÆ, Yxnevexter.

Beskr. Örter med trådlik rot eller rotknölar, af hvilka vanl. 2 förefinnas: den ena mörk och saftlös, som utskjutit årets stjelk, den andra ljus och saftig, bestämd för det kommande året. Blrna vanl. i ax eller klase, regelbundna, ofvanpå fruktämnet, af 3 yttre och 3 inre färgade kalkblad, hvaraf ett — *läppen* — är mest utveckladt, olikt de öfriga och ofta vid basen försedt med sporre. Ståndarne typiskt 3 (såsom hos några utländska släkten) af hvilka dock vanl. (hos våra arter med ett undantag) en enda utvecklats, som helt och hållet är hopvext med pistillens stift till en s. k. *könspelare*. Ståndarknappen, som än är orörligt

fastsittande på köns spelaren, än rörlig och ledad, består af 2 ofta skilda rum, som innehålla det i korniga eller vaxlika massor sammanhängande frömjölet (*pollenmassorna*). Märket ligger såsom en klibbig fläck på köns spelarens framsida, under knappen och sammanhänges med pollenmassorna genom 1 eller 2 små glandler (*fötter*). Fruktämnet är vanl. vridet (hvarigenom läppen kommer nedåt), vid mognaden ett 1-rummigt, 3-skaligt fröhus med talrika, mycket fina frön. — Af denna stora, sköna och märkvärdiga familj finnas hos oss 15 släkten med 26 arter, alla mer eller mindre sällsynta.

Släkten och arter.

Bladiga örter: blrna stora, ensamma (sällan 2) med skoförmig läpp.	} Ståndarknappar 2; kalken 5-bladig Cypripedium.	
		} Ståndarknapp 1; läppen med dubbel sporre Calypso.
Bladlösa, fjälliga, 2—flerblommiga örter med grenig ell. hopknippad rot.	} Läppen uppåtvänd, 3-klufven med punglik sporre . Epipogium. } Läppen i spetsen 2-klufven utan sporre Neottia. } Läppen i spetsen hel utan tydlig sporre Corallorhiza.	
Bladiga, flerblommiga örter: knappen fri, rörlig; läppen utan tydlig sporre.		} Roten lökformig, läppen uppåtvänd, odelad Malaxis.
	Bladiga, flerblommiga örter med rotknölar: knappen orörligt fastväxt vid köns spelaren.	} Läppen bred, 4-klufven utan sporre . . Ophrys. } Läppen jembred, i spetsen klufven, med kort, punglik sporre Coeloglossum. } Läppen jembred, odelad, med lång, trådsml sporre Platanthera. } Läppen bred, 3-flikig, med smal sporre; pollenmassornas fötter tattsittande . . Gymnadenia. } Läppen bred, 3-flikig, med tjock sporre; fötterna åtskilda, inneslutna i en gemensam säck Orehis.

74. CYPRIPIEDIUM.

253. *C. Calceolus* L. (Gucku-skor) blomman mycket stor, 5-bladig (gen. 2 blads hopvexning), brun utom läppen, som är gul och kortare än de öfriga kalkbladen; stjelken flerbladig med ovala blad; roten krypande. — 7—10". — 24 6. — S. B. 524.
Fukt. skog. r. n. Österb., Lad.

75. CALYPSO.

254. *C. borealis* Sal. (*Norna* Wg., *Cypripedium bulbosum* L., *Orchidium arcticum* Sw. — Jungfrutoffel) blman ljusröd med brunfläckig läpp; stjelk vid basen lökformig med ett ensamt äggrundt blad. — 3—5". — 24 5, 6. — S. B. 518.
Fukt. lund. r. n. Österb. — Liksom föreg. bland de skönaste och märkvärdigaste af våra blommor.

76. EPIPOGIUM.

255. *E. aphyllum* Sw. (*E. Gmelini* Rich., *Satyrium Epip.* L. — Skogsfru) hela örten blekt gulbrun med 2—6 blr af samma färg; roten korallgrenig. — 4—7". — 24 7, 8. — S. B. 512.
Skog. r. Nyl., Sav., Tav. — Parasit på ruttna trädstammar.

77. NEOTTIA.

256. *N. Nidus avis* Rich. (*Epipactis* Sw., *Ophrys* L. — Fogelbotrot) hela örten brungul jemte blrna; roten hopknippad till likhet med ett fogelbo. — $\frac{1}{2}$ —1' — 24 6, 7.
Fukt. skog. r. Ål., Lad., Tav. — Parasit på trädrötter, ruttna löf etc.

78. CORALLORHIZA.

257. *C. innata* Br. (*Ophrys Corallorh.* L. — Korallrot) örten grön med korallgrenig rot och gulgröna blr i fåblommigt ax (läppen med en kort invext sporre). — 4—8". — 24 6. — S. B. 554.
Fukt. skog. hela landet.

79. MALAXIS (*Ophrys* L.).

258. *M. paludosa* Sw. stjelken 5-kantig med 2—4 n. spadlika blad vid basen; blrna små, gröngula i tätt ax. — 2—5". — 24 7, 8. — S. B. 662.
Kärr r. Ål.—Nyl., Tav., s. Österb.

259. *M. monophyllos* Sw. stjelen 3-kantig med ett ensamt (sällan 2) ovalt blad; blrna små, hvitgula i tätt ax. — 5—7". — \mathcal{A} 6, 7. — S. B. 663.
Kärr. r. Nyl., Kar., Tav., n. Österb.

80. LISTÉRA (*Ophrys* L., *Epipactis* Sw.).

260. *L. ovata* Br. stjelen småluden med 2 bredt ovala blad; kalkläppens flikar trubbiga; blrna gröngula, 10—20 i axet. — 1—2' — \mathcal{A} 6, 7.
Skogsäng. till s. Österb.
261. *L. cordata* Br. stjelen glatt med 2 n. hjertlika blad; läppens flikar smalspetsade; blrna brungula, 6—10 i axet. — 4—6". — \mathcal{A} 6, 7. — S. B. 472.
Mossor, till s. Österb.

81. CEPHALANTHÉRA.

262. *C. ensifolia* Rich. (*Serapias* Wg., *Epipactis* Sw., *Serap. grandiflora* L.) blrna stora, hvita med trubbig läpp och skärm kortare än fruktämnet; bladen svärdlika; roten hopknippad. — 1—1½'. — \mathcal{A} 6, 7.
Fukt. skog. r. Ål.

82. EPIPACTIS.

263. *E. latifolia* Sw. (*Serapias* L.) blrna brungröna med röd, tillbakarullad läpp, kortare än de öfriga kalkbladen; fruktämnet glatt; bladen äggrunda; roten hopknippad. — 1½—2'. — \mathcal{A} 7, 8.
Skogsback. r. Södr.
264. *E. palustris* Cr. (*Serap. longifolia* L.) de yttre kalkbladen brungröna, de inre n. hvita; läppen rundad, krusig, rödstrimmig af de öfriga kalkbladens längd; fruktämnet småludet; bladen lancettlika; roten krypande. — 1'. — \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 449.
Fukt. äng. r. Ål.

83. GOODYÉRA.

265. *G. repens* Br. (*Satyrrium* L.) blommorna små, hvita, ensidiga, med småludna yttre kalkblad; bladen äggrunda, nätådriga; roten krypande (bland mossa). — 6—8". — \mathcal{A} 7. Fukt. skog. hela landet.

84. OPHRYS.

266. *O. myodes* L. (*O. muscifera* Huds. — Flug-yxne) blommornas yttre blad gröna, de inre bruna och trådsmala utom

den breda läppen; örtbladen lancettlika—aflånga; rotknölarne runda. — 6—12". — 2 6, 7. — S. B. 293.
Fukt. äng. r. Ål.

85. COELOGLOSSUM.

267. *C. viride* Hn. (*Satyrrium* L., *Orchis* Sw., *Habenaria* Br. — Pung-yxne) blommorna gulgröna med 3-tandad läpp; bladen aflånga—ovala; rotknölarne handlikt klufna. — 3—10". — 2 6, 7. — S. B. 507, 2.
Skogsäng. Vestr.

86. PLATANTHÉRA.

268. *P. bifolia* Rich. (*Orchis* L., *Satyrrium* Wg. — Skogs-viol) sporren n. jemntjock; ståndarknappens 2 rum parallela; bladen 2 n. motsatta, lancettlika—ovala; rotknölarne äggformiga; hv. blr. — 8—14." — 2 6, 7. — S. B. 314.
Skogsäng. hela landet. — Mycket välluktande.
269. *P. chlorantha* Cust. (*P. montana* Reich.) sporren nedom midten vidgad och något plattad; knapprummen nedtill långt åtskiljda, upptill närmade; blrna stora, hvitgröna; för öfrigt som föregående. — 2 6, 7.
Skogsäng. r. Ål.—Nyl., Tav.

87. GYMNADENIA.

270. *G. albida* Reich. (*Satyrrium* L., *Orchis* Sw., *Habenaria* Br.) läppens mellansflik större än sidoflikarne; sporren m. kortare än fruktämnet; bladen aflånga; rotknölarne helt och hållet delade; blrna små, gulhvita. — 7—10". — 2 7. — S. B. 507, 1.
Torra äng. r. n. Österb.
271. *G. conopsea* Br. (*Orchis* L., *Satyrrium* Wg. — Brudgran) läppens flikar likformiga; sporren trådsmaal, m. lång; bladen n. jemnbreda; rotknölarne handlikt delade; blrna röda (stund. hvita). — 1—1½'. — 2 6, 7.
Äng. hela landet.

88. ORCHIS.

- a) Läppen olikformigt 3-klufven med stor hjertlik mellansflik: rotknölarne hela.
272. *O. militaris* L. (Riddar-yxne) blrna stora, gredelina med röd, fläckig, vid den hjertlika inskärningen med en liten udd försedd läpp; sporren och blomskärmen mycket kor-

tare än fruktämnet; bladen n. aflånga. — 8—10". — 24 6.
— S. B. 340.

Skogsäng. r. Ål.

b) Läppen grundt, n. likformigt 3-flikig; rotknölarne handlikt klufna; sporren n. af fruktämnets längd, kalkens yttre sidoblad utböjda; stjelken fylld, mergig.

273. *O. sambucina* L. (Fläder-yxne) blrna gula (ell. purpurröda) med n. hinnaktiga skärm af blrnas längd; bladen gröna, de nedre trubbiga, mot spetsen bredare; rotknölarne endast i spetsen klufna. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 24 5, 6. — S. B. 362.

Ängsback., Ål., Eg. F.

274. *O. maculata* L. (Fläck-yxne) blrna gredelina (ell. hvita) med röda linjer och punkter; de nedre skärmen af blrnas längd, de öfre kortare; bladen svartbrun-fläckiga, lancettlika. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — 24 6, 7. — S. B. 413.

Fukt. äng. hela landet. — Är den mest allmänna af våra Orchideer.

e) Läpp och rotknöl. som föreg. afd. — sporren kortare än fruktämnet; kalkens yttre sidoblad tillbakaböjda; stjelken ihålig.

275. *O. curvifolia* F. Nyl. blrna purpurfärgade; de nedre skärmen längre än blrna; bladen utan fläckar, smalt lancettlika ($\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ " breda), kölade, båglikt tillbakaböjda. — 1'. — 24 6, 7. Kärtrakt. r. n. Österb.

276. *O. angustifolia* Reich. (*O. Traunsteineri* Saut.) blrna röda; de nedre skärmen af blrnas längd; bladen utan fläckar, lancettlika (omkr. $\frac{1}{3}$ " breda), upprätta. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 24 5—7. Fukt. äng. r. Nyl.

277. *O. incarnata* L. *) (*O. angustifolia* Wimm.) blrna blekt köttfärgade, kortare än sina skärm; bladen blekgröna, lancettlika, upprätta (bredare än hos föreg.). — 1'. — 24 6, 7. Fukt. äng. Ål., Tav., Lad., n. Österb.

278. *O. latifolia* L. (*O. majalis* Reich.) blrna röda, kortare än sina skärm; bladen ovala (1—1 $\frac{1}{2}$ " breda), frånstående, vanl. brunfläckiga. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 24 5, 6.

*) I Lönnrots Spomen Kasvisto tillhör synonymin och beskrifningen på *O. incarnata* icke ofvanstående art, utan den hos oss knappt funna var. af *O. Sambucina* med röda blr. Mistaget har uppkommit deraf, att äfven denna var. kallas *O. incarnata* L.

Fukt. äng. r. Ål. — Alla de 5 sista Orchisarterna äro föga naturligt åtskiljda och torde utan gränser öfvergå uti hvarandra. Så omnämnes (i Herbar. Musei Fenn.) från Wekkelaks socken former af *O. angustifolia* Reich., som tydligen öfvergå uti *O. maculata*. Beskrifningarna äro äfven olika hos olika förf. och namnen på det högsta förblandade.

Allm. anm. Orchideernas rotknölar innehålla stärkande och närande ännen (mest stärkelse) och lemna (tagna om hösten, tvättade i hett vatten och sedan torkade i ugnshetta) såkalladt Salep. Det mesta häraf hemtas dock från Orienten.

3. DICOTYLEDONEE, Tvåhjärtbladsväxter.

Växter — örter, buskar och träd — med tydliga könsorganer och frön, som vid groningen utveckla tvänne hjärtblad, hvilka (oftast) äfven kunna urskiljas i fröet. Roten utgör vanl. en såkallad pålrot, hvilken tillväxer och förgrenar sig nedåt likasom stammen uppåt. Bladen sitta, om stjelken är ledad, mot hvarandra eller i krans, annars vanl. i spiral; de äro fjäder- eller hand-nerviga, stundom hela och helbräddade men mycket oftare till bladkanten eller skifvan mer eller mindre delade. Blomdelarne äro typiskt 5- (ofta dock 4-) taliga, och blommorna (utom hos de lägsta) vanl. med dubbelt hylle af tydligt åtskildt föder och krona.

Undantag: hjärtbladen äro flere i krans hos barrträden, samt saknas alldeles hos bladlösa parasiter; skiftevisa blad på ledad stjelk (såsom hos Monokotyledonerna) förekomma hos Umbellaterna och Polygonææ; 3-taliga blomdelar finnas hos sistnämnde fam., samt några enskilda växter (såsom Kråkbärsbusken, *Elatine triandra*).

A. (7:e klassen.)

BRACTEIFLORÆ. Skärmblommiga.

Träd och buskar (några få örter¹, inga vattenväxter) med enkönade blommor², som sitta i hänge eller annan tät blomsamling.³ Blomhylle antingen saknas heltochhället, eller är det enkelt⁴ af fria eller hopväxta (sällan färgade) blad.

- Undantag: 1) örter äro våra arter af famm. Urticaceæ, Euphorbiaceæ, Cucurbitaceæ.
2) Ulmus, Daphne och skenbart Euphorbia ha 2-kö-
nade blr.
3) Hippophaë och Empetrum med ensamma blr i blad-
veckan.
4) Empetrum och Bryonia med dubbelt hylle.

Familjer.

Barrträd med kottar eller bärlik frukt . . .	Coniferæ (xv).	
Löfträd (eller buskar) med skiftevisa blad, samt han- och hon-blr i skilda hängen .	Amentaceæ (xvi).	
Löfträd med motsatta, parbladiga blad, polygamiska blr	Fraxineæ (xvii).	
Löfträd med 2-könade blr, sambladigt (färgadt) blomhülle	Ulmaceæ (xviii).	
Örter } (våra). {	Frukt torr, 1-fröig, nötlik	Urticaceæ (xix).
	Frukt saftig (bärlik): hülle dubbelt	Cucurbitaceæ (xx).
	Frukt torr, 2—3 knölig, med 2—3 rum och lika många frön	Euphorbiaceæ (xxi).
Småbuskar med 3-taliga blomdelar, frukten bär	Empetreæ (xxii).	
Buskar med 2- ell. 4-flikig blomkalk, 4 ell. 8 ståndare, frukten stenfrukt	Vepreculæ (xxiii).	

Fam. XV. CONIFERÆ, Barrträd.

Beskr. Höga, raka träd, mera sällan buskar, med styfva, barrlika, ständigt gröna och qvarsittande blad, än ensamma, än 2—flere i ett knippe och vid basen förenade genom en slida. Blrna i skilda han- och hon-hängen, sambyggare ell. tvåbyggare. Hanblr bestående af talrika ståndarknappar fästade vid hängfjällen, utan något hülle. Honblr inom dubbla fjäll, af hvilka de yttre förvissna, de inre tillvexa och bli än trädaktiga, bildande en kotte, än köttiga, bildande ett bär: fruktämnen 1—2 under hvarje fjäll, slutl. 1—2 nötlika, men bara frön. Hos oss 5 arter i 3 släkten.

Släkten och arter.

Tvåbyggare: { ståndarknappar enrum- miga på sköld- lika fjäll; frukten bärlik.	} Knappar 4—8, kransvisa; honblr en- samna, frukten enfröig; bladen nå- got mjuka och platta	Taxus.
		} Knappar 3—6, eusidiga; honblr 3 till- sammans bildande ett gemensamt 3-fröigt bär; bladen stickande . . .

Sambyggare: 2 knapprum tills. på ett fjäll *); kotte af trädaktiga fjäll, hvarje betäckande 2 vingade frön Pinus.

*) Några förf. betrakta hvarje sådant fjäll såsom en han-

89. TAXUS.

279. *T. baccata* L. (Idgran) qvistarne platta af de åt 2 sidor sittande jemnbreda barren; bären i toppen öppna, röda, oskaftade i bladveckan; hanhängen klotrunda. — S. B. 265. Skog. r. Ål. — Buske ell. lågt träd, som blommar i Maj, vexer mycket långsamt och kan derföre uppnå den ansenliga åldern af 2000 år. Bären och barren äro giftiga, men den hårda, rödbruna veden utgör ett ypperligt virke för snickaren.

90. JUNÍPERUS.

280. *J. communis* L. (En) barren 3 i krans, längre än de bärlika, men torra frukterna. — S. B. 289. Skog, back. allm. — I sydligaste delen af landet ganska ofta ett träd, som kan uppnå 30' i höjd och derutöfver, men vanl. buske, desto mindre, ju längre man kommer mot norr. Blommar i Juni, bär först gröna bär, som på det andra året mogna och få sin svartblå färg. Veden utaf enen är hård, gulaktig och välluktande; kådan (som vanl. finnes hopsamlad i myrstackar) begagnas till rökelse, finstött till radirpulfver; samt upplöst i sprit till fernissa. Af de bitert söta, aromatiska bären beredas genom gäsning flere spirituösa drycker, såsom enbärsbränvin (Genévre), enbärsvin, enbärsdricka. Äfven vid bryggning af vanligt svagdricka begagnas enris och enbär. — Dessutom är enen af våra kraftigaste inhemska medicinalvexter: dekokt på bär och ris nyttjas emot andtäppa, skörbjugg och vattensot, samt utvärtes (till tvättning) emot utslag, svullnader o. s. v.; enolja emot lamhet, gikt m. m.

91. PINUS.

281. *P. Abies* L. (*Abies excelsa* DC. — Gran) qvistarne med spridda, n. 4-kantiga barr, på undre sidan plattade; kotten aflång, hängande med platta, rutformiga fjäll, yngre röd, äldre brun. — 5. — S. B. 217. — *b) medioxima* (*P. orientalis* Hn?) kottefjällen afrundade. Skog. allmän. — Högt träd (80—160'), som jemte tallen bildar våra vidsträckta och för landet viktiga barrskogar.

blomma med 2 enrummiga ståndarknappar och hopvexta strängar; de fleste anse hvarje af de talrika fjällen för en ståndare med 2-rummig knapp.

Granens liksom tallens största värde består i det byggnadstimmer de lemna, hvilket ej allenast är långt, rakt och qvistfritt, utan äfven genom den kåda, det innehåller, bevaras längre än andra, äfven hårdare, trädslag från förruttnelse. Denna kåda är en för landet vigtig produkt: deraf brännes tjära och becolja, af den förra åter erhålles genom fortsatt kokning beck; genom förbränning af quarlevorna vid tjärbrenning fås kimrök. Hvitt (burgundiskt) beck är ren kåda, smältad och silad. Vidare erhålles genom inskärning i trädet vanlig terpentint samt harz (colophonium): den förra i större mängd af tallen, det senare af granen. — I medicinskt hänseende äro flere af de nämnda produkterna vigtiga, såsom terpentint, tjärvatten (emot smittosamma sjukdomar), samt nyskotten af både tall och gran (tallstrunt), hvilka äfven begagnas i stället för humla vid bryggingar, samt till beredande af egna drycker (tallstruntöl, tallstruntbränvin). — Ytterligare må ännu nämnas vedens begagnande till bränsel, barkens till garfning, samt barrrens till gödsel.

282. *P. Larix* L. (*Larix europæa* DC. — Lärkträd) qvistarne knöliga med platta, knippevisa, mjuka, slutl. affallande barr; kotten äggrund, upprät, yngre röd: fjällen med platta spetsar. — 5.

Mindre träd, i stor mängd planteradt i södra Karelen under kejs. Katharina, men egentligen icke finskt. — Af lärkträdet erhålles Venedisk terpentint.

283. *P. sylvestris* L. (Tall, Furu) barren parvisa, plattade af kottens längd; kotten kägelformig, nedböjd, yngre grön, med mot spetsen tjocka fjäll. — 5. — S. B. 91.

Skog. isynnerhet på sandjord, allm. — Högt träd (80—120'), hvars nytta är omtalad jemte granens. Dess inre, rostade och malade bark utgör, vanl. uppblandad med något sädesmjöl, det mjöl hvaraf de norra trakternas barkbröd bakas.

Fam. XVI. AMENTACEÆ, Hängeblommiga.

Beskr. Träd eller buskar med fjälliga knoppar. Bladen i spiral, skaftade, enkla, hos oss årligen affallande, vanl. med stipler. Blommorna sambyggare eller tvåbyggare, på bar qvist eller innan bladen hunnit fullt utvexa; tätt samlade uti hängen, utan annat hulle än hängefjällen eller ock med ett enkelt hulle

af fria eller hopvexta fjäll. Stift eller märken 2. Frukten enrummig, enfröig (nöt) ell. mångfröig (fröhus). Fröen utan hvite. — Hos oss 7 släkten med 24 arter.

Släkten och arter.

Två-	Frukt 2-skaligt, flerfröigt frö-	Blommor utan hylle; stånd.	vanl. 2	Salix.			
					byg-	hus med hår-	Blr med ett skällikt hylle; stånd. 8 ell. flere
garc.	Frukt stenfruktartad: hanblr utan hylle med vanl. 4 stånd.	Myrica.					
			Sam-	Hanhängen med sköldlika fjäll: honhängen mångblommiga med 2--3 blr (slutl. små nötter) under hvar fjäll.	Hanhängen med sköldlika fjäll: hanfjällen 3-blommiga: hvar blomma med 4-deldt hylle; honhänget slutl. kotte med ovingade nötter	Alnus.	
byg-	Hanhängen med sköldlika fjäll: hanfjällen 1-blommiga: hvar blma med 3 bladigt hylle; honhänget med platta, affallande fjäll, vingade nötter	Betula.					
							garc.
	Honblr med skål-lik hylle; fruktskålen tillhårdnad, halfklotformig	Quercus.					

Anm. Denna fam. söndras vanl. uti 4 skilda famm., neml. *Salicineæ* (Salix och Populus), *Myricææ* (Myrica), *Etulineæ* (Alnus och Betula) samt *Cupuliferæ* (Corylus, Quercus).

92. SALIX.

a) Träd (sällan höga buskar)*).

284. *S. fragilis* L. (Pil) qvistarne utsperade, i vecken sköra; hängen slaka med ljusgula fjäll; fröhusen kortskaftade glatta; bladen lancetlika, snedspetsade, sågade, glatta, under blågrå, samtida med blrna. — 5. — S. B. 373.

Sydl. — Högt träd (40') med mjuk och lätt ved; troligen förvildadt, såsom öfver hela landet allmänt odladt, för den lätthet och hastighet hvarmed det tillvexer. Då pilen upp-

*) Arternas storlek är den enda karakter, som på engång gäller för han- och hon-stånd med blommor eller blad. — Af afd. b) får *S. pentandra* stundom trädform; och *S. hastata*, *phylicifolia* (hvilka begge saknas i största delen af landet) samt *S. Lapponum* kunde möjligen förvexlas med afd. c).

drages genom i jorden nedsatta qvistar, förklaras lätt, hvarföre i de norra trakterna n. endast hanträd vaxa: man har neml. undvikit att taga qvistar af honträden, emedan dessa om sommaren besvära med sina håriga frön, som af vinden öfverallt kringspridas.

285. *S. caprea* L. (Sälg) blr på bara, glatta qvistar; hängfjällen svartbruna; fröhusen långt skaftade, ludna; bladen aflånga — omv. äggrunda, naggade, under gråludna, äldre ofvan glatta, mörkgröna. — 4, 5. — S. B. 98.

Allmän. — Träd (30') eller stundom hög buske med hvit och mjuk ved. Barken begagnas till garfning af finare skinn.

286. *S. acutifolia* Willd. (*S. pruinosa* Wendl.) blr på bar qvist; hängen ludna, men fröhusen glatta, hvardera oskaftade; bladen n. jembreda, sågade; qvistarne daggbå, smala och slaka. — 4.

Odl. st. r. Lad. — Buske ell. lägre träd, trol. förvildadt.

♣) Högre buskar (3—12' höga).

287. *S. pentandra* L. (Jolster) blr och blad samtida; ståndare vanl. 5; fröhus kortskaftade, glatta, n. utan stift; hängfjällen ljusgula; bladen aflånga — omv. äggrunda, tätt sågade, glatta, ofvan glänsande mörkgröna, under något matta. — 5, 6. — S. B. 325.

Skogsäng. allm. — Buske (sällan lågt träd), 5—10' hög, närmast beslägtad med pilen. Barken (hos denna och de flesta andra arter i släktet) innehåller ett eget ämne, Salicin, som i medicinskt hänseende nära öfverensstämmer med Chinin, och är derföre ett verksamt medel mot frossa.

288. *S. hastata* L. blr och blad samtida; hängfjällen håriga, glänsande; fröhusen glatta, skaftade, med kort stift*); bladen lancettlika—äggrunda, sågade, glatta, under blågrå med stora halft hjertlika stipler. — 3—6'. — 5, 6. — S. B. 719. Fjelltr. r. — n. Österb.

289. *S. nigricans* Sm. (*S. stylaris* Sering., *S. phyllicifolia* auctt. — Svart vide) blr vid bladsprickningen; fröhusen med långt stift och skaft af hängfjällens längd; bladen aflånga — omv. äggrunda, vågigt sågade, vanl. glatta, under slutl. blågrå vid torkning svartnande. — 8—12'. — 5.

Skogsäng. allm. — Varierar ganska mycket.

*) D. v. s. kortare än märkena, liksom med långt stift menas, att detsamma är längre än märkena.

290. *S. phyllificifolia* L. (*S. bicolor* Koch.) blr vid bladsprickningen; fröhusen kortskaftade, vanl. finhåriga, med långt stift; bladen lancettlika—ovala, sågade, glatta, under blågrå, vid torkning knappt svartuande. — 3—7'. — 5, 6.
Stränd. etc. r. Lad.
291. *S. Laponum* L. (*S. arenaria* Willd., *S. limosa* Wg. — Lappvide) blr på bar qvist i n. oskaftade hängen; fröhusen oskaftade, hvitulliga med långt stift; bladen lancettlika—ovala, vanl. helbräddade, med tillbakavikna kanter, tjocka, under glänsande hvitludna, ofvan äldre n. glatta. — 3—6'. — 5, 6.
Kärr, hela landet.
292. *S. cinerea* L. (Gråvide) blr på bara, ludna, vidjelika qvistar i oskaftade hängen; fröhusen skaftade, ulliga, n. utan stift; bladen lancettlika — omv. ägggrunda, glest sågade, gråa, under gråludna. — 8—10'. — 4, 5.
Fukt. st. allm. — Närmast beslägtad med sälgen (liksom följ.). Barken begagnas till garfning, de vidjelika qvistarne till slätverk, och bladen lemna ett godt boskapsfoder.
293. *S. aurita* L. (Örvide) blr på bara, glatta qvistar i n. oskaftade hängen; fröhusen som föreg.; bladen omv. ägggrunda med kort, bakåt böjd spets, helbräddade eller gles-tandade, gråludna, skrynkliga. — 4—8'. — 4, 5.
Fukt. st. allm.

c) Lägre buskar (sällan mer än alnshöga).

294. *S. myrtilloides* L. blr och blad samtida; hela vexten glatt; fröhusen skaftade, n. utan stift; bladen n. hjertlika, trubbiga, helbräddade, under något blåaktiga. — 1—2'. — 6. — S. B. 646.
Kärtrakt. hela landet.
295. *S. depressa* L. blr och blad samtida; fröhusen långt skaftade, med kort stift, vanl. silkesludna, uti skaftade och bladiga hängen; bladen ovala, helbräddade eller glest sågade, vanl. glatta, under blågrå (ej svartnande). — 1—3'. — 5, 6.
Fukt. skogsäng. hela landet.
296. *S. rosmarinifolia* L. blr på bar qvist; fröhusen kort skaftade; ståndarknappar mörka; bladen n. jembreda, helbräddade, under silkesludna, slutl. glatta. — 1—3'. — 4, 5.
Fukt. st. till s. Österb.
297. *S. repens* L. (Krypvide) blr på bara, ur marken uppskjutande qvistar; fröhusen långt skaftade; ståndarknappar gula; bladen lancettlika—ovala, n. helbräddade, med något till-

bakavikna kanter, under silkesludna, slutligen blekgrå. — 1—3'. — 4, 5.

Kärtrakter Vestr.

93. PÓPULUS.

298. *P. tremula* L. (Asp) hängena långa, slaka, gråludna med hårbräddade fjäll; bladen rundade med grofva, trubbiga tänder, glatta. — 4, 5. — S. B. 103.

Lund. allm. — Högt träd (60' och deröfver) med n. ständigt darrande löf och lätt, hvit ved, som begagnas af snickare till åtskilligt, men gör föga gagn såsom bränsel. Löfven skola utgöra ett godt hästfoder.

94. MYRÍCA.

299. *M. Gale* L. (Pors) låg buske med lancettlika, mot spetsen bredare och sågade, under punkterade blad; blr på bar qvist i små, bruna hängen; stenfrukten bildad af de nöten omgifvande, något uppsvällda hyllebladen. — 1—3'. — 4, 5. — S. B. 76.

Stränd., kärr: hela landet. — Hela vexten är aromatisk; begagnades fordom vid ölbrygd i stället för humla, hvarigenom ölet blef mer rusgifvande, men äfven orsakade hufvudverk.

95. ALNUS.

300. *A. glutinosa* Willd. (*Betula Alnus* L. — Al) bladen rundade ell. omv. äggrunda med tvär ell. intryckt spets, gröna, klibbiga, under glatta, utom i nervvinklarna. — 3, 4. — S. B. 128.

Skog, fukt. st. allm. till s. Österb. — Högt träd (till 80'), stundom buske med knöliga och vanl. krokiga grenar och stam. Dess ved är vacker, rödaktig, nyttig till virke och bränsle; isynnerhet utmärkt för dess varaktighet under vatten (de flesta husen i Venedig skola vara bygda på pålar utaf al). Barken tjänar till garfning och färgning af brunt och (med tillsats af jernhaltigt ämne) svart. — Trädet vore nyttigt att plantera (genom frön, rottelningar eller friska grenar) på fuktiga ställen, der andra träd ej trifvas.

301. *A. incana* Willd. (*Bet. Alnus, incana* L. — Grå al, Arre) bladen ovala—äggrunda, dubbelsågade, under gråaktiga och håriga (icke klibbiga). — 3, 4. — S. B. 595. — *b) pinna-tijida*: bladen n. pardelade.

Fukt. st. hela landet. *b) Tav.* — Buske eller litet träd,

som väl blmar tidigast af alla Finska vexter. Nyttå såsom af föregående.

96. BÉTULA.

302. *B. verrucosa* Ehrh. (*B. alba* L., *B. odorata* Reich. — Vårtbjörk) bladen triangel- eller rutförmiga, med smal, utdragen spets, dubbelsågade, glatta (äfvén på rottelningar); frukthängefjällens sidoflikar riktade rakt utåt eller något nedåt; fröet m. kortare än sin hinnkant. — 5. — S. B. 80.
Skog, torra st. allm. till s. Österb. — Högt träd, vanl. förblandad med följ. art, se denna.
303. *B. glutinosa* Wallr. (*B. alba* L., *B. odorata* Hn. — Klubb- björk) bladen n. äggrunda eller något hjertlika, spetsiga, ojemnt sågade, på telningar småludna; frukthängefjällens sidoflikar riktade uppåt; fröet föga kortare än hinnkanten. — 5.
Skog. fukt. st. allmän. — Björkarne äro höga och vackra träd (till 100') med hvit ytterbark (näfver), vällyktande blad och ofta långsmala nedhängande qvistar (hänqbjörk). De äro näst barrträden Finlands viktigaste vexter, då de ädlare trädslagen Ask, Alm, Ek, Lönn och Lind saknas i största delen af landet och dessutom ingenstädes finnes i den mängd att de skulle bilda egna skogar (utom eken). Veden begagnas till virke och bränsle; näfvern till taktäckning m. m.; löfven till boskapsfoder samt till grön (med alun: Schüttgrün) och gul (med alun och krita: Schüttgelb) målarefärg. Af näfvern erhalles s. k. Ryssolja, hvilken användes vid beredning af Ryssläder eller Juft. Björklake, som utrinnet, då trädet såras om våren, kan beredas till mjöd och vin (genom gäsning), sirap (genom inkokning) samt ättika (genom surning).
304. *B. alpestris* Fr. (*B. humilis* Hn. — Fjell- björk) buske med runda, trubbiga, ojemnt sågade, under släta blad; frukthängena bredt aflånga, upprätta, fjällen med n. likförmiga, äggrunda, uppåtrigtade flikar; fröet af hinnkantens längd och bredd. — 4—6'. — 6.
Fjeldalår r. n. Österb. — Anses hybrid af föreg. och följ.
305. *B. nana* L. (Dverg- björk) liten buske med små, runda, n. naggade, under upphöjdt nerviga blad; frukthängen som föregående, fjällen med n. likförmiga, smala, uppstående flikar; fröet bredare än dess hinnkant. — 1—3'. — 5, 6. — S. B. 379.
Kärtrakt. allm. isynnerhet mot norr.

97. CORYLUS.

306. *C. Avellana* L. (Hassel) buske med stora, rundade, kortspetsade, sågade, vid basen hjertlika blad; hanhängena stora och slaka; ståndare omkr. 8 fästade på de 3-flikiga hängfjällen; honhängena knopp-lika af tegellagda fjäll, med i spetsen framskjutande märken. — 5—15'. — 3, 4. — S. B. 139.

Skogsback. Södr. — Frukten är ätbar (hasselnötter); deraf kan äfven pressas olja. Grenarna begagnas till flätning af korgar o. s. v.

98. QUERCUS.

307. *Q. Robur* L. (*Q. pedunculata* Ehrh. — Ek) bladen kortskafade, glatta, aflånga, bugtigt flikade; hanhängena smala, m. glesa, blomhylllet 5—7-deladt med lika många ståndare; honhängena af 2—3 åtskiljda blr på ett långt skaft (flere gång. längre än bladskafsten); frukten en stor aflång nöt med något mjukt skal (ollon). — 5. — S. B. 73.

Skog, Sydl. — Ett högt och väldigt träd (till 100') som uppnår en m. hög ålder — en sinnebild af styrkan. Dess ved öfverträffar våra andra trädslag i hårdhet, fasthet och varaktighet, och är derföre dugligast till byggnader och allt slags virke (isynnerhet till skeppsbyggnad). Alla delar af trädet äro adstringerande, isynnerhet barken, som derföre såväl begagnas i medicin (såsom stärkande och feberdrifvande), som utgör det tjenligaste och mest begagnade ämne vid garfningar. De på bladen genom insektstyng bildade galläpplena tjena till färgämne och beredning af bläck (de bästa erhållas af andra ekarter i södra Europa och Orienten). Ollonen ha nyttjats såsom surrogat för kaffe. — Eken får hos oss ej fällas och användas, utan är enligt gammal svensk lag kronans tillhörighet: ett stadgande, som troligen orsakar, att detta vårt skönaste och nyttigaste träd småningom helt och hållet utdör i Finland, då ingen jordägare kan hafva eget intresse för dess bibehållande. Upphäfvet af nämnde stadgande vore derföre högeligen önskvärdt.

Fam. XVII. FRAXINEÆ, Askar.

Beskr. Träd med motsatta, parbladiga blad utan stipler. Blrna i vippa, mest polygamiska och ofullständiga (hos vår art

saknande allt hylle) med 2 ståndare, 1 pistill och 2 märken. Frukt en enfröig vingfrukt. Fröen med hvite. — Hos oss en enda art:

99. FRÁXINUS.

308. *F. excelsior* L. (Ask) småbladen lancettlika, sågade; blrna på bar qvist, utan hylle, i korsvist greniga vippor (hanblommornas täta, hon- och de tvåkönade blrnas glesa). — 5. — S. B. 175.

Skog. Södr. — Högt träd (till 80'), allmänt planteradt (genom mogna frön eller rottelningar) och ganska snabbt tillvexande. Dess ved är hvit och fast, ypperlig till snickarvirke och bränsle. Af spånorna brännes hos oss ett slags tjära (Saarenterva), som af allmogen begagnas i åtskilliga sjukdomar. Löfven äro ett godt boskapsfoder. Barken liknar till nytta och verkningar ekbark och är officinell såsom surrogat för China-barken.

Fam. XVIII. ULMACEÆ, Almar.

Beskr. Träd med skiftevisa blad och affallande stipler. Blrna tätt samlade, 2-könade med enkelt, sambladigt, färgadt, 4—8-flikigt hylle och lika många ståndare, ensamt fruktämne och 2 märken. Frukt (hos våra) en bredt hinnkantad nöt. Fröen utan hvite. — Hos oss 2 arter af ett slägte neml.

100. ULMUS.

309. *U. montana* Sm. (*U. campestris* L. — Berg-alm) blrna rödbruna med 5—6 ståndare och korta skaft i runda samlingar på bar qvist; bladen dubbelsågade, n. ovala, vid basen sneda; vingfrukterna glatta. — 5. — S. B. 13.

Skog. r. Sydl. — Högt träd (60' och deröfver), allmänt planteradt (med frön, telningar eller på trädet qvarsittande qvistar, som nedböjda och betäckta med jord slå rötter). Veden är hård och lemnar ett utmärkt virke; barken begagnas mot hudutslag, samt till garfning.

310. *U. effusa* Willd. (*U. ciliata* Ehrh., *U. pedunculata* Lam. — Fjäder-alm) som föreg. men med (6—) 8 ståndare, långskaftade blr (skaftet flera gånger längre än kalken) och hårkantade vingfrukter. — 5.

Skog. r. Eg. F., Sat., Tav., s. Kar. — Nyttå såsom af föreg.

Fam. XIX. URTICACEÆ, Nässelartade.

Beskr. Örter (hos oss), mest med skarpa eller brännhåriga blad, små, tättsamlade, enkönade blr med enkelt foderlikt, 4—5-bladigt hylle och lika många ståndare; frukten en 1-fröig nöt. — 2 släkten med 3 arter.

Släkten och arter.

Blrna 4-taliga; bladen motsatta, brännhåriga *Urtica*.
Blrna 5-taliga; bladen skiftevisa, sträfva *Humulus*.

101. URTICA.

311. *U. dioica* L. (Bränn-nässla) tvåbyggare; bladen hjertlika, spetsade, grofsågade, mörkgröna. — 1—3'. — 4 6, 7. — S. B. 68.

Odl. st. allmän. — Är ett ganska godt boskapsfoder. Bladen nyttjas äfven vårtiden såsom grönkål. Stjelken kan begagnas såsom hampa.

312. *U. urens* L. (Etter-nässla) sambyggare; bladen ovala, grofsågade, ljusgröna. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ☉ 6, 7. — S. B. 206.

Odl. st. allmän.

102. HUMULUS.

313. *H. Lupulus* L. (Humble) tvåbyggare; hanblr med 5-bladigt hylle, sittande uti vippa, honblr i ett kottelikt ax af ägg-runda, tillvexande fjäll, hvarje omgifvande 3 för öfrigt bara pistiller; bladen handlikt delade. — 4 7. — S. B. 332.

Steniga st. r. Södr. — Lång slingervext (till 30'), allmänt odlad. De aromatiskt beska honaxen begagnas, såsom känt är, vid brygd: af vilda stånd äro desamma mindre kraftiga än af odlade. Stjelken kan begagnas såsom hampa (hvilken vext äfven tillhör denna fam.).

Fam. XX. CUCURBITACEÆ, Gurkvexter.

Beskr. Örter med klängande, grenig och saftig stjelk, skiftevisa, handnerviga, handlikt flikiga, sträfva blad och långa spiralvridna klängen, fästade vid sidan af bladvinklarne. Blrna enkönade (hos vår art: sambyggare) med (skenbart) dubbelt hylle, hvardera sambladigt, 5-flikigt; ståndarne 5 vanl. hopvexta (hos vår art: 2 och 2 hopvexta till strängar och knappar, den 5:te fri).

Frukten under blman, (hos vår art) bär eller vanl. en stor, uppsväld, saftig gurkfrukt med 3 eller 5 mer eller mindre tydliga rum. Fröen utan hvite. En art:

103. BRYONIA.

314. *B. alba* L. (Hund-rofva) bladen med hjertlik bas, handlikt flikiga, sträfpriekiga; blrna gulaktiga, i klasar, honblrna mindre än haublrna; bären svarta. — 5—10'. — 4 7, 8. — S. B. 105.

Odl. st. r. Ål. — Roten är m. stor och tjock, innehåller ett eget bittert ämne, Bryonin, som är lösande och maskvidrigt.

Fam. XXI. EUPHORBIACEÆ, Råfmjölksvexter.

Beskr. Örter (hos oss), med enkönade blr utan eller med enkelt blomhülle (hos utländska arter likväl ofta med utbildad krona). Stift 3, sällan 2. Frukten (hos våra) ett knöligt fröhus af 3, sällan 2 enfröiga rum, uppspringande med lika många skal. — 5 arter i 2 släkten.

Anm. Hos sl. *Euphorbia* äro blrna skenbart 2-könade, emedan haublrna utgöras af ensamma ledade ståndare, och honblman af en långt skaftad pistill och de förra, till antalet omkring 12, omgifva den sednare, samt utvändigt inneslutas af ett sambladigt, foderlikt, 8—10-flikigt svepe med hvarannan flik utböjd och kronbladsluk. Hela blomsamlingen liknar sålunda en 2-könad blma med sambladigt foder och 5—5 små kronblad *).

Släkten och arter.

Tvåbyggare med 3-deladt foderlikt hülle, 9—12 stån-

dare, 2 märken och 2-rummigt fröhus *Mercurialis*.

Sambyggare utan blomhülle (skenbart: 2-könade blr

med dubbelt hülle), märken 3, fröhus 3-rummigt *Euphorbia*.

*) Att den beskrifna blomsamlingen ej är en 2-könad blma visa 1) analogin: då alla andra i denna stora fam. ha enkönade blmor; 2) de skaftade och ledade, vid lederna affallande ståndarne; 3) ståndarnes obestämda antal och deras utvexande vid olika tider; 4) den långt skaftade pistillen som stundom vid skaf-tets spets visar spår till blomhülle.

104. MERCURIALIS.

315. *M. perennis* L. (Bingel) stjelken enkel med skaftade, motsatta, n. ovala, sågade blad; blrna gröna i glesa långskaftade ax från bladvecken. — 1—1½'. — 2 5. — S. B. 455. Lundar, Sydl. — Örten svartnar vid torkning, luktar illa och är skadlig för människor och djur.

105. EUPHORBIA.

a) De kronbladlika svepeflikarne med 2 horn.

316. *E. Esula* L. blömsamlingarne gula, i sammansatt flock (lik som hos alla följande arter), flocken mångstrålig med bladlika svepen: de allmänna svepebladen bredt lancettlika, de enskildta njurlika; örtbladen smalt lancettlika. — 1—1½'. — 2 7, 8.
Odl. st. r. Tav., s. Kar.
317. *E. Peplus* L. (Räf-mjöl) flocken 3-strålig, svepebladen äggrunda, örtbladen omv. äggrunda, skaftade; blr gulgröna. — ½—1'. — ☉ 7—9.
Odl. st. Ål., Fg. F., Nyl.

b) De kronbladlika svepeflikarne utan horn.

318. *E. palustris* L. (Varg-mjöl) flocken mångstrålig med först 3-, sedan 2-delade strålar; svepebladen äggrunda, örtbladen lancettlika; blrna gula. — 2—4'. — 2 8.
Kärräng. r. Nyl.
319. *E. Helioscopia* L. (Reformsgräs) flocken 5-strålig med först 3-, sedan 2-delade strålar; svepe- och örtbladen n. omv. äggrunda, småsågade; blr gulgröna. — 6—12". — ☉ 7—9. — S. B. 70.
Odl. st. allm. Södr. — Mjölksaften, som hos alla Euphorbier är skarp och något giftig, begagnas af denna art emot reformar, vårtor m. m.

Fam. XXII. EMPETREÆ, Kråkbärsbuskar.

Beskr. Småbuskar med läderartade blad och små enkönade blr i bladvecken. Foderlikar, kronblad och ståndare 3. Fruktämne (3—) 9-rummigt, moget ett bär med ett frö i hvart rum. — Hos oss en enda art:

106. ÉMPETRUM.

320. *E. nigrum* L. (Kråkbär) småbuske med jembreda, barrlika, ihåliga blad, brunaktiga blr och svarta bär. — 1—1½'. — 4, 5. — S. B. 259.

Hedar etc. allmän. — Bären mindre smakliga, skola i mängd ätna orsaka hufvudverk. Kokade med alun ge de röd färg.

Fam. XXIII. VEPRECULÆ, Tibastbuskar.

Beskr. Buskar med hela, helbräddade blad och regelbundna blr. Blomkalken enkel, vanl. färgad, sambladig, med 2—4-flikigt bräm. Ståndarne med korta strängar fästade på kalken, af samma eller dubbelt antal som flikarne. Stift 1 med odeldt märke. Frukten enfröig stenfrukt (eller nöt). — Hos oss 2 arter i hvar sitt slägte (hvilka släkten ofta fördelas på 2 skilda familjer: *Elaeagnæ* och *Thymelææ*).

Släkten och arter.

Blr tvåbyggare med foderlikt 2-deldt hylle Hippophae.
Blr tvåkönade med kronlik 4-klufven kalk Daphne.

107. HIPPOPHAË.

321. *H. rhamnoides* L. (Hafstorn) buske med långa tornar; bladen n. jembreda, under silfverfjälliga; hanblrnas hylle 2-deldt, honblrnas urnupet, slutl. hopvexande med nöten till en gul stenfrukt; blrna tidiga, små, gröngula. — 5—8'. — 5. — S. B. 385.

Hafsstränder, Vestr. — Tjenlig att plantera till fastfästade af lös sand. Stenfrukterna rodna af köld, qvarsitta öfver vintern.

108. DAPHNE.

322. *D. Mezereum* L. (Tibast, Källarhals) bladen lancettlika: blr röda, axlikt hopsittande på den bladlösa qvisten; stenfrukten röd. — 2—3'. — 4, 5. — S. B. 7.

Fukt. skogsäng. hela landet. — Blrna äro välluktande, men hela vexten innehåller skarpt gift. Barken är blådragande och kan begagnas i stället för spansk fluga. Frukterna nyttjas såsom gift åt rofdjur, och äro så starka att 6 stycken döda en varg. — Qvistar och bark färga gult och brunt.

B. (8:e klassen.)

STAMINIFLORÆ. Ståndarblommiga.

Örter och småbuskar (eller träd ¹) med dubbelt blomhyll och 2-könade blr. Blomfodret (vanl. sambladigt) qvarsittande ², men fritt från frukten. ³ Ståndare och kronblad (de förra talrika eller dubbelt så många som de sednare, högst sällan ⁴ af deras antal) fästade i blommans botten, under fruktämnet; samt antingen ståndarne förenade med sina strängar eller knappar eller ock kronbladen hopvuxna till en sambladig krona (fri från ståndarne). Sällan äro både ståndare och kronblad fria. ⁵

Undantag: 1) I varmare länder är större delen af hithörande växter träd, men hos oss finnas endast 2 trädarter (sl. *Tilia*). 2) Affallande är fodret hos *Monotropa*, *Tilia* och *Impatiens*. 3) Hopväxt med fruktämnet är fodret hos *Vacciniæ*. 4) Hos *Azalea*, *Linum*, *Impatiens*, *Viola* och *Droseraceæ*. 5) Hos sistnämnde fam., samt *Pyroleæ*, *Tilia* och *Helianthemum*.

Familjer.

Bl regel- bund- na.	Frukt flerrum- migt frö- hus eller bär, eller af flere fria kar- peller.	Stånd. 4—10.	Stånd.	Frukt	Stånd. fria; stift och	Ericineæ				
					Stånd. nederst hopvuxna;		(XXIV).			
					märken 5			Grninales		
					Bladen		Stånd. hop- vuxna till en skiftevisa,	Stånd. hop- vuxna till en pelare . . .	Malvaceæ	(XXV).
Bladen motsatta, helbräd- dade; stånd. förenade i flere knippen	Hypericineæ	(XXVII).								
Frukt enrum- migt fröhus med fröfästen längs väggarna.	Stånd. 5, stift ell. mär- ken 4, 5	Stånd. talrika, stift och märke 1	Droseraceæ	(XXVIII).						
			Cistineæ	(XXIX).						
					(XXX).					

Blr ore- gel- bund- na.	{	Med sporre: stånd. 5	{	Foder 5-bladigt . .	Violariæ
		med förenade knappar.		Foder 2-bladigt, af-	(XXXI).
				fallande	Balsamineæ
				Stånd. 8 med hopvuxna strängar, en-rum-	(XXXII).
miga knappar	Polygaleæ				
	Stånd. 10 med hopvuxna strängar (vanl.	(XXXIII).			
en ståndare fri)	Papilionaceæ	(XXXIV).			

Fam. XXIV. ERICINEÆ, Ljungväxter.

Beskr. Småbuskar, sällan örter med hela vanl. skiftevisa, öfveråriga och läderartade blad samt regelbundna tvåkönade blr. Blomfodret sambladigt (utom hos *Monotropa*) fritt eller vidvext fruktämnet; kronan af 4—5 fria eller oftare hopvuxna blad; ståndarne dubbelt så många (utom hos *Azalea*) fria från kronan, med knappar, som utsläppa frömjölet genom 2 hål i spetsen och der öftast äro försedda med 2 egna bihang (*horn*); stift och märke 1, det sednare stund. 4—5-flikigt. Frukten ett 4—5-rummigt bär eller fröhus med talrika, små frön. — Hos oss 9 släkten med 21 arter.

Släkten och arter.

Krona af 5 fria blad, fo- der fritt, stånd. 10 (<i>Pyroleæ</i>).	{	Buske med talrika blr i flock; 5-tan-	}	dadt foder	Ledum.
		Örtlika småbuskar med blr i klase, (sällan ensamma eller i fåblommig flock), 5-deladt foder		Pyrola.	
Kronan sambla- dig, fo- dret fritt (<i>Ericææ</i>).	{	Bladlös parasit med blr i klase: topp- blmans delar 5-taliga, sidoblrnas 4- taliga	}	Monotropa.	
		Stånd. 5; kronan kloeklik		Azalea.	
Stånd. 8; fodret färgadt, med ett grönt ytterfoder	{	Stånd. 10. { Frukten torr	}	Andromeda.	
		{ Frukten bär		Aretostaphylos.	
Kronan sambladig, fodret vidvext fruktämnet, som moget blir ett bär; stånd. 8 (<i>Vacciniææ</i>).	{	Kronan till basen 4-delad	}	Oxycoccus.	
		Kronan 4-flikig ell. tandad		Vaccinium.	

109. LEDUM.

323. *L. palustre* L. (Getpors, Squättram) bladen n. jembreda, med tillbakavikna kanter, under brunulliga; blr hvita; frö

huset 5-rummigt, bristande från basen. — 2—3'. — h 6.
— S. B. 18.

Kärrtrakter, allmän. — Alla delar ha en stark, döfvande lukt. Begagnad vid ölbrygd är den skadlig och verkar hufvudvärk. Bladen äro officinella (på Apotheken: *Rosmarinus sylvestris*).

110. PÝROLA.

a) Blr i långskaftad flock.

324. *P. umbellata* L. (*Chimaphila* Nutt. — Ryl-ört) bladen vigglika, mot spetsen sågade, blrna rödlätta, 2—6 tillsammans. — 3—6". — h 8. — S. B. 27.
Barrskog r. Eg. F., Nyl., Tav., Sav.

b) Blr ensamma.

325. *P. uniflora* L. (*Moneses grandiflora* Salisb., *Chimaphila* Fr. — Enblommig vintergrön) bladen rundadt äggrunda, sågade; blomman hvit, nedböjd, välluktande. — 3—4". — h 7. — S. B. 176.
Fukt. skog. till s. Österb.

c) Blrna i klase.

326. *P. secunda* L. (Ensidig vintergrön) bladen ovala, sågade; blrna små, grönhvita, n. klocklika i en tät, ensidig klase. — 4—6". — h 7. — S. B. 566.
Skog. allmän.
327. *P. minor* L. (Liten vintergrön) bladen rundade—ovalade, sågade; blr små, hvita eller rödlätta, n. klotrunda, inneslutande det korta, raka stiftet. — 4—7". — h 7, 8. — S. B. 550.
Skog. hela landet.
328. *P. media* Sw. bladen rundade, naggade; blrna hvita, halft slutna, n. runda med kort, något utskjutande, n. rakt stift. — 7—12". — h 7, 8. — S. B. 311.
Skog. r. till s. Österb.
329. *P. chlorantha* Sw. bladen rundade, n. helbräddade, kortare än deras skaft; blrna öppna, gröngula, fåtaliga med långt, böjdt stift. — 7—12". — h 7, 8. — S. B. 453.
Skog. hela landet.
330. *P. rotundifolia* L. (Rundbladig vintergrön) bladen som föreg., af skaftens längd; blrna öppna, hvita, talrika med stift som föreg. — $\frac{1}{2}$ —1'. — h 7, 8. — S. B. 304.
Skog. allm.

111. MONÓTROPÁ.

331. *M. Hypópitys* L. (*Hypop. multiflora* Scop. — Tall-ört) blekgul, fjällig, n. köttig parasit på rottrådar af andra växter: ståndarknappar enrummiga, märke sköldlikt. — 4—8". — 4 7, 8. — S. B. 97.
Skog. r. Södr.

112. AZÁLEA.

332. *A. procumbens* L. nedtryckt småbuske med röda blr i toppen och aflånga blad med tillbakavikna kanter. — 1½—3". — 7, 8.
Fjelltr. n. Österb.

113. CALLÚNA.

333. *C. vulgaris* Salisb. (*C. Erica* DC., *Erica vulg.* L. — Ljung) bladen små, tätt sittande i 4 rader; kronan mindre än det färgade fodret; blr röda (sällan hvita) i ensidig klase. — ½—2'. — 4 8. — S. B. 53.
Skog., hedar: allmän. — Kan vid foderbrist begagnas såsom hö.

114. ANDRÓMEDA.

334. *A. calyculata* L. (*Cassandra* Don. — Finnmyrten) bladen aflånga; blr gula i ensidig bladig klase, klocklika med ett 2-bladigt ytterfoder. — 1—3'. — 4 5, 6. — S. B. 583.
Kärr, r. Nyl., Tav., Lad., Österb. Allmännare mot nordn.
335. *A. cærulea* L. (*Phyllodoce* Sal., *Menziezia* Sm. — Lappljung) blr violetta med äggformig krona, på färgade skaft uti toppen; bladen jemnbreda. — 3—6". — 4 7. — S. B. 535.
Fjelltr. n. Österb.
336. *A. polifolia* L. (Blomris) blr rödlätta, för öfr. som föreg.; bladen lancettlika med tillbakavikna kanter, under grå. — ½—1'. — 4 5, 6. — S. B. 445.
Kärtrakt. hela landet. — Blad och stjelkar kunna begagnas i stället för galläppel vid svartfärgning.

115. ARCTOSTÁPHYLOS.

337. *A. officinalis* Wimm. (*Arbutus Uva ursi* L. — Mjölön) bladen smalt omv. äggrunda, helbräddade, läderaktiga, kvar-sittande; blrna rödlätta, äggformiga, på korta, färgade skaft i täta klasar; bären röda. — 8—12". — 4 5. — S. B. 85.
Hedar, barrskog: allmän. — Bladen innehålla mycket garf-

ämne, nyttjas vid garfning, till svartfärgning och i medicin, såsom adstringerande, isynnerhet verksamma vid njurarnes sjukdomar; ha äfven begagnats bland röktobak. Bären äro saftlösa, osmakliga.

338. *A. alpina* Spr. (*Arbutus* L.) bladen n. omv. äggrunda, sågade, skrynkliga, förvissnande; blr som föreg. men hvita och n. flockvis sittande; bären svartblå, saftiga. — 4—6". — h 6. — S. B. 487.
Fjelltr. n. Österb.

116. OXYCÓCCOS.

339. *O. palustris* Pers. (*Vaccinium Oxyc.* L. — Tranbär) bladen äggrunda, med tillbakavikna kanter, under grå; blr röda med tillbakaböjda flikar, ensamma på långa skaft; stjelen krypande, trädlik; bären stora ($3\frac{1}{2}$ —5'''). — 2—6". — h 5, 6. — S. B. 12.
Kärr, allmän. — De röda, skarpt sura bären äro officinella; begagnas äfven till hvitkokning af silfver.
340. *O. microcarpus* Turcz. (Små tranbär) till alla delar mindre än föreg., isynnerhet bladen och bären (2—2 $\frac{1}{2}$ '''); de små på blomskäften sittande skärmen glatta (hos föreg. art med håriga kanter).
Kärr, Nyl., Lad., Sat.

117. VACCINIUM.

341. *V. Vitis idæa* L. (Lingon) bladen omv. äggrunda, med tillbakavikna n. helbräddade kanter, läderaktiga och kvar-sittande, under punkterade; blrna hvita eller rödlätta, kloeklika, i klasar; bären röda (sällan hvita). — 3—12". — h 5. — S. B. 116.
Skog, back., allmän. — Bären allmänt begagnade i hushållet; af dem beredes äfven ett slags vin.
342. *V. uliginosum* L. (*Myrtillus* Gil. — Odon) bladen omv. äggrunda, helbräddade, affallande; blrna hvita eller rödlätta, äggformiga, mest parvisa ur egna knoppar; bären blå, något kantiga. — 2—3'. — h 6. — S. B. 331.
Kärrtrakter, allmän. — Bären mindre smakliga, men orättvist beskyllda, att förorsaka hufvudverk.
343. *V. Myrtillus* L. (*Myrtillus nigra* Gil. — Blåbär) bladen äggrunda, sågade, affallande; blrna rödlätta, klotrunda uti bladvecken; bären svartblå, runda. — $\frac{1}{2}$ —2'. — h 5. — S. B. 163.
Skog, allm. — Bären smakliga, allmänt begagnade. — Hos denna och de 2 föreg. arterna äro blomdelarne stund. 5-taliga.

Fam. XXV. GRUINALES, Storknäbb-blommiga.

Beskr. Örter med regelbundna blr (hos oss). Fodret 5-bladigt, i knoppen tegellagdt; kronblad 5, i knoppen hopvridna; ståndarne 10, eller genom felslagning 5, vid basen mer eller mindre förenade; märken 5. Frukt af 5 karpeller. — 4 släkten, 11 arter.

Släkten och arter.

- Fröhus n. 10-rummigt, 10-fröigt: stånd. 5; bladen helbräddade Linum.
 Fröhus 5-rummigt, mångfröigt: stånd. 10; (bladen 3-fingrade) Oxalis.
 Fröhus 5-rummigt, 5-fröigt med långt spröt, från hvilket de 5 stiften vid mognaden lossna. { De lossnade stiften tillbakarlade: blr ensamma eller parvisa (blad handnerviga) Geranium.
 { De lossnade stiften vridna. blr i flock (bl. parbladiga) Erodium.

118. LINUM.

344. *L. catharticum* L. (Vild-lin) stjelken upptill klynnedelad; bladen motsatta, aflånga; blrna små, hvita. — 3—8". — ☉ 6, 7. — S. B. 250.
 Äng. etc. Syd., Sat., s. Österb. — Örten är afförande.
 Anm. Det allmänt odlade linet (*Linum usitatissimum* L.) finnes stundom förvildadt i södra Finland.

119. OXALIS.

345. *O. Acetosella* L. (Harsyra) bladen 3-fingrade med omv. hjertlika småblad; blrna hvita, ensamma på skaft från rotstocken. — 2—4". — ♀ 5. — S. B. 10.
 Skuggiga st. allmän. — Har en skarpt angenäm, sur smak och kan ätas såsom sallat. Ur den utpressade saften beredes oxalsyra, som är ett dödande gift.

120. GERANIUM.

■) Blr ensamma på långa skaft.

346. *G. sanguineum* L. (Röd storknäbb) bladen 5—7-deldta med trubbiga, inskurva flikar; blrna stora, purpurroda. — 1—2'. — ♀ 6, 7.
 Backar, Ål.—Nyl.

b) Blr parvisa, stora; kronbladen alltid längre än fodret; fleråriga, större örter med stora blad.

347. *G. palustre* L. stjelken uppstigande; bladen delade nedom midten i (3—) 5 inskuret tandade flikar; blrna röda med hela kronblad, n. glatt foder och nedåt föga vidgade ståndarsträngar; fruktskaften nedböjda. — 2—3'. — 7. — S. B. 677.

Fukt. äng. r. Tav., Sav., Lad.

348. *G. sylvaticum* L. (Allmän storknäbb) stjelken upprät; bladen delade nedom midten i 5—7 inskurna och sågade flikar, de öfversta oskaftade; blrna rödvioletta (sällan hvita) med urnupna kronblad, hårigt foder och nedåt föga vidgade strängar; fruktskaften raka. — $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ '. — 7.

Äng., skogsback. allm.

349. *G. pratense* L. bladen delade n. till basen i omkring 7 inskurna och tandade flikar; blrna ljusblå med hela kronblad, hårigt foder och nedåt äggrundt vidgade ståndarsträngar. — 1 — $2\frac{1}{2}$ '. — 7.

Äng. etc. r. Sav., s. Kar., Lad.

c) Blrna parvisa, små; enåriga, mindre örter med små blad.

350. *G. bohemicum* L. bladen delade nedom midten i 3—5 tandade flikar, alla skaftade; blrna blå, kronbladen urnupna, n. af det håriga fodrets längd; örten klibbhårig. — 7, 8.

Svedjeland r. Södr. — Kommer, äfven i storlek, nära *G. sylvaticum*.

351. *G. Robertianum* L. (Stink-storknäbb) bladen ända till basen delade i 3—5 inskurna flikar (småblad); blrna röda, klocklika med 10-kantigt foder; stjelk och blad ofta röda. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — 7, 8.

Stenback. till s. Österb.

352. *G. lucidum* L. bladen n. njurlika, delade nedom midten i 3—5 trubbiga, inskurna flikar; blrna röda med 5-kantigt foder; stjelken och rotbladen blodröda. — 4—7". — 6, 7.

S. B. 556.

Skugg. klipp. r. Ål.

353. *G. rotundifolium* L. (*G. pusillum* L.) bladen njurlikt runda, 5—7-klufna i vigglika flikar; blrna violetteröda med urnupna kronblad och hvarannan ståndarsträng knapplös; stjelken mycket fint småluden. — $\frac{1}{2}$ — 1 '. — 6—9.

Torra st. Ål.—Nyl.

121. ERODIUM.

354. *E. cicutarium* L'Her. (*Geranium* L.) bladen dubbelt parbladigt delade med tandade flikar; blrna röda, 4—7 i flocken; hvarannan ståndarsträng knapplös; nedliggande eller upprikt, vanl. klibbhårig. — 3—8". — ☉ 5—7.
Odl. st. Södr.

Fam. XXVI. MALVACEÆ, Malva-artade.

Beskr. Örter (buskar eller träd) med skiftevisa, vanl. handnerviga, stipelförande blad, och regelbundna blr i bladvecken. Fodret 5-klufvet, i knoppen kantlagdt, vanl. med ett ytterfoder; krona 5-bladig, i knoppen vriden; ståndarne talrika med till ett rör hopvexta strängar och enrummiga knappar; märken flere (hos vår art med gemensamt stift). Frukt af flere i krans ställda karpeller (hos vår art omkr. 10, enfröiga, slutl. lossnande). Fröen utan hvite. — 1 art.

122. MALVA.

355. *M. borealis* Wallm. (Kattost) bladen rundadt njurlika, grundt 5—7-flikiga; blrna små, hvita; kronbladen knappt längre än fodret. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ☉ 6—9 — S. B. 142.
Gator, vägar Sydl., Tav., Lad., s. Österb.

Fam. XXVII. TILIACEÆ, Lindar.

Beskr. Träd med skiftevisa blad, affallande stipler och regelbundna blr. Foder (4—) 5-bladigt, affallande, i knoppen kantlagdt; kronblad (4—) 5, i knoppen tegellagda; ståndare talrika, fria; stift 1 med 5-deldt märke. Frukt af 5 fast hopvexta karpeller (hos vårt slägte enfröiga; hela fröhuset affallande öppnadt). — Hos oss 1 slägte med 2 arter.

123. TILIA.

356. *T. parvifolia* Ehrh. (*T. europæa* L. — Småbladig Lind) blr hvitgula i mångblommig vippa, vid hvars skaft är fastvext ett gulaktigt öfver blrna nående skärm; bladen snedt hjertlika, sågade, under blågröna, glatta, i nerv-vinklarna ulliga; fröhuset mjöllikt ludet med tunnt skal. — 7.
Lund. Södr., s. Österb. — Allmänt planteradt träd (genom

rottelningsar om våren). Veden är mjuk och lätt, tjenlig till finare snickarearbeten. Basten begagnas till rep och mattor. Blrna äro välluktande, något svettdrifvande; ge vid distillering ett skönt vatten.

357. *T. vulgaris* Hayn. (*T. intermedia* DC. — Mellan-lind) som föreg. men med blomskärm af vippans höjd, större och talrikare blr, större, under bleka blad och tjockkulliga fröhus med hårdt, trädartadt skal. — 7. — S. B. 40.
Lund. r. Nyl., Sav., Lad. — Nyttä som af föreg.

Fam. XXVIII. HYPERICINEÆ, Johannisörter.

Beskr. Örter (hos oss) med ledade stjelkar, motsatta helbräddade blad utan stipler och regelbundna blr i klynnedelad vippa. Foder och krona 5-bladiga: det förra i knoppen tegellagdt, den sednare vriden. Ståndarne talrika, nederst hopvexta i 3 eller 5 knippen. Fröhus af 3 (hos våra) eller 5 rum med lika många stift och märken. Frön talrika, utan hvite. — 3 arter af 1 slägte:

124. HYPÉRICUM.

358. *H. perforatum* L. (Johannisört) stjelken glatt med 2 upphöjda ränder; blrna gula med (mest) i kanterna svartprickiga kronblad och lancetlika spetsiga foderblad; bladen vanl. aflånga, genomskinligt punkterade, halft omfattande. — 1—2'. — ¶ 7, 8. — S. B. 75.
Bäck. allm. Södr. — Innehåller harz och etherisk olja, som röja sig genom lukten och färgen, då bladen gnuggas. Användes till röd- och gul-färgning, men icke numera i medicinen.
359. *H. quadrangulum* L. (*H. dubium* Willd. — Mannablod) stjelken glatt, 4-kantig; blrna brandgula med öfverallt svartprickiga kronblad och ovala, trubbiga foderblad; bladen äggrunda. — 1—1½'. — ¶ 7, 8. — S. B. 359.
Bäck. till s. Österb. — Nyttä som föreg.
360. *H. hirsutum* L. stjelken trind, småluden; blrna blekgula med i spetsen svartprickiga kronblad och aflånga i kanterna glandelbärande foderblad; bladen ovala, under småludna. — 2'. — ¶ 7, 8.
Bäck. r. Eg. F.

Fam. XXIX. DROSERACEÆ, Daggörter.

Beskr. Örter med bladlös eller enbladig stängel och regelbundna blr. Fodret 5-delt, kronan 5-bladig, ståndare 5, märken 3—5. Frukten enrummigt, 3—5-skaligt fröhus med fröfästen längs skalens midt. — Hos oss 4 arter i 2 släkten.

Släkten och arter.

Blma ensam på enbladig stjelk, med 5 mångstråliga honingsfjäll Parnassia.
Blr på bladlös stängel i klase, före blomningen inrullad; bladen med långa glandelhår Drosera.

125. PARNASSIA.

361. *P. palustris* L. (Slätterblomma) bladen hjertlika, glatta; blman hvit, med 4 märken utan stift; honingsfjällen med omkring 15 knoppbärande strålar. — 4—8". — ♀ 7, 8. — S. B. 172.
Stränd., våta äng. allmän.

126. DRÓSERÄ.

362. *D. rotundifolia* L. (Rundbladig daggört) bladen n. runda, långskaftade; hv. blr. — 2—8". — ♀ 7. — S. B. 688.
Kärr, allmän. — Bladen äro retliga; örten syrlig, begagnas till beredning af tätmjök.
363. *D. longifolia* L. (Långbladig daggört) bladen tunglika, dubbelt kortare än stängeln; hv. blr. — 2—5". — ♀ 7. — S. B. 689.
Kärr, hela landet.
364. *D. intermedia* Hayn. bladen omv. äggrunda eller spadlika, knappt kortare än stängeln; hv. blr. — 1—2". — ♀ 7.
Kärr, kustprovinserna till s. Österb.

Fam. XXX. CISTINEÆ, Solblommor.

Beskr. Örter eller småbuskar med (åtminstone nedtill) motsatta, helbräddade blad och regelbundna blr. Fodret af 2 yttre och 3 inre blad; kronan 5-bladig; ståndare talrika, fria; stift och märke 1. Frukten 1-rummigt, mångfröigt fröhus, med fröfästen längs de 3—5 skalens midt (stundom genom dessas invikning 3—5-rummigt). — Hos oss 1 släkte och 1 art.

127. HELIÁNTHEMUM.

365. *H. vulgare* Gärttn. (*Cistus Helianth.* L. — Solblomma) stjelen n. örtartad, uppstigande; bladen alla motsatta, aflånga, med stipler; blr gula i klase. — 4—8". — 24 7. — S. B. 391. Ängsback. r. Ål., Tav.

Fam. XXXI. VIOLARIEÆ, Violblommor.

Beskr. Örtor (våra) med skiftevisa, stipelförande blad och ensamma, oregelbundna blr. Fodret 5-bladigt; kronblad 5, det nedersta med sporre; ståndare 5 med mycket korta strängar och sammanhängande knappar; stift och märke 1. Frukten enrummigt, mångfröigt, 3-skaligt fröhns med fröfasten längs skalens midt. — Hos oss 10 arter i ett enda släkte.

128. VIOLA.

a) Blad och blomskaft från roten.

366. *V. palustris* L. (Kärr-viol) bladen njurlika, glatta, glest naggade; blrna gredelina med mörkare ådror. — 2—3". — 24 5, 6.
Våt gräsmark, allmän.
367. *V. svecica* Fr. bladen bredt hjertlika, glest naggade och vanl. glest småhåriga utom det nedersta som är njurlikt och glatt; blrna blå, de 4 öfre kronbladen i spetsen hela. — 24 5, 6. — b) *epipsila* (*V. epipsila* Ledeb., *V. Fennica* F. Nyl.) större med n. dubbelt större blr.
Dyiga stränd. r. hela landet.
368. *V. uliginosa* Schrad. bladen utdraget hjertlika, glest naggade, n. glatta; blrna violetta med mörkare ådror, kronbladen i spetsen intryckta, de 2 sidobladen med n. sporrelik klo. — 24 6.
Stränd. r. Nyl.
369. *V. umbrosa* Fr. bladen bredt hjertlika med smal öppning vid basen, glest naggsågade, gleshåriga; blrna blå (hvita) med lång, nedåt vidgad sporre. — 24 5, 6.
Stränd. etc. r. Nyl., Sat., Tav., n. Österb.
370. *V. collina* Bess. bladen utdraget hjertlika, tätt naggade, småludna jemte skaften; blrna violetta, de 4 öfre kronbladen i spetsen hela; märket vinkelrätt nedböjdt. — 24 5, 6.
Lund. r. Lad. — Blrna väluktande.

b) Blrna först från roten, fullständiga; sedan på bladig stjelk utan blomkrona.

371. *V. mirabilis* L. (Under-viol) bladen njurlikt hjertlika; rot-blrna hvitblå, välluktande, ofrukt samma. — 6—9". — ♁ 4, 5. Lund. Södr.

c) Blad och blomskaft från stjelken; stiplerna sågade.

372. *V. arenaria* DC. (Sandviol) bladen rundadt hjertlika, vanl. finhåriga, något blåaktiga (isynnerhet under); blrna små, hvitblå; stjelkarne tufvade. — 1—3". — ♁ 4, 5. Sandback. Södr.
373. *V. sylvatica* Fr. (*V. sylvestris* Lam. — Skogsviol) bladen bredt hjertlika, n. glatta; stiplerna små, lancettlika; blrna blå. — 4—7". — ♁ 5—7. — S. B. 290. Lund. skogsäng. allm. Södr.
374. *V. canina* L. (Hundviol) bladen utdraget hjertlika; stiplerna lancettlika eller aflånga; blrna blå. — 4—6". — ♁ 5—7. — S. B. 682. Back. etc. allmän. — Varierar något.

d) Blad och blomskaft från stjelken; stiplerna parklufn med stor ändflik.

375. *V. tricolor* L. (Styfmorsblomma) de nedersta bladen n hjertlika, de öfversta lancettlika; blrna vanl. hvita och gula mindre ofta violetta. — 3—10". — ☉ 4—9. — S. B. 44. Åkr. berg. allmän. — Är laxerande och blodrenande, nyttjad mot s. k. mjölkskorf hos barn.

Fam. XXXII. BALSAMINEÆ, Balsaminer.

Beskr. Örter med skiftevisa blad utan stipler och oregelbundna blr med sporre. Foder 2-bladigt, affallande; krona af 4 blad, det nedersta störst, utdraget till sporre; ståndare 5 med sammanhängande knappar; märken 5. Frukten fröhus, genom fröfästets utskott 5-rummigt, med 5 elastiskt uppspringande skal. Fröen utan hvite. — Hos oss endast en art:

129. IMPATIENS.

376. *I. noli tangere* L. (Springkorn, Vild Balsamin) stjelken med uppsvällda leder och ensamma flerblommiga blomskaft

i bladvecken; bladen äggrunda, sågade; blrna stora, gula, hängande. — 2—3'. — ☉ 7, 8. — S. B. 371.

Fukt. st. r. till s. Österb. — Blr och blad innehålla gult färgämne.

Fam. XXXIII. POLYGALEÆ, Fogelörter.

Beskr. Örter (hos oss) med skiftevisa blad utan stipler och oregelbundna blr i klase. Foderblad 5, hvaraf de 2 inre äro större och kronbladlika (*vingar*); kronblad egentl. 5, hvaraf dock 2 äro mycket små, otydliga, de öfriga sammanvesta sinsemellan och med ståndarne till en på ena sidan öppen pip (i spetsen franskantade: hos våra); ståndare 8 med i 2 stammar förenade strängar och enrummiga knappar; stift 1 med 2-deldt märke. Frukten ett 2-rummigt, 2-fröigt fröhus. — 2 arter i 1 slägte.

130. POLÝGALA.

377. *P. vulgaris* L. (Fogelört, Marielin) bladen n. jembreda, de nedersta kortare, ovala; blrna blå (sällan hvita), vingarna m. längre än fröhuset. — 3—6". — 4 6, 7. — S. B. 712.

Ängsback. r. Ål., Eg. F., Lad. — Bladen kunna begagnas till ett hälsosamt och välsmakande the.

378. *P. uliginosa* Reich. (*P. amara*, *uligin.* Hn.) bladen n. jembreda, de nedersta längre, spadlika; blrna små, blå (eller hvita), vingarna n. kortare än fröhuset. — 2—4". — 4 6, 7. Fukt. äng. r. Ål., Nyl., Sav., Lad.

Fam. XXXIV. PAPILIONACEÆ, Fjärilblommiga.

Beskr. Örter (hos oss) med skiftevisa, skaftade och sammansatta (parbladiga) blad, fria stipler och oregelbundna blr. Fodret fritt, sambladigt, 5-flikigt eller tandadt; kronan fjärillik, typiskt 5-bladig, men genom de 2 nedersta kronbladens hopvexning endast 4-bladig *) (detta nedersta blad är på längden hopviket, omgifver könsdelarne och kallas *kölen*; det motsatta, öfversta och största bladet kallas *seglet* och de 2 likformiga sidobladen *vingarna*). Ståndarne 10 antingen alla med strängarna hopvesta

*) Hos *Trifolium* äro alla kronbladen nedtill hopvesta.

(monadelfiska), eller vanligare 9 hopvexta och den 10:de (öfversta) fri (diadelfiska); pistillen (genom felslagning) ensam, med enkelt stift och märke. Frukten ett enrummigt, 2-skaligt fröhus med fröfäste längs öfra fogen (*balja* eller *ärtskida*), sällan enfröigt och affallande öppnad. Fröen stora, utan fröhvite. — Hos oss finnas af denna stora fam. 36 arter i 10 släkten.

Släkten och arter.

Bladen	3-fin- grade.	Stån- darne diadel- fiska.	Bal- jorna raka.	Blr (små) i klase, kronan af- fallande, baljan 1—2-fröig, uppbristande	Melilotus.		
					Blr (små) i tätt hufvud, kro- nan qvarsittande, baljan 1—4- fröig, affallande öppnad . .	Trifolium.	
						Blr (större) i fåblommigt huf- vud, baljan mångfröig . . .	Lotus.
						Baljorna krökta, längre än fodret . .	Medicago.
		Stånd. monadelfiska			Ononis.		
Bladen parbla- diga med uddblad.		Stånd. monadelfiska: fodret uppblåst, in- ueslutande baljan	Stånd. diadelfiska: blr i klase; baljorna genom ett längd-utskott från öfra fogen till hälften 2-rummiga		Anthyllis.		
					Bladen slutande med en kort och rak udd: märket under glatt	Orobus.	
Bladen parbla- diga utan uddblad.		Bladen sluta- tande med ett grenigt klänge.	Bladen sluta- tande med ett grenigt klänge.	Märket under glatt (bladen 1—3-pariga *)	Lathyrus.		
					Märket under ludet (bladen mångpariga)	Vicia.	

1. **Lotæ:** hjertbladen vid groningen bladlika.

131. MELÍLOTUS.

379. *M. macrorhiza* Pers. (*M. officinalis* Willd., *Trifolium Melilotus* L. jemte följ. arter) blrna gula med lika långa kronblad; baljorna äggrunda, rynkiga, småhåriga, kortskaftade; småbladen skarpt sågade. — D) 7.

Odl. st. r. Ål., Eg. F. — Anses af flere förff. såsom varietet af följ., se denna.

380. *M. officinalis* Lam. (Gul honingsklöfver) blrna blekgula (stundom n. hvita) med kölen kortare än de 3 öfr. kron-

*) Med undantag af *L. maritimus*.

bladen; baljorna omv. äggrunda, kortskaftade, n. glatta; småbladen ofvan midten grundt sågtandade, i spetsen intryckta. — 2-4'. — D 7. — S. B. 69.

Torra st. r. Nyl. — Har torkad en skarp aromatisk lukt. Berömmes som boskapsfoder, men begagnas lämpligast endast som krydda bland annat foder. Af blrna, torkade och pulveriserade, beredes s. k. Meloten-plåster. — Är särdeles nyttig i herbarier emot mal.

381. *M. alba* Lam. (*M. vulgaris* Willd. — Hvit honingsklöfver) blrna hvita: seglet längre än de 3 öfr. kronbladen; baljorna äggrunda, rynkiga, glatta, oskaftade; småbladen glest sågade. — 2-6'. — D 7, 8. — S. B. 69, d.
Odl. st. Sydl., s. Österb. — Nyttja som af föreg.

132. TRIFOLIUM.

a) Blomhufvuden runda. — Fleråriga.

382. *T. pratense* L. (Ängs-klöfver, Röd-väppling) blrna med öfverallt hårigt foder, röda, i n. äggformigt hufvud, vid basen omgifvet af de öfversta bladen; småbladen vanl. äggrunda, stiplerna äggrunda, tvärt afsmalnande. — $\frac{1}{2}$ -1'. — 6-8. — S. B. 268.
Äng., allm. — Är ett boskapsfoder af bästa sort: odlas derföre i stort (isynnerhet i Tyskland), kan bergas 2-3 gånger om året, men bör förnyas hvart 3:dje eller 4:de år. — Af blrna torkade och malade skall beredas ett slags nödbröd.
383. *T. medium* L. (Skogs-klöfver) blrna röda i klotrundt, från de öfversta bladen aflägsnadt hufvud med n. glatt foderpip, håriga tänder; småbladen lancettlikt aflånga, stiplerna jemnbreda (de öfversta lancettlika), jemnt afsmalnande. — $\frac{1}{3}$ -1'. — 6-8. — S. B. 460.
Äng., back. Södr. — Nyttja som af föreg.; odlas med större fördel än denna på kalk- och sand-jord.
384. *T. hybridum* L. (Alsikeklöfver) blrna hvita eller rödlätta med glatta blomfoder; småbladen bredt ovala; stjelen uppstigande med skaftade blr i öfra bladveckan. — 1-2'. — 7, 8. — S. B. 129.
Äng. allm. Södr. — Nyttja som af *T. pratense*.
385. *T. repens* L. (Krypklöfver, Hvit-väppling) blr som föreg.; småbladen omv. äggrunda, i spetsen urnupna; stjelen krypande med m. långskaftade blommor. — 3-9". — 6-9. — S. B. 344.

Allmän. — Nyttja som af *T. pratense*, öfvergår tillochmed denna i närande kraft och rekommenderas isynnerhet till fårfoder.

386. *T. fragiferum* L. (Smultron-klöfver) blrna rödlätta med blåslikt uppsväldt, hårigt och nedböjdt foder; småbladen och stjelen som föreg. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 7, 8. — S. B. 714. Stränder r. Äl. — Är äfven god fodervext, ofta odlad i England.
387. *T. montanum* L. (Bergs-klöfver) blrna hvita med långt och smalt segel (dubbelt längre än vingarna) och något hårigt foder; småbladen bredt lancettlika; stjelen upprät. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 7, 8. Torra st. Sydsv. — Kunde odlas på stenig och mindre fruktbar jord.

♣) Blomhufvuden aflånga (n. axlika). — Enåriga.

388. *T. arvense* L. (Back-klöfver) blrna rödlätta med långhårigt foder, hvars borstlika tänder äro dubbelt längre än kronan; småbladen jemnbreda, mot spetsen bredare. — 3—12". — 6, 7. Back. Södr.
389. *T. spadiceum* L. (Brun-klöfver) blrna gula, slutl. glänsande bruna med nedböjdt segel och hårigt foder; småbladen aflånga, stiplerna kortare än bladskäften. — 6". — 6—8. Äng. hela landet.
390. *T. agrarium* L. (Guld-klöfver) blrna gull-gula med nedböjdt segel och n. glatt foder; småbladen lancettlika, stiplerna ej kortare än bladskäften. — 1'. — 7. Back. Södr.

133. LOTUS.

391. *L. corniculatus* L. (Käringtand) stjelen nedliggande, stiplerna och småbladen omv. äggrunda; blrna gröngula, omkr. 5 tills. i flocklikt hufvud. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 6. — S. B. 334. — *b) crassifolius* bladen köttiga. Betesmark, allm. Södr. — Ganska god fodervext.

134. MEDICÁGO.

392. *M. sativa* L. (Luzern) blrna violetta i klase; baljorna spiralvridna; småbladen aflånga — omv. äggrunda, stjelen slankigt upprät. — 4 6, 7. Sällsynt, Nyl. (vid Helsingfors) utan tvifvel förvildad. — Odlad såsom ypperlig fodervext.

393. *M. falcata* L. (Skär-klöfver) blrna gula i klase, baljorna krökta (i form af en skära) omkr. 4-fröiga; småbladen jemnbreda — aflånga, stjelken uppböjd. — 1-2'. — 4 6, 7. — S. B. 248.
Back. etc. r. Nyl. (vid H:fors) kanske äfven förvildad. — God fodervert.
394. *M. lupulina* L. (Humble-klöfver) blrna m. små, gula i aflångt hufvud, baljorna njurlika, 1-fröiga; småbladen omv. äggrunda; stjelken nedliggande eller uppböjd. — $\frac{1}{2}$ -1'. — ☉ 6-8.
Åkerrenar etc. Ål.—Nyl.

135. ONÓNIS.

395. *O. hircina* Jacq. (Stall-ört) blrna blekröda, parvisa i bladvecken, n. axlikt samlade; småbladen vanl. äggrunda; stjelken n. upprät, klibbhårig. — 2-3'. — 4 7.
Åkerrenar etc. r. Nyl. — Illaluktande.

136. ANTHYLLIS.

396. *A. Vulneraria* L. (Räfklor) bladen flerpariga: uddbladet störst; blrna (vanl.) gula i 2 tätt förenade hufvuden, som omges af handlikt delade skärblad. — $\frac{1}{2}$ -1 $\frac{1}{2}$ '. — 4 7. — S. B. 395.
Ängsback. r. Ål., Nyl. — Örten ger gul, blrna blå färg.

137. PHACA.

397. *P. astragalina* DC. (*Astragalus alpinus* L.) bladen 8-12-pariga med aflånga, (yngre) under mjukhåriga småblad: uddbladet (på äldre blad) vanl. icke utveckladt; blrna blå eller hvita; baljorna 3-kantiga. — 3-8". — 4 6, 7.
Fjelltrakter, Tav.—Kar.
398. *P. frigida* L. bladen 4-5-pariga, med äggrunda, trubbiga småblad; blrna gula i 2-4 jemnhöga klasar; baljorna nedböjda, något håriga och uppblåsta. — 4 7.
Fjelltr. r. n. Österb.
399. *P. campestris* Wg. (*Oxytropis* DC., *Astragalus* L.) bladen mångpariga med lancettlika, spetsade, silkesludna småblad; blrna gula på från roten uppstigande stängel; baljorna upprätta, mjukhåriga, uppblåsta, n. 2-rummiga. — 2-4". — 4 6, 7.
Torra st. Tav.—Kar., Nyl.

2. **Vicieæ:** hjertbladen vid groningen tjocka, kvarblifvande i fröet under jorden.

138. ÓROBUS.

400. *O. tuberosus* L. (*Lathyrus macrorhizus* Wimm. — Gökärter) stjelken vingkantad; bladen 2—4-pariga med n. lancettlika småblad; blrna purpurröda eller violetta i klasar. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 5, 6.
Ängsback. Eg. F., Nyl., Tav. — Knölarne på rotstocken äro ätliga och välsmakliga.
401. *O. niger* L. (*Lathyrus* Wimm.) stjelken kantig, grenig; bladen 4—7-pariga med n. ovala småblad; blrna som föreg. — 1—2'. — 2 6, 7.
Ängsback. r. Äl., Nyl., Tav. — Svartnar vid torkning. — Roten nödrödsämne.
402. *O. vernus* L. (*Lathyrus* Wimm. — Kråkärter) stjelken kantig; bladen 2—4-pariga med stora, äggrunda, långspetsade småblad; blr som föreg. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — 2 5. — S. B. 640.
Lund. Södr.

139. LÁTHYRUS.

a) Bladen mångpariga med m. stora stipler.

403. *L. maritimus* Big. (*Pisum* L. — Strandärter) bladen 3—8-pariga med ovala småblad och n. spjutlika stipler; blrna röda, i mångblommig klase. — 1'. — 2 7, 8. — S. B. 640.
Hafsstr. r. Nyl., Lad., n. Österb. (trol. längs hela Bottniska viken, fast sällsynt). — Enligt Kittel's förmodan inhemsk i Amerika, och öfverförd till Europa. — De stora, mörkbruna fröen (ärterna) böra kunna användas nästan såsom odlade ärter.

b) Bladen fåpariga med stipler endast af stjelkens bredd.

404. *L. pratensis* L. (Ängs-vial) stjelken 4-kantig, bladen enpariga med lancettlika småblad; blrna gula. — 1—2'. — 2 7, 8. — S. B. 49.
Äng. allm. till s. Österb. — Ganska god fodervext.
405. *L. palustris* L. (Kärr-vial) stjelken 2-vingad; bladen 2—3-pariga med lancettlika — jembreda småblad; blrna röda; de 2 öfre fodertänderna m. kortare än de öfriga. — 1—2'. — 2 7, 8.
Våta äng. i kustprovinserna.
406. *L. sylvestris* L. (Skogs-vial) stjelk och bladskäft bredt 2-vingade; bladen enpariga med lancettlika småblad; blrna

röda; de 4 öfre fodertänderna n. lika stora. — 2—5'. — 2) 7, 8. — *b) latifolius* (*Lath. latif.* L., *L. platyphyllos* Retz.) med bredare, n. ovala blad. — S. B. 254.

Ängsback. Södr. *b) Nyl.*, Kar. — God fodervext: förtjente odlas på stenig mark.

140. VICIA.

a) Blrna m. små i fåblommig klase på långt skaft.

407. *V. hirsuta* Koch. (*Errum hirsutum* L. — Duf-lins) bladen 6—8-pariga med n. jemnbreda småblad; blrna ljusblå, baljorna ludna, 2-fröiga. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 6, 7.

Torra st., åkr. allmän. — Är, liksom alla vickerarter, ett godt boskapsfoder.

408. *V. tetrasperma* Lois. (*Errum* L. — Sparf-lins) bladen 3—4-pariga med n. jemnbreda småblad; blrna ljusblå, baljorna glatta, 4—6-fröiga. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 6—8.

Torra st. Sydsv.

b) Blrna större i mångblommig klase på långt skaft.

409. *V. Cracca* L. (Fogel-vicker) småhårig; småbladen lancettlika; blrna blå: de nedre fodertänderna kort lancettlika, seglets klo dubbelt längre än dess skifva; baljorna 6—10-fröiga. — 1—3'. — 2) 6—8.

Åkr., äng. allmän.

410. *V. villosa* Roth. (Ludd-vicker) nll-liket luden; småbladen aflångt lancettlika; blrna blåvioletta: de nedre fodertänderna långa, syllika; seglets klo och skifva af samma längd; baljorna 3—6-fröiga. — $\frac{1}{2}$ —3'. — 2) 7, 8. — S. B. 166.

Åkr. Ål.

411. *V. sylvatica* L. (Skogs-vicker) glatt; småbladen aflånga; stiplerna med långa tänder; blrna hvita med blåa ränder. — 1—4'. — 2) 7, 8. — S. B. 136.

Skogsäng. hela landet.

c) Blrna större på korta, fåblommiga skaft i bladvecken.

412. *V. sepium* L. (Busk-vicker) blomskafven 3—5-blommiga med violett-röda blr; bladen 5—8-pariga med aflångt ägggrunda småblad. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — 2) 5, 6. — S. B. 326.

Ängsback. hela landet.

413. *V. sativa* L. (Foder-vicker) blrna parvisa, röda; bladen 5—7-pariga med n. omv. hjertlika med kort udd försedda småblad. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 7. — S. B. 230.

Åkr. Södr. — Är ett allmänt odladt, ypperligt foderslag:

trifves bäst på mjuk lergrund. Med fröen gödas tama foglar; äfven kunna de malas till mjöl, som uppblandadt med sädesmjöl bakas till bröd.

414. *V. angustifolia* Roth. (Smalbladig vicker) blrna röda (sällan hvita) 1 eller 2 tillsamman; bladen 3-5-pariga med lancettlika — jemubreda småblad. — $\frac{1}{2}$ —1. — ☉ 7.

Back. etc. hela landet.

C. (9:e klassen.)

SERTIFLORÆ. Kransblommiga.

Örter (hos oss), med skiftevisa blad. Blommorna ensamma eller närmade i klase ¹, 2-könade med enkelt (stort, kronlikt och fribladigt) eller vanl. dubbelt hylle och från hvarandra fria blomkransar af sinsemellan fria foderblad, kronblad (då krona finnes) och ståndare. ² Foderbladen ofta mer eller mindre färgade, affallande ³ före eller jemte kronbladen. Ståndarne talrika eller 6 (fyrväldiga eller diadelfiska). ⁴ Frukten alltid fri.

Undantag: 1) annan blomsamling finnes hos *Thalictrum*, *Chelidonium*.

2) ståndarne äro hopvexta (diadelfiska) hos *Fumariaceæ*.

3) fodret qvarsittande hos *Nymphæaceæ*.

4) 5 ståndare hos *Myosurus*, 4 hos *Cardamine hirsuta*, 2 hos *Lepidium ruderales*.

Familjer.

Fruktämnen flere (sällan ensamt, enrummigt); ståndarne talrika (eller 5)	Ranunculaceæ				
Fruktämne ensamt, flerrummigt; ståndarne talrika; kronblad i flere kransar	(XXXV). Nymphæaceæ				
Fruktämne ensamt; kronblad 4.	{	Foder 2-bladigt affallande före kronbladen.	{	Blr regelbundna, stånd. talrika	(XXXVI).
				Blr oregelbundna; stånd. 6, diadelfiska	(XXXVII).
					Fumariaceæ
					(XXXVIII).
		Foder 4-bladigt; stånd. 6, fyrväldiga .		Cruciferæ	(XXXIX).

Fam. XXXV. RANUNCULACEÆ, Ranunkelartade.

Beskr. Örter med skiftevisa, vanl. delade blad och regelbundna (hos 2 släkten oregelbundna) blr af enkelt och färgadt eller dubbelt hylle. Foderbladen oftast färgade (alltid då krona saknas), sällan fullkomligt gröna, affallande jemte kronbladen, som äro af foderbladens antal, flere, färre eller 0, stund. ganska

märkvärdigt bildade; ståndarne talrika (hos *Myosurus* 5). Frukten af flera karpeller, antingen talrika, enfröiga, ställda i spiral på ett utdraget fäste eller färre i krans, flerfröiga, sällan genom felslagning ensamma (hos 2 af våra arter). — Hos oss finnas 13 släkten med tillsammans 35 arter.

Släkten och arter.

Karpeller talrika, enfröiga; hylle enkelt, färgadt (<i>Anemoneæ</i>).	}	Hylle 5—10-bladigt, karpeller utan spröt	<i>Anemone</i> .	
		Hylle 6-bladigt, karpeller med långt, hårigt spröt (blr stora, ensamma på stängel, med findeldt svepe) . .	<i>Pulsatilla</i> .	
		Hylle 4-bladigt (blr små i vippa) .	<i>Thalictrum</i> .	
a) Ståndarne talrika:				
Karpeller talrika, enfröiga; hylle dubbelt; kronbladen med en honingsgrop på klon (<i>Ranunculeæ</i>).	}	Foderblad 5, kronblad 5 (hvita) med naken honingsgrop	<i>Batrachium</i> .	
		Foderblad 5, kronblad 5 (gula); honingsgropen kantad eller täckt med fjäll	<i>Ranunculus</i> .	
		Foderblad 3, kronblad vanligen 8 (gula) *)	<i>Ficaria</i> .	
b) Ståndarne vanl. 5:				
	}	Foder- och kronblad 5; karpellerna på ett långt, svanslikt fäste	<i>Myosurus</i> .	
		Hylle enkelt, färgadt, 5—6-bladigt; karpeller 5—10	<i>Caltha</i> .	
		Hylle dubbelt; fodret färgadt; blr regelbundna.	Foderblad 10—16; kronblad små, tunglika	<i>Trollius</i> .
Karpeller 1—10 (utom hos <i>Trollius</i>), mångfröiga (<i>Helleboreæ</i>).	}	färgadt; blr regelbundna.	Foderblad 5; kronblad 5, strutlika med sporre	<i>Aquilegia</i> .
		Hylle dubbelt; fodret färgadt; blr oregelbundna.	Kronblad 1 med sporre, innesluten i fodrets sporre	<i>Delphinium</i> .
			Kronblad 2, hornlika, inneslutna af det öfversta, sporr- eller hjejmlika foderbladet	<i>Aconitum</i> .
		Hylle dubbelt af 4 foder- och 4 kronblad; karpell ensam, bärlik		<i>Actæa</i> .

*) En art af *Anemone* (417) har under det kronlika hyllet 3 foderlika svepeblad, och kan därför lätt komma att sökas här.

1. ANEMONEÆ.

141. ANEMÓNE.

415. *A. nemorosa* L. (Hvitsippa) bladen 3-fingrade, från roten; blman hvit, vanl. 6-bladig, ensam på en stängel, som på midten uppbär ett 3-bladigt, bladlikt svepe. — 5—8". — ¶ 4, 5. — S. B. 3.
Lund., fukt. st. till s. Österb. — Är skarp och blåsdragande, skadlig för människor och kreatur.
416. *A. ranunculoides* L. (Gulsippa) bladen som föreg.; blrna gula, vanl. 5-bladiga, 1—3 på stängel som föreg. — 3—6". — ¶ 4, 5. — S. B. 405.
Lund. r. Sydsv. — Skadlig som föreg.
417. *A. Hepatica* L. (*Hepatica triloba* DC. — Blåsippa) bladen något njurlika, 3-klufna, tjocka, under vanl. rödaktiga; blomman himmelsblå, ensam på stängeln, med ett 3-bladigt foderlikt svepe. — 3—5". — ¶ 4, 5. — S. B. 141.
Skogsback. Södr. — Är vårens täckaste, mest älskliga blomma. Blir lätt genom odling dubbel och är det äfven någon gång såsom vild.

142. PULSATILLA (Anemone L.).

418. *P. vernalis* Mill. (Mo-sippa) bladen parbladiga med omv. ägggrunda, inskurna och sågade småblad; blman hvit, utvändigt rödbrun. — 2—6". — ¶ 5.
Hedar, r. Tav.—Lad.
419. *P. patens* Mill. bladen långskaftade, 3-fingradt delade med n. rutformiga, delade och tandade småblad; blman m. stor, ljusblå, n. upprät, m. tidigare än bladen. — 4—8". — ¶ 4, 5.
Back. r. Tav., s. Kar.
420. *P. vulgaris* Mill. (*Anem. Pulsatilla* L. — Gökskälla) bladen parbladigt findeldta med jemnbreda flikar; blman samtidigt med bladen, lutande, röd-violett, med n. raka kalkblad, dubbelt längre än ståndarne. — 2—7". — ¶ 4, 5. — S. B. 292.
Sandback. r. s. Kar.
421. *P. pratensis* Mill. (Ängs-sippa) bladen som föreg.; blman svartviolett, utvändigt grå med i spetsen utböjda kalkblad, föga längre än ståndarne. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ¶ 5. — S. B. 299.
Torra äng. r. s. Kar. — Alla arterna ha stora och sköna blommor.

143. THALICTRUM.

422. *T. flavum* L. (Ängsruta) bladen dubbelt parbladiga med viggliga — omv. äggrunda, vanl. 3-flikiga småblad; blrna gula, flockvisa i vippgrenarnes spetsar. — 2—3'. — 4 6, 7. — S. B. 328.

Fukt. äng. hela landet. — Roten skall verka såsom rhabarber; bladen färga gult.

423. *T. variflorum* Fr. (*T. strictum* * *boreale* F. Nyl.) bladen 2(—3-)dubbelt parbladiga med omv. äggrunda trubbflikiga småblad, de nedersta parbladen mindre än de mellersta; blrna gula, n. klasvisa på de uppräta grenarne i en glesblommig, lancettlik vippa. — 2'. — 4 7, 8.

Elfstränd. r. n. Österb.

424. *T. kemense* Fr. bladen 2—3-dubbelt parbladiga, n. 3-fingrade (d. v. s. de nedersta parbladen n. lika stora med det mellersta bladet), med rundade eller omv. äggrunda trubbflikiga småblad; blrna gula, i en slutl. gles, äggformig vippa. — 4 7, 8.

Lund. r. n. Österb. — Denna och föreg. art anses af Læst. för varieteter af en hos oss ej anmärkt art *T. simplex* L.

2. RANUNCULÆ.

144. BATRACHIUM.

a) Alla bladen nedsänkta, findeldta, oskaftade.

425. *B. marinum* Fr. stjelken trind och benhvit; bladflikarne framåt riktade; stånd. kortare än pistillerna; fruktfästet kägellikt. — 4 7.

Hafsvatt. Ål.—Nyl.

426. *B. circinnatum* Fr. (*Ranunc. divaricatus* Schrank) stjelken trubbkantig; bladen platta med rund eller halfrund omkrets; stånd. längre än pistill.; fruktfästet klotrundt. — 4 6—8. — *b) oligandrum* mindre med något skaftade blad och 8—10 stånd.

Sjöar Ål., Nyl. *b)* Nyl.

b) Alla bladen nedsänkta, findeldta, skaftade.

427. *B. trichophyllum* Chaix. bladen med oregelbunden omkrets; stånd. 12—många, längre än pistill.; fruktfästet klotrundt; karpelierna med kort stift. — 4 6—8.

Vatten, Ål. (trol. i hela landet).

428. *B. confervoides* Fr. bladen som föreg. (flikarne hårfina);

stånd. 6—10, längre än pistill.; fruktfästet n. cylindriskt; karpellerna utan stift; blrna m. små. — vanl. 2—3". — ☉ 7. Vatten, Nyl., n. Österb.

429. *B. admixtum* W. Nyl. som föreg. men med jemnbreda bladflikar och karpeller med kort stift. — 7. Vatten, n. Österb.

e) De nedre bladen nedsänkta, findeldda; de öfre flytande, njurlika, 3—5-klufna.

430. *B. heterophyllum* Fr. de nedre bladen n. oskaftade med 1 eller flere borster i flikarnes spets; fruktfästet klotrundt. — ☿ 6—8.

Vatten allmän.

431. *B. peltatum* Fr. de nedre bladen långskaftade utan borster; fruktfästet äggformigt. — ☿ 7, 8.

Vatten, s. Österb. — Alla arterna i detta slägte sammantfattades i Linnè's *Ranunculus aquaticus*. De äro ännu hos oss föga undersökta, och arterna 427—431 mycket nära sammanhängande med hvarandra. *B. peltatum* är utelämnad i Herb. Mus. Fenn. och Suom. Kasv. såsom ej tillräckligt skild från *B. heterophyllum*, men torde dock med samma rätt, som de andra, kvarstå.

145. RANUNCULUS.

a) Rotbladen n. njurlika, hela eller klufna; stjelkbladen till basen delade i smala flikar.

432. *R. sceleratus* L. (*Liatrachium* Fr. — Sår-ranunkel) bladen 3-klufna eller deldda, med inskurna flikar: de öfre bladens helbräddade; blrna små, med slutl. långt utskjottande fruktfäste. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 6 8. — S. B. 412.

I eller vid vatten, allm. till s. Österb. — Är m. skarp och giftig för människor och djur. Utvertes är den sårdragande, invertes inflammerande och dödande.

433. *R. auricomus* L. (Finger-ranunkel) rotbladen hela eller 3-klufna, stjelkbladen fingerlikt delade i 5—9 jemnbreda, vanl. helbräddade flikar. — 1—1½'. — ☿ 5, 6.

Äng. allm. — Är n. utan skärpa.

434. *R. cassubicus* L. rotbladet vanl. ensamt, stort, helt, naggtandadt; skaftets bas innesluten i en hinnaktig slida; stjelkbladen som föreg., med lancettlika, sågade flikar. — 1½—3'. — ☿ 5, 6.

Fukt. st. r. Sydl.

b) Bladen (alla) 3–5-delade och flikiga med jemnbreda flikar.

435. *R. acris* L. (Vanlig ranunkel, Solmöja) stjelken vanl. tilltryckt hårig; blomskäften släta; fruktfästet glatt. — 1–2'. — ¶ 7, 8. — S. B. 375.
Äng. allmän. — Skarp och sårdragande; bladen sönderstötta kunna begagnas såsom spanskfuga.
436. *R. polyanthemos* L. (Rikblommig ranunkel) stjelken utsperradt luden; blomskäften färade; fruktfästet styfhårigt. — 1–2 $\frac{1}{4}$ '. — ¶ 6, 7.
Äng. Södr. — Mindre skarp än föreg.

c) Bladen (alla) 3-fingrade och flikiga med vigglika eller omv. äggrunda ändlilar.

437. *R. bulbosus* L. (Lök-ranunkel) stjelken med utstående hår, vid roten lökformigt uppsvällt; blomfodret nedböjdt. — 5–8". — ¶ 5, 6. — S. B. 387.
Angsback. Ål. — Nyl. — Löken skarp och blådragande, men likväl genom kokning ätbar.
438. *R. repens* L. (Kryp-ranunkel) stjelken glatt, med krypande refvor från roten; bladen n. dubbelt 3-fingrade; fodret tilltryckt. — $\frac{1}{2}$ –2'. — ¶ 5–8. — S. B. 400.
Fukt. st. allmän. — Utan skärpa.

c̄) Bladen (alla) odeldta.

439. *R. Lingva* L. (Å-ranunkel) stjelken upprät med smalt lancettlika, glest småtandade blad; blrna stora; karpellerna med kroklikt spröt. — 2–5'. — ¶ 7, 8. — S. B. 636.
Åar, sjöar till s. Österb. — Skarp och blådragande, ganska farlig för kreaturen.
440. *R. Flammula* L. (Ält-ranunkel) stjelken vanl. uppstigande; bladen lancettlika, skaftade; blrna små. — $\frac{1}{2}$ –1'. — ¶ 7. — S. B. 117.
Fukt. st. allmän. — Blådragande; skadlig för hästar och får.
441. *R. reptans* L. (Tråd-ranunkel) stjelken båglikt krypande och rotsläende; bladen n. trådsmla; blrna små. — 3–6". — ¶ 7.
Fukt. st. allmän. — Föres vanl. såsom varietet till föreg.

146. FICARIA.

442. *F. ranunculoides* Mönch (*Ranunc. Ficaria* L. — Korskål) bladen hjertlika; blman vanl. ensam, gul. — $\frac{1}{2}$ '. — ¶ 5. — S. B. 17.

Lund. Syd. — Unga blad kunna ätas som sallat. Roten består af mjöliga knölar, som äfven äro ätliga.

147. MYOSÚRUS.

443. *M. minimus* L. (Rått-svans) bladen jemnbreda, ifrån roten; stängeln med en ensam liten, gulaktig blma. — 1—3". — ☉ 4—6. — S. B. 690.
Torra st., åkrar: hela landet.

3. HELLEBOREÆ.

148. CALTHA.

444. *C. palustris* L. (Kalfleka) stjelken uppstigande; bladen hjert- eller njurlika, naggade; blrna gula. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 5. — S. B. 200.
Våta st. allmän. — Är skadlig för kreatur. Blomknopparna kunna ätas med salt och ättika (såsom kapis). Blrna kokade med alun ge gul färg.

149. TROLLIUS.

445. *T. europæus* L. (Bullerblomster) bladen handlikt 5—7-delade; blrna gula, stora och rundade af de tillslutna foderbladen; kronbladen omkr. 9 af ståndarnes längd. — 1—2'. — ♁ 6, 7. — S. B. 383.
Äng. r. hela landet. — Roten giftig.

150. AQVILEGIA.

446. *A. vulgaris* L. (Aklej) bladen dubbelt 3-fingrade med rundade flikiga småblad; blrna stora, vanl. blå (gulröda, hvita); karpeller 5. — 2'. — ♁ 7, 8. — S. B. 118.
Lund. etc. r. Syd., Sav. — Har döfvande egenskaper. Är allm. odlad i trädgårdar.

151. DELPHINIUM.

447. *D. Consolida* L. (Riddarsporre) bladen 3-fingrade, findeltda; blrna blå, i grenig vippa; karpell ensam. — 1—2". — ☉ 6, 7. — S. B. 58.
Åkrar r. Eg. F., Nyl. — Blrna ge, liksom föreg., en vacker blå tinktur.

152. ACONÍTUM.

448. *A. Lycoctonum* L. (*A. septentrionale* Köll. — Stormhatt) bladen handlikt 3—7-klufna och flikade; blrna vanl. blå

(gula, hvita) i stor, klibbhårig klase; öfversta foderbladet med cylindrisk sporre; karpeller 3. — 4—6'. — 2 7, 8. — S. B. 654.

Fjelltrakt. r. Lad. — Förlorar mot norden sin skärpa, så att den i Norrland kan ätas som grönkål.

153. ACTÆA.

449. *A. spicata* L. (Paddbär) bladen dubbelt eller 3-dubbelt 3-fingrade; blrna hvita i en äggrund, långskaftad klase; bären svarta. — 1—1½'. — 2 5, 6. — S. B. 291.

Lund. hela landet. — Är starkt giftig. Bären ge med alun svart bläck. Slägtet hör egentl. till en egen afd. Pæonieæ, med ståndarknappar, som öppna sig inåt, då hos de öfriga afdd. knapparna alltid öppna sig utåt.

Fam. XXXVI. NYMPHÆACEÆ, Näckrosor.

Beskr. Vattenväxter med krypande rotslock; långskaftade, stora, flytande blad och blr. Fodret vanl. 4—5-bladigt, stort, innantill färgadt, qvarsittande; kronbladen talrika i flere kransar, småningom öfvergående till talrika ståndare; fruktämne 1, med stjernlikt märke. Frukten mångrummigt fröhus; fröen talrika. Hos oss 2 släkten med 3 arter.

Släkten och arter.

- Fodret 5—6-bladigt; kronbladen 8—16 Nuphar.
Fodret 4-bladigt; kronbladen flere än 16 Nymphæa.

154. NUPHAR.

450. *N. pumilum* DC. bladen små (2" breda) med trubbigt 3-kantiga skaft; blrna små (1" i diameter), gula med omkr. 10-stråligt, flikadt märke och ståndarknappar med endast ½ gång större längd än bredd. — 2 7.

Vatten r. Tav., Lad., n. Österb.

451. *N. luteum* Sm. (*Nymphæa* L. — Gul näckros) bladen med upptill 3-kantigt skaft; blrna gula med 12—20-stråligt, odeladt märke och aflångt jemnbreda ståndarknappar. — 2 7. — S. B. 266. — *b) minus*: blrna små, n. som föreg. med 10—12-stråligt märke.

Åar, sjöar allmän. *b)* Sav. — Rotstocken rik på stärkelse, bitter, adstringerande; likväl genom kokning begagnelig till nödrödsämne.

155. NYMPHÆA.

452. *N. alba* L. (Hvit näckros) bladen med trinda skaft; blrna m. stora, hvita med 10—20-stråligt märke. — 2 7. — S. B. 92. — *b) minor*: blad och blr dubbelt mindre. — *c) biradiata*: märket med en stjernlik, mörkröd fläck. Åar, sjöar, hela landet. — *b)* Sav., Lad., s. Österb. — *c)* Tav., Lad. — Rotstocken som föreg. — Har största blr bland våra vexter.

Fam. XXXVII. PAPAVERACEÆ, Vallmo-artade.

Beskr. Mjölksaftiga örter med skiftevisa blad och regelbundna blr. Fodret 2-bladigt, mycket snart affallande; kronblad 4; ståndare talrika; märke 1. Frukten enrummigt fröhus (med ofullkomliga skiljeväggar). — Hos oss en enda art:

156. CHELIDONIUM.

453. *C. majus* L. (Sval-ört) mjölksaften brandgul; bladen parbladiga med flikiga småblad; blrna gula, i flock; frukten skidlik. — 1—3'. — 2 5—8. — S. B. 67. Trädgård., murar etc. Sydl., Sat., s. Österb. — Den skarpa, brännande saften borttager vårtor och reformar; lemnar äfven en varaktig gul färg.

Fam. XXXVIII. FUMARIACEÆ, Jordröksvexter.

Beskr. Örter med skiftevisa findeldda blad och oregelbundna blr i klase. Fodret 2-bladigt, litet, affallande; kronblad 4, de 2 inre (hos våra) sammanhängande med spetsarna, det öfra af de yttre med sporre; ståndare 6, sammarvexta i 2 knippen, den mellersta knippen i hvarv knippe 2-rummig, de båda yttre enrummiga; stift och märke 1. Frukten enrummig: fröhus eller nötlk. 2 släkten med 4 arter.

Släkten och arter.

Frukten flerfröigt, 2-skaligt, långsmalt fröhus; stjelen med lök *Corydalis*.
Frukten enfröig, nötlk, n. klotrund; utan lök . . . *Fumaria*.

157. CORÝDALIS.

454. *C. solida* Sm. bladen dubbelt 3-fingradt delade med flerklufna småblad; blommorna röda med bredt vigglika, klufna

skärm; de inre kronbladens rygg med en smal och kort vingkant; stiftet med en knälik böjning vid basen. — 4—8". — 2 4, 5. — S. B. 531, 1.

Lund. Södr. — Den täta lök, som denna och följ. arter hafva vid stjelnens bas, är bitter och kryddaktig, begagnad emot mask. (Alla arterna kallades *Fumaria bulbosa* L.)

455. *C. laxa* Fr. som föreg. men stiftet från basen jemnt uppstigande utan knä. — 2—5". — 2 4, 5. — S. B. 531, 2. Lund. r. Ål., Eg. F., Sat. — Varierar med hela skärm, liksom föreg.

456. *C. fabacea* Pers. (Nunneört) blad som föreg.; blrna röda med hela, n. äggrunda skärm; de inre kronbladens rygg med en bred, långt öfver bladspetsen nående vingkant; stiftet jemnt uppstigande. — 3—7". — 2 4, 5. — S. B. 15. Lund. r. Ål., Sat.

158. FUMARIA.

457. *F. officinalis* L. (Jordrök) bladen dubbelt parbladiga med delade och flikiga småblad; blrna ljusröda (hvita) med n. svart spets, m. litet foder; nöten i spetsen intryckt. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 6, 7. — S. B. 42.

Odl. st. allmän. — Örten är bäske och magstärkande; innehåller saltsyradt kali.

Fam. XXXIX. CRUCIFERÆ, Korsblommiga.

Beskr. Örter med skiftevisa blad och regelbundna blr. sittande utan skärm i vanl. långa klasar, som nedtill bära mogna frukter, men upptill fortfarande utveckla nya blommor. Foderblad 4 affallande; kronblad 4 (hos *Lepidium* 0) korsvisa; ståndare 6 (hos *Cardamine hirsuta* 4, hos *Lepid.* 2) 4 längre, 2 kortare; stift 1, märke helt eller 2-klufvet. Frukten vanl. en *skida* (siliqua) d. v. s. ett 2-väggigt, 2-rummigt fröhus med en tunn fröbärande skiljevägg och vanl. nedifrån uppbristande skal; stund. på tvären ledad eller nötartad. Fröen utan hvite. — Hos oss 24 släkten med 43 arter.

Familjen fördelas uti 3 afdelningar:

1. **Silivosaæ:** skidan lång (åtm. 3 gånger längre än bred). mångfröig, trind eller 4-kantig.
2. **Siliculosæ:** skidan kort, uppbristande, vanl. plattad.
3. **Nucamentaceæ:** skidan nötartad och 1-fröig, eller med 2 nötlika, icke sönderbristande rum.

Släkten och arter.

Siliqrose.	{	Skidan trind eller 4-kantig; stiftet långt, flere gånger längre än skidans bredd. (Bladen, åtm. vid roten, lyrformiga; blr något stora, gula).	{	Skidan på tvären ledad; fodret tillslutet	Raphanus.			
				Skidan med 3—5-nerviga skal; fodret utstående	Sinapis.			
				Skidan trind med 1-nerviga skal	Brassica.			
				Ski- dan	{	Skidan med 1-nerviga eller nervlösa, icke elastiska skal (bladen hela eller parflikiga; hvita—gula blr).	Skalen 1-nerviga; frön 2-radiga (hvitgula blr)	Turritis.
							Skalen 1-nerviga; frön 1-radiga (hvita blr) .	Arabis.
				trind,	{	{	Skalen nervlösa, skidan något kort (gula, sällan hvita blommor)	Nasturtium.
								Skidan med nervlösa, elastiskt uppspringande skal (blad parbladiga).
				kort.	{	{	Fodret tätt slutet (blr blekröda)	Dentaria.
							Skidan med 3-nerviga skal (blad klufna eller findeldta, blr små gula)	Sisymbrium.
				Skidan 4-kantig med kort stift.	{	{	Märket urnupet eller helt (blr gula eller hvita; blad hela)	Erysimum.
Märket 2-flikigt (blr stora, violetta; blad hela)	Hesperis.							
Märket n. helt (blr gula, blad flikiga)	Barbarea.							
Skidan med bred skiljevägg (som är parallel med skidans plattade sidor).	{	{	Ståndarsträngar nedtill med tandlikt bihang; kronbladen 2-klufna, skidan oval med långt stift	Farsetia.				
				Stånd. strängar	Skidan oval—af lång med kort stift	Draba.		
					Skidan omv. äggrund med långt stift (ljusgula blr) .	Camelina.		
				bihang.	{	Skidan n. klotrund (ej plattad) med kort stift (hv. blr)	Cochlearia.	
							Capella.	
Skidan med smal skiljevägg (som är vinkelrät mot skidans plattade sidor).	{	{	Skid. mångfröig, omv. triangellik					
			Skidan mångfröig, n. rund, hinnkantad, urnupen	Thlaspi.				
			Skidan mångfröig, oval (liten vattenvext med sylrika blad) .	Subularia.				
			Skidan n. rund med 1-fröiga rum	Lepidium.				

Nucamentaceæ.	}	Nötskidan 2-fröig, 2-rum-	}	Skidan aflång, 4-kan-
		mig, af 2 på hvarandra lig-		tig Cakile.
		gande rum.		Skidan snedt äggrund Bunias.
		Nötskidan slutligen	}	Skidan klotrund, upprät . Neslia.
		1-fröig.		Skidan aflång, platt, hän-
				gande Isatis.

Anm. Bland Siliqvosæ finnes i sl. Nasturtium arter med ganska korta skidor; hvaremot bland Siliculosæ något långa skidor finnes hos *Draba incana*.

1. SILIQVOSÆ.

159. RÁPĦANUS.

458. *R. Raphanistrum* L. (*Raphanistr. arvense* Wallr. — Åker-rättika) bladen lyrformiga; blrna gula eller hvitgula, vanl. med violetta ådror. — 1—2'. — ☉ 7, 8. — S. B. 623.
Åkrar, hela landet. — Fröen innehålla en fet olja; ha utan skäl ansetts skadliga. Släktet kommer genom skidans byggnad närmast afd. Nucamentaceæ.

160. SINÁPIS.

459. *S. arvensis* L. (Åkersenap) skidorna knöliga, trinda, glatta, utstående, m. längre än deras stift; bladen äggrunda, bugtandade — lyrformigt flikade; stjelen trind, stråfhårig. — 1—2' — ☉ 6—8. — *b) ambigua*: skidorna stråfhåriga.
Åkrar, Ål.—Nyl., Kar. *b)* Nyl.
460. *S. alba* L. (Hvitsenap) skidorna trinda, styfhåriga, utsperade, föga längre eller n. kortare än deras stift; bladen lyrformigt klufna och flikiga; stjelen kantig, borsthårig. — 1½—3'. — ☉ 7—9.
Åkrar r. Nyl., Sat., s. Österb. — Fröen gifva hvit eller Engelsk senap, allmänt känd som matkrydda och begagnad i medicinen (senapsdegar). Odlas därför i andra länder.
461. *S. nigra* L. (*Brassica* Koch., *Melanosinapis communis* Spenn. — Svartsenap) skidorna 4-kantiga, tryckta till stjelen; bladen n. lyrformiga, de öfversta hela; stjelen glatt. — 1—3'. — ☉ 6, 7. — S. B. 83.
Odl. st. r. Nyl. — Odlad och förvildad. Fröen ger svart eller Fransk senap, använd som föreg.

161. BRÁSSICA.

462. *B. campestris* L. (Åkerkål) rotbladen något lyrformiga

och gleshåriga, stjelkbladen hjertlika, stjelkomfattande, blåaktiga, glatta. — 1—3'. — ☉ 6, 7.

Åkrar allmän. — Roten, hos den vilda arten ganska smal, blir genom odling tvåårig, tjock och köttig och utgör den i flere varieteter allmänt odlade rofvan.

162. TURRÍTIS.

463. *T. glabra* L. (*Arabis perfoliata* Lam. — Tornört) rotbladen tandade, finludna; stjelkbladen pil-likt omfattande, helbräddade, glatta, blåaktiga. — 2—4'. — ☽ 6, 7. — S. B. 399. Torra st. Södr.

163. ÁRABIS.

464. *A. hirsuta* Scop. (*Turritis* L. — Berg-glis) blrna längre än deras skaft; bladen aflånga, sågtandade, omfattande, håriga; skidorna tilltryckta. — 1—2'. — ☽ 5, 6. Stenback. r. Ål.—Nyl.
465. *A. Svecica* Fr. (*A. arenosa, macilenta* Fr.) blrna af skaftens längd; rotbladen vanl. parflikiga med n. vinkelrätt utstående flikar, stjelkbladen lancettlika, de nedre sågtandade; skidorna utstående. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☽ 6, 7. Back. Södr. ej sällsynt.
466. *A. Thaliana* L. (*Sisymbrium* Gand. — Back-glis) blrna vanl. kortare än skaften, rotbladen små, ovala, helbräddade eller tandade; stjelken späd, vanl. grenig med få lancettlika—jembreda, helbräddade blad. — $\frac{1}{2}$ '. — ☉ 4, 5. Torra st. allm. till s. Österb.

164. NASTURTIUM.

467. *N. Armoracia* Fr. (*Cochlearia* L., *Arm. rusticana* Koch. — Pepparrot) rotbladen stora, aflångt ägggrunda, hela, sågade; stjelkbladen lancettlika, hela eller parklufna; blrna hvita; skidorna ovala. — 2—3'. — ☽ 6, 7. — S. B. 242. Odlad och förvildad r. Eg. F., Nyl. — Roten stor, allm. begagnad som matkrydda; är äfven berömd emot skörbjugg och vattensot. — Utvertes kan den nyttjas såsom senap.
468. *N. amphibium* Br. (*Sisymbrium* L. — Vattenkrasse) blrna gula, kronbladen längre än fodret; skidorna n. klotrunda med stift n. af skidans längd; de nedsänkta bladen kamlikt delade, de öfre lancettlika, sågtandade. — 2—3'. — ☽ 7, 8. — S. B. 697. Vatten r. Sat., Tav., s. Kar.

469. *N. sylvestre* Br. (*Sisymb.* L. — Strand-krasse) blrna gula, kronbladen längre än fodret; skidorna jemnbreda med kort stift; bladen parbladigt delade och flikiga. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☐ 7, 8. — S. B. 695.

Stränd. r. Eg. F., Nyl.

470. *N. palustre* DC. (*Sisymb.* *amph. b.* L. — Kärr-krasse) blrna gula, kronbladen af fodrets längd; skidorna aflånga med kort stift; bladen pardelade. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 6—9. — S. B. 694.

Våta st. allmän.

165. CARDAMINE.

471. *C. amara* L. (Bitterbräsma) ståndarne med violettbruna knappar af samma längd som kronbladen; blrna något stora, hvita; stift dubbelt längre än skidans bredd; småbladen rundade—aflånga, alla tandade. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☐ 5, 6.

Fukt. st. Södr. — Bladen smaka som krasse.

472. *C. pratensis* L. (Ängsbräsma) ståndarne med gula knappar dubbelt kortare än kronbladen; blrna något stora, hvita eller gredelina; skidornas stift kort; småbladen rundade—aflånga, på stjelken vanl. helbräddade. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ☐ 5, 6. — S. B. 350.

Fukt. st. allm. — Begagnad mot skörbjugg och kramp.

473. *C. parviflora* L. blrna små, hvita; skidorna dubbelt längre än deras skaft; bladen vanl. 4-pariga; småbladen aflånga—jemnbreda, alla helbräddade. — 3—8". — ☉ 5—9. — S. B. 568.

Öfversvämmade st. r. Eg. F., Nyl.

474. *C. sylvatica* Link: blrna små, hvita; stjelken vanl. flerböjd, mångbladig med 5—7-pariga blad; småbladen tandade (— flikigt inskurna). — 8—14". — ☉ 6, 7.

Fukt. skog. r. Eg. F. — Ehuru vårt ex. ej fullkomligt öfverensstämmer med *C. sylvatica* genom sina n. flikigt inskurna småblad och skidor endast af skaftens längd, sättes dock denna form under ofvanst. art, såsom dermed m. nära sammanhängande, men väl skiljd från våra öfriga arter.

475. *C. hirsuta* L. blrna små, hvita med 4 ståndare; skidorna 3 gg. längre än deras skaft; stjelken n. rak med få, 2—4-pariga blad; småbladen tandade. — 2—6". — ☉ 5, 6.

Back. etc. r. Eg. F., Nyl.

166. DENTARIA.

476. *D. bulbifera* L. (Tandört) de nedre bladen 2—3-pariga,

de öfre enkla med knopplökar i bladvecken; blrna stora. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — ¶ 5. — S. B. 356.

Lund. r. Ål., Eg. F. — Roten skarp, beklädd af tjocka fjäll.

167. SISYMBRIUM.

477. *S. Sophia* L. (Stillfrö) bladen dubbelt parbladigt delade med jemnbreda flikar; skidorna trådsmala, utstående på långa skaft. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 7. — S. B. 203.

Torra st. hela landet, allm. i Södr. — Fröen nyttjade mot mask och rödsot.

478. *S. officinale* Scop. (*Erysimum* L. — Vägsenap) bladen parflikiga; grenarne utsperrade med syl-rika, kortskaftade, tät tilltryckta skidor. — 1—3'. — ☉ 7—9. — S. B. 158.

Vägar etc. till s. Österb. — Fordom officinell emot skörbjugg, bröst- och hals-sjukdomar. Fröen kunna nyttjas som senap.

168. ERÝSIMUM.

479. *E. Alliaria* L. (*Sisymbrium* Scop., *All. officinalis* Andr. — Lök-rym) bladen hjertlika, skaftade, bugttandade; blrna hvita. — 1—3'. — ☉, ☽ 5, 6. — S. B. 208.

Lund. r. Eg. F., Nyl. — Luktar och smakar af hvitlök.

480. *E. cheiranthoides* L. (Åker-rym) bladen lancettlika, n. helbräddade; blrna gula; skidorna dubbelt längre än deras skaft. — 1—2'. — ☉, ☽ 6—8.

Odl. st. allm.

481. *E. hieraciifolium* L. (*E. strictum* Gært. n.) bladen lancettlika, glest naggsågade; blrna gula; skidorna 5—6 gånger längre än deras skaft. — 2—3'. — ☽ 5, 6.

Torra st. i skärgård., hela kusttr., Lad.

169. HÉSPERIS.

482. *H. matronalis* L. (Nattviol) bladen äggrundt lancettlika, tandade; blrna rödvioletta (eller hvita). — 2'. — ¶ 6, 7.

Odlad och förvildad Ål., Eg. F. — Blrna välluktande.

170. BARBARÉA.

483. *B. vulgaris* Br. (*Erysimum Barb.* L. jemte följ. — Vinterkrasse) rotbladens ändflik rundadt hjertlik, stjelkbladen par-deldta liksom rotbladen eller (åtm. de öfre) groftandade utan sidoflikar; kronbladen i spetsen intryckta; skidorna vanl. fränstående. — 1—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 194.

Åkerrenar etc. r. Eg. F., Nyl.

484. *B. stricta* Fr. rotbladens ändflik aflångt äggrund, stjelkbladens oval med n. inga sidoflikar; kronbladen tvärhuggna; skidorna tilltryckta. — 1—3'. — \gg 6, 7.
Stränd. etc. hela landet.

2. SILICULOSÆ.

171. FARSETIA.

485. *F. incana* Br. (*Alyssum* L., *Berteroa* DC. — Sandhvita) hela örten gråluden; bladen lancettlika; blr hvita. — 2'. — \gg 4, 7. S. B. 675.
Torra st. r. Sydöstr.

172. DRABA.

486. *D. verna* L. (*Erophila vulgaris* DC. — Vårälskling) blrna hvita med 2-klufna kronblad på bladlös stängel. — 1—3". — \odot 4, 5. — S. B. 298.
Torra st. allm. Södr.
487. *D. nemorosa* L. blrna gula med urnupna kronblad; skidorna n. aflånga, dubbelt kortare än deras skaft; bladen äggrunda, sågade. — 3—6". — \odot 4, 5. — S. B. 767.
Torra st. r. Nyl., Sav., Lad.
488. *D. incana* L. blrna hvita med urnupna kronblad på mångbladig stjelk; skidorna ganska långa, vridna; bladen äggrunda—lancettlika med 2—4 sågtänder. — $\frac{1}{2}$ —1'. — \gg 5, 6.
Torra st. r. Ål.—Nyl., s. Österb.

173. CAMELINA.

489. *C. sylvestris* Wallr., Fr. (*Myagrum sativum* L. jemte följ., *Cam. sativa* Cr., *Alyssum* S. B. — Sand-dådra) något blåaktig med tätsittande, något tjocka, n. helbröddade blad; skidorna sträfprickiga, päronformiga, något plattade med af skiljeväggen utstående kanter och spröt (stift) längre än halfva skidan. — 1—2'. — \gg 6. — S. B. 339.
Torra st., åkr. Nyl., Lad.
490. *C. sativa* Fr. (Fet-dådra) något blåaktig med blad som föreg.; skidorna fint nätådriga, päronformiga med m. sma' kant och spröt knappt af skidans halfva längd; blrna i en n. vipplik samling. — \odot 6, 7.
Åkr. linland r. Ål., Tav., s. Österb. — Mycket nära föreg. — Fröen innehålla en ymnig olja, hvarföre örten odlas i Tyskland o. a. ställen.

491. *C. dentata* Pers. (*C. foetida* Fr. — Lindädra) ljusgrön och glatt: skidorna omv. äggrunda—klotrunda, m. uppblåsta med tunna skal, n. omärklig kant och spröt som föreg.: bladen aflägsnade, tunna, helbräddade—parklufna. — ☉ 6, 7. Linåkrar till s. Österb. — Nyttja som föreg.

174. COCHLEARIA.

492. *C. danica* L. (Skedört) rotbladen något hjert- eller njurlika, stjelkbladen n. triangelformiga, alla skaftade. — ☉ 5, 6. Steniga hafsstr. r. Ål.—Nyl. — Kan nyttjas mot skörbjugg.

175. CAPSELLA.

493. *C. Bursa Pastoris* Mönch. (*Thlaspi* L. — Lommegräs) rotbladen vanl. parklufna eller delade, stjelkbladen hela, pillikt omfattande: blrna hvita. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 4-9. — S. B. 273.
Allmänt ogräs på åkrar och torra st.

176. THLASPI.

494. *T. arvense* L. (Penning-ogräs) bladen lancettlika, vid basen pillika, sågtandade; blrna hvita, skidorna stora. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ☉ 6, 7. — S. B. 214.
Allm. ogräs. — Har något obehaglig lukt; nötboskapens kött och mjölk skall få smak af örten, om de äta den ymnigt. Fröen ge en god lampolja.

177. SUBULARIA.

495. *S. aquatica* L. (Sylört) bladen syllika från roten; blrna hvita på bladlös stängel. — $\frac{1}{2}$ —1". — ☉ 7, 8.
Stränd. hela landet.

178. LEPIDIUM.

496. *L. ruderale* L. (Gatukrasse) de nedre bladen enkelt eller dubbelt pardelade med smala flikar, de öfversta jembreda; blr m. små, vanl. utan kronblad, med 2 stånd. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☽ 5-9. — S. B. 321.
Väg., grushög. etc. allm. till s. Österb. — Illa luktande; fördrifver ohyra.

3. NUCAMENTACEÆ.

179. CAKÍLE.

497. *C. marítima* Scop. (*Eunias Cak.* L. — Strandsenap) bladen köttiga, vanl. bugtigt parklufna: blrna blåröda; skidans öfre rum pil-lik, affallande. — 1—1½'. — ☉ 7. 8. — S. B. 407.

Hafsstränd. r. Nyl., s. Kar., Sat.

180. BUNLAS.

498. *B. orientalis* L. (Ryss-rofva) de nedre bladen pardelade eller flikiga med stor, spetsad ändflik, de öfre hela, lancettlika, sågade: blrna gula. — 3—4'. — ☿ 6. 7.

Odl. st. Sydl., Sav., Lad. — Invandrad från Ryssland. är den på sina ställen ett ganska qväfvande ogräs. men bör upptagas och begagnas till boskapsfoder.

181. NESLIA.

499. *N. paniculata* Desv. (*Myagrum* L. — Korndådra) bladen lancettlika med pil-lik bas; blrna gula. — 1—2'. — ☉ 7. 8. Odl. st. r. Eg. F., Nyl.

182. ÍSATIS.

500. *I. tinctoria* L. (Vejde) rotbladen småtandade, stjelkbladen helbräddade, lancettlika, pil-lik omfattande; blrna gula. — 1—3'. — ☽ 7. — S. B. 35.

Hafsstränd. r. Sydsv. — Då örten öfvergår till gäsning, utvecklas ett blått färgämne, som före indigons införande allmänt begagnades, hvarföre örten äfven odlades i Frankrike och Tyskland.

D. (10:e klassen.)

CALYCIFLORE. Foderblommiga.

Örter med enkelt (litet) eller dubbelt blomhülle, samt buskar eller träd med dubbelt hülle (och saftig frukt); dessutom några smärre vattenvexter n. utan hülle. Blommorna regelbundna, vanl. 2-könade med kvar-sittande, mer eller mindre sambladigt¹ foder, som ofta tillvexer med frukten eller är vidvext densamma. Kronbladen fria.² Ståndarne fria, 1-talrika (vanl. 5, 10, 20); då de äro flere än 10, fästade på fodret.

Undantag: 1) Fribladigt foder hos afd. Alsinæ af fam. Caryophylleæ, samt några få släkten (Rumex, Sedum).
2) Hopvexta kronblad hos Montia.

Familjer.

Blomhülle 0 eller enkelt:	vattenvexter med kran-						
	visa eller motsatta blad och (mest) enkönade						
	blr; frukt 1 eller 4 nötter	Halorhageæ					
Hülle enkelt:	{	Bladen med hinnaktiga stipel-					
blad skiftevisa			slidor	Polygonæ			
eller 0; frukt			Bladen utan slidor och stipler	(XLI).			
en ensam nöt*).	(eller 0)	Chenopodiaceæ					
Hülle dub- belt (sällan en- kelt); fruk- ten fler- fröig; stån- dare 1—12.	{	Örter med motsatta, helbräddade blad;	{	Foderblad eller	(XLII).		
				flikar 5	Caryophylleæ		
		fruktämne ensamt med	{	Foderblad eller	flikar 2—4	Portulacaceæ	
					2—5 stift och märken.	(XLIII).	
		Örter med skifte-	{	Fruktämnen af kron-	bladens antal	Crassulaceæ	
					Fruchtämnen 2, nedtill	(XLIV).	
					ämnen 2—5.	hopvexta	Saxifrageæ
					Buskar eller träd	Frukten fler-fröigt	(XLVI).
		med skiftevisa (säl-	{	Frukten 2—4-fröig	bär (blad klufna) .	Ribesiaceæ	
					stenfrukt (blad hela)	Frangulaceæ	
lan motsatta) blad;	{	Fruktämne 1.	Örter med motsatta (sällan skiftevisa) blad;	(XLVIII).			
			fruktämne ensamt, stift och märke 1 .	Calycanthemæ			
				(XLIX).			
Hülle dubbelt: ståndare 13—talrika				Rosaceæ (L).			

*) Tvenne släkten (Alchemilla, Sanguisorba) af fam. Rosa-

Fam. XL. HALORHAGEÆ, Vattenspiror.

Beskr. Vattenväxter med motsatta eller kransvisa, hela och helbräddade eller findeltda blad samt mer eller mindre ofullkomliga blr, hvilka (utom hos Hippuris) äro sambyggare. Frukt af en enfröig nöt eller 4 vid mögnaden skilda smånötter. Fröen utan hvite. (De två första släktena afskiljas vanl. och bilda då hvar sin familj: *Ceratophylleæ* och *Callitricheæ*.) Hos oss finnas 4 släkten med 8 arter.

Släkten och arter.

- Hulle 0, ersatt af ett foderlikt svepe; ståndarne 12—20, n. utan strängar; frukten nöt; bladen kransvisa, klynnedeltda *Ceratophyllum*.
 Hulle 0, stundom ersatt af 2 kronlika skärmblad; ståndare 1; frukt slutl. delad i 4 smånötter; bladen motsatta, helbräddade *Callitriche*.
 Hulle af ett omärkligt med fruktämnet hopväxt foder; ståndare 1; frukten nötlik; bladen kransvisa, helbräddade *Hippuris*.
 Hulle dubbelt af kring fruktämnet hopväxt (stund. otydligt) foder och 4-bladig snart affallande krona; frukt delbar i 4 smånötter; bladen kransvisa, kamlikt pardeltda *Myriophyllum*.

183. CERATOPHYLLUM.

501. *C. demersum* L. (Flohår) stjelken lång, trådlik, mycket grenig; bladen hårfina, de öfversta m. närmade; blrna små, ensamma i bladvecken; nötterna med spröt, vid basen försedda med 2—4 taggar. — 4 7—8.
 Stillastående vatt. r. Nyl., Sav.

184. CALLITRICHE.

502. *C. autumnalis* L. blrna utan skärm; bladen jämbreda, ennerviga, från hvarandra aflägsnade; frukten med tunna vinglika hörn; stjelken trådsmal, ända nedifrån grenad, alltid under vattnet. — ☉ 7, 8.
 Vatt. hela landet.
503. *C. verna* L. (Vattengröna) blrna inom 2 hvita skärmblad;

ceæ, som äga dessa karaktärer, skilja sig från de hithörande två famm. genom örtartade stipler.

bladen n. spadlika och tre-nerviga (vanl. de öfre) eller jemnbreda och en-nerviga (de nedre), upptill närmade; frukten med trubbiga hörn och uppräta, affallande stift. — ☉ 5—9. Vatten, allmän.

504. *C. stagnalis* Scop. blrna som föreg., bladen alla spadlika, 3—fler-nerviga; frukten med vingkantade hörn och qvarsittande, nedböjda stift. — ☉ 6, 7. Vatten r. Ål.

185. HIPPIURIS.

505. *H. vulgaris* L. (Hästsvans) bladen jemnbreda; blrna små, i bladvecken. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ♁ 6—8. — S. B. 335. — *b*) *maritima* (*H. tetraphylla* Liljebl.) bladen lancettlika, 4—8 i krans. — *c*) *fluitans*: stjelken slak med 8 jemnbreda blad. I eller vid vatten, allmän.

186. MYRIOPHYLLUM.

506. *M. verticillatum* L. alla blr kransvisa i bladvecken, med n. omärkliga skärm, hvita. — 1—5'. — ♁ 7. Vattenpölar, r. s. Kar.
507. *M. spicatum* L. (Kamblad) alla blr kransvisa, bildande ett afbrutet, bladlöst ax, med fjälllika skärm, hvita. — ♁ 6, 7. Vatten, till s. Österb.
508. *M. alterniflorum* DC. hanblrna skiftevisa, honblrna i krans, tillsamman bildande ett nästan bladlöst, glest ax. — ♁ 6, 7. Sjöar etc. hela landet.

Fam. XLI. POLYGONEÆ, Mångledade.

Beskr. Örter med knöligt ledad stjelk och skiftevisa, o-deldta blad, hvars skaft vid basen äro slidlikt omfattande och sammanhänga med en hinnaktig (af stipler bildad) slida. Blrna små, med enkelt, 3—6-deldt, färgadt eller ofärgadt hulle (kalk). Ståndare 5—9, stift 2—3, fria eller sammanvuxna. Frukt en vanl. 3-kantig, 1-fröig nöt, oftast omgifven af den qvarsittande kalken. — 2 släkten med 18 arter.

Släkten och arter.

Blomkalken kronlik, 5-delad; stånd. 5—8 Polygonum.
Blomkalken foderlik, 6-bladig; de 3 inre bladen omgifvande nöten; ståndare 6 Rumex.

187. POLYGNUM.

- a) Stjelken enkel, upprät med ensamt ax i toppen; ständ. 8; stiften 3, något hopvexta.
509. *P. viviparum* L. (Knopp-ax) blrna hvita eller rödlätta, de nedre i stället för frukt bildande knopplökar, som gro på stjelken; bladen lancettlika med tillbakavikna kanter. — 4—10". — ♀ ♂. — S. B. 336.
Äng. etc. allmän.
- b) Stjelken mest grenig, med ax i toppen; ständ. 5; stiften 2, något hopvexta.
510. *P. amphibium* L. (Vatten-näfva) blrna ljusröda i aflångt ax; bladen flytande, glatta, trubbiga, aflånga med hjertlik bas. — 1—6'. — ♀ 7, 8. — *b) terrestre*: stjelken upprät, bladen stråfhåriga, spetsiga, lancettlika med äggrund bas. Vatten, hela landet. — *b)* på land, Södr.
- c) Stjelken mest grenig med ax i toppen och öfra bladvecken; ständ. 6 (sällan 8); stiften 2 (sällan 3), mer eller mindre hopvexta.
511. *P. lapathifolium* L. (Rödnäfva) axen tät, aflånga på stråfprickiga skaft; stiften vid basen hopvexta; bladen ägg-runda—brett lancettlika, vanl. med en mörk fläck strax nedom midten; stipelslidorna glatta; gulaktiga eller rödlätta blr. — 1—3'. — ⊙ 7, 8. — *b) nodosum* (*P. nodosum* Pers.) med starkt uppsvällda leder — *c) incanum* (*P. incanum* Schm.) med under grålundna blad och hårbräddade stipelslidor.
Odl. st. allmän. *b)* och *c)* fukt. st. Sydl. *c)* utgör en medelform mellan denna och följ. art.
512. *P. Persicaria* L. (Blek-näfva) axen tät, aflånga med glatta skaft; stiften (sällan 3) hopvexta n. till midten; bladen lancettlika, glatta, under föga blekare; stipelslidorna kantade med långa hår; blr röda eller hvita. — $\frac{1}{3}$ —2'. — ⊙ 7, 8.
Fukt. st. Eg. F., Nyl.
513. *P. mite* Schrank: axen något glesa, jembreda; hyllet utan glandler; stiften hopvexta n. upp till märkena; bladen smalt lancettlika—jembreda, tunna, platta, n. utan smak; stipelslidor och blr som föreg. — ⊙ 7—9. — *b) minus* (*P. minus* Huds.) till alla delar mindre (fingerhög).
Fukt. st. Södr. *b)* Eg. F., Nyl.
514. *P. Hydropiper* L. (Bitter-näfva) axen glesa, jembreda

med slak topp; hyllet glandelprickigt (mest 4-deladt); stifen vid basen hopvexta; bladen lancettlika, vågiga, af skarpt bitter smak; stipelslidorna kantade med korta hår; blr gula eller rödlätta. — 1—2'. — ☉ 8, 9. — S. B. 424.
Diken etc. allm. Södr. — De skarpa, likt peppar smakande bladen begagnas i djursjukdomar.

d) Stjelken mest grenig och nedliggande med 1—4 blr i bladvecken; stånd. (5—)8; stifen 3, fria.

515. *P. aviculare* L. (Trampgräs) bladen ovala eller lancettlika med sargade stipelsidor; blr hvita eller rödlätta. — 2"—1½'. — ☉ 5—10. — S. B. 406.
Odl. st. ytterst allm. — Varierar mycket.

e) Stjelken slingrande med blr i klasar; stånd. 8; stifen helt och hållet hopvexta.

516. *P. Convolvulus* L. (Åker-binda) bladen hjertlikt pil-lika; blomkalken ovingad, inuti hvit; nötterna småprickiga, glanslösa. — ½—3'. — ☉ 7, 8.
Odl. st. allm. — Nötterna kunna nyttjas såsom bohvete.
517. *P. dumetorum* L. (Busk-binda) bladen som föreg.; kalken 3-vingad med hvita kanter; nötterna släta, glänsande. — ☉ 7, 8.
Skogsback. etc. Södr. — Nyttja som föreg.

188. RUMEX.

a) Tvåbyggare.

518. *R. Acetocella* L. (Berg-syra) bladen mest jemnbreda med spjutlik bas; kalkbladen äggrunda, helbräddade, de yttre tilltryckta. — ½—1½'. — ☽ 6, 7.
Torra st. allm.
519. *R. Acetosa* L. (Äng-syra) bladen pil-lika; de inre kalkbladen rundadt hjertlika, de yttre tillbakaböjda. — 1—2'. — ☽ 6, 7. — S. B. 190.
Äng. allm. — Bladen ha en angenämt sur smak; innehålla oxalsyra, som äfven här af beredes. Kan begagnas till mat, liksom dess slägtinge, den odlade patientian. Ätes äfven gerna af boskapen och säges öka talgen hos dem. Roten och färskä örten är god att begagna emot skörbjugg.

b) Blommorna 2-könade med bara kalkblad (utan upphöjda knölar).

520. *C. Hippolapathum* Fr. (*R. aquaticus* L. — Hästsyra) bladen

platta, triangelformigt hjertlika; de inre kalkbladen ägg-
runda med tvär bas, helbräddade. — 4—6'. — 2 7. —
S. B. 209.

Stränd. Sydl., s. Österb. — Roten pulveriserad ger ett godt
tandpulver.

521. *R. domesticus* Hn (Gårds-syra) bladen vågiga, bredt lan-
cettlika (ofta med hjertlik bas); de inre kalkbladen rundadt
hjertlika, n. helbräddade. — 2—3'. — 2 7, 8.
Byar etc. allmän.

c) Blr 2-könade: de inre kalkbladen vid basen knöliga,
n. helbräddade; blomsamlingen m. stor och tät.

522. *R. crispus* L. (Krus-syra) bladen lancettlika, vågiga, de
från roten vanl. med tvär eller sned bas; de inre kalkbla-
den hjertlika, vanl. ett med större knöl än de öfriga (hvars
knölar stundom felslå). — 2—3'. — 2 7.
Fukt. st. Eg. F., Nyl., s. Österb.

523. *R. Hydrolapathum* Huds. (*R. aquaticus* Fr., *R. acutus* Wg.
— Vattensyra) bladen lancettlika, platta, de från roten myc-
ket långa; de inre kalkbladen triangelformigt äggrunda,
alla med knöl. — 4—6'. — 2 7.
Stränd. r. Sat., s. Kar.

d) Blr 2-könade: de inre kalkbladen vid basen knöliga
och hvass-tandade; blomsamlingen gles.

524. *R. obtusifolius* L. bladen äggrundt hjertlika, vanl. trub-
biga; inre kalkbladen triangelformigt aflånga, i spetsen hel-
bräddade. — 2—3'. — 2 7.
Fukt. st. r. s. Kar., Nyl.

525. *R. maritimus* L. (Hafs-syra) bladen n. jemnbreda, vanl.
vågiga; inre kalkbladen med 4—8 långa borstlika tänder.
— 1—2'. — 2 7, 8. — S. B. 706.
Stränd. r. Lad.

Fam. XLII. CHENOPODIACEÆ, Mållartade.

Beskr. Örter (hos oss) med skiftevisa, sällan motsatta
(stundom inga) blad utan stipler och slidor. Blrna små, vanl.
hopgyttrade, en- eller två-könade, med enkelt, foderlikt, oftast
5-deldt hylle; ståndarne 5, motsatta foderflikarne, eller stundom

färre (1, 2); stift och märken 2(—3). Frukten nötlik, enfröig, med mycket tunnt skal (*fröblåsa*), omgifven af den qvarsittande kalken.

Släkten och arter.

Ledade, bladlösa växter med blr i kolf: stånd. 1, 2 *Salicornia*.

Trindbladiga växter med ensamma blr: kalken

färgad med bihang på ryggen *Salsola*.

Bred- bla- diga örter.	Fruk- ten torr.	{	Mångbyggare: honblrna med 2-	<i>Atriplex</i> .
			delad kalk		
			Blr tvåkönade med 5-delad kalk .		
Frukterna med saftigt foder, hopgytrade			<i>Blitum</i> .	
till bärlik frukt					

189. SALICORNIA.

526. *S. herbacea* L. (Glas-ört) stjelken köttig, enkel eller med motsatta grenar; blr med ensamma hyllefjäll, 3 och 3 tillsammans i de öfversta lederna. — 4—10". — ☉ 7, 8. — S. B. 252.

Hafsstränd. r. Äl., n. Österb. — Innehåller, liksom följ., mycket soda, som äfven i stort beredes af dessa och några andra beslägtade hafsstrandsväxter.

190. SALSOLA.

527. *S. Kali* L. (Soda-ört) stjelken nedliggande med något 3-kantiga, taggspetsade blad; blrna röda eller hvita, med skärm af 3 sammansittande blad. — Omkr. 1'. — ☉ 7, 8. — S. B. 471.

Hafsstr. r. Nyl., s. Kar. — Nyttä som föreg.

191. ÁTRIPLEX.

a) Bladen triangelformiga.

528. *A. hortensis* L. (Trädgårdsmålla) stjelken upprät med hjertligt triangelformiga, bugttandade (ofta rödgula) blad; honkalkens 2 flikar rundade, till basen fria. — 1—3'. — ☉ 7, 8. Odl. st., stränd. r. Sat. (förvildad). — Allmänt odlad köksväxt.

529. *A. hastata* L. (*A. latifolia* Wg. — Spjut-målla) stjelken nedliggande eller med utsperrade grenar; de nedre bladen spjutligt triangelformiga; honkalkens flikar rutlika, något tandade, på ryggen knöliga. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ☉ 7—9. — b) *salsina*: upprät med under hvitmjöligena blad. Stränd. — södr. och vestr. kusten.

b) Bladen lancettlika eller smalare.

530. *A. patula* L. (*A. angustifolia* Sm. — Väg-målla) stjelken vanl. upprät nedtill med utsperrade grenar; bladen mest lancettlika, de nedre med uppåtrigtade flikar vid basen; honkalkens flikar rutlika, vanl. helbräddade och släta. — 1—2'. — ☉ 6—9. — *b) salina-erecta*: upprät, grågul, med smalt äggrunda blad och inga eller korta, uppräta grenar. — *c) salina-prostrata*: nedliggande, vanl. rödaktig med smalare, något köttiga blad. Odl. st. allm. — *b)* Stränd. Sydsv. — *c)* Stränd. Nyl., s. Kar., Sat.
531. *A. littoralis* L. (Strand-målla) stjelk och grenar uppräta; bladen jembreda, helbräddade; honkalkens flikar rutlika, med lång spets, tandade i kanten och på ryggen. — 1—2'. — ☉ 6—8. Hafsstränd. r. Nyl.

192. CHENOPODIUM.

a) Bladen n. hjertlika, flikiga.

532. *C. hybridum* L. (Lönn-målla) blomsamlingarne i grenig vippa; fröen groft punkterade; bladen stora (liknande Lönnblad). — ☉ 7, 8. Odl. st. sällsynt.

b) Bladen triangelformiga.

533. *C. Bonus Henricus* L. (*Blitum* Mey. — Henriks-målla) bladen n. helbräddade; blommorna samlade i ett långt, tätt och grenigt, n. bladöst ax. — $\frac{1}{2}$ —2'. ♀ 6—8. Vägar etc. Ål., Eg. F. — De unga bladen kunna ätas såsom spinat, och de första skotten beredas såsom sparris. Bladen begagnas äfven till kylande omslag på svullna ben etc.
534. *C. urbicum* L. (By-målla) bladen tandade, blekgröna; blomsamlingarna i långa, uppräta ax i toppen och bladveckan. — 1—2'. — ☉ 7, 8. — S. B. 459. Byar etc. Ål.—Nyl., Tav. — Bladen kunna nyttjas som spinat.

c) Bladen äggrunda eller aflånga, groftandade.

535. *C. album* L. (Svin-målla, Lergräs) bladen äggrunda, vanl. under hvitmjöliga, de öfre smalare, ofta n. helbräddade; blomsamlingarna i greniga ax. — 1—3'. — ☉ 7—9. — S. B. 411.

Odl. st. allmän. — Varierar mycket: helt grön är den *C. viride* L.

536. *C. glaucum* L. (*Blitum* Koch. — Blå-målla) bladen aflånga, trubbiga, bugttandade, under blågrå och mjöligen; blomsaml. i korta klasar från bladvecken; stjelen vanl. nedliggande. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ☉ 7—9.

Gator, Södr.

537. *C. rubrum* L. (*Blitum* Reich. — Röd-målla) bladen glänsande, djupt bugttandade, de nedre äggrundt rutlika; blomsaml. i täta greniga ax (ofta rödaktiga). — 1—2'. — ☉ 7—9. Odl. st. Nyl., Kar., Tav., Sav., s. Österb.

♠ Bladen äggrunda, helbräddade.

538. *C. polyspermum* L. (Fisk-målla) bladen glatta, gröna; blomsaml. i glesa vippor; ståndarne vanl. 3; nötterna stora, ej täckta af blomkalken. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ☉ 7, 8.

Odl. st., strand. Södr.

193. BLITUM.

539. *B. capitatum* L. (Smultron-målla) bladen triangelformiga med få tänder; blomsamlingarna i den bladlösa toppen, de nedre i bladvecken, mogna vackert röda, liknande smultron. — 1—2'. — ☉ 6, 7.

Trädgårdar r. s. Österb. — Förvildad.

540. *B. virgatum* L. bladen utdraget triangelformiga med talrika, långa och hvassa, olikformiga tänder; stjelen toppbladbarande; blomsaml. i bladvecken, som föreg. — Omkr. 2'. — ☉ 6, 7.

Odl. st. r. Eg. F., Nyl., Sat., s. Österb. — Förvildad.

Fam. XLIII. CARYOPHYLLÆ, Nejlkartade.

Beskr. Örter med motsatta, hela och helbräddade blad på den knöligt ledade stjelen och regelbundna hvita eller röda (sällan kronbladlösa) blommor, vanl. samlade i klynnedelta vippor, sällan ensamma. Blomfodret af 5 (sällan 4) fria eller sammanvexta, alltid qvarsittande blad; kronan af 5 (4) hela eller 2-klufna blad; ståndarne fria, dubbelt så många (sällan lika många) som kronbladen; fruktämne 1 med 2—5 fria stift. Fröhuset med fritt fröfäste i midten, en- eller fler-rummigt, mångfröigt, öppnande sig i ett lika eller dubbelt antal skal, som stift finnas; sällan enfröigt, nötklikt. Fröen med mjölig hvite. — Hos oss 17 släkten med 45 arter.

Släkten och arter.

Foder sambladigt, krona 0, frukten enfröig (<i>Paronychieæ</i>).		Stånd. 5 med, 5 utan knap- par	Herniaria.
		Stånd. 10; fodret tillhård- nande	Scleranthus.
Foder fri- bladigt, kronblad utan eller med kort klo (<i>Alsineæ</i>).	Kron- bladen hela*).	Stift 3 { Bladen tråds mala med hinnaktiga stipler . . . Blad bre- dare utan stipler. { Kronblad utan klo, fröhus 6- skaligt Kronblad med klo, fröhus 3- skaligt	Lepigonum. Arenaria. Halianthus.
		Stift 5 { Bladen (korta, syl- lika) utan stipler; blr en- samma (4). { Bladen (längre, trådlika) skenbart kransvisa ge- nom sina bladlika sti- pler; blr i vippa . . .	Sagina. Spergula.
	Kron- bladen 2-kluf- na.	Stift 5. { Fröhuset i spetsen lik- formigt 10-tandadt . . . Fröhuset af 5 i spetsen 2-flikiga skal Stift 3: fröhuset 6-skaligt . . .	Cerastium. Malachium. Stellaria.
Foder sambla- digt, kronblad med lång klo (<i>Sileneæ</i>).		Stift 2. { Foder klocklikt; kronbladen u- tan klo Foder rörligt, vid basen omgif- vet af ett ytterfoder Stift 3; fröhus enrummigt, 6-skaligt .	Gypsophila. Dianthus. Silene.
		Foder med korta tän- der. { Kronblad hela eller 2- klufna; fröhus flerrum- migt Kronblad 2-klufna; frö- hus enrummigt; blrna vanl. dioecister Kronblad 4-klufna; frö- hus enrummigt	Viscaria. Melandrium. Lychnis.
		Foder med långa bladlika flikar	Agrostemma.

*) En art af sl. *Cerastium* i följ. afd. har äfven hela kronblad. Kronbladen felslå oftast hos *Sagina procumbens*, stundom hos *Stellaria borealis*.

1. *PARONYCHIEÆ.*194. *HERNIARIA.*

541. *H. glabra* L. (Väg-ört) örten nedliggande med aflånga-omv. äggrunda, glatta blad och små gulgröna blr i bladvecken. — 1-6". — ♀ 7, 8.
Torra st. Sydl., Sav. — Har torkad en aromatisk lukt.

195. *SCLERANTHUS.*

542. *S. perennis* L. (Hvitknafvel) hyllelikarna trubbiga, kantade med breda, hvita hinnkanter; bladen små, syl-rika. — 2-4". — ♀ 6.
Back. r. s. Kar.
543. *S. annuus* L. (Grönknafvel) hyllelikarna spetsiga, n. utan hinnkanter; blad som föreg. — 3-6". — ☉, ☽ 6, 7.
Torra st. allm. Södr.

2. *ALSINEÆ* *).196. *LEPIGONUM.*

544. *L. rubrum* Fr. (*Spergularia* Pers., *Arenaria* L. — Fjell-narf) bladen plattade, uddspetsiga; blömfodret n. af fröhusets längd; blrna röda. — 2-6". — ☉, ♀ 6, 7.
Torra st. hela landet.
545. *L. medium* Fr. bladen halvtrinda, spetsade utan udd; stjelen trind; foder som föreg.; blrna hvita eller hvitröda. — ♀ 7, 8.
Fukt. st., gat. r. Ål., Eg. F., Sat.
546. *L. salinum* Fr. bladen köttiga, halvtrinda, trubbiga; stjelen hoptryckt; fodret kortare än fröhuset; blr som föreg. — ☉ 7, 8.
Hafsstr. trol. längs hela kusten.

197. *ARENARIA.*

547. *A. serpyllifolia* L. (Sandling) bladen m. små, oskaftade, äggrunda; foderbladen längre än kronan. — 2-7". — ☉ 6, 7.
Torra st. allm. Södr.
548. *A. trinervia* L. (Skogsnarf) bladen stora, äggrunda, mest

*) Blrna hvita hos alla arter, utom i sl. *Lepigonum*.

tre-nerviga, de nedre skaftade; fodret som föreg.; stjelen klymmedlad. — 2—6". — ☉ 6.

Skog. till s. Österb.

549. *A. lateriflora* L. bladen atlånga—äggrunda, stora; blrna med stor krona, 1—3 tills. på ensamt blomskaf i bladvecken; örten vid roten grenad i flere n. enkla stjelkar. — ♀ 7, 8.

Fukt. st. r. n. Österb.

198. HALIANTHUS.

550. *H. peploides* Fr. (*Arenaria* L.) bladen köttiga, tätsittande, lancettlika—äggrunda; blrna ensamma, skaftade. — 3—6". — ♀ 6, 7.

Sand. hafsstränd. Nyl., s. Kar., Österb.

199. SAGINA.

551. *S. procumbens* L. (Små-narf) nedliggande med lutande, mest 4-taliga blr; kronbladen kortare än fodret, ofta felande. — 1—2". — ☉ 5—8.

Fukt. st. allm. till s. Österb.

552. *S. nodosa* Fenzl (*Spergula* L. — Knutnarf) upprät med af bladgyttringar knutiga grenar; blrna 5-taliga, med krona längre än fodret. — 2—8". — ♀ 7, 8.

Stränd., Sydl., Vestr.

200. SPÉRGULA.

553. *S. arvensis* L. (Spergel) vanl. klibbhårig; bladen skenbart kransvisa; stånd. vanl. 10; fröen med smal ringlik kant. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — ☉ 7, 8.

Akrar allmän. — Godt fodergräs, som isynnerhet skall öka mjölken hos hornboskapen.

554. *S. Morisonii* Bor. (*S. pentandra* L.) vanl. glatt; bladen som föreg.; stånd. vanl. 5; fröen med bred, strimmig hinnkant; blr vanl. tillslutna. — ☉ 6, 7. — S. B. 308.

Torra. sand. st. till s. Österb.

201. CERASTIUM.

a) Kronbladen kortare eller knappt längre än fodret.

555. *C. semidecandrum* L. mest luden med 5 ståndare; bladen ovala; kronbladen hela, urnupna eller tandade, kortare än fodret; skärm- och foderbladen med breda hvita hinnkanter. — 1—4". — ☉ 5.

Torra st. r. Nyl.

556. *C. viscosum* L. (*C. glomeratum* Thuill.) långt klibbhårig (håren lika långa som stjelkens diameter); bladen rundade eller ovala; blrna n. gytttrade med 2-klufna kronblad; fröhuset krökt. — 3—6". — ☉ 7, 8.
Fukt. st. r. Nyl., Lad.
557. *C. vulgatum* L. (*C. triviale* Lk. — Horn-ört) korthårig; bladen vanl. äggrundt aflånga; blrna i glesare vippa; kronblad och fröhus som föreg. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☉, ☽ 6—8.
Åkrar etc. allmän. — Ett godt fodergräs.

b) Kronbladen ungefär dubbelt längre än fodret.

558. *C. arvense* L. bladen lancettlikt jemnbreda; blrna i mångblommig klynnedelad vippa. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 7, 8.
Torra st. r. Eg. F.
559. *C. alpinum* L. bladen atlånga; blr 1—3 på hvarje stjelk; blomskärmen med bred hvit hinnkant. — 2—10". — ♁ 7—8.
— S. B. 745.
Fjelltrakt. Lad., n. Kar., n. Österb.

202. MALACHIUM.

560. *M. aquaticum* Fr. (*Cerastium* L. — Mjuk-ört) stjelken slak, kantig, klynnedelad; bladen stora, hjertlikt äggrunda; blrna i grenvecken. — 1—3'. — ♁ 7.
Fukt. st. r. Tav., Sav.

203. STELLARIA.

a) Bladen breda, de nedre skaftade.

561. *S. nemorum* L. (Lund-narf) bladen stora, de nedre hjertlika, de öfre äggrunda; kronbladen klufna nedom midten, längre än fodret. — 1—2'. — ♁ 6.
Fukt. st. hela landet.
562. *S. media* L. (*Alsine* L. — Vattu-narf) bladen n. äggrunda; kronbladen 2-delade, kortare än fodret; ståndarne varierande från 3 till 10. — 2—6". — ☉ 4—10.
Odl. st. etc. allmän.

b) Bladen oskaftade, jemnbreda eller n. jemnbreda.

563. *S. holostea* L. bladen mot basen bredare, långspetsade, smalt lancettlika; kronbladen klufna till midten, längre än de nervlösa foderbladen; fröen m. stora, taggiga. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — ♁ 6, 7.
Lund. r. Sydl.

564. *S. palustris* Retz. (*S. glauca* With. — Kärr-narf) blågrön; bladen jemnbreda, glatta; kronbladen till basen delade, betydligt längre än de 3-nerviga foderbladen; stjelken upprät. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 6, 7.
Fukt. st. hela landet.
565. *S. graminea* L. (Gräs-narf) rent grön; kronbladen af fodrets längd eller föga längre; stjelken nedliggande och uppstigande; för öfr. som föreg. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 6—8.
Äng. etc. allm.
566. *S. longifolia* Fr. (*S. Friesiana* Ser.) som föreg. men med långa vid basen smalare, hårbräddade blad och vid blomningen n. nervlösa foderblad. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ♁ 6—8. — S. B. 506.
Fukt. skog. hela landet.
567. *S. borealis* Big. kronbladen stundom felande, alltid kortare än de otydl. nerviga foderbladen; örtbladen smalt lancettlika, tunna vid basen hårbräddade. — 1—4". — ☉ 7.
Fukt st. i fjelltr. n. Österb.

c) Bladen oskaftade, lancettlika—äggrunda.

568. *S. uliginosa* Murr. kronbladen kortare än de otydl. nerviga foderbladen; örtbladen lancettlika—aflånga, något tjocka, blågröna, vid basen hårbräddade. — 2—8". — ☉ 5—8.
Fukt. st. Södr.
569. *S. crassifolia* Ehrh. kronan längre än fodret; bladen lancettlika—äggrunda, glatta, något tjocka; blrna långskaftade, ensamma i bladveckan. — 1—5". — ♁ 7.
Hafsstr. r. n. Österb., Lad.

3. *SILENEÆ*.

204. *GYPSÓPHILA*.

570. *G. muralis* L. (Fänting) m. grenig; blrna rödlätta på långa, fina skaft med naggade eller urnupna kronblad. — 2—6". — ☉ 7, 8.
Torra st. r. Sydl., Sav.

205. *DIANTHUS*.

571. *D. deltoides* L. (Ängs-nejlika) blrna röda, något fläckiga, ensamma med djupt naggade kronblad. — 4—7". — ♁ 7, 8. — S. B. 477. — *b) glaucus*: blåaktig med hvita blr.
Torra äng. allm. *b)* Nyl., s. Österb.
572. *D. arenarius* L. (Sand-nejlika) blrna hvita, ensamma med

i fina flikar klufna, invändigt håriga kronblad; bladen smalt jemnbreda, flere gånger kortare än stjelkens mellanleder. — 5—8". — \mathcal{A} 7. — S. B. 613.

Sand. st. Sydl., Sat., Tav. — Välluktande.

573. *I. superbus* L. (Prakt-nejlika) blrna ljusröda, vanl. uti en gles vippa, med kronblad som föreg.; bladen jemnbreda, n. af samma längd som stjelkens mellanleder. — 1—1½'. — \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 436.

Äng, back. r. Nyl., s. Kar., Sat. — Svagt välluktande.

206. SILENE.

a) Fodret strutlikt, jemnt vidgad mot spetsen.

574. *S. rupestris* L. liten och glatt; blrna små, hvita, vanl. i klynmedlad vippa, med omv. hjertlika kronblad; bladen lancettlika. — 3—6". — \odot 7.

Berg, Eg. F. — s. Kar., Sav., Tav.

b) Fodret rörligt (något vidgad på midten). — Klubbhåriga.

575. *S. noctiflora* L. (*Melandrium* Fr.) bladen lancettlika; blrna hvita eller något rödlätta med m. långa, linjesmala foder-tänder; kronbladsskifvan med 2 tänder (bikrona) vid basen. — ½—1'. — \odot 7, 8.

Odl. st. r. Sydl. — Välluktande.

576. *S. viscosa* Pers. (*Cucubalus* L.) bladen aflångt ägggrunda med vågiga kanter; blrna hvita med trubbiga fodertänder, utan bikrona. — 1—2½'. — \mathcal{D} 6, 7.

Hafsstr. r. Ål.—Nyl.

577. *S. nutans* L. (Back-luta) bladen smalt lancettlika; blrna hvita, lutande med korta spetsiga fodertänder och bikrona. — 1—1½'. — \mathcal{A} 6, 7.

Backar, Sydl., Tav.

c) Fodret uppblåst, äggformigt, nät-ådrigt. Glatta.

578. *S. inflata* Sm. (*Cucubalus Behen* L.) blågrön; stjelken något uppstigande med mångblommig vippa; bladen lancettlika; blrna hvita. — 1—2'. — \mathcal{A} 7, 8.

Äng. hela landet.

579. *S. maritima* With. stjelkarne vanl. flere tillsamman, nedliggande, vid blomningen uppstigande, 1—3-blommiga; blrna hvita. — \mathcal{A} 7, 8.

Sand. hafsstränd. hela kusttrakten.

207. VISCARIA.

580. *V. vulgaris* Röhl. (*V. purpurea* Fr., *Lychnis Viscaria* L. — Tjärblomma) kronbladen hela eller urnupna; stjelken upp till under lederna starkt klibbig af en tjärlik vätska; bladen jembreda; blrna röda, sällan hvita. — 1—1½'. — ♀ 6, 7. — S. B. 672.
Ängsback. allm. Södr.
581. *V. alpina* Fr. (*Lychnis* L.) kronbladen 2-klufna; stjelken glatt; bladen n. jembreda, glatta; blrna röda. — ½—1'. — ♀ 7. — S. B. 693.
Back. etc. Eg. F.—s. Kar., Sav., n. Österb.

208. MELANDRIUM.

582. *M. sylvestre* Röhl. (*M. diurnum* Fr., *Lychnis dioica* L., *L. rubra* Weig. — Skogslüst) långt klibbhårig; de öfre bladen n. äggrunda; blrna röda med korta spetsiga fodertänder. — 1—2'. — ♀ 6—8.
Skogsback. Sydl., Sat., Österb.
583. *M. pratense* Röhl. (*M. vesperinum* Fr., *Lychnis alba* Mill. — Åkerlüst) kort klibbhårig; bladen n. lancettlika; blrna stora, hvita med långa, smala men trubbiga fodertänder. — 1—2'. — ♂ 7, 8.
Torra st., åkr. till s. Österb. — Välluktande.

209. LYCHNIS.

584. *L. Flos cuculi* L. (Gök-blomster) bladen smalt lancettlika, glatta; blrna röda (sällan hvita) i gles klynmedelad vippa. — 1—2'. — ♀ 7.
Fukt. äng. allm.

210. AGROSTEMMA.

585. *A. Githago* L. (*Lychnis* Lam., *Githago segetum* Desf. — Åkerros) blad och foderflikar smalt lancettlika, de sednare längre än de omv. hjertlika kronbladen; blrna ensamma, långskaftade, stora, röda. — 1—2'. — ⊙ 7. — S. B. 488.
Åkrar: hela landet.

Fam. XLIV. PORTULACACEÆ, Portlaksartade.

Beskr. Saftiga örter eller buskar, hos oss små fukt- eller vattenvexter med (skiftevisa), motsatta eller kransvisa, hela och

helbräddade blad. Blomfoder 2-bladigt; krona af 5 fria eller hopvexta blad; ståndare af obestämdt antal; märken 2—flere utan stift. Frukten är ett enrummigt fröhus med fröfäste i midten. — Härmed förenas det ensamma släktet *Elatine* (= fam. *Elatineæ*) som afviker genom 3—4-klufvet foder och lika många kronblad samt 3—4-rummigt fröhus. — 4 arter, 2 släkten.

Släkten och arter.

Krona sambladig på ena sidan delad till basen: stånd.

och märken 3 *Montia*.

Krona af 3—4 blad; ståndare 3 eller 8; märken 3—4 . *Elatine*.

211. MONTIA.

586. *M. fontana* L. bladen vanl. lancettlika; blrna små, hvita, långskaftade i bladvecken; nedliggande och grenig eller upprät och n. enkel. — 1—3". — ☉ 6—8. — S. B. 540.

Fukt. st. hela landet.

212. ELATINE.

587. *E. triandra* Schk. bladen motsatta, lancettlika, bredare mot spetsen; blrna ensamma i bladvecken, oskaftade, röda, 3-taliga; örten krypande och rotslående. — 1—3". — ☉ 6—9. — S. B. 597, 2. — *b) callitrichioides*: större (öfver 2"), upprät med jembreda blad.

Stränd. r. trol. i hela landet.

588. *E. Hydropiper* L. som föreg. men med 4-taliga blr. — 1—3". — ☉ 6—9. — S. B. 597, 1.

Stränd. hela landet.

589. *E. Alsinastrum* L. upprät; bladen i krans, smalt lancettlika—n. äggrunda; blrna hvita i bladvecken på korta eller n. inga skaft, 4-taliga. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ☉ 7, 8.

Våta st., lerjord: r. Eg. F., Nyl.

Fam. XLV. CRASSULACEÆ, Fetörter.

Beskr. Örter med tjocka och saftiga, skiftevisa, sällan motsatta blad och regelbundna blr. Blomfoder fritt, af 5, sällan 4 fria eller något hopvexta blad; kronblad fria, af samma antal; ståndare af samma antal eller vanl. dubbelt så många; fruktämnen likaledes af samma antal som foder- och kron-bladen. Frukt af 5 (4), vanl. aldeles fria mångfröiga karpeller, med fröfäste längs inre kanten och der bristande. — 5 arter i 2 släkten.

Släkten och arter.

- Blr 4-taliga i bladveckan, stånd. 4 Bulliarda.
Blr 5-taliga i vippa eller klase, stånd. 10 Sedum.

213. BULLIARDA.

590. *B. aquatica* DC. (*Tillea* L.) bladen motsatta, jembreda, ofta köttiga; blrna hvita, oskaftade. — $\frac{1}{2}$ —2". — ☉ 6, 7. — S. B. 724.
Fukt. st. Sydsv., Sav., Österb.

214. SEDUM.

a) Bladen n. trinda, skiftevisa, tätsittande.

591. *S. annuum* L. (Bergknopp) bladen smalt aflånga, halftrinda; blrna gula, klasvisa; kronbladen knappt längre än fodret; utan bladskott. — 1—3". — ☉ 6, 7.
Torra st. Södr.
592. *S. album* L. (Röd-knopp) bladen aflånga, trubbiga, utstående, vanl. något rödfläckiga; blrna hvita, skaftade; nedtill med bladskott. — 3—8". — ♁ 7, 8. — S. B. 430.
Berg, sten. Ål.—Nyl.
593. *S. acre* L. (Fetknopp) bladen äggformiga, trubbiga; blrna gula, oskaftade; stjelen nedtill med nedliggande bladskott. — 1—4". — ♁ 6, 7. — S. B. 149.
Torra st. allmän. — Har en skarp, pepparlik smak och begagnas utvertes (färska örten eller utpressad saft) till reande och läkande af sår, samt invertes mot skörbjugg o. a.

b) Bladen platta, vanl. motsatta.

594. *S. Telephium* L. (*S. vulgare* Lk. — Käringkål) bladen vanl. äggrunda, sågade; blrna hvitgula i upprepadt 3-greniga vippor. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♁ 8. — S. B. 447.
Bergsprickor, tak etc. allm. till s. Österb. — Blad, rotknölar och unga skott begagnas för deras saltiga smak som sallat eller kål.

Fam. XLVI. SAXIFRAGEÆ, Stenbräckartade.

Beskr. Örter med skiftevisa blad och regelbundna blommor. Blomfoder med eller mindre vidvext fruktämnet, sambla digt, 5-, sällan 4-klufvet; kronblad vanl. 5 sällan felande; ståndare vanl. af foderflikarnes dubbla antal; stift och märken 2. Frukt af 2 nedtill hopvexta, upptill utsperrade, flerfröiga karpeller med qvarsittande hornlika stift. — 2 släkten med 7 arter.

Släkten och arter.

- Blr med 4-klufvet färgadt foder utan krona;
 stånd. 8 Chrysosplenium.
 Blr med 5-klufvet grönt foder, krona och 10
 ståndare Saxifraga.

215. CHRYSOSPENIUM.

595. *C. alternifolium* L. (Guldpuddra) bladen njurlika, djupt naggade, skiftevisa, de öfversta tätsittande under de små gula blrna. — 2—6". — ♀ 5.
 Fukt. st. Södr.

216. SAXIFRAGA.

596. *S. granulata* L. (Stenbräcka) stjelken upprät, fåbladig; rotbladen njurlika, rundadt flikiga; blrna stora, hvita; roten med löklika knoppar vid stjelkens bas. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ♀ 5—7. — S. B. 153.
 Äng. back. Ål.—Nyl.
597. *S. cespitosa* L. stjelken fåbladig; bladen i talrika rot-skott, vigglika, 3—5-klufna; blrna hvita eller något gulaktiga, ofvanpå fruktämnet. — 3—5". — ♀ 6, 7. — S. B. 731.
 Fjelltrakt. r. Lad.
598. *S. ascendens* L. (*S. contraversa* Sternb.) stjelken bladig, enkel eller grenig; bladen vigglika, 3—7-tandade, klibbiga; blrna hvita, ofvanpå fruktämnet, med korta skaft af fruktens längd. — 4—12". — ☉, ☽ 6, 7.
 Klippor r. Eg. F, Lad.
599. *S. tridactylites* L. stjelken bladig, vanl. m. grenig; bladen vigglika, 3-delade eller klufna, klibbiga, de öfversta hela, lancettlika; blrna små, hvita, ofvanpå fruktämnet. långskaftade. — 2—5". — ☉ 5, 6. — S. B. 476.
 Torra st. r. Ål., Eg. F., Nyl. — I Wichtis är funnen en fullkomlig medelform emellan denna och föreg. art.
600. *S. Hirculus* L. stjelken bladig, enkel; bladen hela, smalt lancettlika; blrna stora, gula med fritt fruktämne och slutl. nedböjdt foder. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ♀ 7, 8. — S. B. 625.
 Kärr r. Lad., n. Kar., n. Österb.
601. *S. nivalis* L. stängeln bladlös; rotbladen n. omv. äggrunda, sågade; blrna små, hvita eller rödlätta med kronblad af fodrets längd. — 2—5". — ♀ 7, 8. — S. B. 728.
 Fjelltrakt. r. Lad.

Fam. XLVII. RIBESIACEÆ, Bärbuskar.

Beskr. Buskar med skiftevisa blad och regelbundna bl. Blomfoder vidvext fruktämnet, med 5-deldt bräm; kronblad 5. ganska små; ståndare lika många; stift 2 mer eller mindre hopvexta; fruktämnet under blomman. Frukt ett enrummigt, mångfröigt bär med 2 fröfästen längs väggarna. — Hos oss 1 slägte med 4 arter.

217. RIBES.

602. *R. alpinum* L. (Må-bär) bladen 3-klufna; blrna gula, i upprätta klasor med skärm längre än blomskäften; bären små, röda; ofta 2-byggare. — 3—8'. — 5, 6. — S. B. 223. Skogsback. allm. till s. Österb. — Bären osmakliga.
603. *R. rubrum* L. (Röda vinbär) bladen 3—5-flikiga; blrna gula, i hängande klasor med m. korta skärm: bären röda. — 3—8'. — 5. — S. B. 199. Skogsback. hela landet. — Allmänt odlad, med smakliga, i hushållet och på apoteken begagnade bär, hvaraf äfven vin kan beredas.
604. *R. nigrum* L. (Svarta vinbär) bladen 3—5-flikiga, under hartsprickiga; blrna brungula i hängande klasor; bären svarta. — 4—6'. — 5. — S. B. 169. Skogsback. mest i kusttrakter: hela landet. — Allmänt odlad, till alla delar starkt aromatisk. Bären beg. som föreg. Bladen (unga) lemna ett välsmakande the.
605. *R. Grossularia* L. (Stickeibär, Krusbär) taggig; bladen 3-flikiga; blrna brungula, ensamma eller 2—3 på gemensamt skaft; bären stora, gulgröna. — 3—5'. — 5. — S. B. 133. Vid byar, förvildad Eg. F., Nyl., Tav. — Allmänt odlad med stora, smakliga, till sylter och vin begagnade bär.

Fam. XLVIII. RHAMNEÆ, Brakvedsbuskar.

Beskr. Buskar eller små träd med enkla, odeldta blad och små blr knippvisa i bladvecken. Blomfodertlikarna i knoppen kantlagda, ständ. motsatta de små kronbladen, till antalet 4—5. Frukt en 2—4-rummig bärlik stenfrukt, hvarje rum med ett ensamt frö. — Hos oss 2 arter af 1 slägte.

218. RHAMNUS.

606. *R. Frangula* L. (Brakved) utan tornar; bladen skiftevisa, helbräddade; blrna hvita, 2-könade, 2—5 i bladvecken med

5 stånd. och n. helt märke; bären röda, slutl. svarta, 2—3-fröiga. — 6 - 12'. — 6, 7. — S. B. 109.

Skog. hela landet. — Bären och barken nyttjas som färgämnen, den sednare äfven berömd såsom laxermedel. Veden lemnar det bästa kol till krutberedning.

607. *R. catharticus* L. (Getäppel) tornig; bladen motsatta, sågade; blrna gröngula, 2-byggare med 4 stånd. och 4 märken; bären gröna, slutl. svarta, vanl. 4-fröiga. — 4—10'. — 7. — S. B. 307.

Skog r. Ål., Eg. F. — Af mogna bär beredes en laxerande syrup (Syr. spinæ cervinæ) samt med tillsats af alun och pottaska en målarefärg—saftgröna.

Fam. XLIX. CALYCANTHEMÆ, Praktspiror.

Beskr. Örter (hos oss) med vanl. motsatta, hela blad och regelbundna blr i bladvecken eller (genom bladens förvandling till blomskärm) i ax eller klasar. Blomfoder sambladigt, fritt eller vidvext fruktämnet, med ett jemnt antal (2, 4, 6, 12) flikar, i knoppen kantlagda; kronblad fästade i foderpipen, af samma eller halfva antalet som fodrets flikar, sällan felande; ståndare af kronbladens antal eller dubbelt så många; stift och märke 1. Frukt ett 2—4-rummigt, flerfröigt fröhus med fröfäste i midten. Frön utan hvite. Hos oss 5 släkten med 11 arter.

Släkten och arter.

Blomfodret fritt	{ Foderflikar 12, kronblad 6 eller inga, stånd. 6 Peplis.
(<i>Lythariæ</i>).	
	{ Foderflikar 12, kronblad 6, stånd. 12 Lythrum.
	{ Foderflikar, kronblad och stånd. 2 Circeæ.
Blomfodret hopvext med fruktämnet	{ Foderflikar 4, kronblad 4, stånd. 8; frukten långsmal, med håriga frön (röda blr) Epilobium.
(<i>Onagariæ</i>).	
	{ Som föreg. men med hårlösa frön och gula blr Oenothera.

1. LYTHRARIÆ.

219. PEPLIS.

608. *P. Portula* L. bladen motsatta, spadlika eller ömv. ägg-runda; blrna små, oskaftade i bladvecken, vanl. utan krona. — 2—5". — ☉ 7, 8. — S. B. 592.

Diken, vattengropar Södr.

220. LYTHRUM.

609. *L. Salicaria* L. (Fackelblomster) bladen lancettlika med hjertlik bas, 2—3 i krans; blrna röda, i kransar, bildande ett stort ax. — 1—4'. — \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 256.
Stränd. allmän.

2. ONAGRARIÆ.

221. CIRCÆA.

610. *C. alpina* L. (Hexört) bladen motsatta, hjertlika, tandade, med hinnkantade skaft; blrna hvita på glatta skaft. — 3—5". — \mathcal{A} 6, 7. — S. B. 567.
Fukt. skogar, hela landet.

222. EPILOBIUM.

a) Bladen motsatta; stjälken med 2 upphöjda ränder.

611. *E. roseum* Schreb. stjälken m. grenig, upptill finhårig med äggrundt lancettlika, glest småtandade, skaftade blad; blrna röda. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 742.
Fukt. st., r. Eg. F.

b) Bladen motsatta; stjälken trind med 2 hvitludna ränder.

612. *E. origanifolium* Lam. bladen äggrunda, spetsiga, sågtandade, m. kortskaftade; blrna röda, sällan hvita. — 3—6".
 \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 707, 2.
Fjelltrakt. n. Österb. — Utan gräns öfvergående i följ.
613. *E. alpinum* L. bladen ovala—aflånga, trubbiga, n. helbräddade och n. utan skaft; blrna röda, sällan hvita. — 2—8".
— \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 707, 1.
Fjelltrakt. n. Österb.

c) Bladen motsatta; stjälken utan ränder, finluden (åtm upptill).

614. *E. palustre* L. (Kärr-mjölke) bladen lancettlika—jemnbreda, n. helbräddade; blrna blekröda, stundom hvita, med n. helt märke. — 3—15". — \mathcal{A} 7, 8.
Fukt. st. allmän.
615. *E. montanum* L. (Berg-mjölke) bladen äggrunda, sågtandade, m. kortskaftade; blrna blekröda, stundom hvita med 4-deladt märke. — $\frac{1}{3}$ —2'. — \mathcal{A} 7, 8.
Skog. till s. Österb.
616. *E. parviflorum* Schreb. bladen lancettlika, glest sågtan-

dade, n. oskaftade; blrna röda med 4-deladt märke. — 1—2'. — 2 7, 8.
Fukt. st. r. Ål.

d) Bladen skiftevisa.

617. *F. angustifolium* L. (*Chamaenerion* Scop. — Prakt-mjölke) bladen lancettlika; blrna stora, röda (sällan hvita), något oregelbundna, i lång, rikblommig klase. — 2—4'. — 2 7. — S. B. 130.

Skogsback. allmän. — Är en god fodervext och ökar mjölken hos kor. Rotskotten kunna begagnas som sparris och fröens sidenartade hår till väfnader, fint papper o. s. v.

223. OENOTHÉRA.

618. *O. biennis* L. (Gultraf) bladen lancettlika, skiftevisa; blrna m. stora, gula med långt ofvan fruktämnet hopvext foderpip och i spetsen intryckta, naggade kronblad. — 2—4'. — 2 7, 8. — S. B. 549.

Odl. st. r. Eg. F., Nyl. — Förvildad ur trädgårdar. Roten begagnas som sallat.

Fam. L. ROSACEÆ, Rosblommiga.

Beskr. Örter, buskar eller träd med skiftevisa, vanl. flikiga eller parbladiga blad med stipler och regelbundna blommor af dubbelt, sällan enkelt hylle. Blomfodret sambladigt, uppbärande kronblad och ståndare, fritt eller stundom hopvext med fruktämnet, vanl. 5- eller 10- (4- eller 8-) flikigt; kronblad 5, sällan felande; ståndare 1—talrika, vanl. 4 gånger så många som kronbladen; fruktämnen talrika, ställda i spiral på ett upphöjdt (hos Rosen konkavt) fäste eller färre (1—5) uti enkel krans, stundom hopvexta med hvarandra och med fodret; stift och märken enkla, af fruktämnens antal. Frukten af 1- (sällan fler-) fröiga karpeller, vanl. fria, ofta saftiga (stundom bildas, ehuru karpellerna sjelfva äro torra och saftlösa, en saftig frukt af blomfodret såsom hos Rosen, eller fruktfästet såsom hos Smultronet). Fröen utan hvite. — 15 släkten med 39 arter.

Denna fam. söndras lätt i 3 (ofta skilda) under-familjer, neml.:

1. **Senticosæ:** karpellerna fria eller torra, inneslutna inom fodret.
2. **Pomaceæ:** karpellerna 2—5, hopvexta med hvarandra och med fodret till ett saftigt äpple eller bär.
3. **Drupaceæ:** karpell (genom felslagning) ensam, stenfrukt.

Släkten och arter.

	Karpellerna 1—2, inneslutna i det hårdnande, torra fodret.	Kro- na 0, stån- dare 4.	Fodret grönt, 8- klufvet	Alchemilla.
			Fodret rödt, 4- klufvet	Sangvisorba.
		Krona 5-bladig, ståndare 12—20		Agrimonia.
			Karpellerna torra med ett långt, upptill krok- likt spröt	Geum.
	Kar- peller- na tal- rika, en- fröiga.	Fodret 10-(8)- kluf- vet.	Karp. torra utan spröt, fodret m. stort, färgadt (bruna blr)	Comarum.
			Karp. torra utan spröt, fodret mindre eller fö- ga större än kronan, grönt (gula blr)	Potentilla.
			Karp. torra, men sittan- de på ett saftigt fäste (hvita blr)	Fragaria.
		Fodret	Karp. saftiga, bildande ett sammansatt bär	Rubus.
		5-kluf- vet.	Karp. torra, inneslutna i den köttiga, färgade foderpipen: taggiga bus- skar med stora blr och röda frukter (njupon)	Rosa.
		Karpellerna 5—10 i enkel krans, fler- fröiga		Spiræa.
	Pomaceæ.	Stift 2—4:	Buskar med helbräddade blad och i spetsen öppet bär	Cotoneaster.
			Buskar med flikiga blad och slutna bär med nötlika rum	Cratægus.
		frukten bärlik.	Träd med parbladiga eller parflikiga blad och bär med hinnväggiga rum	Sorbus.
			Stift 5: frukten äpple (stort bär med hinnväggiga rum)	Pyrus.
	Drapaceæ:	Träd eller buskar med saftig stenfrukt och slät sten		Prunus.

1. *SENTICOSÆ.*224. *ALCHEMILLA.*

619. *A. vulgaris* L. (Daggkåpa) bladen njurlika, handnerviga, veckiga, 5—9-flikiga; blrna små, gyttrade, gulgröna. — 3—8". — ¶ 5, 6. — S. B. 261.
Äng. allmän. — God fodervext.

225. *SANGVISORBA.*

620. *S. officinalis* L. (Blodtopp) bladen parbladiga; blrna mörkröda i täta, aflånga hufvuden. — 1—2'. — ¶ 7, 8. — S. B. 305.
Fukt. äng. r. Nyl. — Fordom officinell.

226. *AGRIMONIA.*

621. *A. Eupatoria* L. (Åkermönja) bladen olikparigt parbladiga med aflånga, n. ända till basen grofsågade, under mjukludna småblad; blrna gula i långsmal klase; fruktfodret ofvanpå betäckt med borst, de yttre utstående. — 1—2½'. — ¶ 7. — S. B. 99.
Skugg. st. r. Ål., Eg. F., Tav., Sav. — Ger ull en varaktig gul färg.
622. *A. pilosa* Led. som föreg. men med vid basen helbräddade, under endast på nerverna finhåriga småblad och uppräta foderborst. — ¶ 7.
Sällsynt Tav., s. Kar., Lad.

227. *GEUM.*

623. *G. urbanum* L. (Nejlikrot) rotbladen parbladiga med stort 3-flikigt uddblad; stjelkladen 3-delade med stora stipler; blrna uppräta, gula; kronbladen utan tydlig klo. — 2—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 94.
Skugg. st. allm. Södr. — Roten är aromatiskt luktande och lemnar en etherisk olja; begagnas såsom magstärkande och svettdrifvande (surrogat för chinabarken); lägges i öl och dricka att bevara från surning.
624. *G. intermedium* Ehrh. som föreg. men med något lutande blr och kronblad med kort klo. — ¶ 6, 7.
Sällsynt Eg. F. — Är en medelform mellan föreg. och följ. och anses hybrid af dessa.
625. *G. rivale* L. (Får-pupper) bladen n. som föreg. men med små stipler; blrna lutande med klocklikt, brunt foder och

omv. hjertlika, gulröda med klo försedda kronblad. — 1—1½'. — ¶ 5, 6. — S. B. 231.

Äng. allm. — Roten mindre aromatisk än hos *G. urbanum*.

228. CÔMARUM.

626. *C. palustre* L. (Kråk-klöfver) bladen 2—3-pariga med uddblad; fruktfästet svampigt uppsväldt. — 1—1½'. — ¶ 6, 7. — S. B. 310.

Kärr. allmän. — Roten ger gul och röd färg.

229. POTENTILLA.

a) Alla bladen 3-fingrade; blomdelar vanl. 4-taliga.

627. *P. Tormentilla* Scop. (*Torm. erecta* L. — Blodrot) stjelkbladen oskaftade med lancettlika, djupsågade småblad och stora, 3—5-klufna stipler (hvarigenom bladen synas vara 5-fingrade). — 2—8". — ¶ 6—8. — S. B. 19.

Äng. skog. till s. Österb. — Roten är officinell, såsom adstringerande (i rödsot o. a.). Begagnas äfven till garfning och rödfärgande af läder.

b) Alla bladen 3-fingrade; blomdelar (liksom hos följ.) 5-taliga.

628. *P. norvegica* L. bladen skaftade med bredt lancettlika, djupsågade, under håriga småblad; blommorna små: kronbladen kortare än fodret. — ½—2'. — ☉, ☽ 6 8. Back. etc. r. hela landet.

c) Rotbladen 5-fingrade.

629. *P. alpestris* Hall. (*P. maculata* Pourr., *P. salisburgensis* Hænk.) stjelken uppstigande med mest 3-fingrade blad; småbladen omv. äggrunda; kronbladen med en mörkare brandgul fläck vid basen. — 3—6". — ¶ 5, 6.

Back. Vestr., Nyl.

630. *P. reptans* L. stjelken krypande med skaftade, 5-fingrade blad; blorna stora, ensamma, på långa skaft från bladveckan. — 1—3'. — ¶ 7, 8. — S. B. 709.

Äng. etc. r. Ål.

631. *P. argentea* L. stjelken n. upprät med oskaftade, mest 5-fingrade, under hvitludna blad; blorna små, i grenig vippa. — ½—1½'. — ¶ 6, 7. — *b) virescens*: liten med under n. gröna blad.

Torra st. allm. till s. Österb.

α) Bladen parbladiga.

632. *P. anserina* L. (Gås-ört) stjelken krypande, bladen mångpariga, under vanl. hvithåriga; blrna ensamma, långskaf-tade. — 2 7, 8. — S. B. 152.
Gård., väg. allmän. — Varierar mycket.

230. FRAGARIA.

633. *F. collina* Ehrh. (Backsmultron) frukten n. klotrund, vid basen omsluten af det uppstående fodret, fastsittande vid sitt fäste; bladen 3-fingrade. — 2—6". — 2 5, 6. — S. B. 548.
Back. r. Nyl.
634. *F. vesca* L. (Smultron) fodret vid fruktmognaden nedböjdt, frukten lätt lossnande från sitt fäste; blomskaftens hår tilltryckta; bladen 3-fingrade. — 2—6". — 2 5, 6. — S. B. 16.
Back. etc. allmän. — De s. k. bären af denna och de öfriga arterna äro välsmakande, söta och saftiga, och rekommenderas emot podager och stenplågor. Tjena äfven till beredning af vjn, ättika och bränvin.
635. *F. elatior* Ehrh. (Jordgubbar) som föreg. men större och med rakt utstående hår på blomskaften. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 5, 6.
Sällsynt Nyl. — En allmänt odlad och trol. genom odling uppkommen form, som åter förvildats.

231. RUBUS.

α) Örter.

636. *R. Chamæmorus* L. (Hjortron) 2-byggare; bladen njurlika, 5—7-flikiga; blommorna hvita, ensamma på stjelken; frukten röd, slutl. gul. — 4—8". — 2 6. — S. B. 469.
Kärr, hela landet. — Frukten utmärkt saftig och läskande, angenämt syrlig, men utan arôm. — Af saften kan genom gäsning beredas vin.
637. *R. arcticus* L. (Åkerbär) stjelken upprät utan refvor, 1—3-blommig; bladen 3-fingrade; blrna röda (ofta med 6—8-taliga delar); frukterna af talrika småbär, hvita—svartröda. — 3—10". — 2 6. — S. B. 26.
Äng., dikeskanter allmän isynnerhet mot norden. — Frukterna mycket aromatiska, till lukt och smak öfverträffande nästan alla Europas vilda frukter. Af dem kunna tillredas ypperliga viner, äfvensom de, insyltade, i norra delen af landet kunde utgöra en ej så obetydlig exportvara.
638. *R. saxatilis* L. (Stenbär) stjelken borsthårig, flerblommig med mycket långt krypande refvor; bladen 3-fingrade; blrna

hvita, kronbladen uppstående, föga längre än fodret: frukterna röda, af få småbär. — 1—2'. — 4 6. — S. B. 349. — *b) hybridus*: kronbladen rödlätta, längre än fodret. Steniga ängsback. allmän. — Fruktarna saftiga, men utan synnerlig smak.

b) Buskar.

639. *R. idæus* L. (Hallon) stammen upprät, borsttaggig; bladen parbladiga, 1—2-pariga, under hvitludna: blrna hvita med små, aflånga kronblad; frukten röd. — 3—5'. — 6, 7. — S. B. 181.

Stenbackar, allmän. — Fruktarna saftiga, välsmakande, men ofta angripna af mask. Saften kan beredas till sirap och vin, är i hushållet allmänt använd och begagnas äfven på apoteken, såsom ett lindrigt svettdrifvande medel.

640. *R. cæsius* L. (Blåhallon) stammen nedliggande, något blåaktig med små, raka taggar; bladen 3-fingrade; blrna stora, hvita med omv. ägggrunda kronblad; frukten blå. — 6, 7. — S. B. 241.

Sten. st. r. Ål. — Fruktarna komma nära föreg.

232. ROSA.

a) Taggarna raka; småbladen enkelt sågade.

641. *R. carelica* Fr. (*R. acicularis* Lindl.) taggarna tätt sittande: frukterna aflånga, sneda, mot spetsen glandelhåriga, liksom deras skaft; småbladen aflånga—ägggrunda, under gråaktiga: blrna röda. — 6.

Backar r. Tav.—Kar.

642. *R. cinnamomea* L. (*R. cinerea* Sw. — Kanelrosor) taggarna glesa, mest parvisa vid bladveckan; frukterna klotrunda, glatta, liksom deras skaft; småbladen aflånga—omv. ägggrunda, under askgrå; blrna röda. — 6. — S. B. 553.

Skogsback. hela landet. — I trädgårdar odlad med dubbla blr.

b) Taggarna raka; småbladen fint dubbelsågade.

643. *R. mollissima* Fr. frukterna klotrunda med glandelhåriga skaft; småbladen tätt gråludna, ovala—n. runda, vanl. trubbiga; blr röda eller hvita. — 6, 7.

Ängsback. etc. Ål.—Nyl.

644. *R. tomentosa* Sm. frukterna ovala med glandelhåriga skaft; småbladen småludna, ovala, vanl. något spetsiga; blrna röda eller hvita. — 6, 7. — S. B. 571.

Ängsback. r. Äl., Nyl. — Mycket nära föreg., svårskild utan frukter.

c) Taggarna krökta, klolika; småbladen enkelt sågade.

645. *R. coriifolia* Fr. fruktämnen rundade, stund. päronlika, med qvarsittande foderflikar och m. korta, glatta skaft; bladen småludna, tjocka, ojemna; blrna röda eller hvita. — 6.

Back. r. Eg. F. — Svår att skilja från följ. utan frukter.

646. *R. dumetorum* Thuill. fruktämnen elliptiska med snart affallande foderflikar och glatta skaft; bladen småludna; blrna röda. — 6, 7.

Back. etc. r. Sat., Nyl., s. Kar.

647. *R. canina* L. (Hund-rosor) fruktämnen äggrunda—atlånga med affallande foderflikar och glatta skaft; bladen glatta; blrna röda eller hvita. — 6, 7. — S. B. 29, 541.

Back. etc. Södr. — Blir högre än någon af de föreg. arterna (till 10'), ofta odlad i trädgårdar under namn af enkel törnros. Veden är mycket hård; och begagnas af snickare till inlagda arbeten. Af kronbladen fås potpourri, samt rosenvatten och olja. Njuponen begagnas i hushållet. — De märkvärdiga, röda, taggiga utvexter, som ofta bildas på rosenbuskar och orsakas af en liten insekt, voro fordom i stort rop mot allehanda sjukdomar.

233. SPIRÆA.

648. *S. Ulmaria* L. (Elg-ört) bladen parbladiga med få parblad och stort 3-klufvet uddblad; blrna hvita i stor och m. grenig vippa; karpellerna vridna. — 2—4'. — ¶ 6, 7. — S. B. 189.

Äng. allmän. — Blrna välluktande; begagnade som thé äro de svetttdrivande.

649. *S. Filipendula* L. (Perlbands-rot) bladen parbladiga med talrika, små parblad, utan större uddblad; blrna hvita eller något rödlätta i vippa; karpellerna raka. — 1—1½'. — ¶ 7. — S. B. 154.

Torra äng. Äl., Eg. F. — Roten angenämt luktande, med talrika knölar, som innehålla stärkelse och kunna begagnas som brödämne.

2. POMACEÆ.

234. COTONEASTER.

650. *C. vulgaris* Lindl. (*Mespilus Coton.* L. — Oxbär) bladen ovala, helbräddade, under gråludna; blrna små, hvita eller

rödlätta, 1—3 i bladvecken; bären röda. — 2—4'. — h 5, 6.
— S. B. 295.

Skogsback. Sydl., Lad., Sat.

235. CRATÆGUS.

651. *C. Oxycantha* L. (Hagtorn) tornig; bladen 3- (5-) flikiga; blrna hvita, n. i flock, vanl. med 2 stift; bären röda. — 8—10'. — h 5, 6 — S. B. 157.

Skogsback. r. Ål. — Busken har en ganska hård ved; bären mjöliga.

236. SORBUS.

652. *S. Aucuparia* L. (*Pyrus* S. B. — Rönn) bladen parbladiga, under gröna; blrna hvita i vippa; bären röda. — 5, 6. — S. B. 145.

Byar, skogskanter allmän. — Träd, som uppnår 60 fots höjd, och gerna trifves i människors närhet, ja äfven i Lapp-land omger innevånarnes boningar. Hela trädet har en egen lukt och dess blr äro starkt doftande. Veden är duglig till hvarjehanda arbeten. Bären äro skarpt sura, kunna beredas till vin, bränvin och ättika.

653. *S. Fennica* Kalm (*S. hybrida* L. — Oxelrönn) bladen vid basen parbladigt delade, upptill endast flikiga och sågade, under hvitludna; blr och bär som föreg. — 5, 6.

Byar, ängsback. r. Ål., Eg. F. — Träd, stående midt emellan rönn och oxel. Bären sötsura.

654. *S. scandica* Fr. (*Cratægus Aria* L., *Pyrus Aria* S. B. — Oxel) bladen aflångt äggrunda, inskuret flikiga och sågade, under hvitludna; blr och bär som föreg. — 6. — S. B. 45.

Byar, back. r. Eg. F. — Lägre träd, användbart såsom rönnen.

237. PYRUS.

655. *P. Malus* L. (Äppleträd) bladen rundadt äggrunda, finsågade, glatta; blrna hvita, med vid basen hopvexta stift, i oskaftad flock. — 5, 6. — S. B. 229.

Äng. back. r. Södr. — Trädet i vildt tillstånd tornigt med små, sura frukter; i södra delen af landet allmänt odladt i tallösa varieteter, med sötsur, söt, genomskinlig frukt etc. Äfven af vilda äppel (väl mogna) kan genom gäsning beredas en dryck, kallad cider, allmänt begagnad i Tyskland etc. — Veden är ett godt virke.

3.. DRUPACEÆ.

238. PRUNUS.

656. *P. Padus* L. (*Cerasus* DC. — Hägg) bladen ovala, hvasst sågade; blrna hvita i hängande klasar; frukterna svarta med rund sten. — 5. — S. B. 121.

Löfskog, back. allmän. — Vanl. lägre (20 30' högt) träd med egen (för hästar mycket vidrig) lukt. Veden god, i Frankrike bearbetad under namnet Lucie-träd. Stenfrukterna ej osmakliga, användbara till beredning af vin och ättika. Kärnorna ge en god olja, men innehålla, liksom bittermandeln, ett m. skarpt gift, blåsyra.

657. *P. spinosa* L. (Slån) tornig; bladen n. lancettlika, finsågade; blrna hvita, ensamma eller parvisa; frukterna blåaktiga med plattad sten. — 5. — S. B. 151.

Back. r. Äl. — 6—8' hög, mycket taggig buske med stenfrukter användbara såsom häggens. Blr och späda blad, lagda i hett vatten och torkade, utgör ett godt och hälsosamt thé.

~ Anm. *Prunus Cerasus* (Kersbärsträd). upptagen i Lönnrots Suomen Kasvisto, kan ej, om äfven någon gång förvildad, med större skäl, än andra hos oss allmänt odlade vexter, räknas till vår flora.

E. (11:e klassen.)

COROLLIFLORE. Kronblommiga.

Örter (alla våra ¹) med dubbelt hylle ² af foder och sambladig, regelbundet 5-flikig ³ eller oregelbunden krona. Ståndarne af kronflikarnes antal eller hos oregelbundna blr färre (4, 2): fästade på kronan. ⁴ Fruktämnet fritt (sällan nedtill hopvext med fodret ⁵), moget fler- (minst 4-) fröig ⁶ frukt.

Undantag: 1) *Solanum Dulcamara*, buske. 2) *Glaux* med enkelt färgadt hylle. 3) *Trientalis*, *Lysimachia* med 6—8; arter af *Gentiana*, *Cuscuta* samt fam. *Plantagineæ* med 4 kronflikar. 4) *Campanulaceæ* ha ståndarne fria från kronan. 5) *Campanulaceæ*, *Samolus*. 6) 2 frön finnas hos arter af famm. *Convolvulacæ* och *Plantagineæ* samt hos sl. *Melampyrum*; nötlik frukt hos *Plumbagineæ* och *Littorella*.

Familjer.

Frön uti frö- hus (eller bär).	1, en- rum- migt*).	Frukt- ämne Märke 1, frö- fäste i mid- ten.	Stift och märken 5; frukten en-fröig	Plumbagineæ (LI).																
					Blr regelbundna; de 4 ståndarne skiftevi- sa med kronflikarne	Plantagineæ (LII).														
							Blr regelbundna, stånd. 5—8, motsatta kron- flikarne	Primulacæ (LIII).												
									Blr oregelbundna, stånd. 2	Lentibulariæ (LIV).										
											Märken 2, fröfästen på frö- husets skal (fröhuset stund. n. 2-rammigt)	Gentianeæ (LV).								
													Fruktämnen 2 med gemensamt märke: ståndarne hopvexta	Asclepiadeæ (LVI).						
															Stånd. 5, n. regelbund- na blr, frön talrika	Solanaceæ (LVII).				
																	Stånd. 4 eller 2, ore- gelbundna blr	Personatæ (LVIII).		
																			Märken 2, regelbundna blr, frön 2—4	Convolvulacæ (LIX).
Fruktämnet 2—3-rummigt, hopvext med fodret; stånd. fria från kronan	Campanulacæ (LXI).																			

*) Tvenne släkten (*Lathræa*, *Limosella*), hvilka, ehuru de ha

Frukt af 4 smånötter } Stånd. 5 Boragineæ (LXII).
 med gemensamt stift. } Stånd. 4 eller 2 . . . Labiatae (LXIII).

Fam. LI PLUMBAGINEÆ, Trift-artade.

Beskr. Örter med tufvad rot och skiftevisa eller (hos vår art) från roten uppkommande, hela och helbräddade blad. Blr samlade i ax eller (hos vår art) i hufvud inom hinnaktiga skärm, med 5-tandadt, veckadt, hinnaktigt foder, 5 hopvexta eller nästan fria kronblad, 5 ståndare motsatta kronbladen samt 5 stift och märken. Frukten enfröig, nötlik. — Hos oss en enda art:

239. ARMERIA.

658. *A. elongata* Koch (*A. vulgaris* Willd., *Statice Armeria* L. — Trift) stängeln glatt med n. trådsmala blad från roten; de yttre skärmfjällen uddspetsiga; blrna ljusröda. — 1—1½'. — ¶ 6, 7.
 Torra st. vid kusten Eg. F., Nyl.

Fam. LII. PLANTAGINEÆ, Grobladsvexter.

Beskr. Örter med hela blad från roten och små blr i tätt ax (sällan ensamma). Fodret 4-deldt; kronan hinnaktig och kvar-sittande, sambladig med 4-klufvet bräm; ståndarne 4 med långa strängar; stift och märke 1. Frukt ett kringskuret fröhus med fröfäste i midten (sällan nötlik). — Hos oss 5 arter i 2 släkten.

Släkten och arter.

Blr en-könade, ensamma; stånd. fria från kronan;
 nötlik frukt Littorella.
 Blr 2-könade i ax; stånd. fästade på kronan; flerfröigt
 fröhus Plantago.

240. LITTORELLA.

659. *L. lacustris* L. (Strandpryl) hanblman ensam, skaftad; honblrna oskaftade utan foder, men med ett 2-3-bladigt svepe och 2-likig krona, sittande i bladvecken; bladen syl- lika från roten. — 1—2". — ¶ 6—8. — S. B. 532.
 Stränd., i vattenbrynet r. Eg. F., Tav.

enrummigt fröhus, ej höra hit, utan till fam. Personatae, igen- kännas genom sina 4 olikalånga ståndare.

241. PLANTÁGO.

660. *P. marítima* L. (Strand-kämpar) bladen jembreda, köttiga och rännformiga; axet jembredt; fröhusen mest 2-fröiga. — 2 6". — 4 7.
Hafsstrand. till s. Österb. — Är salthaltig och kan begagnas till sodaberedning; bladen kunna ätas som sallat.
661. *P. lanceolata* L. (Knopp-kämpar) bladen lancettlika, glesstandade; axet äggrundt eller klotformigt; fröhusen 2-fröiga. — 5—12". — 4 5—7. — S. B. 632.
Torra st. Södr. — Är en god fodervext, som äfven skall odlas i England. Fröen (hos våra och isynnerhet utländska arter) skakade i vatten, lemna ett ymnigt slem, begagnadt i ögonsjukdomar och vid tvättning af finare tyger.
662. *P. media* L. (Slåss-kämpar) bladen ovala eller äggrunda, n. helbräddade, ludda; axet aflångt, m. tätt; fröhusen 2—4-fröiga. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 6, 7. — S. B. 631.
Äng. Södr.
663. *P. major* L. (Groblad) bladen äggrunda, glesstandade, glatta; axet långsmalt; fröhusen mångfröiga. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 4 7, 8. — S. B. 93.
Väg., strand. etc. allmän. — Bladen begagnas utvertes, friska till renande och läkande af sår, samt invertes mot blodflöde etc.

Fam. LIII. PRIMULACEÆ, Vif-artade.

Beskr. Örtor med regelbundna blommor. Fodret 5- (sällan 6—7-)flikigt; kronan likaledes (hos *Glaux* 0; ståndarne af kronflikarnes antal och motsatta dem; stift och märke 1. Frukten ett enrummigt, flerfröigt fröhus med fröfäste i midten. — Hos oss finnas 6 släkten och 11 arter.

Släkten och arter.

Blad och blomstängel	}	Kronpipen öppen och bar .	Primula.
från roten, blr i flock.			Kronpipen slutet och fjällig
			Hylle enkelt, färgadt <i>Glaux</i> .
Bladig	}	Hylle	Fodret fritt, kronan stjernlik, ståndare vanl. 7 (blr hvita) <i>Trientalis</i> .
			stjelmk.
belt. { Fodret hopvext med fruktämnet, stånd. 5 <i>Samolus</i> .			

242. PRÍMULA.

664. *P. veris* L. (*P. officinalis* Jacq. — Gulvifva, Oxläggga) bladen äggrunda, finludna, skrynkliga, naggade, smalt nedlöppande på skaften; blrna gula med tratt-lik krona. — 3—6". — 2 4, 5. — S. B. 5.
Äng., skogsback. Sydl., Lad., Österb. — De väluktande blrna nyttjas som thé, samt till beredning af vin och mjöd. Roten luktar af anis och ger god smak åt dricka. Bladen om våren till sallat.
665. *P. farinosa* L. (Blå-vifva) bladen smalt omv. äggrunda, ofvan glatta, under hvitmjöligen, småtandade; blrna gredelina, flere tillsammans, med foder n. af kronpipens längd och bredt omv. hjertlika kronflikar. — 3—5". — 2 5, 6. — S. B. 442.
Fukt. äng. r. Ål., Eg. F., n. Österb.
666. *P. stricta* Horn. bladen n. glatta, aflånga, småtandade; blrna gredelina, små, få i flocken, med foder m. kortare än kronpipen och smalt omv. hjertlika kronflikar. — 3—6". — 2 6, 7.
Fukt. äng. n. Österb.
667. *P. finnmærkica* Jacq. (*P. sibirica* Jacq., *P. norvegica* Retz.) bladen ovala—äggrunda, glatta, helbräddade; blrna gredelina, 1—3 i flocken, med foder n. af kronpipens längd. — 3—5". — 2 7, 8. — S. B. 530.
Strandäng. r. Österb.

243. ANDRÓSACE.

668. *A. septentrionalis* L. (Hillsko) bladen lancettlika, glest sågtandade; blrna små, hvita, flere i flocken, med kort svepe. — 2—5" — 2 5, 6. — S. B. 483.
Sand. ställ. r. Lad.

244. GLAUX.

669. *G. maritima* L. (Strandling) bladen köttiga, aflånga, motsatta; blrna röda, oskaftade i bladvecken. — 2—6". — 2 7, 8. — S. B. 443.
Hafsstr. allm. Sydl., Vestr. — Sodahaltig, god fodervext, äfven tjenlig till sallat.

245. TRIENTALIS.

670. *T. europæa* L. (Dufkulla) bladen ovalt lancettlika, helbräddade, n. i krans; blrna hvita, ensamma. — 4—8". — 2 5, 6. — S. B. 591.
Skog. allmän.

246. LYSIMACHIA.

671. *L. vulgaris* L. (Lysing) bladen bredt lancettlika, vanl. 3 i krans; blrna i vipa, gula, med 5-taliga blomdelar och nederst hopvexta ståndarsträngar. — 2—3'. — ♀ 7. 8. — S. B. 345.
Stränd. allmän. — Ger gul färg.
672. *L. Numularia* L. bladen motsatta, rundade; blrna som föreg., ensamma i bladvecken; stjelen krypande. — 3—10". — ♀ 7.
Fukt. st. r. Ål.
673. *L. thyrsoiflora* L. (*Naumburgia* Reich.) bladen lancettlika, motsatta; blrna små, gula, i täta klasar ur bladvecken, vanl. med 6-taliga blomdelar. — 1—1½'. — ♀ 7.
Vatten, allmän.

247. SÁMOLUS.

674. *S. Valerandi* L. bladen skiftevisa, bredt spadlika; blrna små, hvita i glesa klasar i stjelen topp; blomskafven med skärm på midten. — 3—10". — ☉ 7, 8.
Hafsstränd. r. Nyl.

Fam. LIV. LENTIBULARIÆ, Blåsört-artade.

Beskr. Vatten- eller kärr-vexter med blad från roten och oregelbundna blr på stängel. Blomfodret 2-läppigt, kronan 2-läppig med sporre, ståndare 2 med enrummiga knappar, stift och märke 1. Frukten 1-rummigt fröhus med fröfäste i midten; fröen utan hvite. — Hos oss 2 släkten, 4 arter.

Släkten och arter.

Blomman ensam med 2-läppigt 5-klufvet foder, bladen hela *Pingvicula*.
Blrna klasvisa med 2-delt foder, bladen hårfint delade med blåsor *Utricularia*.

248. PINGVICULA.

675. *P. vulgaris* (Fetört) blman blå med en syl-lik sporre af kronans längd; bladen aflånga, helbräddade, något köttiga. — 2—5". — ♀ 5—7. — S. B. 36.
Fukt. äng. r. Ål., Nyl., n. Kar., n. Österb. — Bladen begagnas, liksom daggörten (362) till beredning af tätmjölk: spenvarm mjölk silas på färska blad eller ock gnidas kärlets kanter med bladen.

249. UTRICULARIA.

676. *U. vulgaris* L. (Blås-ört) bladen pardeldta; blrna brandgula med kägel-lik, fri, utstående sporre; öfra läppen föga högre än nedra läppens bas. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 7, 8. — S. B. 572.
Stillast. vatt. hela landet.
677. *U. intermedia* Hay. bladen klynnedeldta; blrna svafvelgula med hög öfverläpp och kägel-lik, fri, tilltryckt sporre. — 3—5". — 4 7, 8. — S. B. 561.
Kärr. hela landet.
678. *U. minor* L. bladen klynnedeldta: blrna blekgula med hög öfverläpp; nedre läppen kölad af den vidvexta, korta sporen. — 2—3". — 4 7. — S. B. 585.
Diken etc. hela landet.

Fam. LV. GENTIANEÆ, Gentianeer.

Beskr. Beska örter med regelbundna blommor. Fodret (vanl.) 4 5-klufvet; kronan med lika många flikar. efter blomningen vissnande och qvarsittande; ståndare 4. 5; stift 1 med 2 märken. Frukten 1-rummigt eller n. 2-rummigt, 2-skaligt fröhus med fröfäste på skalen. Fröen talrika med hvite. — 3 släkten med 6 arter.

Släkten och arter.

Bladen hel- (Stånd. med raka knappar, stift m. kort Gentiana.
bräddade och (Stånd. med vridna knappar, stiftet
motsatta. (tydligt (fröhuset n. 2-rummigt) . . Erythraea.
Bladen skiftevisa, 3-fingrade; kronan invändigt hårig Menyanthes.

250. GENTIANA.

679. *G. Pneumonanthe* L. (Höstklocka) bladen jemnbreda: blrna m. stora, blå, klocklika; kronan glatt, med 5 större och 5 mindre flikar. — 4—10". — 4 7, 8. — S. B. 651.
Äng. r. s. Kar. — Fordom begagnad mot lungsot.
680. *G. campestris* L. (Fältsöta) bladen äggrundt atlånga, vid roten omv. äggrunda; blrna rödvioletta med 4-taliga blomdelar; fodret olikformigt af 2 större och 2 mindre flikar, kronan i pipöppningen hårig. — 3—8'. — 7, 8. — S. B. 278.
Betesmark etc. Syd.

681. *G. Amarella* L. (Ängsöta) bladen som föreg.; blrna violetta, med vanl. 5-taliga blomdelar och n. likformiga foderflikar; kronan hårig. — 2—8". — ☉ 6—10. — *b) linulata*: stjelkbladen smala, trubbiga.
Fukt. äng. Södr. *b)* n. Österb.

251. ERYTHRÆA.

682. *E. littoralis* Fr. (*E. linnæifolia* Hn.) alla bladen n. jemnbreda; blrna röda, i klynnedelad vippa, med foder n. af kronpipens längd; stjelkarne vanl. flere, i toppen grenade, trubbkantiga. — 3—6". — ☉, ☽ 7, 8. — S. B. 579, 1. — *b) minor*: med talrika, gyttrade blr.
Stränd. Sydl., Sat.
683. *E. pulchella* Fr. bladen äggrunda; stjelken hvasskantig, ensam. antingen enkel och enblommig eller n. från basen klynnedelad; blrna röda, fodret kortare än kronpipen. — 1—3". — ☉, ☽ 7, 8. — S. B. 579, 2, 3.
Stränd. Ål.—Nyl. — Denna och föreg. föga skiljda från den större *E. Centaureium* (*Gentiana* L.) hvarmed de af Linné förenades. De innehålla bittra ämnen och kunna användas som följ.

252. MENYANTHES.

684. *M. trifoliata* L. (Vattenklöfver) blrna i tät klase på stängel från rotstocken, inuti hvita, utvändigt rödlätta. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☿ 6. — S. B. 22.
Kärr. allmän. — Är officinell (under namnet *Trifolium aquaticum*): dekokt på bladen nyttjas mot frossor, mask, skörbjugg och magsjukdomar, samt äfven i djursjukdomar, och vid ölbrygd i stället för humla. Roten nödbrödsämne.

Fam. LVI. ASCLEPIADEÆ, Tulkörter.

Beskr. Örter (eller buskar) med motsatta blad och regelbundna blommor. Fodret 5-deldt, kronan 5-klufven med bikrona i pipöppningen; ståndare 5 med hopvexta strängar och tvårummiga knappar: i hvarje knapprum bildas en vaxartad pollenmassa, hvilka 2 och 2 genom ett trådlikt utskott förenas och fästas vid märkets hörn; fruktämnena 2 med korta stift och gemensamt, 5-kantigt märke. Frukten 2 fria fröhölsor med talrika, hårbärande frön. — Fam. tillhör de heta länderna: hos oss enda art:

253. CYNANCHUM.

685. *C. Vincetoxicum* Br. (*Asclepias* L., *Vincetoc. officinale* Mönch. — Tulkört) bladen hjertlikt äggfunda, långspetsade; blorna hvita, flockvisa i toppen och bladvecken. — 1—2'. — ¶ 6, 7. — S. B. 249.

Sten. st. Äl., Eg. F. — Roten urin- och svett-drifvaude, begagnad mot vattensot och förgift.

Fam. LVII. SOLANACEÆ, Bolmört-artade.

Beskr. Örter eller buskar med skiftevisa blad och regelbundna eller obetydligt sneda blr. Fodret 5-deldt; kronan 5-flikig, i knoppen veckad; ståndare 5; stift och märke 1. Frukten 2-runnigt bär eller fröhus med talrika frön. — Hos oss 4 släkten med 6 arter, hvaraf dock sl. *Verbascum* vanl. föres till följ. fam. (genom sina i knoppen tegellagda kronflikar).

Släkten och arter.

- Frukten saftigt bär, kronan hjul-lik; ståndarknappar tätt hopsittande Solanum.
Fruk-
ten
torrt	Kro-
nan	Fröhuset glatt, öppnande sig med lock i toppen	Hyoscyamus.
frö-
hus.	Kronan hjul-lik, något oregelbunden; fröhuset 2-skaligt		Verbascum.

254. SOLANUM.

686. *S. Dulcamara* L. (Qvesved) liten slankig buske med äggfunda eller spjutlika blad, mörkt violetta blr i klynnedelad vippa och röda, något aflånga bär. — 1—5'. — 7, 8. — S. B. 20.

Steniga st. hela landet. — Är starkt giftig och har en döfvande lukt. Bären purgera och verka kräkning, i mängd förtärda ganska farliga (30 bär döda en hund inom 3 timmar). Såsom motgift begagnas kräkmedel, samt ättika ut- och invändigt. Barken på unga grenar smakar först bitter sedan söt. The härpå har begagnats mot gikt och utslag, men bör nyttjas med varsamhet.

687. *S. nigrum* L. enårig ört med äggfunda, vanl. något bugtiga, n. glatta blad, hvita (eller svagt violetta) flockvisa blr

och svarta (stundom gröna) runda bär. — 1—2'. — 7, 8. — S. B. 61.

Odl. st. Eg. F., Nyl. — Illaluktande och narkotisk som föregående.

255. HYOSCYAMUS.

688. *H. niger* L. (Bolmört) klibbhårig; bladen omfattande, tlikiga; blrna smutsgrå med violetta ådror, något olikformiga, ensamma i bladvecken. — D 7, 8. — 2—3'. — S. B. 21.

Bebodda st. till s. Österb. — Illaluktande och ganska giftig, åstadkommer den yrsel, konvulsioner och döden. Motgift är kräkmedel och ättika. Rötterna likna palsternackor och ha stundom blifvit dermed förblandade. Af fröen pressas olja (*Oleum hyoseyami*).

256. DATŪRA.

689. *D. Stramonium* L. (Spikklubba) bladen glatta, äggrunda, groftandade eller tlikiga; blrna hvita, m. stora. — 1—3'. — \odot 7, 8. — S. B. 43.

Gat. r. Eg. F., Nyl. — Här och der odlad, samt någongång förvildad. Till alla delar starkt giftig, isynnerhet de njurlika fröen. Är officinell liksom föreg.

257. VERBASCUM.

690. *V. Thapsus* L. (Kungsljus) brunullig; bladen ovala, nedlöpande på stjelen; blrna gula i tätt ax; stånd. med lika stora enrummiga knappar men olika strängar, 3 hvitludna. 2 n. glatta. — 2—5'. — D 7, 8. — S. B. 79.

Torra st. Südr. — Blr och blad något narkotiska, och smärtstillande, de sednare läggas utvertes på sår. The på blr nyttjas mot hösta och bröstlidande, med sprit ge de en god sår balsam. Lukten af friska örten fördrifver råttor.

691. *V. nigrum* L. (Kattsvans) bladen under gråhudna, icke nedlöpande, äggrunda—hjärtlika; blrna gula i något gles samling, med violettudna ståndarsträngar. — 2—5'. — D 7, 8. — S. B. 590.

Torra st. Südr. — Egenskaper som föreg., men svagare.

Fam. LVIII. PERSONATÆ, Maskerade.

Beskr. Örter med trind stielk och skiftevisa blad eller oftare med mer eller mindre 4-kantig stielk och motsatta blad.

Blrna mer eller mindre oregelbundna med 4—5-deldt foder, 2-läppig och vanl. tillsluten (*maskevad*), 4—5-flikig krona: flikarne i knoppen tegellagda. Ståndarne 4, 2 längre och 2 kortare, eller endast 2. Stift och märke 1. Frukten 2-skaligt och vanl. 2-rummigt (hos *Lathraea* och *Limosella* 1-rummigt), flerfröigt (utom hos *Melampyrum*) fröhus. Fröen med hvite. — Hos oss 10 släkten med 30 arter.

Släkten och arter.

	Stånd. 4, kronan n. klotformig med 5-flikigt bräm, fodret 5-klufvet	Scrophularia.	
	Stånd. 4, kronan n. likformigt 5-klufven	Limosella.	
	Stånd. 2, kronan olikf. 4-flikig	Veronica.	
Ståndare 4,	Fodret 5- (eller fler-) flikigt (stjelken trind, bladen spridda).	Nederläppen hvälfd med sporre	Linaria.
		Öfverläppen hvälfd, hoptryckt; utan sporre . .	Pedicularis.
kronan	Fodret 4-flikigt (stjelken 4-kantig med motsatta blad). Ståndardknappar med bilang.	Öfverläppen 2-flikig eller tandad.	Öfverläppen längre, fodret plattadt, uppblåst Rhinanthus.
		Öfverläppen längre, fodret piplikt . . .	Euphrasia.
2-läppig.	Fodret 4-flikigt, färgadt; bladlös, fjällig parasit	Öfverläppen tvårhuggen; frön talrika .	Odontites.
		Öfverläppen kölad med uppvikna kanter; frön 2—4 . .	Melampyrum.
			Lathraea.

258. SCROPHULARIA.

692. *S. nodosa* L. (Flenört) glatt; bladen smalt hjertlika, grofsågade, motsatta; blrna bruna, öppna. — 1½—3'. — 4 7, 8. — S. B. 315.

Fukt. st. till s. Österb. — Fordom beg. mot skrofler, hvaraf slägtnamnet.

693. *S. vernalis* L. klibbhårig; bladen bredt hjertlika, dubbelsågade, motsatta; blrna gula, tillslutna. — 1—2'. — 5, 6. Odl. st. r. Eg. F. — Utifrån införd.

259. LIMOSELLA.

694. *L. aquatica* L. (Dy-ört) bladen aflånga—jembreda, alla

från roten, längre än den enblommiga stängeln; blman hvit eller rödlätt. — Omkr. 1". — 4 7, 8.

Vatten, hela landet.

260. VERÓNICA.

a) Blrna aflägsnade, långskaftade i de skiftevisa bladens veck.

695. *V. hederifolia* L. nedliggande; bladen hjertlikt rundade, 3—5-flikiga med stor helbräddad ändflik; blrna ljusblå med hjertlika, spetsiga foderflikar; fröen omkr. 4. — 3—8". — ☉ 5, 6.

Åkr. r. Ål., Eg. F.

696. *V. agrestis* L. (Åkerveronika) bladen äggrunda—hjertlika, sågade; blrna blå eller n. hvita med aflånga, trubbiga, håriga foderflikar; fröhuset djupt inskuret. — 3—10". — ☉ 5—9.

Åkr. Ål.—Nyl., Tav., s. Österb.

b) Blrna kortskaftade, närmade till ett toppax; de motsatta bladen småningom öfvergående till blomskärm.

697. *V. verna* L. (Vårveronika) hårig; bladen 3—5-flikiga, de nedersta äggrunda, odelade; blrna n. oskaftade, m. små, blå; fröhuset rätvinkligt urnupet. — 1—5". — ☉ 4, 5.

Torra st. allm. till s. Österb.

698. *V. arvensis* L. (Fältveronika) hårig; bladen äggrunda, glessågade; blrna kortskaftade, små, ljusblå; fröhuset spetsvinkligt urnupet. — 3—6". — ☉ 4, 5.

Torra st. allm. Södr.

699. *V. serpyllifolia* L. (Timje-veronika) glatt och uppstigande; bladen rundade—aflånga, n. helbräddade; blrna skaf-tade, hvita, blåstrimmiga. — 3—8". — 4 5—7.

Fukt. st. allmän.

c) Blrna i rikblommiga toppax, med skärm fullkomligt olika bladen.

700. *V. spicata* L. (Ax-veronika) bladen motsatta, äggrundt lancettlika, likformigt sågade med helbräddad spets; blrna blå med n. liklånga, trubbiga foderflikar. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 4 6, 7. — *b) hybrida* (*Ver. hybr.* L.): m. gröfre med bredare, trubbspetsade och trubbsågade blad.

Torra st. r. Ål.

701. *V. longifolia* L. (Långbladig veronika) bladen vanl. 3—4 i krans, från bredare bas lancettlika, olikformigt eller n. dubbelt sågade till bladspetsen; blrna blå med oliklånga,

spetsiga fodertlikar. — 1—3'. — ¶ 7, 8. — *b) maritima* (Ver. mar. L., Roth.): bladen 3 i krans, långspetsade med långa, hvassa, m. olika sågtänder.

Fukt. st. Södr. *b)* längs hela kusttrakten.

¶) Blrna i skaftade klasar från bladvecken.

702. *V. officinalis* L. (Ärenpris) stjelken nedliggande, rundt-omkring hårig med ovala, sågade blad och uppräta, täta blomklasar; blrna blå, kortskaftade. — 3—8". — ¶ 5, 6. — S. B. 159.

Back. allm. till s. Österb. — Begagnas såsom thé i åtskil-liga sjukdomar.

703. *V. Chamædrys* L. (Thé-veronika) stjelken uppstigande, på 2 sidor hårig, med ägggrunda, djupt sågade blad och glesa blomklasar; blrna blå. — 4—12". — ¶ 5, 6. — S. B. 239.

Back. etc. allmän till s. Österb. — Beg. till thé, som föreg.

704. *V. Beccabunga* L. (Bäckböna) stjelken uppstigande, glatt med tjocka, skaftade, ägggrunda—allånga, grundt sågade blad; blrna blå. — 6—14". — ¶ 5—9. — S. B. 127.

Bäck. dik. r. Ål., Nyl., Sav., s. Österb. — Bladen ge om våren en välsmakande sallat.

705. *V. Anagallis* L. (Vatten-veronika) stjelken upprät med bredt lancettlika, glest sågade blad och mångblommiga klasar; blrna blå eller rödlätta; fröhusen omärkligt urnupna. — 1—2'. — ☉, ☽ 6, 7.

Dik. etc. r. Sav.

706. *V. scutellata* L. (Dy-veronika) stjelken slankig med n. jembreda och helbräddade blad samt fåblommiga klasar; blrna utsperrade, hvita, blåstrimmiga; fröhusen djupt urnupna. — 3—10". — ¶ 5—7. — *b) villosa*: hårig.

Våta st. hela landet. *b)* Nyl., Sav., Lad.

261. LINARIA.

707. *L. vulgaris* Mill. (*Antirrhinum Linar.* L. — Flugblomster) hela örten (utom blomskäften) glatt; bladen n. jembreda, strödda; blrna stora, gula, i en tät toppklase. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ¶ 7. — S. B. 196.

Torra st. till s. Österb. — Örten något skarp.

708. *L. minor* Desf. (*Antirrh. minus* L.) hela örten klibbhårig; bladen smalt lancettlika, de öfra skiftevisa, de nedra motsatta; blrna blekgredelina, ensamma i bladvecken. — 3—8". — ☉ 6, 7.

Åkr. etc. r. Eg. F., Nyl.

262. PEDICULARIS.

709. *P. Sceptum carolinum* L. (*Sceptum carol.* Rudd. — Kung Karls spira) bladen parklufna, mest från roten; blrna 3—4 i krans, bildande ett afbrutet ax, m. stora, ljusgula med röda, tillslutna läppspetsar. — 1—2'. — \mathcal{A} 8. — S. B. 505. Kärräng., fjelltr. r. Nyl., Sav., Österb. — Utmärkt prydlig vext.
710. *P. palustris* L. (Kärrstaf) bladen pardelade, n. alla på den uppräta ensamma stjelken; blrna röda med öppna kronläppar och 2-läppigt foder. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — \mathcal{A} 6, 7. Våta äng. allmän. — Har giftiga egenskaper och är ganska skadlig för kreaturen. Den hårda stjelken besvärlig för slåttermannens lic (hvaraf namnet Lievarg). Örten fördrifver ohyra.

263. RHINANTHUS.

711. *R. major* Ehrh. (*R. Crista galli* L. jemte följ., *Alectorolophus* Reich. — Storskallra, Penninggräs) bladen mest lancettlika, sågade, gulgröna; blrna gula med violetta öfverläpptänder, krökt kronpip och utskjutande stift. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — \odot 6, 7. — S. B. 348, 1. Äng., åkerrenar allmän. — Är ett dåligt foder och besvärlig att skörda.
712. *R. minor* Ehrh. (*Alectorol. min.* Reich. — Lillskallra) bladen mest jemnbreda, sågade, något blågröna; blrna gula med rak kronpip och inneslutet stift. — $\frac{1}{2}$ —1'. — \odot 6, 7. — S. B. 348, 2. Äng. allmän.

264. EUPHRASIA.

713. *E. officinalis* L. (Ögontröst) bladen äggrunda, sågade; blrna blågredelina eller hvita, strimmiga, med gul och hårig pipöppning. — 2—8". — \odot 6—8. — S. B. 267. Bäck. etc. allmän. — Fordom både in- och ut-vertes begagnad i ögonsjukdomar.

265. ODONTITES.

714. *O. rubra* Pers. (*Euphrasia Odont.* L. — Tandtröst) stjelken grenig med n. jemnbreda, spetsiga blad; blrna röda, lika långa eller längre än deras skärm. — $\frac{1}{2}$ —1'. — \odot 7, 8. Åkr. Södr. — Fordom begagnad mot tandvärk.
715. *O. littoralis* Fr. stjelken enkel med äggrundt lancettlika,

trubbiga blad; blrna mörkröda, de nedre kortare än deras skärm. — 3—6". — ☉ 6, 7.

Hafsstrand. Nyl. — Österb.

266. MELAMPYRUM.

a) Blrna åt alla sidor vända.

716. *M. cristatum* L. (Kam-skepling) blrna röda med gul mynning, i tätt 4-sidigt ax; blomskärmen röda, hopvikna, kamlikt flikiga med hjertlik bas. — 1—1½'. — ☉ 7.

Ängsback. r. Ål. Eg. F. — Är jemte de två följ. arterna af våra prydligaste vexter, men svartnar vid torkning.

717. *M. arvense* L. (Åkerskepling) blrna röda med en vit ring på midten och en gul fläck på underläppen, i något glest, allsidigt ax; blomskärmen röda, platta, parklufna, lancettlika. — 1—1½'. — ☉ 7.

Åkr. r. Eg. F. — Skadligt ogräs på åkrar, om det i mängd förekommer.

b) Alla blr åt en sida vända.

718. *M. nemorosum* L. (Lundskepling, Natt och dag) blrna brandgula i glest ax; skärmen violetta, tandade med pillikt hjertlik bas; blomfodret whitulligt. — Omkr. 1'. — ☉ 6, 7. — S. B. 423.

Lund. Sydl. — Ökar mjölken hos kor.

719. *M. pratense* L. (Ängsskepling, Kohvete) blrna tillslutna, ljusgula, i öfra bladvecken; kronan 3 gång. längre än det glatta fodret. — ½—1'. — ☉ 7. — S. B. 286.

Skogsäng. etc. allmän. — Liksom föreg. och följ. en god fodervext.

720. *M. sylvaticum* L. (Skogsskepling) blrna öppna, brandgula, i öfra bladvecken; kronan föga längre än det glatta fodret. — ½—1'. — ☉ 7, 8.

Skogsäng. etc. allmän.

267. LATHRÆA.

721. *L. squamaria* L. (Fjällrot) vexten blekröd, enkel med åt en sida hängande, röda blr; fröhus en-rummigt. — 2—5". — ¶ 4, 5. — S. B. 316.

Skugg., fukt. skog. på rötter af hassel och lind r. Ål. — Vid torkning blir vexten alltid svart, hvilket äfven till en del är fallet med arterna i föreg. slägte.

Fam. LIX. CONVULVULACEÆ, Vindor.

Beskr. Vanl. slingrande örter med regelbundna blommor. Fodret fritt, 4—5-deldt, ståndare 4—5, märken 2 med fria eller hopvexta stift. Frukten ett 2-rummigt fröhus med 2—4 frön. — Hos oss 2 mycket olika släkten med hvar sin art.

Släkten och arter.

Blommorna stora, ensamma; fröhuset 2-skaligt . . . *Convolvulus*.
Blommorna små, gyttrade; fröhuset kringskuret—
trådluk parasit *Cuscuta*.

268. CONVULVULUS.

722. *C. arvensis* L. (Åkervinda) stjelken slingrande med pil-
lika blad; blrna hvita, utv. rödlätta, på långa skaft ur blad-
vecken, med 2 små skärm på skaftets midt; kronan plat-
tadt klocklik, veckig, med n. helbräddadt bräm. — 1—2'.
— 4 7, 8. — S. B. 341.
Åkr. Södr. — Blrna välluktande.

269. CUSCUTA.

723. *C. europæa* L. (Snarrefva) stjelken bladlös med sugvårter,
grenig; blrna hvita eller rödlätta, vanligen med bikrona
och 4-taliga blomdelar; märken trådlika. — ☉ 7, 8. —
S. B. 352.
Parasit på humla, nesslor och hampa, Södr. — Den tråd-
lika stjelken, som kan uppnå många alnars längd, fäster
sig genom sugvårtorna vid andra vexter och hemtar här-
igenom sin näring, sedan dess egen rot förvisnat. — En
annan art *C. Epilinum* Weih., som troligen förekommer i
inre delen af landet, vexer på lin och skiljer sig genom
gulaktiga blr, klubblikt vidgade märken och n. enkel stjelk.

Fam. LX. POLEMONIACEÆ, Praktklockor.

Beskr. Örter med skiftevisa eller motsatta blad, och regel-
bundna blommor vanl. i vipa. Blrna 5-taliga, kronan med i
knoppen tegellagda flikar. Stift 1 med 3 märken. Frukten 3-
rummigt fröhus. Fröen med hvite. — Hos oss endast 1 art
vildtvexande:

270. POLEMONIUM.

724. *P. coeruleum* L. (Blågull) bladen parbladiga med talrika

lancettlika, helbräddade småblad; blrna blå, sällan hvita. — 1—2'. — 2 6, 7. — S. B. 309.

Äng., skogsback. r. hela landet. — Är allmänt odlad i trädgårdar, och derf. på många ställen endast förvildad.

Fam. LXI. CAMPANULACEÆ, Blåklöcker.

Beskr. Örter med skiftevisa odeltda blad och 5-taliga, regelbundna eller oregelbundna blommor. Fodrets pip vidvext fruktämnet; ståndarne fästade framför (icke på) kronan; stift 1 med enkelt eller 3 märken. Frukt 2—3-rummigt fröhus med fröfäste i midten. Fröen tahrika med hvite. — Hos oss 10 arter i 3 släkten.

Släkten och arter.

- Kronan regelbunden; ståndare fria; märken 3, fröhuset 3-rummigt Campanula.
 Kronan regelbunden; ståndarknappar nedtill hopvexta; märke 1, fröhuset 2-rummigt Jasione.
 Kronan 2-läppig; ståndarknappar hopvexta; märke 1, fröhuset 2-rummigt Lobelia.

271. CAMPÁNULA.

a) Bladen glatta, (på stjelken) smala.

725. *C. patula* L. rotbladen n. omv. äggrunda, stjelkbladen lancettlika; blrna violetta, n. uppräta i gles vippa; kronan klufven nedom midten. — 1—2'. — 2 7, 8.

Äng. hela landet.

726. *C. persicifolia* L. (Storklocka) bladen lancettlika—jemnbreda; blrna stora, blå (stundom n. hvita), uppräta i gles klase; kronan grundt flikad; märken längre än stiftet. — 2—3'. — 2 7, 8.

Ängsback. till s. Österb.

727. *C. rotundifolia* L. (Blåklöcka) rotbladen njur- eller hjertlika, stjelkbladen jemnbreda; blrna blå, stundom hvita, lutande i gles klase; kronan grundt flikad; märken kortare än stiftet. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 7, 8. — S. B. 297.

Back. etc. allmän.

b) Bladen sträfhåriga, hjertlika eller äggrunda (utom de öfversta). Blrna i gles klase.

728. *C. rapunculoides* L. bladen hjertligt äggrunda; blrna vio-

letta, åt en sida lutande med tillbakaböjda foderflikar. — 1—2½'. — ♁ 7, 8. — S. B. 369.

Odl. st. Eg. F., Nyl., Lad. Rötterna ätliga.

729. *C. Trachelium* L. (Nessel-klocka) bladen hjertlika, djupt dubbelsågade; blrna blå (stundom hvita) med uppstående, styfhåriga foderflikar; stjelken hvasskantig, styfhårig. — 2—3'. — ♁ 7, 8.

Skogsäng. r. Äl., Lad. — Rötterna ätliga.

730. *C. latifolia* L. bladen äggrunda, dubbelsågade; blrna blå (sällan hvita), m. stora, med uppstående, glatta foderflikar; stjelken upptill kantig, hårig. — 2—3'. — ♁ 7, 8. — S. B. 272.

Skogsback. r. Lad. — Rötter och blad (om våren) ätliga.

e) Bladen håriga. Blrna gytrade i hufvud i stjelkens topp, stundom äfven på dess sida.

731. *C. Cervicaria* L. alla bladen lancettlika; blrna blå med kölade och trubbiga, utböjda, i spetsen åter inböjda foderflikar. — 2—3'. — ☽ 7, 8.

Ängsback. r. Södr. — Rötterna ätliga.

732. *C. glomerata* L. bladen äggrundt lancettlika, de från roten med hjertlik bas; blrna violetta, stundom hvita, med platta, spetsiga och uppräta foderflikar. — ½—1½'. — ♁ 7, 8.

Äng. Södr.

272. JASIONE.

733. *J. montana* L. (Monke) bladen jemnbreda, vågiga; blrna ljusblå, sällan hvita, samlade i hufvud inom mångbladigt svepe; kronan djupt delad i jemnbreda flikar; märket urnupet. — 1—1½'. — ☉ 7, 8. — S. B. 404.

Torra st. Sydl., Tav.

273. LOBELIA.

734. *L. Dortmanna* L. (Notgräs) bladen alla från roten, jemnbreda, utåtkrökta; blrna ljusblå i gles klase; märket omgifvet af en hårig ring. — 1—2'. — ♁ 7, 8. — S. B. 452.

Vatten, hela landet.

Fam. LXII. BORAGINEÆ, Sträffbladiga.

Beskr. Örter med skiftevisa, hela och helbräddade (mest sträffhåriga) blad och regelbundna eller stundom något sneda blr

i ensidiga, före blomningen inrullade klasar. Fodret fritt, 5-deldt; kronan 5-klufven, ofta med bikrona af 5 fjäll i kronpipens öppning; ståndare 5; stift 1 med enkelt eller 2-klufvet märke. Frukt af 4 små enfröiga nötter. Fröen vanl. utan hvite. — Hos oss 10 släkten med 16 arter.

Släkten och arter.

Fodret vid fruktmognaden olikformigt 2-klufvet.

	plattadt		Asperugo.	
Fodret och kronans bräm n. likformigt 5-deldta.	Pipöppningen med bikrona af trubbiga, vanl. kupiga fjäll (eller knölar).	Nötterna öfverallt taggiga . .	Cynoglossum.	
			Nötterna 3-kantiga, taggiga i kanterna	Echinosperrum.
		Nötter- na	Kronan n. fatlik, nötterna fästa med den platta basen (föga stråflåriga örter)	Myosotis.
				Kronan trattlik, nötterna fästa genom ett hål vid basen (m. stråflåriga örter).
		Pipöppningen med bikrona af långa, spetsiga fjäll	Symphytum.	
		Pipöppningen bar.	{ Fodret 5-kantigt, 5-likigt Fodret deladt n. till basen	Pulmonaria.
				Lithosperrum.

Kronan sned, olikf. klufven; pipöppningen bar Echium.

274. ASPERUGO.

735. *A. procumbens* L. (Paddfot) stjelen kantig, nedliggande, småtaggig; bladen upptill 2—4, n. närmade till kransar; blrna blå, i öfra bladvecken. — Omkr. 1'. — ☉ 5, 6. — Odl. st. hela landet.

275. CYNOGLOSSUM.

736. *C. officinale* L. (Hundtunga) mjukluden; bladen lancettlika, spetsiga, något vågiga; blrna röda eller violetta; stånd. inneslutna i kronpipen. — 1—2½'. — ☽ 6—8. — S. B. 302.
Vägar etc. Ål.—Nyl., Tav. — Fordom officinell. Örten fördrifver råttor.

276. ECHINOSPERMUM.

737. *E. Lappula* Lehm. (*Myosotis* L. — Taggfrö) blomskafteu uppräta; nötterna med 2 rader taggar i hvarje kant; bir blå (som hos förgätmigejn). — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☉ 7.
Vägar etc. Sydl., s. Österb.
738. *E. deflexum* Lehm. (*Myosotis* Wg.) nötterna på nedböjda skaft med 1 rad taggar i kanterna; blr som föreg. — 5—8". — ☽ 7, 8.
Bergstrakt. r. Lad.

277. MYOSÓTIS (Förgätmigej).

☉) Fodret med raka hår, kronbrämet n. platt.

739. *M. palustris* With. roten krypande, stjelen kantig, upptill grenig, med spetsiga blad; fodret grundt flikigt; kronflikarne vanl. i spetsen intryckta. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 2 6—8. — S. B. 72.
Våta st. Södr.
740. *M. linguata* Röm. (*M. caspitosa* Schultz) roten trådig; stjelen trind, snart grenande sig, med trubbiga blad; fodret nedom midten deladt, slutl. n. af blomskaftets längd; kronflikarna rundade. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 6—10.
Stränd. hela landet.

☽) Fodret krokharigt. Blrna m. små med mera konkavt bräm.

741. *M. arvensis* Hoffm. (*M. intermedia* Lk.) roten trådig, stjelen kantig, grenig; fodret nedom midten deladt, dubbelt kortare än blomskaftet, slutl. tillslutet. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☽ 6—9.
Åkr. etc. allmän.
742. *M. hispida* Schlecht. (*M. collina* Reich.) fodret vid fruktmogningen öppet af det uppböjda skaftets längd; blomklasarne glesblommiga, bladlösa. — 2—5". — ☉ 4, 5.
Torra st. Sydl.
743. *M. stricta* Lk. fodret vid fruktmogningen slutet, upprätt och n. utan skaft; klasarne glesblommiga, uppräta, vanl. med blad nederst. — 1—3". — ☉ 4—5.
Torra st. Södr.
Anm. Alla arterna ha blå blr och sammanfördes af Linné i en enda art, *M. scorpioides*.

278. ANCHUSA.

744. *A. officinalis* L. (Oxtunga) sträfhårig; bladen lancettlika—n. jemnbreda med ojemna kanter; klasarne slutl. parvisa

med blå eller n. röda blr. — 1—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 280.

Torra st. Ål.—Nyl. — Fordom officinell. Bladen duga värtid till sallat. Är äfven godt foder för kor.

279. LYCÓPSIS.

745. *L. arvensis* L. (*Anchusa* Lehm.) hela örten tagghårig; bladen lancettlika, oregelb. tandade; blrna blå. — 1—1½'. — ☉ 6, 7.

Åkr. Södr. — Nyttä som föreg.

280. SÝMPHYTUM.

746. *S. officinale* L. (Vallört) något sträfhårig; bladen ägg-rundt lancettlika, långt nedlöpande på stjelken, de nedersta utdraget äggrunda och skaftade; ståndarknappar dubbelt längre än strängen; blrna rödblå i nedhängande klasar. — 1—2½'. — ¶ 6, 7. — S. B. 418.

Odl. st. r. Eg. F., Nyl. — Officinell under namnet *Consolida major*, begagnas mot blodspottning och magsjukdomar. Unga blad begagnas såsom sallat.

747. *S. orientale* L. mycket sträfhårig; bladen äggrundt lancettlika, föga nedlöpande, de nedersta något hjertlika; ståndarknappar af strängens längd; blr röda. — 1—2½'. — ¶ 6, 7.

Odl. st. r. Eg. F.

281. PULMONARIA.

748. *P. officinalis* L. (Lungört) något sträfhårig; bladen ägg-rundt lancettlika, de från roten n. hjertlika, nedlöpande på sina skaft; blrna röda, sedan blå. — ½—1'. — ¶ 5, 6. — S. B. 135.

Lund. Sydl., Tav. — Fordom begagnad i lungsjukdomar. Bladen till sallat.

282. LITHOSPERMUM.

749. *L. arvense* L. (Sminkrot) bladen smalt lancettlika med enkel, oförgrenad ryggnerf; blrna hvita; nötterna skrynkliga. — ½—1'. — ☉ 5, 6. — S. B. 386.

Åkr. allmän. — Roten utvändigt röd, kan begagnas till smink.

283. ECHIUM.

750. *E. vulgare* L. (Snokört) sträfhårig; bladen smalt lancett-

lika; blrna blå med utstående ståndare, n. oskaftade. — 1—3'. — D 7, 8. — S. B. 274.

Odl. st. r. Eg. F., Nyl. — Roten innehåller rödt färgämne.

Fam. LXIII. LABIATÆ, Läppblommiga.

Beskr. Örtor (hos oss) med vanl. 4-kantig stjelk, motsatta hela blad och 2-läppiga blr, sittande i kransar (egentl. tätt hopdragna vippor) i bladvecken. Blomfodret 5-tandadt eller 2-läppigt, kronan 2-läppig; ståndare 4, tvåväldiga, eller endast 2; stift 1 med 2 märken. Frukt (liksom hos föreg. fam.) af 4 enfröiga nötter; fröen utan hvite. (Fam. kallas äfven af blrnas ställning: *Kransblommiga* eller *Verticillate* L.) — Hos oss 17 släkten med 27 arter.

Släkten och arter.

- A)** Kronan n. likformigt 4-klufven med en urnupen flik (d. v. s. nedre kronläppens 3 flikar n. lika stora sinsemellan och med den urnupna öfverläppen). Fodret likformigt 5-tandadt.

Ståndarne 4 (n. likalånga) Mentha.

Ståndarne 2 Lycopus.

- B)** Kronan tvåläppig: den nedre läppen 3-flikig. Fodret n. likformigt 5-tandadt.

Öfre kronläppen urnupen, m. mindre än den nedre . Ajuga.

Öfre kron-	Nedre kronläppen n. likformigt 3-kluf-			
läppen ur-	ven	Origanum.		
nupen, platt,	} Nedre kronläppens mellanflik stor, platt,	}		
föga högre			omv. hjertlik	Glechoma.
än den ne-			} Nedre kronläppens mellanflik m. stor,	}
dre.	kupig, naggad	Nepeta.		

Öfre kronläppen smånaggad, hvalflik, hög: nedre kronläppen med 2 ihåliga tänder Galeopsis.

Öfre	} Nedre kronläppens flikar jemnskala: nötterna	}	}	}	}									
kron-						med hårig spets	Leonurus.							
läp-	} Nedre kron-	} läppens mel-	} lanflik omv.	} Sidofli-	} karne br-									
pen						} äggrund eller	} hjertlik.	} trubbiga.	} Sidoflikarne m. korta och smala.	} spetsiga	} Lanium.			
hel,												} Kronpipen med en	} hårkrets invändigt	} Stachys.
hvalf-														
lik,														
hög.														

- ☉) Kronan 2-läppig: nedre läppen 3-flikig. Fodret 2-läppigt: öfre läppen med 3, den nedre 2 flikar eller uddar.

Öfre kronläppen	{ Stånd. upptill }	{ Blomkransar (mångblommiga, hufvudlika) med talrika, borstlika skärm	Clinopodium.
urnu- pen.	{ Stånd. raka. }	{ Öfre foderläppen likformigt flikig (blorna små i hufvuden) .	Thymus.

Öfre kronläppen hel, hvalflik: ståndarsträngar i spetsen 2-klufna med knappar på ena fliken (blomkransar närmade till hufvud med njurlika skärm) Prunella.

-) Kronan 2-läppig: öfre läppen 3-flikig. Fodret 2-läppigt med tvärluggna läppar.

Nedre kronläppen odelad; öfre foderläppen med en ihålig knöl på ryggen Scutellaria.

284. MENTHA.

751. *M. aquatica* L. (Vattenmynta) de öfre blomkransarna närmade till hufvud i stjelkens topp; fodret gleshårigt med sylspetsade tänder; bladen skaftade, äggrunda; blr blekblå. — $\frac{1}{2}$ —2'. — 7, 8. Stränd. r. Al. — Välluktande.
752. *M. gentilis* L. (*M. sativa* L.) blomkransar åtskiljda i bladvecken; fodret hårigt och kådprickigt med syllika tänder; bladen kortskaftade, äggrunda, håriga; blr blåaktiga. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 7, 8. Odl. st. r. Nyl. — Troligen förvildad. Har (liksom de öfr. art.) aromatisk lukt, begagnas till thé i frossor etc.
753. *M. arvensis* L. (Hästmynta) blomkransar som föreg; fodret vanl. hårigt med korta äggrunda tänder; bladen äggrunda eller något smalare, skaftade; blr rödblå. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 7, 8. — S. B. 279. — *b) lapponica*: grön med glatta blad och blomskaft. Fukt. st., stränd. allmän. — *b) n.* Österb. — Har svagare lukt än föregående.

285. LYCÓPUS.

754. *L. europæus* L. (Kloört) bladen n. lancettlika, inskuret sågade; blrna hvita, vanl. rödpunkterade, i täta kransar. — 1—2'. — ¶ 7, 8. — S. B. 262.
Fukt. st. till s. Österb. — Bladskafren färga brunt, och jemte vitriol vackert svart.

286. ÁJUGA.

755. *A. pyramidalis* L. (Ruka) hårig; rotbladen stora, omv. äggrunda, stjelkladen (skärmen) ofta färgade, tättsittande, längre än de blå blrna; blomkrans. 6-blommiga. — $\frac{1}{2}$ '. — ¶ 5, 6. — S. B. 225.
Lund. r. Eg. F., Nyl., Sav.

287. ORÍGANUM.

756. *O. vulgare* L. (Dosta) bladen äggrunda, n. helbräddade; blrna röda med färgade skärm, samlade i hufvuden, som sitta i upprepadt 3-grenig vippa. — 1—1 $\frac{1}{2}$ '. — ¶ 7, 8. — S. B. 188.
Ängsback. etc. Ål., Eg. F., Lad. — Starkt aromatisk: bladen ge ett smakligt thé, hvarföre den i Karelen kallas Tschajuhainä.

288. GLECHÓMA.

757. *G. hederacea* L. (Jordrefva) stjelken krypande med upprätta grenar; bladen njurlikt hjertlika, naggade; blrna violetta i 6-blommiga kransar. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ¶ 4, 5. — S. B. 183.
Torra st. allm. Sydl., Sat., Tav. — Örten (på apoth. *Hedera terrestris*) m. aromatisk, resolverande, drifvande och sårläkande. Bladen till thé.

289. NÉPETA.

758. *N. Cataria* L. (Kattmynta) bladen hjertlika, grofsågade, under liksom stjelken gråluden; blrna hvita, rödprickiga i kransar, närmadé till ax. — 1—3'. — ¶ 7. — S. B. 410.
Byar, väg. r. Nyl. — Blrna med stark lukt, särdeles angenäm för kattor (liksom Valeriana). Fordom officinell.

290. GALEOPSIS.

a) Alla blomkransarne åtskiljda. Örten mjukhårig.

759. *G. Ladanum* L. kronans öfverläpp tandad, stundom 2-fl.

kig; stjelken med jemntjocka leder; bladen äggrunda—lancettlika, sågade; blr röda. — $\frac{1}{2}$ —1'. — \odot 7, 8.

Odl. st. Södr. — Innehåller ett bittert harz, och begagnas till thé i bröst- och mag-sjukdomar.

b) De öfre blomkrans. tät hopsittande. Örten borsthårig.

760. *G. versicolor* Curt. (*G. cannabina* Roth. — Hampnässla) stjelken med uppsvällda leder och äggrunda, sågade blad; blrna stora (kronan 3 gång. längre än fodret), gula med en stor röd fläck på nederläppen. — 1—3'. — \odot 7, 8. — S. B. 446. Odl. st. allmän.

761. *G. Tetrahit* L. (Blindnässla) stjelk och blad som föreg.; blrna röda—n. hvita, kronan knappt dubbelt längre än fodret. — 1—2'. — \odot 7, 8. Odl. st. allmän.

291. LEONÚRUS.

762. *L. Cardiaca* L. (Bo-nässla) de nedre bladen handlikt 5-klufna, de öfre vigglika, 3-klufna, sågade; blrna hvita, rödprickiga, inuti ludna. — 1—3'. — \mathcal{A} 7, 8. — S. B. 195. Byar, väg. Ål.—Nyl., Tav., Sav.

292. LAMIUM.

763. *L. album* L. (Hvitplister) bladen skaftade, hjertlika, spetsiga, grofsågade; blrna stora, hvita. — 1—2'. — \mathcal{A} 5—9. — S. B. 55.

Odl. st. allm. Sydsv., s. Österb.

764. *L. purpureum* L. (Rödplister) bladen hjertlika, trubbiga, trubbsågade, de nedre med långa, de öfre med kortare skaft; fodertänderna efter blomningen utstående, längre än pipen; blrna röda, kronpipen nedtill böjd och sedan smalare, med en krans af fina hår. — 3—10". — \odot 4—9.

Odl. st. allmän.

765. *L. confertum* Fr. (*L. incisum* W.) bladen som föreg., de nedre njurlika, de öfversta (skärmladen) vanl. flikiga; fodret som föreg.; blrna röda, kronpipen rak, jemntjock utan hårkrans. — 3—10". — \odot 5—9.

Odl. st. r. n. Österb. — Föga skiljd från föreg.

766. *L. amplexicaule* L. bladen njurlika, trubbsågade, de nedre skaftade, de öfre omfattande; fodertänderna efter blomningen tillslutna, kortare än foderpipen; blrna röda (stundom outvecklade). — 3—8". — \odot 6—8.

Torra st. r. Sydsv., Tav.

293. STACHYS.

767. *S. palustris* L. (Svinnässla) bladen smalt lancettlika, sågade, med m. korta eller inga skaft; blrna röda (eller hvita) i 6—10-blommiga kransar. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — 4 8. — S. B. 431.
— *b) agrestis*: dubbelt mindre, mer gråluden.
Fukt. st., *b)* åkr. till s. Österb. — Rötterna, insamlade i December och Januari månader, kunna beg. som sparris.
768. *S. sylvatica* L. (Stinknässla) bladen hjertlika, grofsågade, skaftade; blrna mörkröda i vanl. 6-blommiga kransar. — 2". — 4 7, 8. — S. B. 578.
Lund. etc. Södr. — Illaluktande. Stjelkarne kunna beg. som hampa och ge ett hvitt garn. Bladen färga gult.

294. BETÓNICA.

769. *B. officinalis* L. bladen hjertlikt aflånga, rundsagade; blrna röda, utvändigt hvitludna, oskaftade; blomkransarne (vanl. utom den nedersta) närmade till ax. — $\frac{1}{2}$ —2'. — 4 7, 8. — S. B. 284.
Lund. r. Nyl. — Verkar uppkastning; fordom begagnad och berömd i medicinen.

295. CLINOPODIUM.

770. *C. vulgare* L. (Bergmynta) bladen äggrunda, glest naggade, håriga; blrna blekröda, vanl. i 2 hufvudlika kransar. — 1 — $1\frac{1}{2}$ '. — 4 8. — S. B. 441.
Ängsback. Södr. — Örten aromatisk, ger ett godt thé.

296. CALAMINTHA.

771. *C. Acinos* Clairv. (*Thymus* L., *Acinos vulgaris* Pers. — Hartimjan) bladen ovala, sågade från midten till spetsen; blrna violetta med buktigt foder. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☉ 6—8.
Torra st. Södr. — Välluktande: bladen till thé.

297. THYMUS.

772. *T. Serpyllum* L. (Backtimjan) krypande, ständigt grön med uppräta blommande grenar; bladen ovala—jembreda, hårbräddade; blrna röda (sällan hvita) med bruna skärm och foder. — 3—8". — 4 6—8. — S. B. 320.
Sandback. hela landet. — Välluktande: ger ett stärkande thé.

298. DRACOCEPHALUM.

773. *D. thymiflorum* L. bladen äggrunda—aflånga, sågade; blrna

blå, i kransar, uppåt närmade till ax; blomkronan föga längre än fodret. — 1'. — ☉ 5, 6.

Vägkanter etc. r. Nyl., Lad., Sav.

774. *D. Ruyschiana* L. (Draknos) bladen n. jernbreda. helbräddade; blrna m. stora, violetta i kort ax. — 1'. — 2 7. Äng. r. Lad.

299. PRUNELLA.

775. *P. vulgaris* L. (Brunört) bladen aflångt äggrunda, helbräddade eller något tandade; blrna blåvioletta (sällan hvita), fodret plattadt, slutl. tillslutet, öfverläppen med 3 åtskiljda tänder. — 3—8". — 2 7, 8.

Betesmark. allmän.

300. SCUTELLARIA.

776. *S. galericulata* L. (Getnos) bladen lancettlika med något hjertlik bas, naggsågade; blrna blå, parvisa i bladvecken. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 7, 8. — S. B. 437.

Steniga st. vid vatten, allmän.

777. *S. hastifolia* L. bladen helbräddade med n. pil-lik bas; blrna violetta, närmade till ax, längre än deras skärm. — 3—8". — 2 7.

Steniga hafsstrand. Sydl.

F. (12:e klassen.)

SEMINIFLORÆ. Fröblommiga.

Örter (hos oss endast några få buskar och ett träd¹⁾) med blommor i flock eller hufvud eller ock parvisa eller i upprepadt 3—flergrenig vippa. Blomhyllie dubbelt: fodret heltochhället vidvext fruktämnet², dess tänder små och ofta otydliga eller förvandlade till hår, fjäll o. d.; kronan fribladig eller oftare sambladig, alltid ofveanpå fruktämnet. Ståndare af kronbladens eller flikarnes antal³, 5 sällan färre (4, 3), fästade på kronan, då denna är sambladig eller jemte de fria kronbladen på en öfver fruktämnet liggande köttig skifva (disk). Frukten alltid fåfröig, hos oss (med högst få undantag⁴) antingen 1-fröig eller slutdelbar i 2 enfröiga karpeller.

- Undantag: 1) Buskar äro Cornus, Lonicera, Viburnum, träd Acer.
- 2) Hos Adoxa är fodret endast hopvext med fruktämnets nedre del; hos Acer fritt och affallande.
- 3) Adoxa och Acer ha 8—10 ståndare.
- 4) Adoxa och Lonicera.

Familjer.

Kronan fri- bladig.	{	Blomdelar 5-taliga, märken 2 . . Umbelliferæ (LXIV).	
		Kronblad 5, ståndare 8, märken 2 Acerinæ (LXV).	
		Blomdelar 4-taliga, märke 1 . . . Corneæ (LXVI).	
Kronan sambla- dig.	{	Blr par- visa eller i vippa eller huf- vud (utan holk).	Märke 1 (bladen hela, motsatta) Caprifoliaceæ (LXVII).
			Märken 2 (bladen hela, kransvisa) Stellatæ (LXVIII).
		Blr i huf- vud inom holk.	Märken 3—5 (bladen vanl. klufna eller de- lade) Valerianæ (LXIX).
			Märke enkelt, stånd. 4, fria Dipsaceæ (LXX).
		Märken 2, stånd. 5 med hopvexta knappar . . Synanthereæ (LXXI).	

Fam. LXIV. UMBELLIFERÆ, Flokor.

Beskr. Örter med (mest ihålig), ledad stjelk, skiftevisa (vanl.) flerdelade blad, hvars skaft vid basen äro mer eller mindre sidlikt omfattande, samt små (hvita eller gula) blr i dubbel flock. Flockarne utan eller med *svepe*, hvaraf det under hvarje småflock sittande kallas *enskildt*, och det under hela flocken *allmänt svepe*. Blomfodret vidvext fruktämnet, ofvanför detsamma med 5 små eller aldeles omärkliga tänder; kronan af 5 fria, (ofta omv. hjertlika) blad, i flockens kanter ofta större (hvarigenom kantblrna bli något oregelbundna); med smal klo; stånd. 5, liksom kronbladen fästade vid en uppsvälld disk ofvanpå fruktämnet; stift 2 med hvar sitt märke. Frukten af 2 torra, enfröiga, före mognaden sammanhängande karpeller (delfrukt), på längden med 10 upphöjda ränder (åsar). Fröen med hvite.

Af denna stora, mycket naturliga och lätt igenkända familj, finnas hos oss 19 arter i 18 släkten.

Släkten och arter.

A) Blr oskaftade i hufvud, samlade i flock.

Blomfodret stort 5-bladigt, frukten kroktaggig (bladen 3—5-fingrade) *Sanicula*.

B) Blr i dubbel flock: frukten aflång—rund, med höga ryggar, d. v. s. de 2 karpellernas sammanlagda tjocklek lika stor eller större än deras bredd.

Med allmänt och enskildt svepe.	{	Fodertänder tydliga, utdragna; frukten liden	<i>Libanotis</i> .
		Fodertänder omärkliga; frukten glatt.	{ Svepen mångbladiga (blad enkelt parbladiga) Svepen fåbladiga (blad 3-dubbelt parbladiga)
Med enskildt, men utan allmänt svepe.	{	Svepen af 3 långa, nedhängande blad	<i>Aethusa</i> .
		Svepen mångbladiga.	{ Frukten klotrund (bladen med långa flikar) Frukten aflång (bladen med små flikar)
		<i>Cicuta</i> <i>Oenanthe</i> .	
Utan allmänt och enskildt svepe.	{	Frukten äggformig med upphöjda åsar (blad dubbelt 3-fingrade med stora, n. hjertlika småblad)	<i>Aegopodium</i> .
		Frukten aflång med upphöjda åsar (blad dubbelt parbladiga med smala flikar)	<i>Carum</i> .
		Frukten rundadt äggformig med platta åsar (blad enkelt parbladiga)	<i>Pimpinella</i> .

- C)** Blr i dubbel flock; frukten vanl. oval, med plattade, sällan (hos *Laserpitium* och *Selinum*) kullriga ryggar: de 2 karpellernas sammanlagda tjocklek tydligt mindre än deras bredd.

Med flerbladiga allmänna och enskilda svepen.	}	Frukten med bredt hinnvingade åsar (småblad n. hjertlika)	<i>Laserpitium</i> .
		Frukten med låga trubbiga åsar (bladflikar n. jembreda)	<i>Peucedanum</i> .
Med enskildt svepe: det allmänna svepet fåbladigt och affallande eller intet.	}	Frukten med upphöjda, hvassa åsar; kronbladen lancettlika, spetsade (bladen sammansatta med breda flikar)	<i>Angelica</i> .
		Frukt som föreg.; kronblad omv. hjertlika (bladen med smala flikar)	<i>Selinum</i> .
		Frukten med låga åsar (blad enkelt parbladiga)	<i>Heracleum</i> .
Utan allmänt och enskildt svepe: frukten med låga åsar (blad enkelt parbladiga)			<i>Pastinaca</i> .

- D)** Blr i dubbel flock: frukten lancettlik—jembred (sylik). Med enskildt, utan allmänt svepe.

Frukten utan åsar (bladen 2—3-dubbelt parbladigt delade)	<i>Anthriscus</i> .
Frukten (m. lång) med åsar (bladen 3-dubbelt parbladiga)	<i>Myrrhis</i> .

301. SANÍCULA.

778. *S. europæa* L. (Sårläka) bladen mest från roten, långskafade med vigglika flikar; blrna hvita eller rödlätta, flocken oregeibunden. — 1'. — 24 7. — S. B. 245.
Lund. r. Ål., Nyl. — Fordom berömd, såsom sårläkande.

302. LIBANOTIS.

779. *L. montana* All. (*Athamanta Lib.* L. — Säfsrot) bladen dubbelt parbladigt delade, med lancettlik omkrets; blrna hvita i täta småflockar; stjelen djupt fårad. — 1½—3'. — 24 7, 8. — S. B. 760.
Ängsback. r. Ål., Eg. F. — Roten aromatisk, upptill beklädd med långa, svartbruna borst.

303. SIUM.

780. *S. latifolium* L. (Strätta) bladen med utdraget lancettlika,

hvass-sågade småblad; blr hvita i stora och långskaftade flockar. — 3—4'. — 2 7, 8. — S. B. 178.

Vatten, r. Lad. — Narkotiskt giftig, isynnerhet roten.

304. CONIUM.

781. *C. maculatum* L. (Odört) stjelken brunfläckig; bladen glänsande, med triangel-lik omkrets; frukten rundadt äggrund med höga, rynkiga åsar; blr hvita. — 2—5'. — 2 7. — S. B. 226.

Torra st. Sydl., Sat. — Illaluktande och starkt giftig.

305. ÆTHÚSA.

782. *Æ. Cynapium* L. (Vildpersilja) stjelken vanl. nedtill fläckig; bladen dubbelt parbladiga, glänsande, mörkgröna, med triangel-lik omkrets; frukten äggrund med hvassa åsar; blr hvita. — $\frac{1}{2}$ —2'. — 6—8. — S. B. 64.

Odl. st. Sydl. — Giftig. Liknar något vanlig persilja.

306. CICÚTA.

783. *C. virosa* L. (Sprängört) bladen dubbelt parbladiga med lancettlika, sågade flikar; blrna hvita. — 3—4'. — 2 7, 8. — S. B. 134.

Vatten, allmän. — Starkt giftig, isynnerhet roten och frukten. Motgift mot denna och föregående narkotiska flokor är kräkmedel, samt ättika, såväl in- som utvändigt begagnad.

307. CENÁNTHE.

784. *Æ. Phellandrium* Lam. (*Phell. aquaticum* L. — Stäkra) mycket grenig; bladen nedböjda, 3-dubbelt parbladigt delade, med små och smala flikar; flockarne talrika, mångstråliga; blr hvita. — 1—4'. — 2 7, 8. — S. B. 155.

Vatten r. Ål., Nyl., Sat., Lad. — Är skadlig för hästar. — En tid berömd såsom medel mot lungdot.

308. ÆGPODIUM.

785. *Æ. Podagraria* L. (Kirs-kål) bladen dubbelt 3-fingrade, med vid basen sneda, sågade småblad; blr hvita. — 3—4'. — 2 7, 8. — S. B. 147.

Odl. st. Södr. — Unga blad kunna nyttjas som spenat, och unga stjelkar som turkiska bönor eller sparris.

309. CARUM.

786. *C. Carvi* L. (Kummin) bladen dubbelt parbladigt delade,

småbladen med n. trådsmala flikar; blr hvita eller rödlätta. — 1—1½'. — D 6—8. — S. B. 115.

Äng. etc. allmän. — Frukten begagnas till mat- och brödkrydda, vid distillering af brännvin, samt emot kolik. Unga blad såsom grönkål. Roten äfven ätlig, genom odling förädlad.

310. PIMPINELLA.

787. *P. Saxifraga* L. (Bockrot) bladen enkelt parbladiga med rundadt äggrunda, sågade småblad; blr hvita. — 1—2'. — A 6, 7. — S. B. 160. — *b) dissecta*: småbladen delade i jembreda flikar.

Torra äng. hela landet. — Hela vexten aromatisk, och ett godt, mjölkökande foder för kor. Bladen kunna begagnas som sallat och matkrydda. Roten är magstärkande och drifvande, ger blå färg åt brännvin (beg. tili sår balsam).

311. LASERPITIUM.

788. *L. latifolium* L. glatt och blåaktig; bladen dubbelt 3-fingrade med snedt hjertlika, hvass-sågade småblad; blr hvita i stor flock. — 3—5'. — A 7, 8.

Skogsäng. r. Ål. — Roten begagnas i djursjukdomar.

312. PEUCÉDANUM.

789. *P. palustre* Mönch. (*Selinum* L., *Thysselinum* Hoffm. — Mjölkröt) stjelken kantig; bladen med triangellik omkrets, 3-dubbelt parbladigt delade med smala, uddspetsade flikar; blr hvita. — 2—3'. — A 7, 8. — S. B. 380.

Våta st. hela landet. — Roten är skarp och kryddaktig. Lapparne tugga den i stället för tobak.

313. ANGÉLICA.

790. *A. sylvestris* L. (Skogspipa) flockskafte finludna; de nedre bladen 3-dubbelt parbladiga med stora äggrunda, hvass-sågade småblad, det yttersta vanl. helt; blr hvita. — 3—4'. — A 7, 8. — S. B. 303.

Fukt. st. allmän.

791. *A. littoralis* Fr. flockskafte n. glatta; bladen med färad skaft, dubbelt parbladiga, småbladen olikformigt sågade, det yttersta 3-klufvet; fröen slutl. lossnande från sitt skal; blr gulgröna. — 3—4'. — A 6, 7.

Hafsstränd. r. Eg. F., Nyl., s. Österb. — Föga skiljd från *Ang. Archangelica* L. (vexer i Lappland), hvartill denna föres

såsom varietet af Wahlenb. o. a. Roten är aromatisk och magstärkande.

314. SELINUM.

792. *S. Carvifolia* L. stjelken fåråd med hinnaktiga, n. genomskinliga kanter; bladen 2—3-dubbelt parbladiga med smala uddspetsiga flikar; blr hvita. — 1—2'. — ¶ 7, 8.
Skogsäng. r. Nyl., Eg. F.

315. HERACLÉUM.

793. *H. sibiricum* L. (*H. Spondylium* L. — Björnfloka) bladen 2—3-pariga, småbladen stora, flikade och grofsågade; blrna gröngula, likastora. — 4—6'. — ¶ 7, 8. — S. B. 363. —
b) angustifolium (*H. angustif.* L.): bladflikarne långa och jembreda.
Äng. hela landet. — Har torkad en starkt sötaktig lukt (som Libstickan). Roten innehåller en skarp saft.

316. PASTINÁCA.

794. *P. sativa* L. (Palsternacka) bladen omkr. 4-pariga, småbladen äggrunda, sågade och något inskurna, på öfre sidan glänsande; blr gula. — 1—3'. — ¶ 7, 8.
Odl. st. förvildad. Sydl. — Den odlade roten är hvit, köttig, söt, begagnas till mat och boskapsfoder.

317. ANTHRÍSCUS.

795. *A. sylvestris* Hoffm. (*Cerofolium* Bess., *Charophyllum* L. — Hundfloka) bladen 2—3-dubbelt parbladiga; enskildta svepet 5-bladigt, nedböjdt; blr hvita i flere skaftade flockar. — 2—3'. — ¶ 6, 7. — S. B. 124.
Odl. st. etc. allmän. — Blrna ge gul färg.

318. MYRRHIS.

796. *M. odorata* Scop. (*Scandix* L. — Kyrfvel) mjukhårig; bladens slutflikar sågade; frukterna m. långa, slutl. svarta; blr hvita. — 2—4'. — ¶ 7, 8. — S. B. 374.
Odl. st. förvildad r. Sydsv. — Bladen starkt luktande, anv. till matkrydda, samt som lindrande medel i bröstsjukdomar.

Fam. LXV. ACERINEÆ, Lönnar.

Beskr. Träd med motsatta, handnerviga blad och regelbundna blr. Fodret affallande, fritt från fruktämnet; kronblad

5 i knoppen tegellagda; stånd. mest 8; märken 2. Frukt af 2 enfröiga, vingade karpeller. Fröen utan hvite. — Hos oss 1 art:

319. ACER.

797. *A. platanoides* L. (Lönn) bladen handlikt 5-klufna med spetsade, groftandade flikar; blrna polygamiska (några träd ha 2-könade blr, på andra komma ej stånd., på ett tredje slag ej pistillen till full utveckling) blekgula, på glatta skaft i jemuhög vippa. — 5. — S. B. 86.

Skogsäng. Südr. — Högt och vackert, allmänt planteradt träd med vit och hård ved. Ger om våren en saft, som kan inkokas till sirap, och hvaraf äfven erhålles ättika och något socker. Bladen äro torkade ett godt foder för får, yngre kunna de begagnas som sallat eller kål.

Fam. LXVI. CORNEÆ, Benvedsartade.

Beskr. Buskar eller örter med motsatta hela blad och regelbundna, 4-taliga blommor i vippa eller flock. Fodret vidvext fruktämnet, med 4-tandadt bräm. Kronblad och ståndare 4. Stift och märke 1. Frukten stenfrukt med 2-rummig, 2-fröig sten. Fröen med hvite. — Hos oss 2 arter i ett slägte:

320. CORNUS.

798. *C. svecica* L. (Hönsbär) örtartad; blrna små. svartröda, kortskaftade i flock inom ett stort 4-bladigt hvitt svepe (flocken liknande en ensam blomma); bladen oskaftade, äggrunda; stenfrukterna röda. — 4—6". — 4 6, 7. — S. B. 201.

Äng., fukt. st. allmän; Sydl. rar. — Bären smaklösa.

799. *C. sanguinea* L. (Benved) buske med röd bark; blrna hvita i platt vippa utan svepe; bladen skaftade, äggrunda; stenfrukterna svartblå. — 5—8'. — 6, 7. — S. B. 235.

Lund. r. Ål. — Veden mycket hård.

Fam. LXVII. CAPRIFOLIACEÆ, Tryartade.

Beskr. Buskar eller örter med hela blad och (hos oss) parvisa blommor. Fodret vidvext fruktämnet, med 5-klufvet bräm. Kronan sambladig, 5-flikig; ståndare 5 eller 4, tvåväldiga; stift och märke 1. Frukt 1—3-rummigt, 1—få-fröigt bär, sällan torr. Fröen med hvite. — 2 slägten hos oss med hvar sin art.

Släkten och arter.

- Kronan klocklik, ståndare 4, frukten torr Linnæa.
 Kronan 2-läppig, öfre läppen 4-klufven; stånd. 5, fruk-
 ten bär Lonicera.

321. LINNÆA.

800. *L. borealis* L. (Linnea) örtartad, långt krypande med rundade, glesnaggade blad, och rödlätta parvisa, nedhängande, klocklika blr. — 2 7. — S. B. 1.
 Barrskog, allmän. — Flere fot lång, med täcka, särdeles välluktande blr. Örten begagnad mot gikt och rheumatism.

322. LONICÉRA.

801. *L. Xylósteum* L. (Try) buske med ovala, håriga blad; blrna parvisa, hvitgula, af skaftens längd; bären röda, vid basen sammanvexta. — 2—4'. — 6. — S. B. 319.
 Skogsback. till s. Österb. — Veden mycket hård. Bären verka kräkning och purgering.

Fam. LXVIII. STELLATÆ, Kransbladiga.

Beskr. Örter med 4-kantig stjelk, kransvisa, smala, helbräddade blad och små blr i vippor. Fodret vidvext fruktämnet, med vanl. omärkligt bräm; kronan sambladig, vanl. 4-klufven; ståndare vanl. 4; stift 2 med knopplika märken. Frukten torr, delbar i 2 enfröiga rum. Fröen med hvite. — Hos oss 9 arter i 2 släkten.

Släkten och arter.

- Kronan platt, n. utan pip Galium.
 Kronan tratt-lik Asperula.

323. GALIUM.

a) Bladen 4 i krans, utan udd i spetsen, (blr hvita).

802. *G. boreale* L. (Hvit-måra) stjelken upprät med lancettlika, 3-nerviga blad; frukten hårig. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 7. — S. B. 122.

Back. allmän. — Roten ger skön röd färg på ylle.

803. *G. palustre* L. (Kärr-måra) stjelken nedliggande med smalt lancettlika, en-nerviga mot spetsen bredare blad (stundom 6 i krans); frukten glatt; blr i flerblomnig vippa. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 2 6, 7.

Våta st. allmän. — Bladen svartna gerna vid torkning.

804. *G. trifidum* L. stielk och blad som föreg., de senare något bredare; blr med 3-klufven krona på 1-3-blommiga skaft ur bladvecken. — 2-6". — ♀ 6, 7.
Stränd. etc. hela landet. — Bladen svartna ej vid torkning.

b) Bladen 6 i krans, med hvass udd i spetsen, (blr hvita).

805. *G. uliginosum* L. stielken slankig med smalt lancettlika blad; blr i dubbelt 3-delad vippa; frukten finprickig. — 3-12". — ♀ 7, 8.

Fukt. st. allmän.

806. *G. triflorum* Mich. (*G. svaveolens* Wg) stielken slankig med aflångt lancettlika blad; blr vanl. 3 tillsammans på skaft från bladvecken; frukten hårig. — 1-3'. — ♀ 7, 8. — S. B. 669.

Bergstrakt. r. hela landet. — Är torkad mycket väluktande. Ger god smak åt dricka och brännvin. Fördrifver mal.

c) Bladen vanl. 8 i krans, med hvass udd i spetsen.

807. *G. Aparine* L. (Snärjgräs) stielken slankig, m. sträf (af små taggar) med 6-10 n. jembreda blad i krans; blrna hvita eller gulaktiga på utsperrade raka skaft; frukten krok-
hårig. — 1-4'. — ☉ 6-8. — S. B. 419.

Odl. st. allmän. — Roten färgar rödt, saften begagnad mot skörbjugg och frukten som kaffesurrogat. Den hos oss förekommande formen är *G. Aparine* * *infestum* Kit.

808. *G. Mollugo* L. stielken slankig, glatt med smalt lancettlika, trubbiga, kortuddiga blad; blrna hvita i rikblomnig vippa; frukten glatt. — 1-3'. — ♀ 6, 7. — S. B. 357.

Backar etc. r. Sydöstr., Sat. — Roten färgar rödt.

809. *G. verum* L. (Gulmåra) stielken upprät, finluden, otydligt 4-kantig (n. trind) med 8-12 jembreda blad i krans; blrna gula; frukten glatt. — 1-2'. — ♀ 7. — S. B. 165.

Back. etc. allm. till s. Österb. — Blrna ge gul, roten röd färg på ull. Bringar mjölk att ysta och ger osten gul färg.

324. ASPÉRULA.

810. *A. odorata* L. (Mysk-madra) bladen lancettlika, omkr. 8 i krans; blrna hvita i upprepadt 3-greniga vippor; frukten krok-
hårig. — 4-8". — ♀ 6, 7. — S. B. 218.

Lund. r. Nyl., Tav. — Torkad m. väluktande liksom *Galium triflorum*, som den äfven liknar till utseende och användning.

Fam. LXIX. VALERIANEÆ, Vendelartade.

Beskr. Örter eller buskar med motsatta vanl. pardelade eller flikiga blad. Blommorna i flerdelade vippor eller hufvud (utan holk). Fodret vidvext fruktämnet; kronan sambladig med 3—5-klufvet bräm; ståndare 5 eller genom felslagning färre (3), hos *Adoxa* genom tv-klyfning 8—10 med enrummiga knappar; märken 3, hos *Adoxa* 4, 5. Frukten fåfröigt bär, eller torr (och 1-fröigt). Fröen med eller utan hvite.

Hos oss finnas 4 släkten med hvar sin art. (*Adoxa* afskiljes vanl. till en egen fam. *Adoxeæ*.)

Släkten och arter.

- Stånd. 8—10, stift och märken 4 eller 5; foder
2—3-flikigt; frukten bär *Adoxa*.
Stånd. 5, stift 0; kantblorna med stor och platt krona;
frukten bär (buske) *Viburnum*.
Stånd. 3, { Frukten torr, 3-rummig (2 rum tomma)
 } utan fjun (ört med hela blad) . . . *Valerianella*.
stift 1. { Frukten torr, 1-rummig, med fjun (ört
 } med parbladiga blad) *Valeriana*.

325. ADOXA.

811. *A. Moschatellina* L. (Desmansknopp, Myskört) rotbladen dubbelt 3-fingrade, långskaftade, stjelkbladen 2, enkelt 3-fingrade; blorna 5, gröngula, i hufvud, toppblomman med 8, de öfriga vanl. med 10 ståndare. — 2—6". — ♀ 5. — S. B. 435.

Lund. Södr. — Har stark mysk-lukt.

326. VIBURNUM.

812. *V. Opulus* L. (Olvon) bladen 3-klufna, hvasstandade; blorna hvita, de större kantblorna könlösa; bären röda. — 4—8'. — ♀ 6, 7. — S. B. 337.

Skogsäng. hela landet. — Bären förlora sin elaka smak, sedan de frusit; ättika och brännvin kunna af dem tillredas.

327. VALERIANELLA.

813. *V. olitoria* Mönch. (*Fadia* Vahl., *Valeriana Locusta* L. — Vinter-rapunzel) stjelen klynnedelad med smalt aflånga blad; blorna ljusblå, samlade i hufvuden i grenarnas topp; frukten n. klotrund med slät topp. — 3—10". — ⊙ 5—8. — S. B. 232.

Åkr. etc. r. Ål. — De första bladen ge en ganska god sallat, hvarföre örten äfven odlas.

328. VALERIANA.

814. *V. officinalis* L. (Vendelört) bladen parbladigt delade. 5—9-pariga, med lancettlika småblad; blrna rödlätta eller n. hvita i upprepadt 3-grenig vippa. — 2—4'. — ¶ 6, 7. — S. B. 25.

Fukt. st. allmän. — Blrna luktande; roten utgör ett af de viktigaste krampstillande och nervstärkande medel: är kraftigast om våren. Örten har en särdeles hfvande verkan på kattor (liksom Kattmyntan).

Fam. LXX. DIPSACEÆ, Vädd-artade.

Beskr. Örter med motsatta blad och blr i hufvud inom ett gemensamt svepe eller holk. Hvarje blma dessutom omgifven af ett foderlikt, enskildt svepe. Fodret hopvext med fruktämnet. med vanl. borstlikt bräm; kronan sambladig, oregelbunden, 4- (5-) flikig; ståndare 4 med fria knappar; stift 1 med enkelt märke. Frukten enrummig, enfröig (skalfrukt), innesluten i sitt svepe. Fröen med hvite. — Hos oss 2 släkten med hvar sin art.

Släkten och arter.

Blomfästet hårigt; fodret med 8—16 borstlika flikar . Trichera.
Blomfästet fjälligt; fodret med 5 små strålar Succisa.

329. TRICHÉRA.

815. *T. arvensis* Schrad. (*Scabiosa* L., *Knautia* Coult. — Åker-vädd) bladen pardelade; blrna rödvioletta (eller hvita) i platt hufvud, de yttre större. — 1—3'. — ¶ 7, 8. — S. B. 322. Åkr. etc. hela landet. — God fodervext, kan om våren be-
gagnas som kål.

330. SUCCISA.

816. *S. pratensis* Mönch. (*Scabiosa Succisa* L. — Fältvädd) bladen hela, lancettlika; blrna blå, sällan hvita, lifastora, i klotrunt hufvud. — 1—2'. — ¶ 8, 9. — S. B. 422.
Äng. allmän till s. Österb.

Fam. LXXI. SYNANTHEREÆ, Holkblommiga.

Beskr. Örter med vanl. skiftevisa blad och små blommor, tätt hopsamlade i hufvud inom holk (hvilket blomster något liknar en ensam stor blomma). Holken bestående af vanl. gröna

fjäll antingen i en enkel krans (*enkel holk*) eller i flere rader lagda på hvarandra (*tegellagd holk*). Blommorna 2-könade eller honblommor, regelbundna och piplika eller oregelbundna och tunglika; ofta begge slagen inom samma holk: de piplika i midten (*diskblommor*) och de tunglika i kanten (*strålblommor*). Blomfodret fast hopvext med fruktämnet, foderflikarne förvandlade till fjäll, taggar, enkla hår eller fjäderlikt fjun, som bekransa toppen af den mogna frukten. Kronan ofvanpå fruktämnet, hos 2-könade blr med 5-tandadt, hos honblorna vanl. med 3-tandadt bräm. Ståndare 5, tästade i kronpipen, med fria strängar och långa, till ett rör omkring stiftet hopvexta knappar. Stiftet långt med 2 märken. Frukten enrummig, enfröig, hopvext med fodret, vanl. med bihang i toppen. Fröen utan hvite.

Af denna mycket naturliga och derföre lätt igenkända familj, tillika den största bland kärlevexternas familjer, finnas hos oss 35 släkten med 84 arter.

De hithörande släktena fördelas lätt i följ. 3 afdelningar.

1. **Cynarocephalæ:** alla blommorna piplika och 2-könade (eller könlösa), bildande stora blomster med tegellagd holk. Blomfästet fjälligt; frukterna med fjun.
2. **Corymbiferæ:** alla blorna piplika, 2- eller 1-könade, bildande smärre blomster eller ock blorna af 2 slag: piplika, 2-könade i midten och tunglika honblor i kanten af hvarje blomster.
3. **Cichoriaceæ:** alla blorna tunglika och 2-könade.

Släkten och arter.

1. CYNAROCEPHALÆ.

Kantblorna större, oregelbundna, könlösa; holkfjällen	sargade	Centaurea.		
Blorna lika, alla tvåkö- nade.	{ Holk af Holk af hvassa, rakud- diga fjäll.	Holk af mjuka fjäll	Saussurea.	
		Holk af krokuddiga fjäll	Lappa.	
		Alla holk- fjäll med udd.	{ Frukt med hårligt fjun Frukt med fjäderlikt fjun	Carduus. Cirsium.
		De inre holkfjällen färgade, utan udd (gula blr)	Carlina.	

2. CORYMBIFERÆ.

Frukterna med 2—4 småtaggiga borst; fästet fjälligt, holken enkel med stor toderholk, vanl. utan strålblor Bidens.

Kantblrnas frukter utan, diskblrnas med fjun:

			fäste fjälligt i kanten, holk enkel utan strålblr	Filago.	
Alla frukterna med hårligt fjun (fäste bart).	Holk	Strålblr 0.	Blad skiftevisa, smala, ludna; honblr i kanten eller på egna stånd . . .	Gnaphalium.	
			Blad motsatta (3-deldta); alla blr 2-könade . . .	Eupatorium.	
	tegel-	Strålblr af annan färg än diskblr.	Strålblr i enkel rad, lancettlika	Aster.	
				Strålblr i flere rader, trådsmala	Erigeron.
	lagd.	Strålblr af samma färg som diskblr.	Strålblr talrika . . .	Inula.	
				Strålblr få (6—9) . .	Solidago.
				Blr och blad samtida (bladen parklufna); holken af gröna i spetsen svarta fjäll med små fjäll vid basen	Senecio.
	enkel.	Holk	Blr på stängel, tidigare än (de stora, rundade) rotbladen.	Enblomstrig med långa strålblr i flere rader	Tussilago.
				Flerblomstrig med korta eller inga strålblr	Petasites.
	Alla frukterna utan fjun eller borst (holken tegel-	Fästet fjälligt eller hårrigt.	Blomster i tät vippa med korta strålblr	Achillea.	
Blomster ensamma på långa skaft, med långa strålblr				Anthemis.	
lagd).	Fästet	Blomster i klasar, utan strålblr; honblr med oflikad krona, blandade med de 2-könade	I klasar: honblr oflikade, blandade med de andra	Artemisia.	
					Blomster utan strålblr.
bart.	Blomster ensamt eller få i grentopparna.	Med eller utan strålblr; fästet slutl. kägellik (bladen delade i trådsmala flikar)	Matricaria.		
			Med strålblr; fästet n. platt (bladen hela) . .	Crysanthemum.	

3. CICHORIACEÆ.

(Alla ha gula blr utom *Mulgedium*, och bart fäste utom *Hypochæris*.)

Frukt		utan fjun, holk enkel med några mycket små fjäll vid basen		Lapsana.
Frukter med fjäderlikt fjun.	Fjunet	skaf-tadt.	Holk enkel	Tragopogon.
			Holk tegellagd; fästet med stora kronbladslika affallande fjäll . . .	Hypochæris.
Frukter med hårligt fjun.	Fjunet	oskaf-tadt.	Holk enkel med smärre fjäll vid basen (blomster i vippa, bladig stjolk)	Picris.
			Holk tegellagd. (Af smala fjäll (bladlös stängel))	Leontodon.
Frukter med hårligt fjun.	Fjunet	oskaf-tadt.	Holk tegellagd. (Af breda hinnkantade fjäll (stjolk bladig, blomster få)	Scorzonera.
			Holk enkel med nedböjda fjäll (forderholk) vid basen (ensamt blomster på stängel)	Taraxacum.
Frukter med hårligt fjun.	Fjunet	oskaf-tadt.	Holk tegellagd (bladig och mångblomstrig)	Lactuca.
			Holk enkel med fjäll vid basen . .	Crepis.
Frukter med hårligt fjun.	Fjunet	oskaf-tadt.	Holk (Frukt platta med mjuka hår (storbladiga örter) . .	Sonchus.
			Holk tegellagd. (Frukt platta med styfva hår (blå blr))	Mulgedium.
Frukter med hårligt fjun.	Fjunet	oskaf-tadt.	Holk lagd. (Frukt trinda eller kantiga med styfva hår)	Hieracium.

331. CENTAURÉA.

817. *C. Cyanus* L. (Blåklint) holkfjällen utan bihang, gröna, hårbräddade; bladen jemnbreda, de nedre ofta parklufna; blrna vackert blå, sällan hvita. — 1—3'. — ☉ 6, 7. — S. B. 52.

Åkr. allmän. — Införd med säd och på sina ställen derföre kallad Sveriges blommor. Frisk saft ger med alun vackert blått bläck.

818. *C. Jacéa* L. (Rödclint) holkfjällen bruna, med ett rundadt, sargadt bihang; bladen lancetlika, vanl. hela; blrna röda (frukterna utan hår). — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☉ 7, 8.

Torra st. till s. Österb. — Bladen färga gult; dekokt på desamma nyttjas till gurgelvatten.

819. *C. austriaca* Willd. (*C. phrygia, austriaca*) holkfjällens bihang kamlikt kantade med svarta hår; bladen äggrundt-

lancettlika, sågtandade, de nedra nedlöpande; blrna röda.
— $\frac{1}{2}$ —2'. — 4 7, 8.

Äng. Södr.

820. *C. Scabiosa* L. (Vädd-klint) holkfjällen svarta med kamlikt bibang; bladen pardelade med inskurna och tandade flikar; blrna röda, sällan hvita. — 2—3 $\frac{1}{2}$ '. — 4 7, 8. — S. B. 327. Back. etc. Södr. — Nyttjas mot reformar och annat utslag. Färgar gult.

332. SAUSSURÉA.

821. *S. alpina* DC. (*Serratula* L.) blomstren violetta i tät vippa; bladen lancettlika—äggrunda, småtandade, mjukludna. — 4 7.
Fjelltrakter, n. Österb., Lad.

333. LAPPA.

822. *L. tomentosa* Lam. (*Arctium Lappa*, b. L. — Stor kardborre) blomstren i flocklik vippa; holken nätlikt ullig, de inre fjällen lancettlikt aflånga, trubbiga med rak udd; bladen stora, n. hjertlika, under hvitulliga; blrna röda. — 2—4'. — 4 7, 8. — S. B. 63.

Byar, väg. Sydl. — Rötterna innehålla mycket Inulin och bittra extractivämnen; begagnas såsom blodrenande, svett- och urin-drifvande. Friska blad nyttiga vid rötsår och hudlöshet. Kallas på apoteken *Bardana*. — Bladen om våren ge en hälsosam mat.

823. *L. minor* DC. (*Arctium Lappa* L. — Liten kardborre) blomstren i klaslik samling, holken glatt eller något näthårig med sylrika fjäll, de inre färgade; blad och blr som föreg. — 1—3'. — 4 7, 8.
Byar, väg. allmän till s. Österb. — Nyttja som föreg.

334. CARDUUS.

824. *C. crispus* L. (Krus-tistel) blomsterskaften småtaggiga, upprätta med 1—4-bloster; bladen långt nedlöpande (så att stjelken öfverallt är bladkantad), bredt lancettlika, inskurna, taggiga, under hvitulliga; blrna rödvioletta. — 2—3'. — ☉, ☽ 7, 8.
Åkerrenar hela landet.

825. *C. nutans* L. blomstren lutande åt sidan, ensamma på tagglösa skaft; blad som föreg.; blrna röda. — $\frac{1}{2}$ —2'. — ☽ 7.
Torra st. r. Nyl.

335. CIRSIUM.

826. *C. lanceolatum* Scop. (*Carduus* L. — Vägtistel) blomstren stora, ensamma (sällan 2 tillsammans) med tornuddiga holkfjäll; bladen nedlöpande, parklufna med tuklufna tornuddiga flikar, ofvanpå småtaggiga, under hvitludna; blrna röda. — 2-4'. — 4 7, 8. — S. B. 416.
Väg. allmän till s. Österb. — Blomstren bringa mjölk att ysta.
827. *C. palustre* Scop. (*Carduus* L. — Kärtistel) blomstren klassiskt gyttrade, med m. kortuddiga holkfjäll; bladen som föreg. men med mindre taggar, ofvan småulliga, under gröna; violetta blr. — 3-6'. — 4 7, 8. — S. B. 428.
Fukt. äng. hela landet. — Späda skott och blad beg. såsom grönsaker.
828. *C. arvense* Scop. (*Serratula* L. — Åkertistel) blomstren i ojemn vippa med holkfjäll som föreg.; bladen vanl. icke nedlöpande, lancettlika, bugtiga, taggbräddade, på båda sidor gröna; blrna gredelina. — 2-4'. — 4 7, 8. — b) *maritimum*: bladen nedlöpande, pardelade med 2-3-klufna, utsperrade flikar. — c) *horridum*: bladen nedlöpande, parklufna, med taggiga flikar.
Åkr. allmän. b) och c) Nyl. — Stjelkarne lemua mycket pottaska.
829. *C. heterophyllum* All. (*Carduus* L. — Brudtistel) blomstren få och stora på långa enkla skaft; holkfjällen som föreg.; bladen lancettlika, hela eller parflikiga, omfattande, ej nedlöpande, under hvitulliga; blrna röda. — 2-3'. — 4 7, 8.
Äng. hela landet.
830. *C. oleraceum* Scop. (*Cnicus* L. — Kåltistel) blomstren flere i toppen, inom äggrunda, något färgade skärblad; holkfjällen sylspetsade; bladen med hjertlik bas, stjelkomfattande, parklufna, taggbräddade; blrna gula. — 2-4'. — 4 7, 8. — S. B. 698.
Fukt. äng. r. Ål. — Bladen beg. såsom kål.

336. CARLINA.

831. *C. vulgaris* L. (Spåmanstistel) yttre holkfjällen parklufna, torniga, de inre strål-lika; bladen lancettlika, tandade, taggiga, under finulliga; blrna blekgula. — 1-1½'. — 4 7, 8. — S. B. 434.
Backar r. Södr. — Roten svett- och urin-drifvande.

337. BIDENS.

832. *B. tripartita* L. (Brunskära) blomstren uppräta utan strål-blr; bladen 3-deldta, inskurna och sågade; blrna gula. — $\frac{1}{2}$ —2'. — \odot 7, 8. — *b) minor*: liten med hela, aflånga blad. Fukt. st. allmän till s. Österb.
833. *B. cernua* L. (Lutskära) blomstren lutande vanl. utan strål-blr; bladen hela, sågade, lancettlika eller smalare; blrna gula. — 2"—2'. — \odot 7, 8. — *b) radiata* (*Coreopsis Bidens* L.): med strålblr. Fukt. st. till s. Österb. — *b) Sat.* — Begge ha bittert aromatisk smak. Fårga med alunvatten fuktadt ylle brandgult.

338. FILÁGO.

834. *F. montana* L. (*Gnaphalium* Willd. — Ull-blomster) öfverallt hvitullig med n. jemnbreda, oskaftade, uppräta blad; blomstren hufvudlikt hopgyttrade med små gulaktiga blr. — 3—8". — \odot 6, 7. — S. B. 659. Sandback. Södr.

339. GNAPHALIUM.

835. *G. uliginosum* L. (Kärrotsar) stjelken uppstigande, vanl. grenig, ullig; blomstren oskaftade, hufvudlikt gyttrade, gråbruna; bladen smalt lancettlika, mjukludna. — 1—8". — \odot 7, 8. — *b) pilulare*: frukterna stråfva af små hår. Fukt. st. allmän. *b) n.* Österb.
836. *G. sylvaticum* L. (Skogstofsar) stjelken nederst något uppstigande, enkel, ullig; blomstren i ax, svartbruna; bladen n. jemnbreda, ofvan slutligen glatta, under hvitulliga. — $\frac{1}{2}$ —1'. — \mathcal{A} 8. Torra st. hela landet.
837. *G. dioicum* L. (*Antennaria* Gärttn. — Kattfot) stjelken upprät, enkel, ullig; blomstren skaftade i jemnhög samling, hvita eller röda; bladen ofvan glatta, under hvitulliga, från roten spadlika, på stjelken jemnbreda, tilltryckta. — 2—6". — \mathcal{A} 5, 6. — S. B. 148. Torra backar allmän.

340. EUPATORIUM.

838. *E. cannabinum* L. (Hampört) blomstren små, 5—6-blommiga, i tät vippa; bladen 3(—5)-delade med sågade flikar; blrna rödlätta. — 2—5'. — \mathcal{A} 7. Stränd. r. n. Kar., Lad. — Örten innehåller etherisk olja

och bittra ämnen, fordom officinell. Stjelkarne kunna nyttjas som hampa, hvilken örten äfven liknar.

341. ASTER.

839. *A. Tripolium* L. (*Tripolium vulgare* DC. — Strand-aster) bladen jemnbreda, tjocka; blomstren i qvast, strålblr blå, diskblr gula. — $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ '. — \mathcal{P} 7, 8. — S. B. 470.
Hafsstränd. till s. Österb.

342. ERÍGERON.

840. *E. acris* L. (Binka) blomster vanl. i klase; bladen lancettlika, vid roten tunglika, jemte stjelen håriga; strålblr rödlätta. — $\frac{1}{2}$ — $1'$. — \mathcal{P} 7.
Torra backar, hela landet. — Nyttjades redan af Greker och Romare mot s. k. förhexning af barn. På apoth. *Coniza caerulea*.

343. ÍNULA.

841. *I. Helenium* L. (Ålandsrot) blomstren få, mycket stora, gula; bladen stjelkomfattande, äggrunda, under ludna. — 2—4'. — \mathcal{P} 8—9. — S. B. 55.
Fukt. st. r. Ål.—Nyl. — Roten är tjock, kamferluktande, innehållande inulin (ett slags stärkelse), begagnad såsom läkemedel i mag- och bröst-sjukdomar, äfven mot utslag. Kokad med ister beg. mot ormbett.
842. *I. salicina* L. blomstren 1—få, gula; bladen stjelkomfattande, lancettlika, glatta, i brädden fintaggiga. — 1—2'. — \mathcal{P} 7, 8.
Ångsback. Sydl.

344. SOLIDÁGO.

843. *S. Virgáurea* L. (Guldris) blomstren gula, i täta spiror; bladen lancettlika, de nedre sågade. — 1—3'. — \mathcal{P} 7—9.
Back. allmän. — Är stärkande och urindrifvande. Kallas på apoth. *Consolida sarracenicá*. — Ger äfven gul och brun färg.

345. SENEICIO.

844. *S. Jacobæa* L. blomstren upprätta med talrika, utstående strålblr; bladen pardeldta med inskurna och tandade flikar;blr gula. — 2—3'. — \mathcal{P} 7, 8. — S. B. 606.
Torra st. r. Nyl. — Bitter ört, fordom officinell. Ätes på Kamtschatka.

845. *S. sylvaticus* L. blomstren upprätta med korta, tillbakarullade, stundom felslående strålblr; foderholken af 3—5 små fjäll; bladen pardelade; blr gula. — $\frac{1}{2}$ —1'. — ☉ 7, 8.
Torra st. Ål.—Nyl.
846. *S. vulgaris* L. (Bo-ört) blomstren lutande, vanl. utan strålblr; foderholken af omkr. 10 fjäll; bladen pardelade; blr gulå. — 4—12". — ☉ 6—11. — S. B. 353.
Odl. st. allmän. — Beg. till gulfärgning.

346. TUSSILÁGO.

847. *T. Farfara* L. (Hästhof) bladen rundadt hjertlika, bugtiga och tandade, under vitulliga; blrna gula i ensamt blomster på fjällig stängel. — 3—6". — ¶ 4, 5. — S. B. 2.
Leriga st. Södr. — Örten redan från äldsta tider använd mot hosta och bröstkrämpor. En blåaktig ull, som vid början af vintern finnes på roten, kan beredas till fnöske. — Anses utvisa godt brunnställe.

347. PETASITES.

848. *P. vulgaris* Desf. (*P. officinalis* Mönch, *Tussilago Petasites* L. — Pestrot) blomstren rödlätta utan strålblr i klaselik samling; bladen hjertlika, bugtiga och tandade, under grålundna; honbir få i kanten (några stånd bära deremot talrikare eller endast honblr = *Tussilago hybrida* L.). — 5—12". — ¶ 4, 5. — S. B. 224.
Stränd. r. Sydsv.
849. *P. frigida* Fr. (*Tussilago* L.) blomstren brungula i qvast, vanl. med korta strålblr; bladen n. som föreg. — 1—1 $\frac{1}{4}$ ". — ¶ 5, 6. — S. B. 680.
Fjelltrakt. n. Österb., Sav., n. Kar.

348. ACHILLÉA.

850. *A. Millefolium* L. (Rölleka, Backhumla) bladen dubbelt parbladigt delade med jemnbreda flikar; blomstren små med hvita eller rödlätta strålblr. — 1—2'. — ¶ 7—9. — S. B. 74.
Torra st. allmän. — Har kryddlik lukt och besk smak: officinell. Beg. till blombrännvin eller thé emot kolik, gikt, rödsot o. a. Det förra, äfvensom färska blad, på sår såsom renande och läkande.
851. *A. Ptarmica* L. (*Ptarm. vulgaris* DC.) bladen hela, jemnbreda, sågade; strålblr hvita. — 1—2'. — ¶ 7, 8. — S. B. 207. — b) *tubuliflora*: kantblrna piplika, större än diskblrna. Åkerrenar etc. Södr. b) vid Åbo. — Bladen färska, gnug-

gade verka nysning, ofta näsblod; den beska roten skall stilla tandverk. Förhindra öl och dricka att surna. — Ofta odlad med dubbla strålblr under namnet Tusenskön.

349. ANTHEMIS.

852. *A. arvensis* L. (Åkerkullor) bladen dubbelt parbladigt delade med jemnbreda flikar; fästets fjäll lancettlika; frukterna 4-kantiga; strålblr hvita. — 1—2'. — ☉ 5—7.
Åkerrenar Södr. — Till egenskaper lik Matr. Chamomilla, men vida svagare och n. utan lukt. Till utseende närmast lik Matr. inodora, men skiljd genom de smått grålundna bladflikarne och stjelen.
853. *A. Cotula* L. (*Maruta* DC. — Surkullor) bladen som föreg., fästets fjäll borstlika; frukterna n. trinda; strålblr hvita. — 1—1½'. — ☉ 5—9. — S. B. 429.
Byar, gat. r. Nyl., s. Kar. — Illa luktande.
854. *A. tinctoria* L. (*Cota* Gay. — Färgkullor) bladen parbladigt delade med smala hvass-sågade flikar; fästets fjäll lancettlika; strålblr gula. — ½—2'. — ♃ 6, 7. — S. B. 62.
Åkr. Södr. — Blrna stora, vackra. — Ger vacker gul färg åt ylle, förut fuktadt med alunvatten.

350. ARTEMISIA.

a) Blomfästet hårigt (*Absinthium*).

855. *A. Absinthium* L. (*Abs. vulgare* Lam. — Malört) bladen med lancettlika, på båda sidor grålundna flikar, de från roten 3-dubbelt pardelade; blr gula. — 2—3'. — ♃ 8. — S. B. 106.
Byar; till s. Österb. — Har kryddlik lukt och besk smak. Malörtsbrännvin är af de förnämsta magstärkande medel; äfven nyttjas malört pulveriserad emot mask, samt emot ohyra.

b) Blomfästet glatt (*Abrotanum*).

856. *A. vulgaris* L. (Gråbo) bladen dubbelt pardelade med lancettlika, ofvan glatta, under hvitulliga flikar; stjelen upprät; blr bruna. — 2—4'. — ♃ 8. — S. B. 417. — *b) coarctata*: med täta klasar och under snöhvita blad.
Odl. st. hela landet. *b)* Hafsstränd. Eg. F., Nyl. — Något mindre besk än föreg. Pulver af sidorötterna berömmes emot fallandesot. Af bladullen beredas i Japan och China små bollar, som brännas på giktsjuka ställen (moxa).
857. *A. campestris* L. bladen 2—3-dubbelt pardelade med n.

tråds mala och vanl. glatta flikar; stjelen nedliggande eller uppstigande; blomstren m. små, bruna, ensidiga. — 1—3'. — 2 7—9.

Torra st. Södr.

351. TANACÉTUM.

858. *T. vulgare* L. (Renfana) bladen parbladiga med parklufna småblad (småbladen varierande, från linjesmala till halftumsbreda och krusiga); blomstren halfklotformiga, gula. — 2—3'. — 2 8, 9. — S. B. 8.

Torra st. hela landet. — Är officinell, bittert aromatisk, magstärkande och maskdödande, utvertes begagnad verkstillande. Bladen ge grön färg.

352. MATRICARIA.

859. *M. odorata* L. (*Tripleurospermum* Schultz, *Pyrethrum* Sm.) blomfästet inuti tätt, blomstren med hvita strålblr (stundom felande); bladen 2—3-dubbelt pardelade med n. tråds mala flikar; frukterna med 3 åsar. — $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — ☉ 6—8. — *b) salina* (*M. maritima* L.): mindre med korta, trinda och köttiga bladflikar.

Odl. st. allmän. *b)* Hafsstrand. — Utan lukt.

860. *M. Chamomilla* L. (Kamillblomma, Johannisblomma) blomfästet högt, ihåligt; blomstren med hvita strålblr och 5-tandade diskblr; bladen som föreg.; frukterna med 5 åsar. — 4—8". — ☉ 6, 7. — S. B. 50.

Torra, odl. st. Södr. — Är officinell: de starkt luktande blorna äro invertes begagnade (pulveriserade eller kokade till thé) svett drivande och magstärkande samt utvertes (i kryddpåse) verkstillande och fördelande. Lemnar äfven gult färgämne.

861. *M. discoidea* DC. som föreg., men mera grenig och nedliggande, med 4-tandade blr utan strålblr. — 2—10". — ☉ 7, 8.

Gator, odl. st. Eg. F., Nyl., Tav., Sav., s. Österb. — Nyligen observerad, är den på sina ställen redan ytterst allmän och synes sprida sig öfver hela landet. — Luktar n. som föreg.

353. CRYSAÑTHEMUM.

862. *C. Leucanthemum* L. (Prestkrage) de nedre bladen långskaftade, spadlika, de öfre lancettlika, alla sågade; blom-

stren stora med hvita strålblr. — 1—1½'. — 2 7, 8. — S. B. 346.

Torra st. allmän.

354. LÁPSANA.

863. *L. communis* L. (Tomt-ört) blomstren blekgula i stor vippa; de nedre bladen lyrformiga med m. stor ändflik, de öfre äggrunda och tandade. — 2—3'. — ☉ 7—9.

Odl. st. Södr. — Stjelkarne kunna nyttjas till mat, och beg. som huskur emot bröstlidande.

355. TRAGOPÓGON.

864. *T. pratensis* L. (Bockskägg) blomstren få, stora, ljusgula, holkfjällen vanl. 8, kantblrna strällikt förlängda; bladen glatta, n. jembreda, från basen afsmalnande, kölade. — 1½—3'. — 2 6, 7. — S. B. 146.

Äng. Södr. — Rot och späda skott beg. till mat.

356. HYPOCHÆRIS.

865. *H. maculata* L. (Oxögon) stjelken vanl. enbladig med 1—4 stora, gula blomster; rotbladen talrika, aflånga, tandade, vanl. mörkfläckiga. — 1—3'. — 2 6—8.

Ängsback. allmän Södr.

357. PÍCRIS.

866. *P. hieracioides* L. blomstren i vippa; bladen lancettlika, tandade, stjelkomfattande. — 2—4'. — 2 7—8.

Väg. etc. r. Lad.

358. LEÓNTODON (Apargia Hoffm.).

867. *L. autumnalis* L. (Mjölklblomster) stängeln vanl. grenig med 2—flere (sällan ensamt) blomster; holken småningom afsmalnande och öfvergående i det upptill pipiga skaftet; bladen smala, hela eller pardelade. — 2—12". — 2 7—10. — S. B. 642.

Allmän.

868. *L. hastilis* L. stängeln alltid enkel och enblomstrig; holken med äggrund bas; bladen lancettlika, tandade eller parklufna med breda nedåt rigtade flikar. — ½—1'. — 2 6—8. — S. B. 643. — Varierar: glatt (*a*) *glabratus*, *L. hastile* L.) eller sträfhårig (*b*) *hispidus*, *L. hispidus* L.).

Äng. etc. *a*) Nyl., Lad. *b*) hela landet.

359. SCORZONÈRA.

869. *S. humilis* L. (Ornrot) stjelken nederst ullig med vanl. ensamt blomster och 2—3 n. jembreda blad; rotbladen ovala—lancettlika med ulliga skaft. — 3—10". — 4 6, 7. — S. B. 212.

Fukt. äng. r. Nyl., s. Kar. — Roten stor och svart, bitter, beg. som upplösande medel, men förlorar genom odling sin bitterhet och beg. såsom kål.

360. TARÁXACUM.

870. *T. officinale* Web. (*Leontodon Tar.* L. — Lejontand, Smörblomma) stängeln ihålig, med stort, gult blomster; bladen stora, parflikiga. — 1—12". — 4 5—10. — S. B. 4. — *b) palustre* (*T. palustre* DC.): stängeln på midten uppblåst; foderholkfjällen äggrunda, tryckta till holken.

Allmän. *b)* fukt. st., Ål. — Har ymnig mjölksaft, som innehåller bittra extractivämnen. Roten, tagen om våren, nyttjas såsom upplösande och blodrenande medel i många sjukdomar; kokad beg. till mat, liksom de unga bladen. Är äfven en god fodervext, som skall öka mjölken hos kor.

361. LACTÚCA.

871. *L. muralis* Don. (*Prnanthes* L. — Vildsallat) blomstren små, omkr. 5-blommiga i gles vippa; bladen parflikiga med stor ändflik. — 2—3'. — 4 7—8.

Steniga st. Ål., Nyl., Lad.

362. CREPIS.

a) Bladen på stjelken, sträfhåriga.

872. *C. biennis* L. bladen parflikiga med nedåt rigtade flikar, de öfversta lancettlika och tandade; blomstren stora. — 2—4'. — 4 6, 7. — S. B. 735.

Äng. r. Lad.

b) Bladen på stjelken, glatta eller n. glatta.

873. *C. tectorum* L. (Krepe) de nedre bladen lancettlika, tandade eller parflikiga med rakt utstående flikar, de öfre jembreda, med den pil-lika basen stjelkomfattande. — $\frac{1}{2}$ —2'. — 4 6—9.

Åkerrenar etc. allmän. — Varierar betydligt.

874. *C. pátudosa* Mönch. (*Hieracium* L.) bladen stora och glatta; de nedersta aflånga, skaftade, vid basen parflikade med

nedåt rigtade flikar, de öfre lancettlika, hjertlikt omfattande.
— 2—3'. — 4 7.

Fukt. äng. hela landet.

c) Bladen från roten.

875. *C. præmorsa* Tausch (*Intybus* Fr., *Hieracium* L.) blomstren små i klaselik samling; bladen aflånga, småtandade, mot spetsen vidgade, mot basen afsmalnande till skaft. — 1—2'.
— 4 6, 7.

Äng. r.

363. SONCHUS.

876. *S. arvensis* L. (Fet-tistel) blomstren stora, brandgula i flocklik vippa; holk och blomsterskaft glandelhåriga; bladen parflikiga med hjertlikt omfattande bas. — 2—3'. — 4 7, 8. — b) *littoralis* (*S. maritimus* L.): blomstren få, holk och blomsterskaft n. glatta; bladen parflikiga med lancettlik omkrets eller hela och jemnbreda.

Åkr. allmän Södr. — b) Hafsstränder, till s. Österb.

877. *S. oleraceus* L. (Mjölktistel) blomstren blekgula; holkens bas samt blomsterskaften upptill ull-mjöligen, slutl. glatta; bladen blågröna, parflikiga med omfattande, utstående flikar vid basen; frukterna sträfprickiga. — 1—3'. — ☉ 7—9.

Odl. st. allmän. — Späda blad och skott nyttjas som sallat.

878. *S. asper* Vill. blomster, holk och skaft som förög.; bladen gröna, hela, taggtandade med omfattande, tillbakaböjda flikar vid basen; frukterna släta. — 2—3'. — ☉ 7—9.

Odl. st. allmän till s. Österb. — Bladen till sallat.

364. MULGEDIUM (Sonchus L.).

879. *M. alpinum* Less. blomstren blå, uti klase; bladen lyrformiga med pil-lik, omfattande bas. — 2—4'. — 4 8.

Fjelltrakt. n. Österb.

880. *M. sibiricum* Less. blomstren blå, i jemnhög vippa; bladen lancettlika, tandade eller parflikiga. — 4 8.

Fukt. st. s. Österb., Lad.

365. HIERACIUM.

a) Bladlös eller enbladig stängel med synbara grenskott. Bladen helbräddade (utom 886) och trubbiga (utom 882). [Frukternas hår enradiga, likalånga och mycket fina.]

881. *H. pilosella* L. stängeln bar, enblomstrig; kantblorna på yttre sidan rödrandiga; bladen tunglika, ofvan gröna, lång-

håriga, under tät hvitludna. — 3—6". — 4 6, 7. — S. B. 458.

Torra back. allmän. — Fordom officinell.

882. *H. auriculæforme* Fr. stängeln vanl. bar, 1—2- (sällan fler-) blomstrig; bladen lancettlika, spetsiga, ofvan blågröna, glatta eller gleshåriga, under tunnt gråludna. — 3—6". — 4 6, 7.

Torra back. r. Ål.

883. *H. Auricula* L. stängeln vanl. enbladig med 1—8 blomster i flocklik samling; blrna rent gula, stiftet gult; bladen lancettlika—tunglika, med långa glesa hår nedtill i kanterna, för öfrigt på båda sidor glatta, blågröna. — 3—10". — 4 6, 7. Ängsback. allmän till s. Österb.

884. *H. svecicum* Fr. stängeln vanl. 1-bladig, långt hvithårig, upptill glandelhårig med vanl. talrika blomster; blrna på yttre sidan brandgula eller rödrandiga, stiftet brunt; bladen som föreg. — 1—2'. — 4 7.

Fukt. äng. Nyl., Lad., Sav., Sat., s. Österb.

885. *H. pratense* Tausch (*H. dubium* Hn, *H. collinum* Gochn.) stängeln 1-bladig, långhårig, upptill något stjernluden med talrika blomster; blr och stift gula; bladen lancettlika—tunglika, rent gröna, långhåriga. — $\frac{3}{4}$ —1 $\frac{1}{2}$ '. — 4 6, 7.

Äng. r. Nyl., Tav., Lad.

886. *H. fuscum* Vill. stängeln n. bar, långhårig med få blomster; blrna under brandgula, stiftet brunaktigt; bladen bredt lancettlika, glest tandade, blågröna, på båda sidor långhåriga. — 4—6". — 4 7.

Bergstrakt. r. Nyl., Lad., Sat., s. Österb.

b) En—6-bladig stjelk, utan (eller med underjordiska) grenskott. Bladen helbräddade och spetsiga (utom de nedersta hos 887, 888). [Frukternas hår såsom i föreg. afd.]

887. *H. præaltum* Vill. blågrön; stjelken glatt eller gleshårig; bladen lancettlika, glatta, de nedersta trubbiga; holkfjällen grönaktiga med hårig rygg och blek kant. — 1—2'. — 4 6, 7. Torra st. r. Nyl., Sat., Lad.

888. *H. collinum* Fr. (*H. fallax* W.) rent grön; stjelken hårig och stjernluden; bladen lancettlika, stråfhåriga, stjernludna; holkfjällen trubbiga, enfärgade, öfverallt svart-glandelhåriga. — $\frac{1}{2}$ —2'. — 4 6, 7.

Torra äng., back. hela landet.

889. *H. glomeratum* Fr. blekgrön; stjelk och blad som föreg.,

men med korta och mjuka hår; holkfjällen i kanterna bleka, på midten svart-glandelhåriga, de inre spetsiga; blomstren kortskaftade. — $\frac{1}{2}$ —1'. — 2 7.

Äng. hela landet.

890. *H. cymosum* Fr. (*H. Nestleri* Vill.) grön; stjälken långhårig och stjernluden; bladen långhåriga, under något stjernludna, lancettlika, de nedersta n. omv. äggrunda och trubbiga; holkfjällen spetsiga, hvithåriga med få svarta glandelhår och bleka kanter; blomstren långskaftade. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — 2 7. Äng. r. Nyl., s. Kar., Sat. — Denna och föreg. 3 arter mycket nära förenade.

c) En—mång-bladig stielk, med qvarsittande rotblad. Bladen tandade. [Frukternas hår olikalånga, n. 2-radiga, styfva.]

* Stiftet blåaktigt eller svartbrunt. Blombrämet glatt.

891. *H. murorum* L. stjälken vanl. med ett ensamt blad och blomstren på båglik uppböjda skaft; rotbladen talrika, stora, långskaftade, tunna och ljnsgröna, äggrunda med tvär eller hjertlik bas, håriga utan stjernludd; holken med svarta glandelhår. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — 2 6, 7. — b) *incisum*: bladen djupt fliktandade.

Skog. etc. hela landet. — b) Sat., Lad. — Fordom officinell under namnet *Pulmonarea gallica*.

892. *H. caesium* Fr. stjälken 1—få-bladig med blomster på raka skaft; rotbladen talrika, blågröna, lancettlika—äggrunda med tvär eller afsmalnande bas, under långhåriga och stjernludna; holken hvithårig och stjernluden, vanl. utan glandelhår. — $1\frac{1}{2}$ —2'. — 2 6—8.

Back. hela landet. — Öfvergår utan gräns i föreg.

893. *H. vulgatum* Fr. (*H. maculatum* Sm.) stjälken flerbladig med blomster i grenig vippa; rotbladen få, lancettlika—äggrunda med afsmalnande bas, gleshåriga utan stjernludd; holken med svarta glandelhår. — 2—3'. — 2 6, 7.

Äng., back. allmän.

** Stiftet gult; brämet fint hårbräddadt.

894. *H. saxifragum* Fr. stjälken vanl. mångbladig med n. jemu-höga blomster på m. smala skaft; rotbladen få, blågröna, lancettlika, under långhåriga och stjernludna; holken glest hvithårig, med eller utan glandelhår. — 2 6, 7. — b) *hispidissimum*: bladen på båda sidor långhåriga.

Klippor r. Eg. F., Nyl. — b) Eg. F.

- ♣) Mångbladig stjelk med vid blomningen förvissnande eller inga rotblad. Bladen tandade. [Frukternas hår som i föreg. afd.]

* Bladen icke stjelkomfattande; stiftet brunt.

895. *H. rigidum* Hn. stjelken styf med flergrenad blomstervippa; bladen bredt lancettlika, glest groftandade; holkfjällen smala, spetsiga, enfärgadt svartgröna, föga glandelhåriga och stjernludna med utstående spets, vid torkning svartnande. — 3—5'. — ♁ 7—9.

Back. r. Ål.—Nyl.

896. *H. tridentatum* Fr. som föreg. men med enklare, qvastlik vippa; ljusgröna, m. tunna, n. genomskinliga blad, blekantade och ej svartnande holkfjäll. — 2—3'. — ♁ 7—9. Back. etc. r. Eg. F., Sat., s. Kar. — Från föreg. föga skiljd art.

897. *H. gothicum* Fr. stjelken styf med lancettlika, på midten groftandade blad, och blomster i qvastlik vippa; holkfjällen breda, trubbiga, tilltryckta, enfärgadt svartgröna, endast på midten glandelhåriga, vid torkning svartnande. — ♁ 7, 8. Torra st. r. Ål., Sat., n. Österb.

** Bladen icke stjelkomfattande. Stiftet gult.

898. *H. umbellatum* L. blomster i flocklik vippa, bladen talrika, lancettlika—jembreda, glestandade; holkfjällen vanl. glatta, med utsperrad spets. — $\frac{1}{2}$ —3'. — ♁ 7—9.

Torra st. allmän. — Ger åt ull en vacker gul färg.

*** Bladen stjelkomfattande.

899. *H. crocatum* Fr. (*H. sylvestre* Hn.) blomstren i jemnhög qvast; bladen talrika, lancettlika, de öfre n. ägggrunda; holkfjällen n. glatta, enfärgade, svartaktiga, endast de nedersta med några glandelhår; stiftet brunt, blombrämet glatt. — ♁ 7.

Bergstrakt. r. Lad.

900. *H. prænanthoides* Vill. blomstren i sammansatt vippa; bladen talrika, lancettlika med hjertlikt omfattande bas; holk-glandelhårig och stjernluden; stiftet brunt, blombrämet hårkantadt. — 2—3'. — ♁ 7, 8.

Bergstrakt. r. Lad.

Register

öfver Familjer och Släkten.

Anm. Den kursiva stilen, äfvensom parenteserna utmärka synonymer. De tvenne första sifferteckningarna efter ett slägte utmärka hvilken klass och ordning uti Linneiska Sexualsystemet slägtet tillhör; alla öfriga tal hänvisa till arternas ordningsnummer. [Ordningarna i kl. Syngenesia äro de Linneiska.]

- Abies* 281.
Abrotanum 857.
Absinthium 856.
Acer **23**: 2 — 797.
ACERINEÆ 797.
Achillea **19**: 2 — 850, 851.
Acinos 771.
Aconitum **13**: 2 — 448.
Acorus **6**: 1 — 65.
Acrostichum 1, 6.
Actæa **13**: 1 — 449.
Adoxa **8**: 4 — 811.
Adoxeæ 811.
Aegopodium **5**: 2 — 785.
Aethusa **5**: 2 — 782.
Agrimonia **11**: 2 — 621, 622.
Agropyrum 160, 161.
Agrostemma **10**: 5 — 585.
Agrostis **3**: 2 — 174—177 (172, 178).
Aira **3**: 2 — 185—187 (208).
Ajuga **14**: 1 — 755.
Alchemilla **4**: 1 — 619.
Alectorolophus 711, 712.
Alisma **6**: 4 — 236.
ALISMACEÆ 232—237.
Alliaria 479.
Allium **6**: 1 — 248—251.
Alnus **21**: 4 — 300, 301.
Alopecurus **3**: 2 — 152, 153.
Alsine 562.
Alsineæ 544—569.
Alyssum 485, 489.
- AMENTACEÆ 284—307.
Anchusa **5**: 1 — 744 (745).
Andromeda **10**: 1 — 334—336.
Androsace **5**: 1 — 668.
Anemone **13**: 3 — 415—417 (418—421).
Angelica **5**: 2 — 790, 791.
Antennaria 837.
Anthemis **19**: 2 — 852—854.
Anthericum 240.
Anthoxanthum **2**: 2 — 151.
Anthriscus **5**: 2 — 795.
Anthyllis **16**: 2 — 396.
Antirrhinum 707, 708.
Apargia 867, 868.
Apera 174.
Aquilegia **13**: 2 — 446.
Arabis **15**: 2 — 464—466 (463).
Arbutus 337, 338.
Arctium 822, 823.
Arctophila 209.
Arctostaphylos **10**: 1 — 337, 338.
Arenaria **10**: 3 — 547—549 (544, 550).
Armeria **5**: 5 — 658.
Armoracia 467.
AROIDEÆ 64, 65 (39—42).
Arrhenatherum 190.
Artemisia **19**: 2 — 855—857.
Arundo 166, 168, 169, 173.
ASCLEPIADEÆ 685.
Asclepias 685.

Asperugo 5: 1 — 735.
 Asperula 4: 1 — 810.
 Aspidium 24: 1 — 7—13.
 Asplenium 24: 1. — 1—5 (9,
 10).
 Aster 19: 2 — 839.
 Astragalus 397, 399.
 Athamanta 779.
 Atriplex 23: 1 — 528—531.
 Avena 3: 2 — 188—192.
 Azalea 5: 1 — 332.

—————
Baldingera 180.
 BALSAMINÆ 376.
 Barbarea 15: 2 — 483, 484.
 Batrachium 13: 3 — 425—431
 (432).
Berteroa 485.
 Betonica 14: 1 — 769.
 Betula 21: 6 — 302—305 (300,
 301).
Betulineæ 300—305.
 Bidens 19: 1 — 832, 833.
 Blitum 1: 2 — 538, 539 (533,
 536, 537).
Blysmus 142, 143.
Blyttia 178.
 BORAGINÆ 735—750.
 Botrychium 24: 1 — 20—22.
 Brachypodium 3: 2 — 165.
 Brassica 15: 2 — 462 (461).
 Briza 3: 2 — 203.
 Bromus 3: 2 — 215—217 (165).
 Bryonia 21: 5 — 314.
 Bulliarda 4: 3 — 590.
 Bunias 15: 1 — 498 (497).
 Butomus 9: 1 — 237.

—————
 Cakile 15: 1 — 497.
 Calamagrostis 3: 2 — 167—173.
 Calamintha 14: 1 — 771.
 Calla 6: 1 — 64.
 Callitriche 21: 1 — 502—504.
Callitrichineæ 502—504.
 Calluna 8: 1 — 333.
 Caltha 13: 3 — 444.
 CALYCANthemÆ 608—618.
 Calypso 20: 1 — 254.
 Camelina 15: 1 — 489—491.
 Campanula 5: 1 — 725—732.
 CAMPANULACEÆ 725—734.
 CAPRIFOLIACEÆ 800, 801.

Capsella 15: 1 — 493.
 Cardamine 15: 2 — 471—475.
 Carduus 19: 1 — 824, 825 (826,
 827, 829).
 Carex 21: 3 — 72—130.
 Carlina 19: 1 — 831.
 Carum 5: 2 — 786.
 CARYOPHYLLÆ 541—585.
Cassandra 334.
Catabrosa 208.
Caulinia 43.
 Centaurea 19: 3 — 817—820.
 Cephalanthera 20: 1 — 262.
 Cerastium 10: 4 — 555—559
 (560).
Cerasus 656.
Ceratophylleæ 501.
 Ceratophyllum 21: 6 — 501.
Cerefolium 795.
Cherophyllum 795.
Chamaenerion 617.
 Chelidonium 13: 1 — 453.
 CHENOPODIACEÆ 526—540.
 Chenopodium 5: 2 — 532—538.
Chimaphila 324, 325.
 Chrysanthemum 19: 2 — 862.
 Chrysosplenium 8: 2 — 595.
 Cicuta 5: 2 — 783.
 Circeæ 2: 1 — 610.
 Cirsium 19: 1 — 826—830.
 CISTINÆ 365.
Cistus 365.
 Clinopodium 14: 1 — 770.
Cnicus 830.
 Cochlearia 15: 1 — 492 (467).
 Coeloglossum 20: 1 — 267.
 Comarum 12: 3 — 626.
 CONIFERÆ 279—283.
 Conium 5: 2 — 781.
 Convallaria 6: 1 — 243—245
 (242).
 CONVULVULACEÆ 722—
 723.
 Convolvulus 5: 1 — 722.
 Corallorhiza 20: 1 — 257.
Coreopsis 833.
 CORNÆ 798, 799.
 Cornus 4: 1 — 798, 799.
 Corydalis 17: 1 — 454—456.
 Corylus 21: 6 — 306.
Cota 854.
 Cotoneaster 12: 2 — 650.
 CRASSULACEÆ 590—594.
 Cratægus 12: 2 — 651 (654).

Crepis **19**: 1 — 872—874.
CRUCIFERÆ 458—500.
Cucubalus 576, 578.
CUCURBITACEÆ 314.
Cupuliferæ 306, 307.
Cuscuta **5**: 2 — 723.
Cynanchum **5**: 2 — 685.
Cynoglossum **5**: 1 — 736.
Cynosurus **3**: 2 — 158 (157).
CYPERACEÆ 72—149.
Cypripedium **20**: 2 — 253 (254).
Cystopteris 7.

Dactylis **3**: 2 — 210.
Daphne **8**: 1 — 322.
Datura **5**: 1 — 689.
Dejeuxia 170—172.
Delphinium **13**: 2 — 447.
Dentaria **15**: 2 — 476.
Dianthus **10**: 2 — 571—573.
Digraphis **3**: 2 — 180.
DIPSACEÆ 815, 816.
Draba **15**: 1 — 486—488.
Dracocephalum **14**: 1 — 773,
 774.
Drosera **5**: 5 — 362—364.
DROSERACEÆ 361—364.
Drupaceæ 656, 657.

Echinosperrnum **5**: 1 — 737,
 738.
Echium **5**: 1 — 750.
Elæagneæ 321.
Elatine **8**: 4 — 587—589.
Elatineæ 587—589.
Elymus **3**: 2 — 159.
EMPETREÆ 320.
Empetrum **22**: 3 — 320.
Enodium **3**: 2 — 202.
Epilobium **8**: 1 — 611—617.
Epipactis **20**: 1 — 263, 264
 (256, 260—262).
Epipogium **20**: 1 — 255.
EQUISETACEÆ 32—38.
Equisetum **24**: 1 — 32—38.
Erica 333.
ERICINEÆ 323—343.
Erigeron **19**: 2 — 840.
Eriophorum **3**: 1 — 131—136.
Erodium **16**: 1 — 354.
Erophila 486.
Ervum 407, 408.

Erysimum **15**: 2 — 479—481
 (478, 483, 484).
Erythraea **5**: 1 — 682, 683.
Eupatorium **19**: 1 — 838.
Euphorbia **21**: 1 — 316—319.
EUPHORBIACEÆ 315—319.
Euphrasia **14**: 2 — 713 (714).
 ———
Farsetia **15**: 1 — 485.
Fedia 813.
Festuca **3**: 2 — 211—214 (165,
 193, 194, 204).
Ficaria **13**: 3 — 442.
Filago **19**: 4 — 834.
Fluminia **3**: 2 — 194.
Fragaria **12**: 3 — 633—635.
FRAXINEÆ 308.
Fraxinus **23**: 2 — 308.
Fumaria **17**: 1 — 457 (454—
 456).
FUMARIACEÆ 454—457.

Gagea **6**: 1 — 246, 247.
Galeopsis **14**: 1 — 759—761.
Galium **4**: 1 — 802—809.
Gentiana **5**: 1 — 679—681 (682,
 683).
GENTIANEÆ 679—684.
Geranium **16**: 2 — 346—353
 (354).
Geum **12**: 3 — 623—625.
Githago 585.
Glaux **5**: 1 — 669.
Glechoma **14**: 1 — 757.
Glyceria **3**: 2 — 204—209.
Gnaphalium **19**: 2 — 835—837
 (834).
Goodyera **20**: 1 — 265.
GRAMINEÆ 150—217.
GRUINALES 344—354.
Gymnadenia **20**: 1 — 270, 271.
Gypsophila **10**: 2 — 570.

Habenaria 267, 270.
Halianthus **10**: 3 — 550.
HALORHAGEÆ 501—508.
Heleocharis 137—139.
Helianthemum **13**: 1 — 365.
Hepatica 417.
Heracleum **5**: 2 — 793.
Herniaria **5**: 2 — 541.

Hesperis **15**: 2 — 482.
 Hieracium **19**: 1 — 881—900
 (874, 875).
 Hierochloa **3**: 2 — 181, 182.
 Hippophaë **22**: 4 — 321.
 Hippuris **1**: 1 — 505.
 Holcus **3**: 2 — 183 (181).
 Humulus **22**: 5 — 313.
 HYDROCHARIDÆ 238, 239.
 Hydrocharis **22**: 6 — 238.
 Hyoscyamus **5**: 1 — 688.
 HYPERICINÆ 358—360.
 Hypericum **18**: 1 — 358—360.
 Hypochaeris **19**: 1 — 865.
Hypopitys 331.

Impatiens **19**: 5 — 376.
Intybus 875.
 Inula **19**: 2 — 841, 842.
 IRIDÆ 252.
 Iris **3**: 1 — 252.
 Isatis **15**: 1 — 500.
 Isoetes **24**: 1 — 24.

Jasione **19**: 5 — 733.
 JUNCACEÆ 218—231.
 Juncus **6**: 1 — 218—229 (230,
 231).
 Juniperus **22**: 7 — 280.

Knautia 815.

LABIATÆ 751—777.
 Lactuca **19**: 1 — 871.
 Lamium **14**: 1 — 763—766.
 Lappa **19**: 1 — 822, 823.
 Lapsana **19**: 1 — 863.
Larix 282.
 Laserpitium **5**: 2 — 788.
 Lathræa **14**: 2 — 721.
 Lathyrus **17**: 3 — 403—406
 (400—402).
 Ledum **10**: 1 — 323.
 Lemna **2**: 1 — 39—42.
 LENTIBULARIÆ 675—678.
 Leontodon **19**: 1 — 867, 868
 (870).
 Leonurus **14**: 1 — 762.
 Lepidium **15**: 1 — 496.
 Lepigonum **10**: 3 — 544—546.

Libanotis **5**: 2 — 779.
 LILIACEÆ 240—251.
Limnochloa 140, 141.
 Limosella **14**: 2 — 694.
 Linaria **14**: 2 — 707, 708.
 Linnæa **14**: 2 — 800.
 Linum **16**: 1 — 344.
 Listera **20**: 1 — 260, 261.
 Lithospermum **5**: 1 — 749.
 Littorella **21**: 4 — 659.
 Lobelia **19**: 5 — 734.
Lobeliaceæ 734.
 Lolium **3**: 2 — 162—164.
 Loniceræ **5**: 1 — 801.
 Lotus **17**: 3 — 391.
 Luzula **6**: 1 — 230, 231.
 Lychnis **10**: 4 — 584 (580—583,
 585).
 LYCOPODIACEÆ 24—31.
 Lycopodium **24**: 1 — 25—31.
 Lycopsis **5**: 1 — 745.
 Lycopus **2**: 1 — 754.
 Lysimachia **5**: 1 — 671—673.
Lythraceæ 608, 609.
 Lythrum **11**: 1 — 609.

Majanthemum **4**: 1 — 242.
 Malachium **10**: 4 — 560.
 Malaxis **20**: 1 — 258, 259.
 Malva **16**: 3 — 355.
 MALVACEÆ 355.
Marsileaceæ 24.
Maruta 853.
 Matricaria **19**: 2 — 859—861.
 Medicago **17**: 3 — 392—394.
 Melampyrum **14**: 2 — 716—720.
 Melandrium **10**: 4 — 582, 583
 (575).
Melanosinapis 461.
 Melica **3**: 2 — 184 (202).
 Melilotus **17**: 3 — 379—381.
 Mentha **14**: 1 — 751—753.
Menyantheæ 684.
 Menyanthes **5**: 1 — 684.
Menziezia 335.
 Mercurialis **22**: 6 — 315.
Mespilus 650.
 Milium **3**: 2 — 179.
Molinia 202, 205.
Moneses 325.
 Monotropa **10**: 1 — 331.
 Montia **3**: 3 — 586.
 Mühlenbergia **3**: 2 — 178.

Mulgedium 19: 1 — 879, 880.
Myagrurn 489—491, 499.
 Myosotis 5: 1 — 739—743 (737,
 738).
Myosurus 5: 6 — 443.
 Myrica 22: 4 — 299.
Myricaceæ 299.
 Myriophyllum 21: 6 — 506—
 508.
 Myrrhis 5: 2 — 796.
Myrtillus 342, 343.

NAJADEÆ 39—63.
 Najas 22: 1 — 43, 44.
 Nardus 3: 1 — 150.
Nartheciaceæ 240.
 Nasturtium 15: 2 — 467—470.
Naumburgia 673.
 Neottia 20: 1 — 256.
 Nepeta 14: 1 — 758.
 Neslia 15: 1 — 499.
Norna 254.
 Nuphar 13: 1 — 450, 451.
 Nymphaea 13: 1 — 452 (451).
 NYMPHÆACEÆ 450—452.

Odontites 14: 2 — 714, 715.
 Oenanthe 5: 2 — 784.
 Oenothera 8: 1 — 618.
Onagrarieæ 610—618.
 Ononis 16: 2 — 395.
Ophioglosseæ 20—23.
 Ophioglossum 24: 1 — 23.
 Ophrys 20: 1 — 266 (256—261).
 ORCHIDÆÆ 253—278.
Orchidium 254.
 Orchis 20: 1 — 272—278 (267,
 268, 270, 271).
 Origanum 14: 1 — 756.
Ornithogalum 246, 247.
 Orobus 17: 3 — 400—402.
Osmunda 19, 22.
 Oxalis 16: 2 — 345.
 Oxycoccus 8: 1 — 339, 340.
Oxytropis 399.

Panicum 156.
 PAPAVERACEÆ 453.
 PAPILIONACEÆ 379—414.
 Paris 8: 4 — 241.

Parnassia 5: 4 — 361.
Paronychieæ 541—543.
 Pastinaca 5: 2 — 794.
 Pedicularis 14: 2 — 709, 710.
 Peplis 6: 1 — 608.
 PERSONATÆ 692—721 (690,
 691).
 Petasites 19: 2 — 848, 849.
 Peucedanum 5: 2 — 789.
 Phaca 17: 3 — 397—399.
Phalaris 180.
Phellandrium 784.
 Phleum 3: 2 — 154, 155.
 Phragmites 3: 2 — 166.
Phylodoce 335.
 Picris 19: 1 — 866.
 Pimpinella 5: 2 — 787.
 Pingicula 2: 1 — 675.
 Pinus 21: 6 — 281—283.
Pisum 403.
 PLANTAGINEÆ 659—663.
 Plantago 4: 1 — 660—663.
 Platanthera 20: 1 — 268, 269.
 PLUMBAGINEÆ 658.
 Poa 3: 2 — 195—201 (193, 204,
 205, 207).
 POLEMONIACEÆ 724.
 Polemonium 5: 1 — 724.
 Polygala 17: 2 — 377, 378.
 POLYGALÆÆ 377, 378.
Polygonatum 244, 245.
 POLYGONEÆ 509—525.
 Polygonum 8: 3 — 509—517.
 POLYPODIACEÆ 1—23.
 Polypodium 24: 1 — 14—17
 (6—13).
Polystichum 8, 11—13.
Pomaceæ 650—655.
 Populus 22: 6 — 298.
 PORTULACACEÆ 586—589.
 Potamogeton 4: 3 — 50—63.
Potamogetoneæ 45—63.
 Potentilla 12: 3 — 627—632.
Prenanthes 871.
 Primula 5: 1 — 664—667.
 PRIMULACEÆ 664—674.
 Prunella 14: 1 — 775.
 Prunus 12: 1 — 656, 657.
Psaralea 851.
 Pteris 24: 1 — 18.
 Pulmonaria 5: 1 — 748.
 Pulsatilla 13: 3 — 418—421.
Pyrethrum 859.

Pyrola 10: 1 — 324—330.
 Pyrus 12: 2 — 655 (652, 654).

Quercus 21: 6 — 307.

RANUNCULACEÆ 415—449.

Ranunculus 13: 3 — 432—441
 (425—431, 442).

Raphanistrum 458.

Raphanus 15: 2 — 458.

RHAMNEÆ 606, 607.

Rhamnus 5: 1 — 606, 607.

Rhinanthus 14: 2 — 711, 712.

Rhynchospora 3: 1 — 147, 148.

Ribes 5: 1 — 602—605.

RIBESIACEÆ 602—605.

Rosa 12: 3 — 641—647.

ROSACEÆ 619—657.

Rubus 12: 3 — 636—640.

Rumex 6: 3 — 518—525.

Ruppia 4: 3 — 48, 49.

Sagina 10: 4 — 551, 552.

Sagittaria 21: 6 — 235.

Salicineæ 284—298.

Salicornia 1: 1 — 526.

Salix 22: 2 — 284—297.

Salsola 5: 2 — 527.

Samolus 5: 1 — 674.

Sangvisorba 4: 1 — 620.

Sanicula 5: 2 — 778.

Satyrium 255, 265, 267, 268, 270,
 271.

Saxifraga 10: 2 — 596—601.

SAXIFRAGEÆ 595—601.

Scabiosa 815, 816.

Scandix 796.

Sceptrum 710.

Schelhammeria 76.

Scheuchzeria 6: 3 — 234.

Schoenus 3: 1 — 149 (142, 143,
 147, 148).

Scirpus 3: 1 — 137—146.

Scleranthus 10: 2 — 542, 543.

Scolochloa 194.

Scorzonera 19: 1 — 869.

Scrophularia 14: 2 — 692, 693.

Scutellaria 14: 1 — 776, 777.

Sedum 10: 4 — 591—594.

Selaginella 25.

Selinum 5: 2 — 792 (788).

Senecio 19: 2 — 844—846.

Senticosæ 619—649.

Serapias 262—264.

Serratula 828.

Sesleria 3: 2 — 157.

Setaria 3: 2 — 156.

Silene 10: 3 — 574—579.

Sileneæ 570—585.

Sinapis 15: 2 — 459—461.

Sisymbrium 15: 2 — 477, 478
 (466, 468—470, 479).

Sium 5: 2 — 780.

Smilacina 242.

SOLANACEÆ 686—691.

Solanum 19: 5 — 686, 687.

Solidago 19: 2 — 843.

Sonchus 19: 1 — 875—878 (879,
 880).

Sorbus 12: 2 — 652—654.

Sparganium 21: 3 — 68—71.

Spergula 10: 4 — 553, 554 (552).

Spergularia 544.

Spiræa 12: 3 — 648, 649.

Stachys 14: 1 — 767, 768.

Statice 658.

Stellaria 10: 3 — 561—569.

STELLATÆ 802—810.

Stratiotes 22: 6 — 239.

Struthiopteris 24: 1 — 19.

Subularia 15: 1 — 495.

Succisa 4: 1 — 816.

Symphytum 5: 1 — 746, 747.

SYNANTHEREÆ 817—900.

Tanacetum 19: 2 — 858.

Taraxacum 19: 1 — 870.

Taxus 22: 7 — 279.

Thalictrum 13: 3 — 422—424.

Thlaspi 15: 1 — 494 (493).

Thymeleæ 322.

Thymus 14: 1 — 772 (771).

Thysselinum 789.

Tilia 13: 1 — 356, 357.

TILIACEÆ 356, 357.

Tillæa 590.

Tofieldia 6: 3 — 240.

Tormentilla 627.

Tragopogon 19: 1 — 864.

Trichera 4: 1 — 815.

Trichophorum 131, 141.

Trientalis 7: 1 — 670.

Trifolium 17: 3 — 382—390
 (379—381).

Triglochin **6**: 3 — 232, 233.
 Triodia **3**: 2 — 193.
Tripleurospermum 859.
Tripolium 839.
 Triticum **3**: 2 — 160, 161.
 Trollius **13**: 3 — 445.
 Turritis **15**: 2 — 463 (464).
 Tussilago **19**: 2 — 847 (848, 849).
 Typha **21**: 3 — 66, 67.
 TYPHACEÆ 66—71.

ULMACEÆ 309, 310.
 Ulmus **5**: 2 — 309, 310.
 UMBELLIFERÆ 778—796.
 Urtica **21**: 4 — 311, 312.
 URTICACEÆ 311—313.
 Utricularia **2**: 1 — 676—678.

Vaccinium **8**: 1 — 341—343
 (339).
 Valeriana **3**: 1 — 814 (813).
 VALERIANEÆ 811—814.
 Valerianella **3**: 1 — 813.
 Verbascum **5**: 1 — 690, 691.
 Veronica **2**: 1 — 695—706.
 Viburnum **5**: 3 — 812.
 Vicia **17**: 3 — 407—414.
Vincetoxicum 685.
 Viola **19**: 5 — 366—375.
 VIOLARIEÆ 366—375.
 Viscaria **10**: 4 — 580, 581.
 Woodsia **24**: 1 — 6.

Zannichellia **21**: 1 — 46, 47.
 Zostera **1**: 1 — 45.

Svenskt Namnregister.

Aklej 446.
Al 300, 301.
Alm 309, 310.
Andmat 39.
Arre 301.
Ask 308.
Asp 298.
Backhumla 850.
Backluta 577.
Bactimjan 772.
Bened 799.
Bergknopp 591.
Bergmynta 770.
Binda 516, 517.
Bingel 315.
Binka 840.
Björk 302—305.
Björnfloka 793.
Blindnäsla 761.
Blodrot 627.
Blodtopp 620.
Blomris 336.
Blomvass 237.
Blåbär 343.
Blågull 724.
Blåhallon 640.
Blåklint 817.
Blåklocka 727.
Blåsört 676.
Blåvifva 665.
Bockrot 787.
Bockskägg 864.
Bolmört 688.
Bonäsla 762.
Boört 846.
Brakved 606.
Brudgran 271.
Brunskära 832.
Brunört 775.
Bräken 10, 13.
Bräsma 471, 472.
Bullerblomster 445.
Bäckböna 704.
Daggkäpa 619.
Daggört 362—364.

Darrgräs 203.
Desmansknopp 711.
Dosta 756.
Draknos 774.
Dufkulla 670.
Dyblad 238.
Dyört 694.
Dådra 489—491, 499.

Ek 307.
Ekorrebär 242.
Elgört 648.
Elm 159.
En 280.
Exing 157, 158, 210.

Fackelblomster 609.
Fagergräs 207.
Fetknopp 593.
Fettistel 876.
Fetört 675.
Finnmyrten 334.
Fioringräs 175.
Fjällrot 721.
Flenört 692.
Flohår 501.
Flugblomster 707.
Fogelborot 256.
Fogelfot 114.
Fogelört 377, 378.
Fräken 32—38.
Furu 283.
Färpuppor 625.
Fältsöta 680.
Fänting 570.
Förgätmigej 739—743.

Getnos 776.
Getpors 323.
Getäppel 607.
Glasört 526.
Glis 464—466.
Gran 281.
Groblad 663.
Grodnett 238.
Gråbo 856.
Grö 195—201, 205, 208.

Guckuskor 253.
 Guldpudra 595.
 Guldris 843.
 Gultraf 618.
 Gulvifva 664.
 Gäsört 632.
 Göksblomster 584.
 Gökskälla 420.

Hafra 188—192.
 Hafstorn 321.
 Hagtorn 651.
 Hallon 639.
 Hampnässla 760.
 Hampört 838.
 Harsyra 345.
 Hartimjan 771.
 Harull 133.
 Hassel 306.
 Hexört 610.
 Hillsko 668.
 Hjortron 636.
 Hornört 557.
 Hufvudull 132.
 Humle 313.
 Hundfloka 795.
 Hundhvetet 161.
 Hundrofva 314.
 Hundtunga 736.
 Hven 174—178.
 Hägg 656.
 Hästhof 847.
 Hästsvans 505.
 Hönsbär 798.
 Höstklocka 679.

Idgran 279.
 Igelknopp 68—71.

Jemna 30.
 Johannisblomma 860.
 Johannisört 358.
 Jolster 287.
 Jordgubbar 635.
 Jordrefva 757.
 Jordrök 457.
 Jungfrutofvel 254.

Kafle 152, 153.
 Kafvelhirs 156.
 Kalfleka 444.
 Kalmusrot 65.
 Kamblad 506—508.
 Kamillblomma 860.

Kampe 154, 155.
 Kardborre 822, 823.
 Kattfot 873.
 Kattmynta 758.
 Kattost 355.
 Kattsvans 691.
 Kirskål 785.
 Klint 817—820.
 Klocka 725—732.
 Kloört 754.
 Klubbrör 66, 67.
 Klöfver 379—390, 393, 394.
 Knafvel 542, 543.
 Knappagh 149.
 Knoppax 509.
 Kohvete 719.
 Konvalje 243—245.
 Korallrot 257.
 Korskål 442.
 Krasse 468—470, 483, 496.
 Krepe 873.
 Krusbär 605.
 Kråkbär 320.
 Kråklöfver 626.
 Kullor 852—854.
 Kummin 786.
 Kung Karls spira 709.
 Kungsljus 690.
 Kyrfvel 796.
 Kål 462.
 Källarhals 322.
 Kämpar 660—662.
 Käringkål 594.
 Käringtand 391.
 Kärrstaf 710.
 Kärrtofsar 835.

Lappljung 335.
 Lejontand 870.
 Lergräs 535.
 Lin 344.
 Lind 356, 357.
 Lingon 341.
 Linnea 800.
 Lins 407, 408.
 Ljung 333.
 Lommegräs 493.
 Losta 215—217.
 Luktgräs 179.
 Lummer 25—31.
 Lungört 748.
 Luzern 392.
 Lysing 671.
 Lyst 582, 583.

Lärkträd 282.
Lök 249—251.
Lønn 797.

Malört 855.
Mannablod 359.
Mannagräs 204.
Marielin 377, 378.
Missne 64.
Mjukört 560.
Mjölkbloster 867.
Mjölke 611—617.
Mjölrot 789.
Mjölktistel 877.
Mjölön 337.
Monke 733.
Mynta 751—753.
Myskgräs 181.
Myskmadra 810.
Myskört 811.
Måbär 602.
Målla 528—540.
Måra 802—809.

Narf 544—552, 561—569.
Nate 50—63.
Natt och dag 718.
Nattviol 482.
Nejliska 571—573.
Nejliskrot 623.
Notgräs 734.
Nunneört 456.
Näckros 450—452.
Näfva 510—514.
Nässla 311, 312.

Odon 342.
Odört 781.
Olvon 812.
Ormrot 869.
Ormtunga 23.
Oxbär 650.
Oxel 654.
Oxelrönn 653.
Oxlägga 664.
Oxtunga 744.
Oxögon 865.

Paddbär 449.
Paddfot 735.
Palsternacka 794.
Penninggräs 711.
Penningeogräs 494.
Pepparrot 467.

Perlbandsrot 649.
Pestrot 848.
Pil 284.
Pilört 235.
Plister 763—766.
Pors 299.
Prestkrage 862.

Qvesved 686.
Qvickrot 160.

Ranunkel 432—441.
Raygräs 162, 190.
Reformsgräs 319.
Renfana 857.
Repe 162—164.
Riddarsporre 447.
Ros 641—647.
Ruka 755.
Rylört 324.
Rym 479, 480.
Ryssrofva 498.
Rättsvans 443.
Räfklor 396.
Räfnjolk 317.
Rättika 458.
Röda vinbär 603.
Rölleka 850.
Rönn 652.
Rör 166—173.
Rörflen 180.

Sandhvita 485.
Sandling 547.
Senap 459—461, 478, 497.
Sippa 415—421.
Skallra 711, 712.
Skedört 492.
Skepling 716—720.
Skogsfru 255.
Skogspipa 790.
Skogstofsar 836.
Skogsviol 268.
Skäfte 33.
Slokgräs 184.
Slån 657.
Slätterblomma 361.
Sminkrot 749.
Smultron 633, 634.
Smörblomma 870.
Snarrefva 723.
Snokört 750.
Snärjgräs 807.
Sodaört 527.

Solblomma 365.
 Solmöja 435.
 Spergel 553, 554.
 Spikklubba 689.
 Springkorn 376.
 Sprängört 783.
 Squatram 323.
 Stagg 150.
 Stallört 395.
 Starr 72—130.
 Stenbräcka 596.
 Stenbär 638.
 Stensöta 14.
 Stickelbär 605.
 Stillfrö 477.
 Stinknässa 768.
 Storknäbb 346—354.
 Stormhatt 448.
 Strandaster 839.
 Strandling 669.
 Strandpryl 659.
 Strandråg 159.
 Strutsbräken 19.
 Strätta 780.
 Styfmorsblomma 375.
 Stäkra 784.
 Svalting 236.
 Svalört 453.
 Svarta vinbär 604.
 Svingel 165, 193, 194, 211—214.
 Svinnässa 767.
 Svärdsilja 252.
 Sylört 495.
 Syra 518—525.
 Säriläka 778.
 Säf 137—146.
 Säfseröt 779.
 Säl 285.
 Sälting 232, 233.

Taggfrö 737.
 Tall 283.
 Tallört 331.
 Tandtröst 714.
 Tandört 476.
 Tibast 322.
 Timothejgräs 154.
 Tistel 824—831.
 Tjärblomma 580.
 Tomtört 863.
 Tornört 463.
 Trampgräs 515.

Tranbär 339, 340.
 Trift 658.
 Try 801.
 Träjon 11.
 Tulkört 685.
 Tusenskön 851.
 Tåg 218—231.
 Tätel 183, 185—187, 202.

Ullblomster 834.

Vallört 746.
 Vargmjölk 318.
 Vass 166.
 Vattenaloe 239.
 Vattengröna 503.
 Vattenklöfver 684.
 Vattunarf 562.
 Vejde 500.
 Vendelört 814.
 Veronika 695—706.
 Vial 404—406.
 Vicker 409—414.
 Vide 288—297.
 Vild Balsamin 376.
 Vildpersilja 782.
 Vildsallat 871.
 Vinda 722.
 Vintergrön 325—330.
 Vinterrapunzel 813.
 Viol 366—374.
 Vårbrädd 151.
 Vårlök 246, 247.
 Vårälskling 486.
 Vädd 815, 816.
 Vägört 541.

Yxne 266, 267, 272—278.

Åkerbär 637.
 Åkermönja 621.
 Åkerros 585.
 Ålandsrot 841.

Ängsruta 422.
 Ängssöta 681.
 Ängsull 134—136.
 Äppelträd 655.
 Ärenpris 702.
 Ärtor 400—403.

Ögontröst 713.
 Örnbräken 18.

Pris: 3 mark 60 penni.

QK 290 .A4 gen
Alenius, Otto/Finlands karlvaxter, ordn

3 5185 00104 7081

